

R. P. R.

DOS. Nr. 40002

VOL. Nr. 82

MINISTERUL SECURITAȚII STATULUI

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Ancheta

PĂTRĂȘCANU IUCBETIU

RATIU ANTON

SI ALII

1960024

P 000218, Vol. 82

Data 26. IUN 1954

Urmează vol. Nr. 83

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Directia VIII-a

11239 vol. 82.

ANUL 19*54*

D O S A R Nr. _____

Referitor la

RATIU

ANTON

vol. I

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
PARCHETUL CURȚII BUCUREȘTI

Cab.1 Instrucție
Criminali de Război

1

MANDAT DE ARESTARE Nr. 01259

În numele legii și al Prezidiului Republicii Populare Române;

Noi, Rudolf Rosman, Procuror de pe lângă Parchetul Curții Supreme, delegat la Parchetul Curții București, Cabinet Crime de Război

Având în vedere toate actele de procedură aflate în dosarul Nr. încheiate în contra lui RATIU ANTON, născut la 14 Martie 1915 de profesie funcționar, necăsătorit, cu ultimul domiciliu în București str. Jules Michelet Nr. 17, acuzat prin aceea că a organizat și a ajutat la pregătirea pentru a fugi din țară a lui Lucrețiu Pătrășcanu, pentru a scăpa pe acesta de a fi cercetat și judecat pentru crimele săvârșite contra păcii.

Având în vedere că din actele dosarului rezultă conexitatea între faptele săvârșite de acest acuzat și ale lui Lucrețiu Pătrășcanu și sunt indicii grave de culpabilitate contra acuzatului.

Având în vedere că faptele de mai sus expuse și prevăzute de art. 2 lit. c și art. 4 leg. 291/1947 cu modificările ei ulterioare comb. cu art. 284 c.p.

Văzînd și dispoz. art. 6 alin. 1 și 2 din aceeași lege.

PENTRU ACESTE MOTIVE

D I S P U N E M:

Arestarea preventivă a lui RATIU ANTON.

Ordinăm tuturor agenților forței publice ca în confirmare cu legea, să-l aresteze și să-l conducă în Penitenciarul Jilava.

Invităm pe toți deșezitarii forței publice să dea concursul cuvenit pentru executarea acestui mandat, care s-a semnat de noi.

Agentul însărcinat cu executarea acestui mandat este dator a lăsa copie depe dînsul inculpatului și să se conformeze dispoz. art. 258, 259, 260 și 442 codul de procedură penală.

Eat în cabinetul nostru din Palatul Justiției din București azi 9 aprilie 1948.

PROCUROR,

ss/Indescifrabil

UNITATEA

D. 8. SS

Sef Nr. 12

PROCES VERBAL Nr. 2

DE DEPURARE ȘI PERCHEZIȚIE CORPORALĂ

Făcut astăzi, 22 octombrie 1951 ora 18⁰⁰ în București.

Noi, MEACU Ștefan din D. 8. SS -

în virtutea drepturilor ce ne sunt acordate, dispunem depunerea în arest în interesul cercetărilor a

n. titului RĂTUȘ ANTON născut la 14-11-1916 în comuna BECLEAN DE SOMES

județul SOMES. fiul lui Ion + și VERONICA

de profesie FUNCȚIONAR căsătorit cu domiciliat în București

St. Juleț - MIȘULEȚ Nr. 12 primit conform ordinului raportului NOTĂ Spital -

Nr. din

Procedând la percheziția corporală a susnumitului, am găsit asupra lui următoarele obiecte și valori:

Un cutie cu mecheamento, un dinte, un pectoral, sareten.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal.

OFITER DE SERVICIU,

Ștefan Meacu

Percheziționat,

Anton Rătuș

Transferat la conform Ordinului Nr. din

Am predat,
OFITER DE SERVICIU,Am primit,
reșinutul și obiectele
menționate în prezen-
tul proces verbal.

DOVADĂ

Am primit obiectele și valorile menționate în prezentul proces verbal.

Data:

Nr. 43 177

FIȘA PERSONALA

Intocmită de Direcția, Serv. Județean

Numele și prenumele:

Cu porecla

Nume fals:

Semnătura infractorului:

Felul infracțiunii:

Ocupațiunea:

Origina socială:

Apartenența politică:

Avere

Vârsta:

Anul nașterii, comuna, județul, țara:

Ultimul domiciliu: comuna, județul, țara:

Domicilii anterioare:

Naționalitatea

Cetățenia

Religiunea

A fost

Fotografiat de

Cliseul Nr.

Dactiloscopia de

Studii:

Limba ce posedă:

Situația militară:

Specialitatea ca infractor:

Formula dactiloscopică:

Starea civilă

Tată

Mamă

Soț-(ia)

Frapant

Rude

EXPUNEREA REZUMATIVĂ
A INFRACTIUNII

SEMNALMENTELE

1. Talia: m. 1. cm. 81.
f. mic. mic, mijlociu, înalt, f. înalt.
2. Corpolența Bine făcut
slab, svelt, potrivit, bine făcut, mare.
3. Fața { culoarea Roz
forma Rotundă
culoarea: roz, palidă, brună,
forma: rotundă, ovală, patrată, plină sau slabă.
4. Fruntea: mijlocie
mică, mijlociu, mare, lăcuită, plină sau slabă.
5. Părul: { culoarea Castaniu deschis
ondulat, neted, chelie.
culoarea: blond, roșu, castaniu, negru, sur, alb.
6. Ochii Alaștri
albaștrii, cenușii, galbeni, portocalii, castanii deschis,
castanii închis, particularități.
7. Sprâncene { forma În linie
culoarea
forma: drepte, arcuite, îmbinate.
culoarea: se notează când distanța de a parului capului.
8. Nasul { profil Drept
fața
pirectilin, concav, convex.
f. drept, ondulat, turtit, scobit, boltit.
9. Gura mijlocie
mică, mijlocie, mare, buze groase, subțiri, restrânte.
10. Bărbia subțire
subțire, lată, dublă, cu gropi.
11. Urechile mijlocie
mici, mijlocii, mari, depărtate, lipite, găurite.
12. Semne particulare { Nu are
cicatrice, pigmentăriale
pielei, tatuaj, fracturi,
anchiloză, picioare în X
sau O, ghebes, amputări,
etc.

LEGĂTURI POLITICE	CARACTERIZARI SPECIALE ASUPRA INDIVIDULUI

IMPRESIUNILE DIGITALE A MÂINEI STÂNGA

MARE	INDEX	MIJLOCIU	INELAR	MIC

44

Ziua Arestării și Comportarea la arestare	REZULTATUL PERCHEZIȚIEI		ANTECEDENTE	CONDAMNAT
				Prin sentință sau decizie
9. Aprilie 1948				
				LOCUL UNDE EXECUTĂ PEDEAPSA

OBSERVAȚIUNI ȘI NOTE OFICIALE	SEMNĂTURA CELUI CE A FĂCUT FOAIA
	Sigiliul
	SEMNĂTURA OFITERUI UI DE POLIȚIE UNDE S'A FOTOGRAFIAT ȘI DACTILOSCOPIAT
	Sigiliul

IMPRESIUNILE DIGITALE A MĂINEI DREPTÉ

MARE	INDEX	MIJLOCIU	INELAR	M.I.C
				

FIȘĂ INDIVIDUALĂ

Numele RATIU Pronumele ANTON
 Avere personală nu are
 Numele tatălui IOY RATIU +, profesia foșt plut. jandarmi -
 Numele mamei VERONICA, nascută MORHAU casnică.
 Averea părinților în individuum la o casă de laia, com. BECLEAN-SOMES.
 Domiciliul părinților com. BECLEAN-SOMES.

Frați și surori:

Numele	Profesia	Domiciliul
1. <u>RATIU EMIL</u>	<u>music</u>	<u>BECLEAN-SOMES.</u>
2. <u>STAN EMILIA</u>	<u>casnică</u>	<u>SIBIU, st. Micu Kloru - 10</u>
3.		
4.		
5.		
6.		

Locul nașterii BECLEAN-SOMES, anul 1916, luna MARTIE, ziua 14
 Domiciliul actual București, st. Jules Michelet 17
 Domiciliul în trecut (se va specifica și în ce timp le-a avut) pană în 1938 în internatul lui
al sc. normale din HASAHO; 1938-1940 - BECLEAN-SOMES; 1940-1941 - Căminul Fac.
Agronomie; 1941-1943 - st. Apotele Ni. 63; 1943-1944 în misiune în Ucraina..

Apartenența politică P.C.R.
 Studii ȘCOALA NORMALA SI ABSOLVENT FAC. DREPT.
 Profesiunea și instituția unde lucrează Functionar, Centrul Economic.

Profesiuni și instituții unde a lucrat în trecut Inst. Central de Statistică.

Motivul schimbării profesiei sau instituției Trimis de partid la Uniunea Patriotică

Dacă primește vreo retribuție dela Stat, cât, și sub ce formă? 25.000 lei

Căsătorit necăsătorit, numele de fată al soției _____
 profesia soției _____

Copii:

Numele	Etatea	Profesiunea

Serviciul militar: unitatea Reg. 27 DOROBANTI, gradul Sublocotenent, contig. 1938.

Dacă a mai fost arestat și judecat (când, de ce, de care organe)

Arstat 9 Aprilie 1948 org. Securitate - pentru tentativa de trecere
prindulosa a prateriei.

Data intrării în închisoare

Cine a dispus internarea

Data ieșirii din închisoare

Cine a dispus ieșirea

Unde a plecat ?

Eliberat

Lagărul

Inchisoarea

Alte organe

Pe cât timp ?

Ce regim s'a cerut de noi să i se aplice acolo ?

Numărul adresei cu care a plecat

Conduita în timpul detențiunei la noi

Regimul aplicat

Ampretele digitale :

Fotografia

REZUMAT AL REZULTATULUI ANCHETEI

Anchetator,

DIRECTOR,

Data

FIȘE INDIVIDUALĂ

Numele RATIU Pronumele ANTON.
 Ave personală nu are
 Numele tatălui Ion Ratiu +, profesia foșt plutonier de jandarmi-
 Numele mamei Veronica, născ. Moraru casnică
 Avea părinților În indiviziune la o casă țărănească, com. Beclean - Sămeș
 Domiciliul părinților Com. Beclean - Sămeș -

Frați și surori:

	Numele	Profesia	Domiciliul
1.	<u>Ratiu Emil</u>	<u>medic</u>	<u>Beclean - Sămeș</u>
2.	<u>Stău Emilia</u>	<u>casnică</u>	<u>Sibiu - Str. Micu Albin - 12.</u>
3.			
4.			
5.			
6.			

Locul nașterii Beclean - Sămeș, anul 1916, luna martie, ziua 14

Domiciliul actual Buc. Str. Julea Michaleț 17.

Domiciliul în trecut (se va specifica și în ce timp le-a avut) până în 1938 în internatul Șc. Normale din Nărnud. 1938 - 1940 - Beclean Sămeș; 1940 - 1941 Căminul Fac. Agronomice 1941 - 1943 - Str. Apărători de 63; 1943 - 1948 în minime în România.

Apartenența politică P. C. R.

Studii Șc. Normală și Absolvent Fac. Drept.

Profesiunea și instituția unde lucrează Funcționar. Centrul Economic.

Profesiuni și instituții unde a lucrat în trecut Inst. Central de Statistică.

Motivul schimbării profesiei sau instituției Trimis de Partid la Uniunea Statistica

Dacă primește vreo retribuție dela Stat, cât, și sub ce formă? 25,000 lei

Căsătorit ne-căsătorit, numele de fată al soției _____
 profesia soției _____

Copii:

Numele

Etatea

Profesiunea

Serviciul militar: unitatea Reg. 27 Bordașuți, gradul sublocotenent, contig. 1938

Dacă a mai fost arestat și judecat (când, de ce, de care organe)

Arestat la 9 Aprilie 1948 org. Securitate pentru tentativă de hoare frauduloasă a frontierei.

Data intrării în închisoare
Cine a dispus internarea
Data ieșirii din închisoare
Cine a dispus ieșirea
Unde a plecat ?

Eliberat
Lagărul
Inchisoarea
Alte organe

Pe cât timp ?

Ce regim s'a cerut de noi să i se aplice acolo ?

Numărul adresei cu care a plecat

Conduita în timpul detențiunei la noi

Regimul aplicat

Amprentele digitale :

Fotografia

REZUMAT AL REZULTATULUI ANCHETEI

DIRECTOR,

Anchetator,

Data

10 IV - 48

DECLARAȚIE

Subsemnatul Rațiu Anton domiciliat în București
Str. Iules Michelet No.17, declar următoarele :

Cunosc pe Betea Nicolae din anul 1939 dela serviciul social din fostele fundații regale. În anul 1941 fiind angajat la Institutul Central de Statistică, l-am întâlnit din nou pe Betea Nicolae, la câteva luni după angajarea mea.

Am locuit împreună până în anul 1945, cu mici întreruperi. De Sft.Vasile ne-am bătut și ne-am despărțit cu locuința (în anul 1945).

După această bătăie, în afară de faptul că am făcut alegerile împreună la Arad, până în vara anului 1947, relațiile noastre au fost aproape nule.

În vara anului trecut (1947) stând mai mult de vorbă cu Betea, la un moment dat, mi-a împărtășit ideea plecării peste graniță. Mi-a comunicat că a stat în repetate rânduri de vorbă cu Dr.Sabin Mănăilă, pe atunci Director General la Institutul Central Statistic, care are mari relații cu anglo-americanii și care ar fi dispus să plece cu el. Ceva mai mult, să Sabin Mănăilă l-ar fi însărcinat pe el să organizeze această plecare, interesându-se natural și de mijlocul de plecare. Mi-a mai comunicat, că n'ar fi exclus ca la plecare americanii să facă în așa fel încât să înlesnească această plecare pe mare cu unul din vasele lor.

Am fost întrebat dacă ași fi dispus să mă asociez acestei plecări, mai cu seamă că el (Betea) are de gând să stea și cu Dl.Lăcrețiu Pătrășcanu de vorbă în această privință și că va face toate sforțările pentru a-l convinge de necesitatea acestei plecări.

Spunea în continuare că idealul ar fi ca Pătrășcanu să accepte să plece iar dincolo, împreună cu Mănăilă, ar putea realiza lucruri mari. Ar fi o mare senzație ca un membru în biroul politic al C.Central și Ministru în funcțiune să dezerteze. (Cunoscându-l pe Betea ca fiind un cetățean cu mult spirit de aventură nu am luat, la început în serios această chestiune, și ca atare nu i-am dat nici-un răspuns și nici-o importanță.

În această perioadă de timp, Betea se învârtea mereu în jurul lui Pătrășcanu, cred, pentru a-i câștiga încrederea și pentru a se apropia cât mai mult de el.

Mă întâlneam cu el foarte rar

În perioada Colectărilor de cereale în care timp eu am fost plecat în continuu pe teren prin țară în Control. Conduceam Controlul colectărilor de cereale pe țară și aveam la dispoziție un avion "Fizeler Storc".

Spre sfârșitul Campaniei, revenind de pe teren, ne-am întâlnit din nou.

De data aceasta mi-a spus că treaba merge bine. Că a reușit prin intermediul lui Micoșă să-l cunoască pe vestitul pilot Max Manolescu căruia i-a făcut un serviciu și anume, unul din prietenii lui Max tot pilot fiind arestat, nu știu pe ce motiv, ar fi avut nevoie de o intervenție pentru a fi pus în libertate.

Betea l-ar fi luat pe Max, cu care ar fi mers la Ministerul de Justiție pentru a-l ruga pe Pătrășcanu să intervină pentru punerea aceluia în libertate.

Tiu să precizez că nu știu dacă Max Manolescu a fost sau nu primit de fostul Ministru al Justiției și nici nu știu dacă pilotului arestat i s'a dat drumul sau nu.

Ceeace știu este că Betea și Max, s'au întâlnit în repetate rânduri după această întâmplare.

La una din întâlnirile pe care le-am avut cu Betea mi-a comunicat că Micșa este și el pe care de a se hotărâ de plecare și că nu ar fi exclus să plece și Pavel.

L-am întrebat ce este cu Pătrășcanu?

Mi-a răspuns pe un ton misterios;

"Cred că v'a pleca și el" - (Personal nu am crezut nici-odată acest lucru întrucât Pătrășcanu ~~nu s'a dat drumul~~ a fost de repetate rânduri în străinătate unde putea să rămână cu ușurință și fără riscuri).

Am scăpat să menționez că am fost încunoștiințată prin Betea, că în urma garanțiilor depuse de el, Manoilă a fost de acord cu plecarea mea. Rămânea doar să mă decid personal.

În timpul acesta știu că Betea împreună cu Mănăilă au avut câteva întâlniri cu persoane dela Legația engleză sau americană.

Odată Betea mi-a spus că discuțiile au fost purtate pe tema situației politice din Europa.

În această discuție Betea pretinde că a acuzat foarte dărz politica anglo-americană care a atârnat mereu spiritele Românilor din țările europene, determinându-le să nu se încadreze în noul spirit al vremii etc.

Tot atunci mi-a comunicat că în ipoteza ~~pe~~ plecării americani, în clipa când vom ajunge dincolo, ne vor da tot sprijinul.

Deasemenea ni se va asigura posibilitatea existenței în condiții mai bune decât în țară.

Toată această evadare era condusă de Sabin Mănăilă care, după informațiile primite dela Betea intenționa să-și ducă soția precum și familia fratelui său - Camil Manoilă. -(Cu acesta nu a luat contact, din câte știu eu, niciunul din noi).

Micșa în acest timp era foarte revoltat că el și cu mine suntem puși în curent cu hotărâri la care noi nu am participat pentru a ne spune părerea.

Mi s'a comunicat că data plecării este stabilită urmează să se pună la punct ultimele amănunte.

Plecarea se va face cu un avion T.A.R.S. pilotat de Max Manolescu care trebuie să se îngrijească de partea tehnică a operațiunilor.

Avionul trebuia să plece spre Arad și Timișoara. La înapoere fiind alimentat dinainte, trebuie să schimbe direcția într'un anume punct și să o ia spre Ancara.

O parte din pasageri, pentru a nu se da de bănuț urma să se îmbarce la Arad iar alta la Timișoara.

Mi s'a comunicat de Betea că : ~~XXXX~~ merge și Georgescu Roegen fost Subdirector General la Statistică care este bun prieten cu Mănăilă.

Tot atunci am fost informat că va trebui să merg într'o anume seară (nu țin minte ziua), să mă întâlnesc cu Mănăilă, Betea și Georgescu Roegen la ultima acasă, cred, în Str.Bitolia (nu știu numărul), prin cartierul Confederației Balcanice.

În sera indicată, între orele 8 și 9, m.am prezentat la adresa indicată - adică la locuința lui Georgescu Roegen.

Roegen.

Max a povestit ceace pățise cu controlul economic și că a evadat din Aleea Dr. Marcovici No.2.

Trecuse de ora 22 și Mănăilă cu Betea nu mai soseau la întâlnire.

După orele 10 seara poate era chiar după orele 11 seara, apare Mănăilă.

Mănăilă n'a povestit ceace s'a întâmplat decât când am rămas singuri - atunci mi-a povestit că au avut o întâlnire în Cotroceni cu un cetățean - englez sau american o oficialitate - și că fiind urmărit de o mașină a Siguranței (ulterior am aflat că era a Controlului Economic).

Am sărit din mașină în momentul când mașina Siguranței le-a barat drumul pe lângă Biserica Albă, și am fugit.

Nu știa ce s'a întâmplat cu Betea și cu

Duțescu.

Am rămas foarte surprins când am auzit pomenindu-se numele lui Duțescu.

Mănăilă mi-a explicat că nu știa că va putea merge la întâlnirea fixată și l-a anunțat pe Betea să-și găsească un translator. Acesta l-a luat pe Duțescu. Totuși între timp Mănăilă s'a hotărât să se ducă la întâlnire.

Ne-am despărțit în panică rămânând să ne mai întâlnim. Am mai fost odată sau de două ori la Georgescu Roegen pentru a afla nouăți. Nu am aflat nimic de acolo.

A doua zi am fost chemat de Dl. Secretar General Levente.

Am fost întâmpinat de Bodnar, dacă-l cunosc pe Betea și Duțescu, dacă știe Betea englezește și cel fel de oameni sunt.

I-am răspuns că îi cunosc că-mi sunt prieteni și că numai Duțescu știe englezește. Apoi am intrat la Dl. Levente care și-a exprimat indignarea lui față de Betea și Duțescu spunând că sunt niște aiuriți. M'a întrebat dacă știu ceva de ei. I-am răspuns că nu știu nimic.

Am încercat să dau de urma lui Betea căutându-l și întrebând toate cunoștințele lui. Nu am primit nici-un răspuns.

După o perioadă de timp am fost chemat de Pavel Constantin care mi-a înmănat un bilet mic nesemnat, dela Betea - i-am recunoscut scrisul. În bilet scria cam următoarele cuvinte : "Un gând bun și noroc".

Mi s'a comunicat prin Pavel, verbal, să mă duc la Pătrășcanu și să-l întreb dacă s'a hotărât sau nu să plece peste frontieră, am fost și l-am întrebat. Dl. Pătrășcanu foarte surprins și mai ales revoltat, m'a repezit cam cu următoarele cuvinte; "Nu! Nu plec! Cum o să plec? Ce înseamnă prostiile astea?: Vedeti-vă de treabă ce sunteți zănateci?" (sau cam așa ceva) Am plecat și atunci mi-am dat seama că Dl. Pătrășcanu n'a avut niciodată gândul.

Această plecare era numai în gândul și dorința lui Betea și Manoilă.

Referitor la plecare știu că Betea nu era hotărât să plece - la fel și Pavel Constantin. Nu am știut niciodată de ce.

La fel am avut sentimentul că nici Max Manolescu nu era hotărât la această plecare. M'am convins de acest lucru după ce l-am văzut - tocmăi avadasă dela Controlul Economic. S'a exprimat în felul următor : "Acum într'adevăr nu am ce face trebuie să plec". Ceace înseamnă că abea când și-a văzut situația periclitată s'a hotărât de plecare.

Referitor la plecare știu că Betea nu era hotărât să plece - la fel și Pavel Constantin. Nu am știut niciodată de ce.

La fel am avut sentimentul că nici Max Manolescu nu era hotărât la această plecare. M'am convins de acest lucru, după ce l-am văzut tocmai evadase dela Contolul Economic. S'a exprimat în felul următor : "Acum într'adevăr nu am ce face trebuie să plec!" - Ceeace înseamnă că abea când și-a văzut situația periclitată s'a hotărât de plecare.

Referitor la mine, recunosc că în ultima vreme gândeam că este mai bine să plec. Aceasta pentru că situația mea politică nu era rezolvată.

Hotărât, total de plecare nu am fost nicicând și ceva mai mult am avut certitudinea că tpată această poveste este un joc de copii neserios și periculos.

Intr'una din zile, după aceste întâmplări, am fost chemat de Pavel pentru a fi întrebat dacă vreau să plec. Am întrebat cu ce mijloc. Mi s'a răspuns că avionul și mi s'a spus că vom fi înarmați toți cu pistoale și vom determina piloții T.A.R.S.ului să urmeze calea dictată - adică Ancara.

Am răs și am refuzat categoric acest lucru.

În jurul zilei de 10.III, adică acum - aproximativ o lună de zile am fost chemat de Pavel. M'am dus la Institut.

Mi-a spus să-i dau un telefon la orele 8 seara - i-am cerut să-l vad pe Betea. Mi-a răspuns că va aranja totul.

I-am dat telefonul - mi-a răspuns să nu-i mai dau nici-un telefon că o să-mi spună el peste câteva zile. Nu m'a mai sunat niciodată și nici nu l-am mai văzut nici pe el nici pe Betea.

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez propriu.

ss. Anton Rațiu

10 Aprilie 1948

Declarație

Subsemnatul Ratin Anton,
domiciliat în București, Str. Jules
Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Cunosc pe Betea Nicolae din anul
1939 dela serviciul social din fostele
fundatii regale. În anul 1944 fiind
angajat la Institutul Central de Statistică,
l-am întâlnit din nou pe Betea Nicolae
la câteva luni după angajarea mea.

Am locuit împreună până în anul
1945, cu mici întreruperi. De sf. Fanie
~~am~~ ne-am căsătorit și ne-am despăr-
țit cu învințirea (în anul 1945).

După această lăcăș, în afară de faptul
că am făcut ologenele împreună la Arad,
până în vara anului 1947, relațiile
noastre au fost aproape nule.

În vara anului trecut (1947) stănd
mai mult de vorbă cu Betea, la un moment
dat, mi-a împărtășit ideea plecării peste
graniță. Mi-a comunicat că a stat în repe-
tate rânduri de vorbă cu D^{le} Salin Mănuș-
lă, pe atunci Director G^{ral} la Inst. Central
Statistic, care are mari & relații cu anglo-
americani și care ar fi dispus să plece cu
el. Ceva mai mult, că Salin Mănușlă
l-ar fi înșărcinat pe el să organizeze această
plecare, interesându-se, natural n' de

mylocul de plecare. Mă a mai vorbim
meat, că n'ar fi exclus ca la plecare
cunoscându să facă în așa fel încât
să înlănească această plecare pe
mare cu unul din vasele lor.

Am fost întrebat dacă az fi de gnis
să mă asociez acestor plecări mai cu
seama că el (Beta) are de gând
să stea n'cu el. Pătrăscu de vorbă
în această privință n'că va face
trată eforturile pentru a-l eminge
de necesitatea acestor plecări.

Spunea în continuare că idealul
ar fi ca Pătrăscu să accepte să
plece iar dincolo, împreună cu
Mănușă, ar putea realiza lucruri
mari. Ar fi o mare senzație
ca un membru în biroul politic
al C. C. să nu meargă în funcție
să deșerteze. (Cunoscându-l pe Beta ca
fiind un cetățean cu mult spirit de
aventură mi am luat, la început
în serios această chestiune și ca
atare mi i-am dat ieri un
răspuns, și mi-a importanță.

În această perioadă de timp,
Beta se învârtă mereu în jurul
lui Pătrăscu, cred, pentru a-i
câștiga încrederea n'putem a
se apropia cât mai mult de
el.

Mă întâlnisem cu el foarte rar.
Era perioada colectărilor de cereale
În care timp eu am fost plecat în
continuu pe teren prin țară în
control - Conduceam controlul colectă-
rilor de cereale pe țară n'aveam
nicio dispoziție am arde "fizic" -
store" -

Spre sfârșitul campaniei, revenind
de pe teren, ne-am întâlnit din nou.
De data aceasta mi-a spus că
trebuia merge la... Că a reușit,
prin intermediul lui Micșu să-l
cunoască pe vestitul pilot Max Ma-
nolescu. Că mi-a ră făcut un ser-
viciu n' am me, unul din prietenii
lui Max ^{tot pilot} ~~ca~~ final arătat, nu știu
pe ce motiv, ar fi avut nevoie de
o intervenție pt. a fi pus în liber-
tate. ~~Și~~ Betea l-ar fi luat pe
Max, cu care ar fi mers la mi-
nisterul de justiție pentru a-l
punga pe Potrăscu să intervină
pt. punerea sa în libertate.

Tu să precizezi că nu știu dacă
Max Manolescu a fost sau nu ministru
de justiție sau al justiției n'
nici un stiu dacă pilotului arătat
i s'a dat drumul sau nu -
Căci știu că Betea n'
Max, și au întâlnit în repetate rânduri

după această întâmplare - 114 8
La una din întâlnirile pe care le-am
avut cu Betea mi-a comunicat că
Micșa este n'el pe cale de a se
hotărâ de plecare n'că un
ar fi exclus să plece n' Pavel.

Am întrebat ce este cu Pătrăscanu?
Mi-a răspuns pe un ton misterios;
"Cred că va plece n'el." (Personal
mi am crezut uici-o dată acest lucru
întorcându-mă la Pătrăscanu a fost de re-
putate războaie în străinătate unde
putea să rămână cu ușurință
n'fără riscuri.)

Am scăpat să menționez că am
fost înstrănutat prin Betea, că
în urma garanțiilor depuse de el,
Mănușila a fost de acord cu
plecarea mea - Rămân
doar să mă decid personal.

În timpul acesta știu că Betea împreună
cu Mănușila au avut câteva
întâlniri cu persoane dela legă
engleză sau americană.

Odată Betea mi-a spus că dis-
cutările au fost purtate pe tema
situației politice din Europa -
În această discuție Betea pre-
tindea că a acuzat foarte
dăruș politica anglo-americană.

care a atârnat mereu spiritele
sămenilor din țările europene,
determinându-le să nu se
încadrize în noul spirit al
timpului etc -

Tot atunci mi-a comunicat că
în ipoteza plecării americani,
în clipa când vom ajunge dincolo,
ne vor da tot spiritul -

De asemenea mi se va angaja
posibilitatea existenței în condiții
mai bune decât în țară -

Toată această evoluție era cuprinsă
de Jurnalul Mănușilei care, după
informațiile primite de la Beta,
intenta noastră să n' ducă soția
precum n' familia fratelui
său - Camil Mănușilei - (Cu
acela nu a luat contact, din
câte știu eu, nici unul din
noi) -

Mica în acest timp era foarte re-
voltat că el n' cu mine suferim
prin în curent cu hotărâri la cari
noi nu am participat pentru a ne
opine păruca -

Mica a comunicat că data plecării
este stabilită urmând să se
pună la punct ultimele amăn-
turi -

munte -

Plecarea se va face cu un avion T.A.R.S. pilotat de Mac Mawolsen care trebuie să se suprapună de partea tehnică a operațiunilor.

Avionul trebuie să plece spre Arad și Timișoara - La Iașov, fiind alimentat dinainte, trebuie să alunge directia într-un anumit punct și să o ia spre Anzara -

O parte din pasageri, pentru a nu se da de bănuș, urma să se îndrepte la Arad iar alta la Timișoara -

Mi s'a comunicat de Beta că va mai merge și Georgescu Roegen fost subdirector la statistică, care este în prețenție cu Mănușila.

Tot atunci am fost informat că vor trebui să merg într-o anumită seară (nu știu unde și cum), să mă întâlnesc cu Mănușila, Beta și Georgescu Roegen la ultimul acasă, cred, în str. Britolia (nu știu numele) prin cartierul Confederației Balcanice -

În seara indicată, între orele 8⁰⁰ și 9⁰⁰, m'am prezentat la adresa indicată - adică la locuința lui Georgescu Roșu -

Acolo l-am întâlnit pe Max Mănușescu și Georgescu Roșu -

Max a povestit cece pățise cu controlul economic și că a evadat din ~~Alecu~~ DE Marcovici Nr. 2

Trucuse ok ora 22 și Mănușescu cu Betea un mai "rosu" la întâlnire -

După orele 10 seara - poate ora două după orele 11 seara, apare Mănușescu -

Mănușescu n'a povestit cece s'a întâmplat ~~desert~~ când am rămas n'oguri - Atunci mi-a povestit că are avut o întâlnire în Cotoșeni cu un cetățean - englez sau american - o oficialitate - și că fiind urmăriți de o "mană" a siguranței (ulterior s'a aflat că era o Controlul Economic), au s'arăt din mană în mană -

18
tul când mănăna n'gărua 18. a
barat drumul pe lângă biserică
albă - n'au fugit -

Nu ştia ce s'a întâmplat cu
Betea n' cu Dutescu -

Am rămas foarte surprins
când am auzit pomeneindu-se
numele lui Dutescu -

Mănuila m' a explicat că nu
ştia că va putea merge la Întâlnirea
fixată n' la amantat pe Betea
să n' găsească un translator. Acesta
l-a luat pe Dutescu - Totuşi între
timp Mănuila s'a hotărât să
se ducă la Întâlnire -

Ne-am despărţit în pauză
rămânând să ne mai întâl-
nim - Am mai fost odată sau
de două ori la Georgescu Ro-
zeu pentru a afla nouătată.
Nu am aflat nimic de acolo.

A doua oară am fost chemat
de Secretar G. Levente -

În cabinetul sefului de cabinet
am fost întâmpinat de Bodnar
dacă e cunoscut pe Betea n'
Dutescu, dacă ştie Betea n'
fleşte n' ce fel 'de pomeneşte -
I-am răspuns că n' cunosc
să-mi sunt prieten n' că

numai date cu sic englezesti. Apoi am
intrat la el Levente care m-a apri-
mat indignarea lui față de Betea
n' Dutescu spunând că sunt niște
aiuriti. ~~aiuriti~~ - M'a intrubat dacă
stie ceva de ei - S-au răspuns că nu
știu nimic -

Au încercat să dau de urma
lui Betea, căutându-l n' intrubând
toate cunoștințele lui - Nu am primit
nici un răspuns -

După o perioadă de timp am fost
chemat de Pavel Constantin care
mi-a înmănat un bilet care resem-
nă, dela Betea - S-au recunoscut
scrisorile - În bilet scria că au
următoarele curute; "Un gând
în n' noroc -"

Mi s'a comunicat prin Pavel, verbal,
să mă duc la Pătrăscu n' să-l
peb dacă s'a hotărât sau nu să
se plece frontiera - Am fost n'
foarte intrubat. El Pătrăscu
m'a surprins n' mai ales revoltat,
întrebat cum cu următoarele cu-
ples ?? Nu! Nu plece! Cum o să
astea ? "necumă prostie
suteți de deti - vă de treabă ce
asa ce vatiți ? (sau cum
mi-am du plecat n' atunci
cum n'a aceea că el Pătră-
scu de apleca - iei odata îndu-
m

Această plecare era numai în bucurie și dorința lui Betea și Mănușă. Referitor la plecare știu că Betea

nu era hotărât să plece - la fel și Pavel Constantin - Nu am știut încă odată de ce -

La fel am avut sentimentul că nici Moș Mănușescu nu era hotărât la această plecare - Mănușescu de acest lucru după ce l-am văzut - tot mai evadase de la Controlul Economic - S-a exprimat în felul următor - "Acum într-adevăr nu am ce face trebuie să plec!" - Căce înseamnă că alina când și-a văzut situația periclitată s'a hotărât de plecare -

Referitor la mine, reamintesc că în ultima vreme am avut multe momente în care gândeam că este mai bine să plec - Această pentru că situația mea politică nu era rezolvată -

Hotărât, totuși de plecare nu am fost încă când n'avea mai mult am avut certitudinea că toată această poveste este un joc de copii neserios și periculos -

Întreaga săptămână, după aceste întâmplări, am fost chemat de Pavel pentru a fi întrelbat dacă vreau să mai plec. Am întrelbat cu de unghie. Mi s'a răspuns cu avertismentul n' mi s'a spus că vom fi învarmați totu cu pînă la n' vom determina pilotii Taroului să arunce colierul dictat - adică A n' cara -

Am răs n' am refuzat căci - forie acest lucru -

În ziua zilei de 10ma adică acum - aproximativ o lună de zile am fost chemat de Pavel - M'am dus la Institut. Mi-a spus să-i dau un telefon la orele 8 seara - i-am cerut să-l văd pe Betea - Mi-a răspuns că va aranja totul -

Doam' dat telefonul - mi-a răspuns nă nu-i mai dau nici-un telefon să o să^{mi} sune el peste câteva zile - Nu m'am mai sunat nici-o dată n' mi-e nici-l am mai văzut nici pe el nici pe Betea.

Aciata - mi-e declarația pe care o scriu în propria -

10. April 1968

Ant. Răduț

12. IV. 48

22

22

49

DECLARAȚIE

=====

Subsemnatul Rațiu Anton, declar următoarele :

A. - Cum a luat ființă ideea plecării peste graniță?

Cu prilejul conferinței de pace dela Paris, Dl. A. Golopenția, din indemnul lui Sabin Mănăilă - pe atunci Dir. General la Statistică, a studiat, în calitate de Consilier statistic la acea conferință și cu acel prilej, posibilitatea obținerii unor burse de specializare în domeniul statisticii demografice, studiul opiniilor publice etc., pentru câteva din elementele Institutului de Statistică

Intors dela Paris, a comunica Dlui Mănăilă, rezultatul afirmativ dat de către Senatul Universitar din Paris, în mod principal pentru cinci burse, urmând a se face forme legale, oficiale, cu propuneri concrete și recomandări

În preajma alegerilor electorale din anul 1936 mi-a comunicat totodată că printre cei cinci va face în așa fel încât să fiu și eu și va ruga și pe Dl. Lucrețiu Pătrășcanu să ne dea sprijinul în această privință întrucât Dl. Pătrășcanu îl cunoaște pe Dl. Filip Rebeiro, Directorul Institutului Francez de cultură din București.

Ceilalți patru erau desemnați a fi următorii Betea Nicolae, Stefan Popescu, Retegan Gheorghe și Pavel Constantin.

Dl. Mănăilă a semnat adresa Institutului Central de Statistică către Institutul de Cultură Francez.

Cu această adresă Betea s'a prezentat la Dl. Pătrășcanu care a pus o apostilă pe această adresă, rugând Inst. Francez să aprobe bursele solicitate de Statistică.

După câteva luni de zile s'a comunicat că guvernul francez a aprobat patru din cele cinci burse cerute

A fost tăiat depe tabel Retegan Gheorghe. Eu fiind menținut pe tabel, deși nu mai făceam parte din cadrele Institutului Central de Statistică, - eram atunci la Cooperație cu Dl. Secretar Gral. Levente și aceasta ca o recompensă pentru faptul că am muncit o lună de zile în campania electorală din Județul Arad, împreună cu Dl. L. Pătrășcanu.

Odată cu trecerea Dlui Secretar General Levente la Controlul Economic am fost trecut și eu acolo;

În acest timp țineam contact mai des cu Betea precum și cu ceilalți din grupul bursierilor.

Pe urmă, fiindu-mi repartizată munca în provincie ca subdirector al supracontrolului economic pe țară, și având conducerea controlului colectărilor de cereale, am fost plecat mai mult pe teren.

Totuși, când reveneam în Capitală eram pus în curent de Betea cu noutățile ce surveneau.

Deși trebuia să înaintăm actele, Betea care era în legătură atât cu Mănăilă cât și cu Dl. Pătrășcanu, ne tot amâna spunându-ne că încă nu este momentul.

Odată întors depe teren, cam pela începutul lunii August (1947), Betea îmi comunică următoarele : În lipsa ta, am stat mult de vrobă cu doctorul Mănăilă.

"I-am vorbit și de tine și vrea să te cunoa-

scă mai bine. (Încă nu stătusem de vorbă cu Mănăilă, niciodată în viața mea).

"I-am spus deasemenea că tu îți faci inspecțiile prin țară cu un avion". În continuare mi-a spus că Mănăilă este foarte apreciat în străinătate unde are mulți prieteni.

Mi-a mai spus că Mănăilă vrea să plece peste graniță și că ar fi dispus să plătească pilotului pentru a-i asigura familia în cazul când a are iar pe el, pe pilot să obligă să-i asigure existența dincolo intervenind pentru angajarea lui unde ar dori - în aviația americană sau engleză sau în altă funcțiune.

Tot atunci mi-am spus că Mănăilă mă așteaptă a doua azi să mă duc la el la Institut și că va veni și el cu mine (Betea).

A doua zi am mers la Mănăilă cu Betea împreună. M'a întâmpinat cu următoarele cuvinte :

Mă bucur că te văd Domnule Rațiu. Dl. Betea mi-a vorbit mult de dumneata. Stiu că ești Ardelean, nepot al Doctorului Ioan Rațiu. I-am răspuns, și eu mă bucur să vă văd și vă rog totodată să mă iertați că nu am venit să vă mulțumesc până acum pentru cece ați făcut pentru mine. (Tin să menționez că în timpul războiului Dr. Mănăilă mi-a făcut un mare serviciu. Eram nesupus la mobilizare și dat dezertor. Mănăilă m'a trimis în urma intervenției Dlui Golopneția, în Ucraina pentru statistica moldovenilor de acolo, unde am rămas până aproape de sfârșitul războiului).

Am discutat puțin despre controlul economic, despre colectarea cerealelor și despre statistică apoi am trecut la subiect și mi-a zis:

După cum mi te-a descris domnul Betea am toată încrederea în d-ta așa că voi discuta deschis. Stiu că la Controlul economic ai un avion la dispoziție. Situația mea este din ce în ce mai gravă. În curând va trebui să dispar spre a nu fi arestat. Trebuie prin urmare să părăsesc țara. În străinătate, poate ți-a spus Dl. Betea, am multe cunoștințe și stau foarte bine. Te rog pe D-ta, foarte mult să stai de vorbă, cu multă prudență însă, cu pilotul dela Control poate ar fi dispus să mă ducă cu el sau poate are vre-un prieten pilot care ar doi să plece în străinătate. Cred că ți-a spus Dl. Betea, că i-ași asigura existența și aici familiei lui și dincolo lui, în condițiile cele mai bune. Bagaje nu-mi duc fiindcă am vorbit cu americanii, le las lor și ei mi le expediază. Dacă am putea ~~aranja~~ aranja cu un hidroavion o plecare ar fi mai bine pentru că de două ori pe lună vine câte un vas american cu care ne-am da întâlnire pe mare într'un anume punct. În ipoteza aceasta ați putea veni și Dvstră, dumneata și Dl. Betea și eventual altcineva iar eu mi-aș putea lua nevastă și familia fratelui meu Camil.

Dl. Betea mi-a spus că D-ta vrei să studiezi - foarte bine -.

Mă oblig să aranjez ca primul an să-l faci la Paris cum dorești și apoi dacă vrei, voi aranja să te poți duce tot pentru studii în America. Dacă acolo vrei vrea să ocupi vre-o slujbă mă oblig deasemenea să te ajut.

Te rog foarte mult să reflectezi asupra acestor chestiuni și să mă ții în curent.

I-am promis că mă voi interesa și-i voi comunica rezultatul apoi am plecat.

(Tiu să precizez că nu știu dacă am reușit să redau integral tot ce am discutat, însă precizez că acesta este întregul conținut al discuției - Betea a ascultat tot timpul).

Aproape 2 luni de zile nu am văzut nici pe Betea și nici pe Mănăilă și nu le-am dat niciun semn de viață.

Am fost aproape tot timpul în provincie iar când veneam la București evitam întâlnirea cu Betea.

Când m'am întâlnit cu Betea mi-a imputat tăcerea mea atât de lungă și mi-a spus că Mănăilă s'a cam supărat pe mine.

- 3 - 24 24 47
Mi-a atras atenția foarte severă să nu mai fac asemenea prostii. De data aceasta - mi-a spus el - te-am scăpat spunându-i lui Mănăilă că avionul Controlului e mic și nesigur și că tu mi-ai comunicat acest lucru pentru a i-l transmite lui Mănăilă.

Mi-a comunicat apoi următoarele : Am discutat și cu Micșa despre această plecare.

Prin el l'am cunoscut pe Max Manolescu cu care cred că voiu pleca.

(Restul discuțiilor referitor la Max Manolescu sunt făcute în declarația precedentă).

23
B. = Cum s'a ajuns la ideea plecării lui L. Pătrășcanu:
(cece știu eu).

Betea împreună cu Micșa, făceau parte dintr-o Comisie pentru ajutorarea Maramureșului, din care făcea parte și Dl. Ministru Emil Bodnăraș. La una din ședințe, mi-a spus Betea, Dl. Ministru Bodnăraș pe atunci la Președinție, l-a cam repezit pe Dl. Pătrășcanu.

Această chestiune și poate șialtele l-au determinat pe Betea să creadă că Dl. Pătrășcanu începe să treacă pe linie moartă, - probabil aducându-și aminte și de discursul Dlui Pătrășcanu dela Cluj.

Discuțiuni pe acest temei, Betea a avut, cred eu Mănăilă și cu Micșa.

Mie mi-a spus doar într-o zi că va face tot posibilul să-l convingă pe Dl. Pătrășcanu să nu mairămână în țară dacă vrea să nu fie înlăturat definitiv din viața politică a Statului.

Mi-a mai comunicat că a discutat cu Mănăilă ipoteza aceasta care a fost încântat. Mănăilă și cu Betea își făceau diferite planuri de combinații peste hotare între Pătrășcanu și Mănăilă.

În acest timp știu că Betea era mereu pe la Ministerul de Justiție.

Într-o zi mi-a spus: "Cred că pleacă și Pătrășcanu.

Tin să precizez că această chestiune poate să fie mai cunoscută de Micșadecât de mine - eu fiind mereu plecat în provincie iar cu Micșa, Betea se vedea aproape zilnic.

Nu știu dacă ideea plecării lui Pătrășcanu aparține lui Betea sau a fost sugerată de Mănăilă.

Ceace știu precis este că Mănăilă era încântat de această idee și-și făcea planuri mari pentru momentul când vor fi peste hotare.

Betea îmi spunea că Mănăilă s'ar fi exprimat că ar fi o surpriză uluitoare pentru opinia publică mondială și o grea lovitură pentru guvernul din țara noastră.

Eu personal nu am putut crede că Dl. Pătrășcanu va accepta să plece aceasta pentru că fusese destul de des peste hotare și se întorsese.

Eu încă nu eram hotărât să plec știind că voi pleca oficial ca bursier.

În timpul acesta Dl. Anton Golopenția a vorbit cu Dl. Miron Constantinescu despre cele patru burse cerându-i asentimentul pentru plecarea noastră. Dl. Miron Constantinescu a sfătuit pe Dl. Golopenția să ne trimită să rămânem pe loc.

(Ideia plecării își are originea în aceste burse cari au fost acordate de către franțuizi.)

C. = După evadarea lui Max Manolescu și fuga lui Betea, am plecat, la aproximativ 10 (zece) zile într-o misiune oficială în Jud. Bihor unde am rămas trei săptămâni.

M'am înapoiat în preajma Crăciunului.

Nu mai țin minte dacă înainte sau după Crăciun am fost trimis de Betea la Dl. Pătrășcanu pentru a-l întreba dacă este hotărât sau nu să plece.

(Crăciunul mi l-am petrecut la Sinaia la una din vilele Controlului Economic).

Discuția avută cu Dl. Lucrețiu Pătrășcanu la Ministerul de Justiție.

Nu am fost primit în prima zi când am solicitat audiența.

A doua zi, cam pela orele 11 am fost primit. A avut loc cam următorul dialog: (În esență redau integral - poate îmi scapă unele expresii - conținutul acestor nu!)

- "Să trăiți Domnule Ministru".

- "Ce este cu Dta Rațiu - ce dorești?"

- "Sunt trimis de Betea....."

- "Ei! Ce vrea? ce mai dorește dela mine?"

(Era cam repezit și s'a înervat când i-am pomenit de Betea).

- "M'a trimis să vă rog să-mi spuneți dacă v'ați hotărât să plecați peste graniță".

- "Nu! Nu plec! Ce nu vă este bine?!"

Cum să plec?! Vedeți-vă de treabă!!

Ce ați înnebunit?! (Era transfigurat și abea putea vorbi de revoltat de era. Nu țin minte dacă l-a făcut pe Betea zănateci și aventurier sau ne-a zis-o la plural - sunteți niște zănateci..... niște aventurieri".

- "Domnule Ministru, Betea mi-a spus să vă transmit că în cazul acesta el pleacă și să vă întreb dacă sunteți de acord".

- "Să plece! Il privește! Vă privește!! Să se ducă învârtindu-se ca ciocârlia! Nu mă interesează!!

Nu vreau să mă mai intereseze!!

- Dacă eventual o să aveți ceva să-i transmiteți lui Betea vă roagă să-i comunicați prin Micșea."

- "Ce? și pe acesta l-ați băgat?!"

Nu am ce să-i comunic!! Sunt sătul până peste cap! tot târgu vorbește..... Ați umplut tot Bucureștiul cu prostiile lui Betea! Am deătule pe cap. Stie și Siguranța.

Am auzit că dacă cade Max Manolescu o să cad și eu. Cine dracu mi l-a adus pe Betea cu prostiile lui pe cap?!

După aceasta am salutat și am plecat.

Am comunicat rezultatul acestei discuțiuni lui Betea, trecând peste unele părți iar după aceasta nu am mai avut contact cu Betea decât cum am trecut în declarația precedentă. La fel nu am mai discutat cu Dl. Pătrășcanu acest lucru. Am mai fost odată la Dl. Pătrășcanu pentru cumnatul meu dar num'a servit.

12 Aprilie 1948

ss. Anton Rațiu

12. IV 1949

36

26

26

Declarație.

Sussemnatul Răzvan Anton, declar următoarele:

A. Cum a luat ființă ideea plecării peste granițe.

Cu prilejul conferinței de pace dela Paris, dl. A. Golopentia, din îndemnul lui Salin Mănușă - pe atunci dir. Școl. la Statistică - a studiat, în calitate de consilier statistic la ^{și cu acel prilej} cea conferință, posibilitatea obținerii unor burse de specializare în domeniul statisticii demografice, studiul opiniilor publice etc., pentru câteva din elementele Institutului de Statistică.

Întors dela Paris, a comunicat dlui Mănușă rezultatul afirmativ dat de către Senatul Universitar din Paris, în mod principal pentru cinci burse, urmând a se face forme legale, oficiale, cu propuneri concrete și recomandări -

În pragma alegerilor electorale din anul 1946 mi-a comunicat Betea acest lucru, spunându-mi totodată că printre cei cinci va face în așa fel încât să fie și eu și va ruga și pe dl.

Lucrăm Patrascanu să ne dea opinii-
 jime în această privință intrucât
 el Patrascanu îl cunoaște pe el Filip
 Rebeșol, directorul Institutului
 Francez de cultură din București.

Ceilalți patru erau desemnați a
 fi următorii; Betea Nicolae, Ștefan
 Popescu, Retegan Gheorghe și Pavel
 Constantin.

El Mănușilă a semnat adresa Insti-
 tutului Central de Statistică către
 Institutul de Cultură Francez.

În această adresă Betea s'a pre-
 zentat la el Patrascanu care a
 pus o apostilă pe această adresă,
 rugând Inst. Francez să aprobe luarea
 în solicitare de Statistică.

După câteva luni de zile s'a comu-
 nicat că guvernul francez a aprobat
 patru din cele cinci burse cerute.

A fost tăcut de pe tabel Retegan
 Gheorghe - în fiind menționat pe
 tabel, dar nu mai făcându parte
 din cadrele Institutului Central de
 Statistică, - erau atunci la Coopera-
 tie cu el Secretar Emil Levente - ~~cau~~
 această ca o recompensă pentru

28
faptul că am muncit o lună de zile
în campania electorală din județul
Arad, împreună cu dl. Patrascanu.

Odată cu trecerea lui Secretar General
Levente la Controlul Economic, am fost tr
cut și eu acolo.

În acest timp, țineam contact mai
des cu Betea, precum și cu ceilalți din
grupul „burneuilor”.

De urmă, fiindu-mi repartizată
munca în provincie ca subdirector
al supracentrului economic pe țară,
și având conducerea controlului colecări-
lor de cereale, am fost plecat mai mult
pe teren.

Totuși, când reveneam în capitală
eram pus în curent de Betea cu nouă-
tățile ce surveneau.

Deși trebuia să suprintâm actele,
Betea care era în legătură atât cu
Mănușilă cât și cu dl. Patrascanu,
ne tot ascundea spunându-ne că încă
nu este momentul.

Odată, întors de pe teren, cam pe la
începutul lunii August (1947), Betea mi
comunică următoarele: „În lipsa ta, am
stat mult de vorbă cu doctarul Mănușilă.

"I-am vorbit n' de tine și vrea să te cunoască mai bine. (Încă nu stătusem de vorbă cu Mănușilă micodotă în viața mea.)

"I-am spus de asemenea că tu îți faci inspectiile prin țară cu un avion." În continuare mi-a spus că Mănușilă este foarte apreciat în străinătate unde are multe prieteni.

Mi-a mai spus că Mănușilă vrea să plece peste graniță și că ar fi dispus să plătească pilotului pentru a-i angaja familia în cazul când o are iar pe el, pe pilot se obligă să-i angajeze existența dincolo intervenind pentru angajarea lui unde ar dori - în aviația americană sau engleză sau în altă funcțiune.

Tot atunci mi-a spus că Mănușilă mă așteaptă a doua zi și să mă duc la el la Institut și că va veni și el cu mine (Betea).

A doua zi am mers la Mănușilă cu Betea suprasună.

Mă întâmpinat cu următoarele cuvinte;

Mă bucur că te răd domnule Rădu. Și Betea mi-a vorbit mult de duminică. Știu că ești ardelen, nepot al datomilor Popu Rădu. I-am răspuns, și eu mă

lucur că vă văd și vă rog totodată să mă iertati că nu am venit să vă mulțumesc până acum pentru ceascești făcute pentru mine. (Și nu menționez că în timpul războiului de Mănușilă mi-a făcut un mare serviciu - Erau mesușis la mobilizare și dat deșertor. Mănușilă mi-a trimis, în urma intervenției gliei Golopentia, în Ucraina pentru statistica moldovenilor de acolo, unok au rămas până aproape de sfârșitul războiului.)

Am discutat puțin despre controlul economic, despre colectarea cerealelor și despre statistică apoi am trecut la subiect și mi-a zis:

[După cum mi te-a descris domnul Betia am toată încrederea în obținerea că voi discuta descur. Știu că la controlul economic ai un avon la dispoziție. Situația mea este din ce în ce mai gră - În curând va trebui să dispar spre a nu fi arestat. Trebuie prin urmare să părăsesc țara. În străinătate, poate ti-a spus d-l Betia, am multe

cu noștiinte și stau foarte bine. Te rog
pe d-ta, foarte mult să stai de vorbă,
cu multă prudență însă, cu pilotul
dela control poate ar fi dispus să
mă ducă cu el sau poate are
vre-un prieten pilot care ar dor-
ri să plece în străinătate. Cred
că tia știe de-l Betia că i-ar
amigara existența și aici fau-
lic, lui și dincolo lui, în con-
dițiile cele mai bune. Bagaj
mău mi-l duc fiindcă am vârlit
cu americanii, la las lor și ei
mi le expediază. Dacă am
putea aranja cu un hidroavi-
on o plecare ar fi mai bine
pentru că de două ori pe lună
vine câte un vas american cu
care ne-am da întâlnire pe
mare într'un anumit punct. În
ipoteza aceasta ați putea veni în
d-voastră, duminică și de-l Betia
și eventual și altcineva iar eu
mi-as putea lua nevasta și
familia fratelui meu Camil.
De Betia mi-a spus că d-ta
mei să studiezi - foarte bine -

Mă oblig să aranjez ca primul an să-l faci la Paris cum dorești și apoi dacă vei, vei aranja să te poți duce tot pentru studii în America. Dacă acolo vei vrea să ocupi vre-o slujbă mă oblig de asemenea să te ajut.

Te rog foarte mult să reflectezi asupra acestor chestiuni și să mă ții în curent.

I-am promis că mă voi interesa și-i voi comunica rezultatul - apoi am plecat.

(În să precizez că nu știu dacă au reușit să redau integral tot ce am discutat, însă precizez că acesta este întregul conținut al discuției - Betia a ascultat tot timpul -)

Aproape două luni de zile nu am văzut nici pe Betia și nici pe Mănușă și mi le-am dat nici un semn de viață. Am fost aproape tot timpul în provincie iar când veneam la București eram întâlnirea cu Betia.

Când m-am întâlnit cu Betia mi-a răputat tăcerea mea atât

de lungă m' mi-a spus că Mănuila
s'a săm împărat pe mine. Mi-a
atras atenția foarte sever să nu
mai fac asemenea prostii. De data
aceasta - mi-a spus el - te-am scă-
pat spunându-i lui Mănuila
că avionul controlului e mine
m' mergur m' că tu mi-ai comu-
nicat acest lucru pentru a i-l
transmite lui Mănuila.

Mi-a comunicat apoi următoarele: Am
discutat m' cu Mica după această plecare.

Din el l-am cunoscut pe Max Manol-
lescu cu care cred că vom pleca.

(Restul discuțiilor referitor la Max Ma-
nollescu sunt trecute în declarația precedentă).

B. Cum s'a ajuns la ideea plecării
lui L. Patrascanu:

(Cece stiu eu)

Betea împreună cu Mica, făceau parte
dintr-o comisie pentru apărarea Mara-
murului, din care făcea parte m' el
Ministru Emil Bodnăras. La una din
sedințe, mi-a spus Betea, el Ministru
Bodnăras pe atunci la Presedinție,
l-a căm repezit pe el Patrascanu.

Această chestiune n' poate n' altfel³⁴
l-au determinat pe Betea să creadă
că el Patrascanu începe să treacă
pe linie moartă - probabil adu-
cându-nă aminte n' de discursul
lui Patrascanu de la Cluj -

Discutăm pe acest teren, Betea
a avut, cred cu Mănușilă n' cu
Micoa -

Mie mi-a spus doar într-o
zi că va face tot posibilul să-l
convingă pe el Patrascanu să
nu mai rămână în țară dacă
vrea să nu fie înlăturat defi-
nitiv din viața politică a statului.

Mi-a mai comunicat că a discu-
tat cu Mănușilă ipoteza aceasta
care a fost susținută, Mănușilă
n' cu Betea în făceau diferite
planuri de consolidare peste ho-
tare între Patrascanu n' Ma-
nușilă -

În acest timp știu că Betea
era mereu pe la Ministerul
de justiție.

Într-o zi mi-a spus: „Cred că
pleacă n' Patrascanu -

În să precizez că această chestiune poate să fie mai cunoscută de Mica decât de mine - eu fiind mereu plecat în provincie iar cu Mica, Betea se vedea aproape zilnic.

Nu știu dacă ideea plecării lui Pătrășcanu aparține lui Betea sau a fost sugerată de Mănușilă -

Ceace știu precis este că Mănușilă era încautot de această idee și făcea planuri mari pentru momentele când vor fi peste hotare.

Betea din spuma că Mănușilă săr fi exprimat că ar fi o surpriză uluitoare pentru opinia publică mondială n-o gră lovitură pentru guvernul din țara noastră.

Eu personal nu am putut crede că el Pătrășcanu va accepta să plece această printrcă fusese destul de des peste hotare și se întorsese.

Eu încă nu eram hotărât să plec știind că voi pleca oficial ca bușier.

În timpul acesta el Anton Golopentza a vorbit cu el Mirou Constantinescu despre cele patru burse cerându-i asentimentul pentru plecarea noastră. El Mirou Constantinescu a sfătuit pe el Golopentza să ne trimită să rămânem pe loc.

(Ideea plecării în are originea în aceste burse care au fost acordate de către frații -)

C. După uradana lui Max Manolescu și fuga lui Betea, am plecat, la aproximativ 10 (zece) zile într-o unitate oficială în jud. Bihor unde am rămas trei săptămâni.

Am răpărat în preajma Crăciunului.

Nu mai ținem minte dacă răpărate sau după Crăciun am fost trimis de Betea la el Patrascanu pentru al duce la dacă este hotărât sau nu să plece.

(Crăciunul mi l-am petrecut la Suceava la una din vilele controlului Economic) -

Discuția avută cu el Lucretiu Patrascanu la Ministerul de Justiție -

Nu am fost primit în prima zi

când am solicitat audiență.

A doua zi, cam pe la orele 11 am fost primit. A avut la cam următorul dialog;
(În esență redau integral - poate îmi scapă unele expresii - continutul acestora nu!)

- „Să trăiți de ministru”.

- „Ce ești cu dumneata Rădu - ce dorești?”

- „Sunt trimis de Betea ---

- „Ei! Ce vrea? ce mai dorește dela mine?”

(Ea cam repezit n' s'a iervat când i' am pomenit de Betea.)

- „M'a trimis să vă rog să-mi spuneți dacă v'ati hotărât să plecați peste graniță”

- „Nu! Nu plec! Ce mi vă este bine?!”

Cum o ră plec?! Vedeti-vă de treabă!!

Ce ati zăbrumit?! (Ea transfigurată n' abea putea vorbi de revoltat ce era - Nu tin minte dacă l-a făcut pe Betea

Zămatec n' aventurier sau nea Bis-o la plural - „sunteti niște zămateci... niște aventurieri” -

- „De ministru, Betea mi-a spus să vă transmit că în cazul acesta el pleacă n' să vă dătrebă dacă sunteți de acord.”

- „Să plece! Îl priverți! Vă priverți!! Să se ducă zăvârtindu-se

ca ciocârlia! Nu mă interesează!!
 Nu vreau să mă mai intereseze!!
 Mai brive face să placă!!"

- "Dacă eventual o să aveți ceva
 să-i transmiteți lui Betia vă rog
 să-i comunicați prin Mica."

- "Ce? m' pe câta l-ati băgat?
 Nu cum să m-i comunice!! Sunt să-
 tul până peste cap! Tot târugu
 vorbeste... Ati umplut tot Bucuris-
 tir cu protile lui Betia! Am
 destule pe cap. Tie m' n'garantă.
 Am auzit că dacă cade Max Maow-
 lesen o să cad m'ee. Cui dracu
 mi l-o adus pe Betia cu protile
 lui pe cap?!"

Dupa aceasta am salutat m'
 am plecat.

Am comunicat rezumatul acestei
 discutii lui Betia, trecând peste
 unele parti iar dupa aceasta nu
 am mai avut contact cu Betia
 decât cum am trecut în decla-
 ratia precedenta. La fel nu
 am mai discutat cu el Patrascanu
 acest lucru. Am mai fost odata la el
 Patrascanu pt. cumnatul meu dar nu
 mi-a servit.

Patrascanu

12 Aprilie 1948

10.2.49

39

39

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON de 33 ani, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu la București Str. Jules Michelet Nr.17, declar următoarele:

În primăvara anului 1941 fiind angajat ca funcționar la Institutul Central de Statistică l-am cunoscut pe MIHAIL LEVENTE care era funcționar aceleiași instituțiuni și lucra la Oficiul de studii, unde, mai târziu am fost re-partizat și eu.

Relațiunile noastre au fost colegiale.

Mai târziu, după ce probabil îi vorbise BII MIHAIL LEVENTE (pe care îl cunoșteam din armată 1939/40) am avut discuțiuni politice privind în deosebi Uniunea Sovietică și Comunismul.

În afară de aceste relațiuni, o singură dată, i-am cerut o sută sau două sute de lei cu împrumut, pe care mi i-a dat. Nu am fost cu el niciodată, nicăiri în vreun restaurant, cărciumă, locuință particulară sau în altă parte în afară de birou.

Când am fost trimiși în Ucraina pentru statistică moldovenilor de acolo am lucrat împreună în aceeași echipă și cu STEFAN POPESCU, în comuna Alexandrovca, Jud. Vosneskusc - pe Bug -

Aici ne-am cunoscut mai îndeaproape și am organizat împreună un sistem de ajutorare, din darurile date de "Consiliul de Patronaj" pentru toți oamenii sovietici în special pentru familiile cari aveau membrii în Armata Roșie, indiferent de naționalitate. Acest sistem de ajutorare a fost continuat tot timpul atât cât am fost împreună cât și mai târziu când am rămas singur.

Manifestele date de "Consiliul de Patronaj" pentru difuzare, au fost întotdeauna distruse. La Alexandrovca LEVENTE era să se îneca în Bug, cu un maldăr de asemenea manifeste de cari legaseră un pietroi și cu cari el pornise în larg pentru a le da drumul la fund.

Am lucrat împreună câteva luni de zile. Am cunoscut împreună oamenii mai răsaritiți din localitățile pe unde am trecut, i-am ajutat și i-am înmănat.

Aceasta a fost munca și preocuparea noastră de fiecare zi, care ne-a apropiat și ne-a ajutat să ne cunoaștem reciproc și să ne apreciem. În această muncă, pușă cu toată râvna și asiduitatea în slujba ideii marelui Partid Comunist, ne-am unit înfruntând, cu tot curajul, toate primejdiile hidosului regim fascist.

Cu mașina, fraudulos, am salvat nenumărați tineri urmăriți de fasciști, trecându-i peste Bug mai la adăpost unde nu erau cunoscuți.

Apoi el înbolnăvinduse s'a înapoiat în țară. Mai târziu a revenit pentru scurt timp. Nu am mai lucrat împreună. El lucra cu cetățeanul sovietic CERPICA ALEXANDRU din Alexandrovca, învățător.

Nu după mult timp a fost rechemat în țară de Partid. Eu mi-am urmat drumul, plin de riscuri, pe meleagurile Ucrainei. A urmat procesul lor, el era deja la adăpost.

Când m'am înapoiat și eu în țară nu l-am putut găsi.

La câteva zile după 23 August, mergeam pe Calea Rahovei, LEVENTE era într-o mașină cu RĂCOASA, AGIU și MIHAIL MAGHERU. M-au luat în mașină. Le-am spus că lucrez la imprimăria Institutului de Statistică unde se tipărea ziarul România Liberă -format mare- tipărire pe care o pregătisem cu aproximativ o lună de zile înainte de 23 Aug.

Am acceptat cu mult elan propunerea ce mi s'a făcut de a organiza Formațiunile de Luptă Patrotice din cadrul Uniunii Patriotilor unde LEVENTE era secretarul Județenei Ilfov.

Aici deasemeni am avut relațiuni numai și numai de muncă în cadrul Uniunii Patriotilor.

În toamna anului 1944 am fost trimis împreună cu MIHAIL MAGHERU și ANA SOLOMON la regionala U.F. Moldova Iași pentru organizarea regionalei. Am vizitat organizațiunile din aproape toate județele Moldovei.

Mi s'a încredințat apoi resortul militar tot în cadrul Uniunii Patriotilor.

Când s'a făcut împărțirea moșilor cu peste 50 ha. am fost trimis de C.C. P.C.R. la Deva pentru a-l ajuta pe LEVENTE în muncă.

Am locuit la Prefectul Județului de atunci, împreună cu LEVENTE. Aici la fel nu am avut alte discuțiuni

în afară de cele în legătură cu munca.

Natural fi vorbisem despre antecedentele mele și greutatea materiale prin care am trecut.

În anul 1945 după 6 Martie, am fost numit la Corpul Dedectivilor din Min.Afacerilor Interne. Tin să subliniez că în tot timpul cât am lucrat cu LEVENTE pe tărâm politic a fost foarte sever și pretentiv în ce privește munca și comportarea.

Aici se termină raporturile noastre de muncă pe linie de U.P. (politică)

Urmează raporturile noastre de muncă administrativă: odată cu numirea lui în calitate de secretar general la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, m'a invitat și pe mine. Eu eram plecat din Min.Afacerilor Interne. Am acceptat și am fost angajat ca subinspector general.

Am lucrat la colectarea cerealelor din județele excedentare pentru satisfacerea nevoilor Moldovei înfometate și pentru obligațiunile față de convenția de armistițiu. Alte raporturi de altă natură decât cele de serviciu strict nu am avut.

Odată cu plecarea lui ^{și} la Ministerul Cooperăției în aceeași calitate, m'a luat pe mine. În cadrul acestei instituțiuni, deasemeni am avut numai raporturi de serviciu. Din când în când mă întreba cum stau cu Partidul, mă încuraja și mă îndemna la muncă.

A fost numit apoi la Ministerul Industriei și Comerțului pentru conducerea controlului Economic. M'a luat și pe mine cu el în același grad având funcțiunea de subdirector pentru conducerea serviciilor de Control Economic din provincie, supra controlul.

Aici, în afară de raporturile de muncă strict administrativă, în toamna anului 1947 de Sf.Mihail, am fost pentru prima oară la el acasă unde am stat câteva ore. Am mai fost cu el la unu sau două filme sovietice. De Crăciun am fost împreună la Sinaia unde ne-am petrecut vacanța cu un grup dela Controlul Economiei, printre cari a fost Directorul General Dr.DAN EMERIC, Ing.MIHAI NISCHI ANTON, ZLATEV NICOLAE, FRITZ BEK, CAMPEANU, HINT, CRISTA GHIALI și alții dela Controlul Economic.

- Când a fost arestat DAN DUTESCU din mașina americană unde era împreună cu SABIN MANOILA și BETEA NICOLAE,

de către organele Controlului Economic, m'a chemat Levente pentru a mă întreba dacă știu ceva de această chestiune. I-am răspuns că nu știu nimic. Cu acel prilej a făcut un fel de trecere în revistă a tuturor colegilor dela statistici că. S'a exprimat că pe DUTESCU îl știa de mult ca lichiar dar BETEA - spunea el - este altfel de om. Păcat că nu se lasă de beții, femei și viața neserioasă și puerilă de boem.

M'a îndemnat să-mi văd serios de muncă, recomandăția lui permanentă, pentru a putea intra iarăși în muncă de partid. Intotdeauna pe acest tărâm, mi-a dat severe sfaturi atrăgându-mi atenția să nu mă las dus de valul bolnăvicios al așa zisei prieteni cu BETEA, PAVEL și alții de soii lor dela statistică pe care îi socotea pe drept cuvânt, cu totul neserioși.

După Crăciunul lui 947, mi-a încredințat conducerea inventarierii tuturor trenurilor ex regelui, familiei lui și fortelor domeniului.

PATRASCANU aflând de noua mea însărcinare m'a rugat să caut în bibliotecile Sinaia și București cărțile lui date cu dedicație ex regelui MIHAI și să rup foile cu scrișul lui. Am însărcinat pe Insp. ALTENLIU - subaltern de al meu - care fusese mai înainte la statistică, cu acest lucru. S'a descoperit cazul și LEVENTE mi-a făcut o severă mustrare.

Mi-a spus cu acel prilej că PATRASCANU trebuia să i-se adreseze lui iar, dacă nu i-s'a adresat, aveam eu această obligațiune. Regretă că în loc să-mi văd de treabă mă țin de prostii așa încât mai tare mă afund. Mi-a mai spus că PATRASCANU este supărat pe el, decând i-a repezit soția pe vremea când lucra la Uniunea Patrioților.

Uneori când mergeam cu vre-o lucrare la el mă întreba dacă mai știu ceva de BETEA. Intotdeauna îi răspundeam că nu știu nimic.

Odată mă hotărâsem să mă destăinuesc lui de tot ceea ce mă apăsă în legătură cu PATRASCANU, BETEA, MANOILA etc. Am început odată să-i spun că PATRASCANU (cred eu) va fi arestat - aceasta pentru a începe discuția-

Mi-a răspuns să nu vorbesc prostii că PATRASCANU nu va fi arestat. Să-mi iasă aceste prostii din cap. Nu am mai încercat de atunci o altă discuțiune pe acest plan.

Regretam că este prea sever, prea rigid și nu

puteam să-i desvăluie acest secret care mă rodea.

În luna Februarie, pe la sfârșit- anul 1948, am fost trimis pe la Periș-Prahova pentru a organiza o vânătoare la care a participat și dl. Ministru TECHARI GEORGESCU împreună cu dl. STELIAN TANASESCU etc.

În luna Martie mi-am dat demisia din Controlul Economic, iar la 9 Aprilie 1948, am fost arestat.

După ziua în care am demisionat, nu am mai avut niciun fel de contact cu MIHAIL LEVENTE.

Prin urmare, raporturile mele cu MIHAIL LEVENTE au fost numai de muncă politică și administrativă. Nu am avut cu el nicicând alt soi de relațiuni. Aceasta a fost prietenia mea cu el.

De altminteri cu el nimeni nu poate avea relațiuni de altă natură. Este prea dur și el nu poate și nu vrea să înțeleagă legături de altă natură.

Este cu totul inaccesibil la relațiuni de alt soi. Așa l-am cunoscut pe MIHAIL LEVENTE.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau și semnez propriu.

(ss) ANTON RATIU

10 Mai 1949

Declarație,

Subsemnatul Latu Anton de 33 ani,
de profesie funcționar, cu ultimul do-
miciliu în București Str. Jules Michelet
Nr. 17, declar următoarele:

În Primăvara anului 1941 fiind anga-
gat ca funcționar la Institutul Central de
Statistică l-am cunoscut pe Mihail Levente
care era funcționarul aceleiași instituții
și lucra la Oficiul de studii, unde,
mai târziu am fost repartizat și eu.

Relațiunile noastre au fost colegiale.
Mai târziu, după ce - probabil - în varile Biji-
mircea (pe care îl cunoșteam din armată - 1939-40)
am avut discuțiuni politice privind în deosebi
Uniunea Sovietică și Comunismul.

În afară de aceste relațiuni, o singură
dată, i-am cerut o sută sau două sute de
lei cu împrumut, pe care mi i-a dat. Nu
am fost cu el nici odată, nici în vreun
restaurant, căciună, la vintă particulară
sau în altă parte în afară de birou -
Când am fost trimis în Ucraina pentru
statistica moldovenilor de acolo am lucrat
împună în aceeași echipă împreună și
cu Ștefan Popescu, în comuna Alexandrovca
Judetul Vosnecusc - pe Bug.

Aici ne-am cunoscut mai încheapă și
am organizat împreună un sistem
de ajutorare, din darurile date de "Comi-
liul de Patronaj" pentru toți oamenii Sovietici
în special pentru familiile care aveau
membri în Armata Roșie, indiferent de
naționalitate. Acest sistem de ajutorare a fost
continuat tot timpul atât cât am fost împru-
mă săt și mai târziu când am rămas în-
jur.

Manifestele date de Comiliul de Patronaj
Anton Latu

pentru difuzare, au fost autodetonate distruse.
La Alexandrovocea Levante era să se ducă,
în Bug, cu un maldăr de asemenea ma-
nifeste de cari legaserău un pietroi n-
cu cari el pornise în larg pentru a le
da drumul la fund.

Am lucrat împreună câteva luni de zile.
Am cunoscut împreună oamenii mai răsunători
din localitățile pe unde am trecut, i-am aju-
tat n- i-am încurajat.

Aceasta a fost munca și preocuparea
noastră de ficcare și, care ne-a apropiat
și ne-a ajutat să ne cunoaștem reciproc
și să ne apreciem. În această muncă,
până cu toată răvnațiariduitatea în
slujba idealii Marii Partid Comunist, ne-am
unț înfruntând, cu tot curajul, toate pri-
mejoliile războiului regim fascist.

Cu marina, fraudulos, am salvat ne-
mumărați tineri urmăriți de fasciști, tre-
cându-i peste Bug mari la adăpost unde
nu erau cunoscuți -

Apoi el s' a învârtit în jurul re și a înva-
priet în țară. Mai târziu, a revenit pt.
scurt timp. Nu am mai lucrat împreună.
El lucra cu cetățeanul Sovietic Cerpeca
Alexandru din Alexandrovocea - învârtitor -

Nu după mult timp a fost rechemat
în țară de partid. Eu mi-am urmat
drumul, plin de riscuri, pe meleagurile
Ucrainei - A urmat procesul lor, el era
deja la adăpost.

Când m' am învâpriet n- cu în țară
m l-am putut găsi.

La câteva zile după 23 August,
mergeam pe Calea Rădovei - Levante
era într-o marină cu Rădova, Agiu
și Mihail Măgheru. Mău luat în ma-
rină. Le-am spus că lucrez la ca-
imprimeria Institutului de Statistică
unde se tipărea Ziarul România Liberă
format mare - tipărire pe care o pre-
gătisem cu apotimativ o lună de zile
înainte de 23 August. Informații

Am acceptat cu multă plăcere propunerea
ce mi s'a făcut de a organiza Formați-
unile de Luptă Patriotice din cadrul Uni-
unii Patriotilor unde Levente era secre-
tarul județului Ilfov.

Aici de asemenea am avut relații mi-
numai n' numai de muncă în cadrul
Uniunii Patriotilor.

Într-o zi a anului 1944 am fost trimis
împreună cu Mihail Moșchescu n' Ana-
Solomon la regionala U.P. Moldova - Iasi
pentru organizarea regională. Am vizitat
organizațiunile din aproape toate județele
Moldovei -

Mi s'a încredințat apoi resortul militar
tot în cadrul Uniunii Patriotilor -

Când s'a făcut repartizarea muncii
cu peste 50 loc. am fost trimis de C.C.
P.C.R. la Deva pentru a-l ajuta pe
Levente în muncă.

Am lucrat la prefectul județului de
atunci, împreună cu Levente. Aici la
fel m'am avut alte discuții în
afară de cele în legătură cu muncă.

Natural, și vorbim despre antecedente-
le mele în trecut și materiale prin cari
am trecut. -

În anul 1945, după 6 Martie am fost
numit la Corpul Detectivilor din M. Af. Int.

Țin să subliniez că în tot timpul
cât am lucrat cu Levente pe tărâș
politic a fost foarte sever n' pretenții
în ce privește muncă n' comportarea

Aici se termină raporturile noastre de
muncă pe linie de U.P. (politică)

Antikotin

Urmează raporturile noastre de muncă administrativă:

Odată cu numirea lui în calitate de Secretar General la Subsecretariatul de Stat al Amovizionării, m'a învitat și pe mine. Eu eram plecat din M.Af. Interne. Am acceptat și am fost angajat ca subinsp. general.

Am lucrat la colectarea cerealelor din județele secedentare pentru satisfacerea nevoilor Moldovei în frumetate și pt. obligațiunile față de convenția de armistițiu. Alte raporturi de altă natură decât cele de serviciu strict mi am avut.

Odată cu plecarea lui la Ministerul Cooperatiei, în aceeași calitate, m'a luat și pe mine. În cadrul acestei instituții, de asemenea am avut unele raporturi de serviciu. Din când în când mă întâlneam cum stau cu Partidul, mă încuraja și mă îndruma la muncă.

A fost numit apoi la Ministerul Industriei și Comerțului pentru conducerea controlului Economic. M'a luat și pe mine cu el în același grad având funcțiunea de subdirector pt. conducerea serviciilor de Control Economic din provincie — supra controlul —

Aici, în afară de raporturile de muncă strict administrativă, în toamna anului 1947 de H. Mihail, am fost pentru prima oară la el ocazie unde am stat câteva ore. Am mai fost cu el la unu sau două filme sovietice. De Crăciun am fost împreună la Sinaia unde ne-am petrecut vacanța cu un grup dela Controlul Economic, printre cari

Introducere

a fost Directorul General Dr. Dau Emeric,
Ing. Mahalnochi Anton, Zlatev Nicolae,
Fritz Bek, Campeanu, Hint, Krista
Ghiali n' altii dela Controlul Economic.

- Când a fost arestat Dau Dutescu
său marșea americană unde era
suprăseară cu Sabiu Manoilă n' Betea
Nicolae, de către organele Controlu-
lui Economic, m'a chemat Leventi
pentru a mă întreba dacă știu ceva
de această chestiune. La mi răspuns
că nu știu nimic. Cu acei prietaj a
făcut un fel de trecere în revistă a
tuturor colegilor dela statistică. M'a
seprimat că pe Dutescu îl știu de
mult ca lichidator Betea-spunea
el - este astfel de om. Făcând să nu
se lase de betii, fierei n' viața pe
meseriași n' puerilor de boem -

M'a îndemnat să-mi văd scris de
mână - recomandatia lui perma-
nentă - pentru a putea intra iarăși
în muncă de partid. Întotdeauna pe
acest țărâș, mi-a dat severe sfaturi
atrăgându-mi atenția să nu mă las
dus de volul bolnăvicios al așa zici-
prietenii cu Betea, Pavel n' altii.
De sorul lor dela statistică pe care
îi ștetea pe drept cuvânt, cu totul ne-
sluși.

După Crăciunul lui 947, mi-a încre-
dintat emolucerea inventarierii tuturor
bunurilor ex regiei, familiei lui n'
fostelor olomenei.

Anton Ratu

Pătrăscu oflând de noua mea înmă-
cinare m'a rugat să caut să în bibliotecile
din Iași și București cărțile lui date cu
dedicație seregului Mihail și să sup. foile
cu scrisul lui - Am învins și am dat pe însp.
Atenție - subaltern de-al meu - care
fusese mai uaiute la statistică, cu
acest lucru - s'a desprins capul și
Levente mi-a făcut o severă înștițare.

Mi-a spus cu acel prilej că Pătrăscu
trebuia să i se adreseze lui iar dacă
nu i s'a adresat, aream eu această obli-
gație. Regret că în loc să mi
văd de treabă m'am în de prostii-asa
încât am mai totu m'a afundat. Mi-a
mai spus că Pătrăscu este supă-
rat pe el deoarece i-a repezit nota
pe vremea când lucra la Uniunea
Patrioților.

Unăori, când mergeam cu vreo
lucrare la el mă intru la el
mai stiu ceva de Betea. Intodeori
îi răspundeau că m'știu m'nuie.

Odată mă hotărâsem să mă
destăruiesc lui de tot cece mă
oprima în legătură cu Pătrăscu-
nu, Betea, Manoilă etc. Am
început odată să-i spun că
Pătrăscu (cred eu) va fi arestat
- aceasta pentru a începe discuția -
Mi-a răspuns să nu vorbesc prostii
că Pătrăscu nu va fi arestat - Să-mi
sără aceste prostii din cap - Nu am
mai încercat de atunci o altă discu-
ție pe acest plan.

Regret că este prea sever, prea
rigid, și nu puteam să-i dau lui acest
secret care m'a rola. Antihotiu

- 7 -

47 ~~47~~

În luna Februarie - pe la sfârșit -
anul 1948, am fost trimis la Perș-
Prohova pentru a organiza o reuniune
la care a participat și dl. Ministru
Teohari Georgescu împreună cu
dl. Stelian Tănăsescu etc.

În luna Martie mi-am dat de-
minia din Controlul Economic iar
la 9 Aprilie 1948 am fost arestat.

După ziua în care am demisionat
nu am mai avut nici un fel
de contact cu Mihail Levente.

Prin urmare, raporturile mele ~~de~~
cu Mihail Levente au fost un mai
de muncă politică și administra-
tivă. Nu am avut cu el nici o
altă specie de relații. Aceasta
a fost prietenia mea cu el.
De altminteri cu el nu am
putut avea relații de altă
natură. Este prea dur și el
nu poate și nu vrea să înlăture
legături de altă natură.

Este cu totul inacceptabil la rela-
ții de altă natură -
Așa l-am cunoscut pe Mihail Levente.
Aceasta îmi este declarația pe care
o dau și semnez propriu.

10 Mai 1949.

Ant. Ratiu

DECLARAȚIE

Subsemnatul, RĂTIU ANTON, zis RADULEA, de ani 33, născut în anul 1916, 14 Martie în comuna Bălcău Jud. Someș, fiul lui IOAN (+) și al lui VERONICA, necăsătorit, de profesie funcționar, cu diplomă de capacitate de învățător, student în anul IV la Facultatea de drept, cu stațiul militar satisfăcut, fiind Slt. în rez. la Reg. 27 Dorobanți, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În anul 1929 am fost înscris la școala Normală de învățători din orașul Năsăud, același Județ, unde am urmat opt ani de zile, fiind tot timpul intern coleg de clasă în toți anii cu MRENEȘ NICOLAE din comuna Mintiu Jud. Năsăud, actualmente deputat de Năsăud-coleg de clasă până în clasa IV-a cu DUMITRU PETRE, inginer agronom, inspector în Ministerul Agriculturii și Domeniilor, fost în procesul VLADESCU RACOASA, MIHAIL MAGHERU, MIRCEA BIJI, MIHAIL LEVENTE etc.

Până în anul școlar 1935/36, viața mea de elev s'a desfășurat normal fără să fi intervenit ceva deosebit.

În anul sus amintit, am fost numit profesor de limba română dl. TUDOR BUDNARU de la Cluj - comunist -

În jurul acestui profesor s'au grupat o serie de elevi din/la clasa noastră și din celelalte - printre acestea în afară de mine, au fost și următorii: GLEJA AUREL din orașul Năsăud, MRENEȘ NICOLAE - deputat de Năsăud, DUMITRU PETRE inginer în M.A.D. CIOBOTARU FEDEA actualmente în URSS născut în Jud. Bălți - MAGHIAROSI MARTIAN din comuna Jeica Jud. Năsăud etc.

Împreună cu profesorul TUDOR BUDNARU am început și dus tot timpul până la terminarea școlii o acțiune împotriva curentului fascist - legionar, care luase avânt în școală și localitate.

Primeam cărți cu caracter socialist, "Cuvântul Liber" și alte scrieri de stânga pe care le citeam, discutam și difuzam printre colegi și cetățenii din localitate. De asemenea răspundeam în timpul nopții, prin oraș manifeste. La sfârșitul anului școlar 1935/36, o inspecție neînșădă a avut ca rezultat eliminarea unui grup de elevi

și plecarea profesorului TUDOR BUDNARU, care ulterior a fost arestat.

În anul următor, cei care rămăseserăm, am refuzat să mai facem instrucție premilitară - greva aceasta a durat un ^{an} de zile.

În vara anului 1937, după terminarea școlii, am făcut parte din ecipa regală studențească din comuna Cuhăa Jud. Maramureș - unde am fost plătit cu 2000 lei lunar (trei luni de zile) eu fiind fără posibilități materiale.

În iarna aceluiași an, am funcționat ca învățător suplinitor, câteva luni de zile, în comuna natală iar restul timpului mi-am pregătit diploma de capacitate care am dat-o la Cluj în Primăvara anului 1938.

În comuna mea - Beclean Jud. Someș, am fost în contact cu GRIGORE INDIC comunist și cu SINARU GHEORGHE (mort), de profesie pantofar (SINARU ION nu GHEORGHE).

În vara anului 1938 am urmat o școală de conducători de cămine culturale din comuna Petriș Jud. Arad - școală condusă pe atunci de fostele "Fundatii Regale" - DIMITRIE GUSTI - După această școală am făcut parte din echipa regală studențească din comuna Vidra de Jos Jud. Turda unde l-am cunoscut pe MIHAIL BENIUC, actualmente consilier pe lângă Ambasada noastră dela Moscova și pe MIRCEA TIRIUNG - comunist - (mort).

În anul 1938/39 am fost numit învățător în comuna Ostrov Jud. Săvărin unde am funcționat până în primăvara anului 1939, când am fost la Valea Vinului Jud. Năsăud la o școală de comandanți ai Serv. Social din cadrele "Fundatiilor Regale". După aceasta am fost numit comandant pe lângă Să. Serviciului Social dela Petriș-Arad, unde l-am cunoscut pe BETEA NICOLAE, PAVEL CONSTANTIN, ANTON GOLOPENTIA, Dl. Ministru MIRON CONSTANTINESCU, etc. cu aceștia am urmat apoi o altă școală de specializare la Făgăraș, tot în cadrul fostelor Fundatii Regale. În toamna anului 1939 am fost la Floești la școala de Ofițeri rez. unde mi-am făcut stagiul militar. Aici l-am cunoscut pe BIJI MIRCEA dela Institutul Central de statistică pe MĂNESCU CORNELIU actualmente în E.C.P. fost și el funcționar la Statistică.

Cu aceștia și în special cu BIJI MIRCEA am fost mai apropiat. Erau amândoi, elemente bine pregătite și cu activitate în cadrele Partidului Comunist.

Dela Plocești, după terminarea școlii, am fost repartizat la Reg.2 Inf.Fortificații din comuna Secueni Jud.Bihor, împreună cu BIJI MIRCEA. La această unitate am rămas până la cedarea Ardealului de Nord, când, împreună cu mama și sora mea, ne-am evacuat la Deva Jud.Hunedoara. Am fost numit, sub rezerva aprobării Ministerului Muncii, în calitate de pedagog, la Căminul de ucenici din orașul Hunedoara, unde nu am putut rămâne întrucât nu am fost recomandat de organizația legionară - eram în regimul de dictatură legionară- Ministerul nu-și dăduse avizul.

Am venit, în luna Decembrie 1940, la București unde am funcționat ca intendent la Căminul Facultății de Agricultură, unde l-am întâlnit pe fostul meu coleg dela Năsăud, DUMITRU PETRE ca student. De aici după câteva luni, am fost numit ca funcționar diurnist la Institutul Central de Statistică unde am întâlnit pe BIJI MIRCEA, BATEA NICOLAE, PAVEL CONSTANTIN, ȘTEFAN POPESCU, STOIANOVICI ALEXANDRU, BUCUR SCHIOPU, CANCEA IOAN, SUCIU CAMIL MIHAIL LEVENTE și alții.

Din momentul intrării mele în cadrele acestei instituții, activitatea desfășurată de mine, a fost alături de acest grup, din ce în ce mai bogată din punct de vedere politic pe linia trasată de către conducerea P.C.R. din acea vreme.

Atât în perioada legionară cât și cea Antones - ciană.

În locuința mea s'au ținut ședințe de Partid, am luat hotărârile să scriu pe pereți lozinci împotriva guvernului Antonescu. Am avut casă conspirativă plătită de Partid (1942/43) pe Str.Cazarmii Nr.93 sau 83, aici au participat printre alții BIJI MIRCEA, ALEXANDRU T. STOIANOVICI etc.

După aceasta am fost trimis de Institut, împreună cu LEVENTE, BIJI, STOIANOVICI, ȘTEFAN POPESCU și ceilalți peste Bug pentru statistica tuturor moldovenilor, unde am rămas până înainte de 23 August cu câteva luni.

În tot acest timp, am fost căutat de unitate unde eram dat nesupus la mobilizare, iar Dir.G-ral al Institutului, care-mi cunoștea situația militară, mă ținea acoperit în această misiune.

În prima perioadă activitatea mea de acolo este bine cunoscută de MIHAIL LEVENTE cu care am lucrat împreună-nă-la fel cu STEFAN POPESCU-în parte.

Toată atenția și grija mea, împreună cu întreaga putere de muncă, a fost pusă în slujba cetățenilor sovietici pe care i-am ajutat tot timpul. Astfel în comuna Alexandrovca pe Bug am ajutat toate familiile care aveau membrii în Armata Roșie, martor în afară de MIHAIL LEVENTE învățătorul Cerpica Alexandru din localitate-la fel tot tineretul satului. La Kirovograd am salvat dela moarte pe studentul HANCOV VICTOR urmărit de nemți pentru activitate împotriva nemților pe care cu acte false l-am transportat la Odesa unde, sub nume fals, l-am înscris la Universitate. La fel o parte din grupul lui HANCOV VICTOR în ultima vreme era la o școală din Moscova de N.K.V.D..

La Lissa-Gora Jud.Pervomaisc pe Bug fam.învăt. GOGOL NICOLAE a fost salvată de mine.

Deasemenea au fost ajutate nenumărate familii din întreaga regiune.

La Iozovata Jud.Grușca, Regiunea Uman a fost salvat PROFIR COZIȘCURT cu grupul STEOPA, doctorul și alții tot de mine. Familii ajutate după aceleași criterii.

La Dunaevka Jud.Melitopol am luat contact cu cetățeanul GAVRIL KIRILOVICI PANTELEEV care a colindat apoi cu mine toată coasta mării de Azov unde am ajutat tineretul și familiile cu membrii în Armata Roșie.

La Melitopol am intrat în contact cu grupul de partizani din localitate cărora le-am furnizat alimente, informațiuni, radio difuzate, cărora le-am dat și pistolul meu. PANTELEEV poate referi cu amănunte.

Țin să notez că peste tot, eu am fost cunoscut sub numele de ANTON IVANOVICI sau TONEA.

În Jud.Berdiansc am obținut, cu hârtii false, ca din partea Președinției Consiliului de Miniștri, dela General Comisarul (Guvernatorul) regiunii) neamț, înducând în eroare și pe Generalul COCIU Comandantul Diviziei, ca tineretul de origine etnică română (moldoveni) să fie scutiți de a merge la muncă în Germania. Pe listele întocmite de mine am trecut întregul tineret, indiferent de naționalitate, care a și fost scutit de a pleca în Germania.

Această operațiune am făcut-o apoi peste tot pe

unde am mai colindat (Regiunea Marinpol, regiunea din bazinul Donețului, Stalino, Kirovograd, Dnepropetrovsc etc. La toate aceste operații mi-a fost martor cetățeanul sovietic PANTELEEV KIRILOVICI GAVRIL.

În tot timpul, aproape trei ani de zile mi-am riscat viața.

A fost trimisă o notă din Moscova în legătură cu faptele mele de acolo, - această notă se află la Comitetul Central al Partidului.

Întors în țară, înainte de 23 Aug. 1944 cu câteva luni, am căutat să intru din nou în contact cu Partidul, legăturile mele anterioare au căzut odată cu arestarea celor din procesul grupului VLADISCU RACOSA.

Cu mare greutate am luat contact cu tov. NUTU FUXMAN care lucra la "Ajutorul Roșu" al Partidului și pe care nu o cunoscusem.

Prin NUTU FUXMAN am primit însărcinarea de a face legătura cu închisoarea Caransebeș unde se afla dl. Ministru TEODARI GEORGESCU, VINTE IOAN etc. ~~pentru~~ a le duce alimente, bani și mai ales știrea că se apropie ziua când se va da o lovitură de Stat să-l găsească pregătiți. Cu mari peripeții am reușit parvenit să ne îndeplinim misiunea (eram împreună cu BETEA NICOLAE și OANCEA IOAN ^{OANCEA IOAN} însă din carecari motive, se înapoiase la București înainte de a ajunge la Caransebeș). În urma unui telefon primit dela București - telefon dat de BELU SILBER - ne-am înapoiat în Capitală. Drumul l-am făcut cu o mașină de-a Institutului de Statistică. În Capitală am primit o nouă sarcină transmisă prin BELU SILBER și NUTU FUXMAN. Împreună cu ȘTEFAN POPOESCU trebuia să organizăm tipărirea ziarului "România Liberă" format mare în chiar ziua loviturii de Stat. Am dus la bun sfârșit și această sarcină. Lucrătorii tipografi au fost căutați și găsiți înainte de 23 August 1944 cu aproape o lună de zile.

Am muncit zi și noapte pentru acest lucru, în tot timpul bombardamentelor fără să părăsim Capitala.

Dela această muncă am fost luat apoi de LEVENTE MIHAIL și trecut la Uniunea Patrioților la resortul formațiunilor de luptă patriotice iar apoi la resortul militar pe Județeană ^{1490v.}

Mi-am îndeplinit toate însărcinările primite, cu mult zel.

După 5 Martie 1945 am intrat, trimis de Partid la Corpul Detectivelor din Ministerul Afacerilor Interne. Am căutat atunci să evit intrarea mea în cadrul acestei Instituții, dându-mi seama că nu corespund. La Jpd.P.C.R. Ilfov unde era secretar tōv. PETRASCU de față fiin dl. SCHREIER și dl. Ministru adjunct MARIN JIANU, am cerut insistent să nu mi se încredințeze o altă muncă, indiferent unde, pentru că nu sunt cătuși de puțin potrivit pentru această misiune. Nu s'a admis așa încât am trebuit să mă prezint la Ministerul Afacerilor Interne. Il aveam de șef pe GUTĂ PETROVICI care avea funcțiunea de șef al Corpului de detectivi iar eu ajutor. Cu acest individ am trebuit să colaborez. Am muncit și aci cu toată strădania însă până la urmă am intrat în conflict cu el. Am căutat să dovedesc cu acte că GUTĂ PETROVICI este un om cu desăvârșire nesincet și necinstit, că el a participat la masacrele dela Iași, că la Tighina a omorât pe comunistă ROZA LEIBOVICI, că în calitate de agent al S.S.I.-lui a fost și în Transnistria trimis de ruda lui, EUGEN CRISTESCU și că peste tot și-a făcut de cap împotriva legilor omenești. Am cerut d-lui Ministru TEOHARI GEORGESCU arestarea lui și judecarea de către Tribunalul Poporului. Nu s'a admis. Prin luna Iunie la sfârșit, sau începutul lunii Iulie mi s'a cerut demisia din cadrul Corpului de Detectivi cu indicațiunea de a rămâne mai departe în Ministerul Afacerilor Interne în administrație. Motivul a fost acuzațiunea ce mi s'a adus că ași fi favorizat eliberarea fasciștilor din lagărul Caracal.

Am rugat pe dl. Ministru TEOHARI GEORGESCU să se admită să nu mi se încredințeze în nici-o altă parte și să fiu lăsat să plec, din M.A.I. întrucât intenționez să lucrez politic în cadrul A.R.L.U.S.-lui. Dl. Ministru a insistat 6 zile la rând, zi de zi, să rămân pe mai departe și să mi aleg locul unde ași dori să muncesc. Am cerut să se admită plecarea mea din Minister. O lună am fost ținut la Răz Serv. Control și Inspecție din poliție și siguranță, însă nu m'am prezentat.

M'am înscris la Fac. de Drept și mă întrețineam din banii pe care îi primeam dela Societatea Filmul Românesc unde eram vice-președinte trimis pe linie de Partid împreună cu IVASCU GHEORGHE.

Când a fost numit LEVENTE la S.S.A. am fost chemat și angajat ca diurnist în calitate de subinspector general. Apoi odată cu LEVENTE am trecut la cooperatie în aceeași funcțiune iar când lui LEVENTE îi s'a încredințat controlul economic, am fost numit subdirector, având provincia - supracontrolul. La primele alegeri am fost o lună de zile în propagandă electorală, la Arad, luat de PATRASCANU cu care lucrasem la România Liberă după 23 August 1944. Am fost președinte de secție de vot, lucrând și în comisia Județeană electorală.

În toamna anului 1947, BETEA NICOLAE a venit la mine și mi-a spus că Dr. SABIN MANOILA vrea să-mi vorbească. Înainte de aceasta țin să menționez că BETEA care lucra mai îndeaproape cu PATRASCANU îmi spunea că PATRASCANU este pe linie moartă și că ar fi bine să părăsească țara.

Am fost la MANOILA împreună cu BETEA, era pentru prima oară când am vorbit cu el.

Am intrat în cabinetul lui la Institutul Central de Statistică, - era încă director General. M'a întâmpinat cam cu următoarele cuvinte "bine că te văd d-le RAȚIU - dl. BETEA mi-a vorbit mult de d-ta" - și eu mă bucur că te văd. Vă rog să mă ertați că n'am putut trece pe la Dvs. spre a vă mulțumi pentru tot ce ați făcut pentru mine. (MANOILA m'a ajutat foarte mult în timpul războiului Antonescian în Ucraina pentru statistica moldovenilor de-acolo deși eram căutat de unitate unde eram nesupus la mobilizare.) - dl. BETEA, după cum îți spuneam, mi-a vorbit așa de mult de d-ta încât cred că numai este necesar de alte introduceri. Eu vreau să-ți fac o propunere, știu că nu ți se aprobă să pleci la Paris pentru specializare. (În urma unei adrese de-a Institutului și cu sprijinul lui PATRASCANU cu prilejul conferinței de pace dela Paris, primisem o burse pentru specializare ^{în studiul} opiniilor publice) „Eu, spunea el (MANOILA) în continuare, cred că în curând voi fi arestat, întrucât sunt rudă cu LEUCUTIA XIAMILAVUTERANAMULTIMAXREME și am avut în ultima vreme legături cu MANIU pe care l-am găzduit în repetate rânduri. D-ta, am fost informat, ai la dispoziție un avion cu care îți faci inspecțiile în țară. Te-ași ruga să tatonezi terenul pentru a găsi posibilitatea de a pleca peste graniță. eventual chiar cu acel avion sau cu un altul. În Franța și peste tot eu sunt suficient de tare. Stau bine și cu americanii.

Aș asigura pilotului un plasament în oricare armată sau în altă parte - familiei și pilotului de aici, i-ași da o sumă de bani să nu ducă lipsă iar d-ta ai putea să-ți faci studiile în liniște la Paris sau ori unde în altă parte. Bagajele am aranja să fie trimise printr'un vas american. Ar fi bine dacă am putea pleca cu un hidroavion cu care să ⁺amerizăm pe mare, la o anumită oră când am stabili o întâlnire cu un vas american. Gândește-te serios la acest lucru și te rog să-mi comunici rezultatul cât mai urgent cu putință în 2-3 zile.

Nu știu dacă am putut reproduce cuvând de cuvânt întreaga discuțiune avută cu MANOILA - conținutul în să este acesta. Înainte de a începe această discuțiune m'a întrebat și i-am vorbit de mersul colectărilor de cereale și de munca ce o am în cădrelor controlului Economic.

BETEA în tot acest timp a stat fără să participe la discuție.

Ne-am despărțit promițându-i că mă voi interesa și-i voi comunica rezultatul.

Aveam pe atunci conducerea controlului colectărilor de cereale pe întreaga țară și ca atare eram mereu pe teren, în provincie, unde mă deplasam cu avionul. A doua sau a treia zi după discuțiunea avută am plecat în provincie fără să-i dau vreun semn de viață lui MANOILA sau lui BETEA. M'am înapoiat după aproximativ trei săptămâni, fără a-i căuta pe careva din aceștia. La câteva zile după înapoiere a venit, la mine acasă, BETEA și mi-a spus că MANOILA a așteptat răspunsul meu și că a rămas cam intrigat pentru că nu-i dădusem niciun semn de viață. În continuare BETEA mi-a comunicat că a justificat el acest fapt prețutând faptul deplasării mele, plecare determinată de nevoile serviciului, că, de altminteri avionul cu care mă deplasez eu, este prea mic și nesigur având și o viteză redusă. Mi-a mai atras atenția să nu mai fac asemenea gafe și că de data aceasta, el, mă salvase din încurcătură.

Mi-a pomenit iarăși de PATRASCANU care, spunea el, este pe linie moartă, datorită mai cu seamă discursului său pe care-l ținuse la Cluj mai înainte.

La o asemenea discuțiune, cred că a participat

și MICSĂ REMUS-magistrat-care lucra pe lângă cabinetul lui PATRASCANU.

Nu țin minte precis dacă atunci sau în altă zi mi-a vorbit de perspectiva unei noi posibilități de plecare, tot cu avionul, însă de-al societății T.A.R.S. avion pilotat de MAX MANOLESCU pe care-l cunoscuse prin MICSĂ și cu care începuse să trateze această problemă.

Eu în această vreme eram mereu în deplasare prin țară.

Când mă întâlnea, îmi vorbea de faza la care s'a ajuns iar în una din zile mi-a comunicat că ar fi posibil să plece și PATRASCANU. Discuțiuni mai amănunțite nu am avut în această privință.

De data aceasta, avionul fiind mai încăpător, se ofereau posibilități mai mari de plecare, încat BETEA m'a întrebat dacă ași mai avea pe cine propune pentru plecare. M'am gândit atunci la IERNICI IOAN din Str.Labirint 33, pe care-l cunoscusem dela Uniunea Patrioților el fiind ofițer rezervist și care-mi vorbise că are sau a avut o reprezentanță la Cairo a fabricii de mașini Buik.

De asemeni i-am pomenit de Dr.DANULESCU CONSTANTIN, fost Ministru sub Antonescu, criminal de război, condamnat de Tribunalul Poporului. În ce privește IERNICI s'a arătat a fi de acord, iar în ce privește DANULESCU mi-a spus că trebuie să stea de vorbă cu MANOILA SABIN.

- Fac aici o digresiune pentru a relata cum de ajunsesem să am oarecari relațiuni cu familia DANULESCU.

În primăvara anului 1945 pe când eram la Corpul Detectivelor din M.A.I.mi-a fost atribuită, în urma intervenției personale a D-lui Ministru Teohari GEORGESCU, fosta locuință a lui DANULESCU. Aici am cunoscut pe D-na DANULESCU căreia îi se admisesse să locuiască cealaltă jumătate de apartament căreia îi aparținea prin contract întrucât apartamentul era cumpărat pe numele ambilor soți..... DANULESCU.

Înainte de judecarea procesului criminalilor de război de către Tribunalul Poporului, în primăvara anului 1946, când D-na DANULESCU căpătase încredere în mine, într-o discuție avută, mi-a pomenit de soțul ei rugându-mă să-l întreb pe PATRASCANU cu care știa că am relațiuni bune, cam ce condamnare i-s'ar putea da Dr.DANULESCU pen-

tru că DANULESCU ar fi dispus să se prezinte la proces dacă condamnarea lui nu ar depăși 5-6 ani. Mai mult nu ar putea rezista din cauza vârstei lui înaintate și a boalei de care suferă - cord și hipertensiune arterială.

I-am promis că mă voi interesa și-i voi comunica. L-am întrebat atunci pe BETEA care mi-a spus să-i vorbesc despre aceasta lui PATRASCANU.

Cu memoriul Dr. DANULESCU m'am prezentat la cabinetul lui PATRASCANU pe atunci Ministru în funcțiune. In prealabil ^{vorbesc} și cu RUPENIAN EMANUEL - director de cabinet - și-i cerusem și lui sprijinul. Am fost anunțat și apoi primit. Cu mine a venit și RUPENIAN.

Voi încerca să reproduc discuția avută. Am salutat, mi-a întins mâna și m'a întrebat; "spunem te rog despre ce este vorba". După ce i-am spus, m'a întrebat: Cine ? Dr. DANULESCU ? Fascistul acela ? Criminalul de război ?" și m'a cam săgetat cu privirea. I-am răspuns da acela.

Atunci RUPENIAN a intervenit și el spunând; "vă rog și eu și vă roagă și băeții" (adică BETEA NICOLAE PATRASCANU a răspuns: "Omul acesta nu mi-a fost nicio dată cătuși de puțin simpatic" Bine! fie! pentru voi. Eu îl întrebam dacă să se prezinte sau nu la proces întrucât peste 6 ani nu ar putea suporta. Mi-a răspuns în continuare; "Să nu se prezinte!" I-am spus atunci că am și un memoriu de a-l lui. Mi-a răspuns să i-l duc acasă. Mi-a fixat ziua și ora - dimineața la orele 8. In ziua indicată m'am dus la locuință, am fost primit, i-am dat memoriul fără altă discuție și am plecat imediat.

Am transmis răspunsul lui PATRASCANU și în consecință DANULESCU nu s'a prezentat la proces. A fost judecat și condamnat în contumacie.

Intre timp eu am avut întâlniri cu Dr. DANULESCU care era ascuns. Prin urmare eu îl propusesem și pe DANULESCU pentru plecare și așteptam răspunsul lui MANOILA prin BETEA. Mi-a scăpat să scriu că în discuțiunea cu MANOILA la Institutul de Statistică îi pomenisem de DANULESCU și de IERNICI.

Intre timp BETEA avea întâlniri cu MANOILA și când ne întâlneam mă puneam oarecum în curent cu situația problemei plecării.

Cu prilejul plecării lui PATRASCANU la congresul

8

dela Brumeles, a venit BETEA împreună cu MICSĂ la mine și mi-au comunicat că PATRASCANU care era plecat la acel congres, ar fi posibil să nu se mai întoarcă și că urmează să aibă o convorbire telefonică cu el dela Brumeles.

În seara când așteptam telefonul la Ministerul de Justiție, MICSĂ mi-a dat un telefon să mă duc neapărat să-l întâlnesc la un restaurant pe B-dul Elisabeta colț cu Brezoianu. M'am dus, l-am întâlnit numai pe MICSĂ. Mi-a spus că așteaptă telefonul și că s'au gândit să fiu și eu de față. Mi-a mai comunicat ~~de~~ atunci că gardianul din post dela Minister a fost schimbat și că are impresia că ar fi un comisar dela Siguranță. I-am răspuns că nu are rost să fiu și eu de față, mai cu seamă că are această bănuială. A rămas să-mi comunice rezultatul convorbirii. A doua zi am primit un telefon prin care am fost anunțat că PATRASCANU nu dăduse niciun telefon.

După câteva zile s'a înapoiat în țară. Cred că atunci, cu acel prilej l-a cunoscut MICSĂ pe MAX MANOLESCU care pilota avionul cu care s'a înapoiat PATRASCANU. Pe MAX MANOLESCU i-l prezentase lui MICSĂ pilotul secund - Capitanul ZAHARIA IOAN.

ZAHARIA IOAN împreună cu MAX MANOLESCU rugaseră pe MICSĂ să intervină pe lângă PATRASCANU pentru a fi eliberați doi sau trei piloți cari fuseseră arestați, nu știu pe ce motiv.

MICSĂ îi prezentase pe ZAHARIA I. și MAX MANOLESCU și lui BETEA. Nu știu dacă intervenția pentru eliberarea piloților respectivi a fost făcută sau nu. Știu doar că BETEA profitase de acest prilej pentru a pune la cale plecarea. Între timp eu eram mai mult în provincie. Într-o zi BETEA mi-a comunicat că lucrurile merg bine, că au discutat deschis cu MANOLESCU și că MAX MANOLESCU ar fi de acord cu această plecare. M'a anunțat că urmează să aibă loc un fel de consfătuire în locuința lui FLORIN TEODORU fost Director General la Ministerul de Finanțe și că ar trebui să particip și eu la această conferință. În seara indicată am fost împreună cu BETEA acolo.

Era de față MAX MANOLESCU, SABIN MANOILA, mi se

pare și Cpt. ZAHARIA IOAN- MICSA nu țin minte să fi participat.

Atunci l-am cunoscut pe MAX MANOLESCU și tot atunci l-am întâlnit pentru a doua oară în viața mea pe SABIN MANOILA.

Discuțiunea a fost deschisă. S'a vorbit de plecare și s'a hotărât ca plecarea să aibă loc cât mai curând. O echipă din grup să se îmbarce la Timișoara iar alta la Arad pentru a se evita vre-o suspiciune. Tot atunci, MANOILA a anunțat că americanii sunt de acord să transporte bagajele tuturor, ca avionul să nu fie împovărat.

S'a stabilit că avionul la înapoiere din rută, în regiunea Pitești, să schimbe direcția spre Turcia. Urma să se stabilească cine se va îmbarca la Timișoara și cine la Arad. Din grup făcea parte; MANOILA cu soția, probabil și fratele lui, IERNICI a fost admis, DANULESCU încă nu se stabilise întrucât MANOILA spunea că trebuie să ceară avizul americanilor. S'a stabilit că DANULESCU ar avea șanse dacă dincolo nu ar avea actele pe numele lui și și-ar păstra conspirativitatea. Tot atunci MANOILA l-a propus pe GEORGESCU ^{Roegen} fost subdirector general la statistică. S'a hotărât că este necesară o nouă întâlnire și că cea mai potrivită casă ar fi a lui GEORGESCU din Str.Bitolia. BETEA spunea că e probabil să plece și PAVEL CONSTANTIN. Cu MICSA nu se stabilise nimic.

După aceasta eu am plecat pretextând că sunt ocupat. ceilalți au rămas să-și continue discuția. Intre timp, după această ședință - cred- BETEA m'a anunțat că în ipoteza că în ipoteza când pleacă PATRASCANU, este posibil să plece și LENA CONSTANTE. Am mai vorbit de MICSA și i-am comunicat că el ține să meargă și el pentru că aici nu mai are pe nimeni. Nu mi-a dat un răspuns definitiv în această privință. L-am întrebat, el ce face (BETEA) mi-a răspuns că încă nu s'a decis.

În ziua indicată, seara după orele 20, am mers la întâlnirea ce avea loc în Str.Bitolia la locuința lui GEORGESCU. Acolo trebuia să participe MANOILA, BETEA, GEORGESCU ZAHARIA IOAN și eu. MAX MANOLESCU trebuind să plece într-o cursă la Paris-nu putea să participe. La această întâlnire trebuia să se discute în amănunt și să se pună la punct toate chestiunile privind plecarea inclusiv ziua

ROEGEN,

care trebuia să fie imediat după înapoierea lui MAX MANOLESCU - cred pe la începutul lunii Noembrie 1947.

La întâlnire l-am găsit pe MANOILA, ZAHARIA, GEORGESCU și spre surprinderea mea și pe MAX MANOLESCU. Toți erau în panică. Mi s'a povestit întâmplarea lui MAX MANOLESCU care urma să plece la Paris chiar în acea zi și care a fost arestat de Controlul Economic întrucât a fost găsit un pachet cu valori pe care el urma să-l transporte la Paris contra comision.

Dela controlul Economic MAX MANOLESCU a evadat și a venit direct la întâlnire. Mi-a povestit cum, la controlul Economic din Str.Dr.Marcovici Nr.2 seara, după ce i-s'a adus masa în biroul Subinsp.G-ral CRAIU a fost lăsat singur și cum i-se făcuse sete a ieșit pe sală să ceară apă. Pe sală nefiind nimeni, a profitat de ocazie și a fugit prin Cismigiu și a venit la întâlnire. Atunci l-am auzit pe MANOLESCU spunând; "acum nu mai am încotro, trebuie să plec peste graniță."

Așteptam să vină BETEA care însă nu a venit deloc deși l-am așteptat cu toții până după orele 24.

MANOILA profitând de ocazie-am rămas la un moment numai cu el în acea încăpere, mi-a povestit cum având o întâlnire cu secretarul legației americane, -întâlnire la care fusese și BETEA-s'au pomenit, în momentul în care urmau să se urce în mașina americană, somați de poliție. Ei nu s'au oprit. S'au urcat repede în mașină și au fugit urmăriți fiind de mașina din care fuseseră somați, ei crezând că este a poliției.

Întâlnirea aceasta a fost în cartierul Cotroceni. Mașinile au așteptat aproximativ 40 minute. Lângă biserica albă mașina care-i urmărea le-a interceptat drumul barându-l. S'au oprit brusc. Au sărit din mașină și au fugit. MANOILA mi-a spus că el a scăpat cu mare greutate și nu știe dacă BETEA și celălalt a fost prins sau nu. Era foarte îngrijorat, Am mai așteptat noi să sosească BETEA, dar nu a sosit. Toți erau în panică.

S'a stabilit să ținem contact pentru a ne comunica noutățile ce eventual le-am putea afla.

MAX MANOLESCU care nu se mai putea duce acasă și fiind prea târziu, nici în altă parte, ne-a solicitat găzduire. Negădindu-se nimeni, am dat un telefon lui IERNICI

IOAN pe care l-am anunțat că trebuie neapărat să-l văd imediat și să mă aștepte. Am luat o mașină de piață și am plecat cu MAX MA NOLESCU la el. Pus în cunoștință de cauză i-am lăsat pur și simplu pe MANOLESCU acolo. IERNICI neavând încotro, a trebuit să-l găzduiască. De la IERNICI, MANOLESCU s'a mutat în altă parte, iar apoi la D-ra VIRGINIA GRIGORIU, o nepoată de-a lui DANULESCU, profesoară pensionară pe motiv de boală, cu domiciliul în Str.Regina Maria Nr.6.

A doua zi după această întâmplare, am mers la birou unde mi s'a comunicat că sunt așteptat de dl. Secretar General LEVENTE. M'am dus la cabinetul lui. Înainte de a intra la el, am fost întâmpinat de BODNAR și de IOANID cari lucrau la Oficiul de studii și documentare al controlului Economic.

BODNAR m'a întrebat dacă-l cunosc pe DUTESCU. I-am răspuns că-l cunosc. M'a mai întrebat ce părere am despre el și dacă DUTESCU cunoaște engleza. I-am răspuns că o cunoaște bine. Apoi m'a întrebat de BETEA aceleași întrebări. BETEA, i-am răspuns că nu cunoaște engleza.

După aceasta, LEVENTE fiind anunțat că sosisem, m'a primit imediat. După ce l-am salutat, l-am întrebat ce este cu BETEA și DUTESCU. A rămas surprins că am și aflat și m'a întrebat cu suficientă revoltă de unde știu. I-am spus convorbirea avută cu BODNAR, după care m'a întrebat dacă știu ceva. I-am răspuns că nu știu nimic. Mi-a spus că DUTESCU este arestat la noi și că BETEA este căutat insistent întrucât fuseseră într-o mașină americană. A mai spus că de DUTESCU știa că este cam lichia dar dela BETEA nu se putea aștepta să fie amestecat în vre-o afacere de acest soi.

După această convorbire am plecat din biroul lui. În birou la mine am aflat de gafa pe care o făcuse subinsp. G-ral CRAIUL șeful serviciului Comerțul Exterior -control- în legătură cu MAX MANOLESCU pe care-l lăsase singur în birou și care reușise să evadeze.

Tot atunci am aflat că imediat ce a fost observată dispariția lui MAX MANOLESCU, o echipă "fulger" de-a controlului Economic de sub conducerea Insp. Col. DOROVICI, a plecat cu o mașină la locuința lui MANOLESCU, care spunea ei, exact în acel moment, se urca într-o mașină americană. Au urmărit mașina, i-au interceptat calea

biserica albă, MAX, spunea ei a fugit și'n consecință l-au ridicat pe american și încă un cetățean cu numele DUTESCU. Americanului i-s'a dat drumul, iar DUTESCU era încă arestat. Eu nu am întrebat absolut nimic de nimeni și nici nu m'am gândit să mă interesez de DUTESCU a cărui amestec nu-l cunoșteam fiindcă nu mi se vorbise de el nicicând.

Stiam că BETEA nu este arestat și așteptam desfășurarea evenimentelor.

L-am căutat câteva zile în șir pe BETEA pentru a mă dumiri în această chestiune ce este cu DUTESCU. Cu mare greutate am dat de BETEA.

BETEA m'a lămurit cu privire la DUTESCU. Mi-a spus că trebuiau să se întâlnească cu acel american pentru a pune la punct chestiunea bagajelor - transportul lor cu vaporul și că MANOILA cu care trebuia să se ducă la întâlnire, l-a anunțat că nu mai poate merge și să-și găsească un translator. BETEA în chiar dupămăsa acelei zile îi dăduse un telefon lui DUTESCU cu care-și dăduse întâlnire în Cotroceni la ora la care trebuiau să se întâlnească cu mașina americană. Nu-i spusese nimic lui DUTESCU din toată povestea.

Spre surprinderea lui, a sosit și MANOILA care probabil se răsândise, după care a urmat urmărirea.

Echipa DOROVICI deplasându-se la locuința lui MANOLESCU, a văzut mașina, pe careva din ei îl confundase cu MAX MANOLESCU și de aceea au urmărit mașina americană pentru a-l prinde pe MANOLESCU care nici nu fusese în cartier atunci ci dupănevadare plecase direct la locuința lui GEORGESCU ROEGEN din Str.Bitolia nu știu la ce număr.

În acest timp, PATRASCANU aflase de arestarea lui DUTESCU și era foarte îngrijorat. Eu i-am comunicat lui Micșă ceea ce aflasem.

În una din acele zile a venit RUPEANIAN la mine să se interese de DUTESCU. I-am spus fugitiv, în linii generale- nu țin minte ce anume i-am spus- știu doar că i-am spus să-i transmită lui PATRASCANU că DUTESCU a fost luat de BETEA întâmplător și că nu știe nimic.

Am primit un telefon de la PATRASCANU care mă invita să trec pe la Minister. Am fost și l-am asigurat că vorbisem cu BETEA și că DUTESCU nu știe nimic. S'a mai liniștit.

În această vreme mă întâlneam cu MICSA care venea pe la mine, amândoi aşteptam desfăşurarea evenimentelor. Pe SABIN MANOILA nu l-am mai văzut. Mă mai vedeam din când în când şi cu ZAHARIA IOAN care venea pe la mine.

Între timp am primit însărcinarea să conduc o companie de control la Oradea Mare unde am stat 3 săptămâni. La înapoiere, BETEA cu care m'am întâlnit, mi-a dat însărcinarea să mă duc la PATRASCANU şi să-l întreb dacă s'a decis sau nu să plece.

M'am dus la Minister. Când am fost primit, m'a întrebat următoarele: "Ce este cu D-ta RATIU ? Ce doreşti ? I-am răspuns că am fost trimis de BETEA pentru a-l întreba să-mi spună dacă s'a decis sau nu să plece peste graniţă. Mi-a răspuns foarte revoltat. Ce ? să plec ? Unde să plec ? Ce mai vrea dela mine ? Cine mi l-a adus pe cap ? Să mă lase în pace cu prostiile lui ! Este un desmetic ! Nu plec nicăiri ! Vorbeşte tot târgul de acest lucru. Oamenii lui TEOHARI sunt tot timpul după mine. Este un aventurier. Să mă lase în pace ! Sunt sătul până peste cap ! I-am răspuns ; "dacă nu plecaţi, mi-a spus să vă întreb dacă sunteţi de acord cu plecarea noastră-a lui -"

- ,Nu mă interesează ! Să plece învârtindu-se ca ciocărlia ! Mai bine ! Plecaţi cu toţii ! Sunt sătul !"

Cam acestea au fost cuvintele lui. În orice caz conţinutul este acesta.

I-am mai spus că eu n'o să mai pot trece pe acolo şi dacă eventual doreşte să-i comunice ceva lui BETEA, să o facă prin MICSA. Foarte indignat şi revoltat mi-a spus : "Cum ? Şi pe asta l-aţi vărât ? Nu era deajuns căţi ştiau ? Nu ! Nu plec ! Plecaţi voi !" Dacă o fi să plec , eu voi avea şi alte posibilităţi."

După această discuţie am părăsit cabinetul. I-am comunicat şi lui BETEA convorbirea avută.

Nu ştiu dacă după aceasta am mai avut vre-o întâlnire cu BETEA. Ştiu că am fost chemat de PAVEL la Institutul de statistică care mi-a spus că este vorba de a încerca o plecare forţând piloţii T.A.R.S.-lui. I-am răspuns că nu sunt de acord cu această plecare. Căutam să ies din această încurcătură. Vroiam să mă destăinui cuiva, dar nu aveam cui. LEVENTE era prea dur şi ca atare îl găseam inaccesibil. De Crăciun am plecat pentru câteva zile la Sinaia cu grupul dela Cam. al economic printre cari era şi LEVENTE.

Nici la Sinaia nu i-am putut vorbi. Dealtfel nu am fost singuri nici-o clipă.

Cu BETEA, MANOILA și MAX MANOLESCU nu m'am mai văzut după înapoierea mea dela Sinaia.

După Crăciun, în afară de MICSĂ și ZAHARIA IOAN, nu am mai întâlnit pe niciunul din grup și am evitat chiar asemenea întâlniri. Mă săturasem și-mi vedeam de treabă.

BETEA mi-a trimis două sau trei bilețele prin care mă saluta. Bilețelele mi-au fost înmânate prin MICSĂ și PAVEL.

Am aflat în repetate rânduri, dela MICSĂ că BETEA ar fi plecat. Apoi iar mi se comunica de către MICSĂ că nu plecase.

Când a fost arestat BETEA, am aflat prin avocatul MICA IOAN care-mi transmisese și care aflase incidental. Nici cu ZAHARIA IOAN nu mă mai vedeam.

Cu PATRASCANU am mai avut-o întâlniri, chemat fiind de el, pentru a mă ruga să-i caut cărțile date cu dedicație exregelui Mihai. Eu lucram la inventărierea bunurilor foste regale, conduceam această muncă pe țară-

Am încercat fără să reușesc prin Insp. ALTENLIU IOAN un subaltern de al meu. Apoi pe ziua de 9 Aprilie 1948 de organele S.S.I., arestare pe care o așteptam.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau și semnez propriu.

(ss) RATIU ANTON

12 Mai 1949

Declarație,

Subsemnatul Rădu

Anton, zis Rădulea, de ani 33,
născut în anul 1916-14 Martie în
com. Bulean jud. Iones, fiul lui
Ioan (+) și al lui Veronica, necăsătorit,
de profesie funcționar, cu diplomă
de capacitate de învățator, student în
anul IV la Facultatea de Drept, cu sta-
țament în rezervă la Reg. 27 Darobanți,
domiciliat în București Str. Jules
Micheli Nr. 17, declar următoarele:
În anul 1929 am fost înscris la Șc. Norma-
lă de învățatori din orașul Năsăud, același
județ, unde am urmat opt ani de școli
fiind tot timpul intern coleg de clasă
în toți anii cu Măneș Nicolae din com.
Mintiu jud. Năsăud - actualmente
deputat de Năsăud - coleg de clasă
până în clasa a VII-a cu Dumitru Petre,
inginer agronom, inspector în Ministerul
Agriculturii și Domeniilor, fost în
procesul Vlădescu Rădușă, Mihail Ma-
gheru, Mincea Biji, Mihail Levente etc.
Până în anul școlar 1935-36 viața
mea de elev s-a desfășurat normal
fără să fi intervenit ceva deosebit.
În anul sus amintit, a fost numit
profesor de Limba Română de Tudor
Budinam de la Cluj - Comunist
În jurul acestui profesor sau grupat
o serie de elevi din clasa noastră
și din celelalte - printre aceștia,
în afară de mine, au fost și ur-

2
moștenii: Cleya Aurel din orașul Năsă-
ud, Armes Nicolae - deputat de Năsă-
ud, Dumitru Petre inginer în M.A.D.
Ciobanu Iedea actualmente în U.R.S.S.
născut în jud. Bălti - Maghiaron Martian
din com. Feica jud. Năsăud etc. Bud-
naru au început în dus tot timpul
până la terminarea scolii o activitate
impotriva curentului fascișt-le-
gionar care curse aveau în școli
în localități.

Împreună cu profesorul Tudor Bud-
naru au început în dus tot timpul
până la terminarea scolii o activitate
impotriva curentului fascișt-le-
gionar care curse aveau în școli
în localități.

Primeam cărți cu caracter socia-
list, "Curăntul Liber" și alte scrieri
de dăruire pe care le citeam, discuta-
m și difuzam printre colegi și
cetățenii din localități. Deasemenea
răspundeam în timpul nopții, prin
oras manifeste la fărâșul anului
școlar 35-36, o insupută inopinată
a avut ca rezultat eliminarea unui
grup de elevi și plecarea profesorului
Tudor Budnaru, care ulterior a fost
arstat.

În anul următor, cei cari rămăse-
serăm, am refuzat să mai facem
instrucție pre-militară - grava a-
ccintă a durat un an de zile.

În vara anului 1937, după termina-
rea scolii, am făcut parte din celula
regală studențescă din com. Culea
jud. Maramureș - unde am fost plătit
cu 2.000 lei lunar (trei luni de zile)
cu fiind fără posibilități materiale.

În iarna aceluiași an am funcțio-
nat ca învățător suplimentar câteva luni
de zile în com. natală iar restul
timpului mi-am pregătit diploma
de capacitate pt. învățător pe care
am dat-o la Cley în primăvara
anului 1938.

În com. mea - Beclean jud. Iomeș-
au fost în contact cu Grigore Iordă
comunist și cu Sărgu Ștefănuț (mort)

- 3 -
de profesorie pautofar. (Simam Ioan Călin Zheighe) 66
În vara anului 1938 am urmat o școală de consfățatori de cămin ne culturale din com. Petrio Jud. Arad - școală condusă de Dimitrie Guță - După această școală am făcut parte din echipa regală studențiască din com. Vidra de Jos Jud. Timbașiu - unde l-am cunoscut pe Mihail Beniuc - actualmente consilier pe lângă Ambasada noastră de la Moscova, și pe Mircea Tiriung - comunist - mort. -

În anul 1938-39 am fost numit învățător în com. Ostrov județul Severin unde am funcționat până în primăvara anului 1939 când am fost la Valea Fîmilui Jud. Năsăud la o șc. de Comandanti ai Serviciului Social din cadrul Fundației Regale. După aceasta am fost numit Comandant pe lângă Șc. Serviciului Social de la Petris-Arad, unde l-am cunoscut pe Petru Nicolae, Pavel Constantin Anton Zolopentia, Ilie Miron Cristea, tucocu și cu acestia am urmat o altă școală de specializare la Făgăraș, tot în cadrul fondului Regal - În toamna anului 1939 am fost la Ploesti la Șc. de Ofiteri Rezervă unde mi-am făcut stagiul militar - aici l-am cunoscut pe Biji. Mircea de la Institutul Central de Statistici și pe Năucocu care funcționa la Statistică.

Cu acestia și în special cu Biji. Mircea am fost mai apropiat. Erau ambândi, tate în cadrul Partidului Comunist.

dela Plești, după terminarea școlii,
am fost repartizat la Reg. 2 Inf.
Fortificații din com. Secueni juđ.

Bihor, împreună cu Biji Mircea.
La această unitate am rămas până
la colare la Ardealului de Nord,
când, împreună cu mama și sora
mea ne-am evocuat la Deva
jud. Hunedoara. Am fost nu-
mit, sub rezerva aprobării Mi-
nisterei Muncii, în calitate
de pedagog, la ~~la~~ Căminul
de ucenici din orașul Hune-
doara unde ne am putut
rândui. Intrucât ne am
fost recomandat de organiza-
ția legionară - eram în
regimul de dictatură legio-
nară - Ministerul ne-a închis
avizul.

Am venit, în luna Decembrie
1940, la București unde am func-
ționat ca intendent la Căminul
Facultății de Agricultură, unde
l-am întâlnit pe fostul meu coleg
dela Năsăud - Dumitru Petre-
ca student. De aici după câteva
luni am fost numit ca func-
ționar obișnuit la Institutul Cen-
tral de Statistică - Unde am
întâlnit pe Biji Mircea, Betea
Nicolae, Pavel Constantin, Ștefan
Dopescu, Horiau, etc. Alina

Bucur, Schipcu, Doanica Trau,
Luciu Camil, Mihail Levente
și alții -

Din momentul intrării mele în
cadrele acestei instituții, activi-
tatea desfășurată de mine, a fost
olătură de acest grup, din ce în
ce mai bogată din punct de
vedere politic pe linia trasată
de către conducerea I.C.R. din
acea vreme -

Atât în perioada legionară
cât și în cea antonesciană.
În locuința mea s-au ținut
sedințe de partid. Am luat
participarea în scrierea pe perete
logosului împotriva guvernului
Antonescu - Am avut oară conpi-
rată ră-plătită de partid (în 942-43)
pe Nr. Căzărnicu Nr. 93 sau 83 -
Aici au fost cîmpat, prieteni
alții, Biji Mircea, Alexandru
T. Storianovici etc. -

După aceasta am fost trimis
de partid, împreună cu Levente,
Biji, Storianovici, Stefan Popescu
și ceilalți peste Bug pentru
statistica tuturor moldoveni-
lor unde am rămas până
înainte de 23 Aug. cu câteva
luni -

În tot acest timp, am fost
cântat de unități unde eram
dat nespus la mobilizare iar
Dir. Genl. al Institutului, care- mi cu-
nota situația militară, mă ținea
acoperit în această misiune.

În prima perioadă activi-
tății mele de acolo este lăsat
cunoscător de Mihail Levente
cu care am lucrat împreună
la fel cu Stefan Popescu - în parti-

toată atenția și grija mea,
împreună cu înfrângerea putere
de muncă ~~de~~ foarte pură în obștea
cetățenilor Sovietici pe care i-am
ajutat tot timpul - Astfel în
com. Alexandrovca pe Bug am
ajutat toate familiile care aveau
membri în Armata Roșie - Mar-
ințatându-le cerșica Alexandru
din localitate - la fel tot timpul
satului.

La Kirovograd am salvat oela
moarte pe studentul Hancov Victor
urmând de veni pentru activi-
tate înșelătoare venitor, pe care
cu acte false l-am transportat la
Odesa unde, sub numele fals l-am
înscris la universitate - La fel
o parte din grupul lui - Hancov
Victor, în ultima vreme era la
o școală din Moscova de N.K.V.D.

La Lissa - Gora juo. Perovna pe
pe Bug fam. înr. Gogol Nicolae
a fost salvată de mine

Antoni D.

Deasemenea au fost ajutate ne-
numărate familii din întreaga
regiune.

La Lozovata jud. Grusca Regi-
nea Uman a fost salvat Iurfin
coz, scut cu grupul Steopa, docto-
rul și alții - tot o familie - Fami-
lii ajutate - după aceleasi criterii.

La Dunaevka jud. Melitopol am
luat contact cu cetățeanul
Savril Kirilovici Panteleev care
a colindat apoi cu mine toate
coasta mării de Azov unde
am ajutat tineretul și familii
le cu membri în Armata Roșie.

La Melitopol am intrat în contact
cu grupul de partizani din lo-
calitate cărora le-am furnizat
alimente, informațiuni radio
difuzate și cărora le-am dat
și pistolul meu.

Panteleev poate referi cu
amănunte.

Țin să notez că peste tot,
cu am fost cunoscut sub ni-
mele de Anton Ivanovici sau
Tonea.

În jud. Berdiansk, am obti-
nut, cu hârtii false ca din partea
Președintelui Comitetului de Miniștri
dela General Gusev (Guvernatorul
Autonotiei).

regimii) neamtu - indicând în eroare și pe Generalul Coșma Comandantul Diviziei, ca tinerețel de origine etnică română (moldoveni) să fie scutiți de a merge la muncă în Germania. Pe listele întocmite de mine am trecut întregul tineret, indiferent de naționalitate - care a și fost scutit de a pleca în Germania.

Această operațiune am făcut-o apoi peste tot pe unde am mai coborât. (Regiunea Mariupol, regiunea din bazinul Donetului - Haliu, Kirovograd, Dnepropetrovsk etc. - la toate aceste operațiuni a fost martor cetățeanul sovietic Panteleev Kirilovici Gavril -

În tot timpul, aproape trei ani de zile mi-am riscat viața -

A fost trimisă o notă din Moscova în legătură cu faptele mele de acolo - această notă se afla la Comitetul Central al Partidului -

Întors în țară, înnoptat de 23 Aug. 1944 cu câteva luni, am cunoscut și intru din nou în contact cu Partidul - Legăturile mele anterioare au căzut ocolate cu arstoria gloriu din procesul grupului Vlădescu-Lăvraș -

Cu mare greutate am luat contact cu tovarășii Nuta Furmon care lucra la "Ajutorul Roșu" al Partidului și pe care nu o cunoșeam. Ant. Rădulescu

Prin Nitu Fucman am primit însărcinarea de a face legătura cu înclisoarea Caransebeș unde se afla Dl. Ministru Teohari Georgescu. Vine Ioan etc. pentru a le duce alimente, bani și mai ales știrea că se apropie ziua când se va da o lovitură de stat - săi găsească pregătiți. Cu mari peripeții am reușit să ne îndeplinim misiunea (eram împreună cu Betea Nicolae și Oancea Ioan - Oancea Ioan învața limba turcă, se înșurase la București înainte de a ajunge la Caransebeș). În urma unui telefon primit de la București - telefon dat de Belu Zilber - ne-am înșurat în capitală. Drumul l-am făcut cu o mașină de-a Institutului de Statistică. În capitală am primit o nouă sarcină transmisă prin Belu Zilber și Nitu Fucman. Împreună cu Ștefan Popescu trebuia să organizăm tipărirea Ziarului România Liberă format mare în chiar ziua loviturii de stat. Am dus la bun sfârșit și această sarcină. Lucrătorii tipografi au fost căutați și găsiți înainte de 23 Aug. 944 cu aproape o lună de zile.

Am muncit și în nopți pentru acest lucru în tot timpul bombardamentelor fără să părăsim capitala.

Dela această muncă am fost luat apoi de Ștefan Mihail și trecut la muncă Patrioților la resortul for-mațiunilor de luptă patriotice iar apoi la resortul militar pe județeană. Hfv.

Articulatură

Mi-am îndeplinit toate însărcinările primite, cu mult zel.

După 5 Martie 1945 am intrat, trimis de partid, la Corpul Detectivilor din Ministerul Afacerilor Interne. Am căutat atunci să evit intrarea mea în cadrul acestei instituții dându-le-o seama că nu coresesc. La judecarea P.C.R. Tefor, unde era secretar Tor Patrascu, de față fiind și Sreier și de Minister Adjunct Marin Ionescu, am cerut insistent să mi se încredințeze o altă muncă, indiferent unde, pentru că nu sunt cătuși de puțin potrivit pentru această muncă. Nu s'a admis, așa încât a trebuit să mă prezint la M. Af. Interne. Il aveau de șef pe Gută Petrovici care avea funcțiunea de șef al corpului de Detectivi - iar eu ajutor. Cu acest individ a trebuit să colaborez. Am muncit și aici cu toată străduința însă până la urmă am intrat în conflict cu el - Am căutat să dovedesc, cu acte, că Gută Petrovici este un om cu desăvârșire nerăbdător și necinstit, că el a participat la marșurile dela Jari, că la Tigheana a omorât pe comunistă Roza Leibovici, că în calitate de agent al ~~sa~~ S.I. Tului a fost în "Transnistria" trimis de ruda lui - Eugen Cristescu - și că peste tot n'a făcut de cap înșurubătură tuturor le-gilor omenești. Am cerut din Minister de carea de către Tribunalul Ploiești. Nu s'a admis.

Prin luna Iunie - la sfârșit - sau

începutul lunii Iulie, mi s'a cerut de-
minia din cadrul Corpului de Detectivi
cu indicațiunea de a rămâne mai depar-
te în M. Af. Interne - în administrație -
Motivul a fost acuzațiunea ce mi s'a a-
slus că as fi favorizat eliberarea fas-
cistilor din lagărul Caracal -
Am rugat pe dl. Ministru Teohari Gheor-
gescu să se admită să nu mi se încre-
dițteze în vici-o altă parte și să fin-
lăsat să plec din M. Af. Interne întru-
cât intenționam să lucrez politic
în cadrul ARLUSului - dl. Ministru
a înstatat săse zile la rând - 2 de zi-
ră rămân pe mai departe și chiar
să-mi aleg locul unde as dori să lucrez.
Am cerut să se admită plecarea mea
din Minister - O lună am fost ținut la
serviciul control și inspecții din politică și sign-
pauză înră nu m'am prezentat.

M'am înscris la Facultatea de Drept și
mă întrețineam din banii pe cari mi
primeam de la societatea Filmul Românesc
unde eram vicepreședinte trimis pe brief
de partid împreună cu Trasca Gheorghe.

Când a fost numit Levente la S.S. A.
am fost chemat și angajat ca diu-
rnat în calitate de Subinspector General.
Apoi, odată cu Levente am trecut la
cooperatie în aceeași funcțiune iar
când lui Levente i s'a încredințat
Controlul Economic, am fost numit subdi-
rector având provincia - supracontrolul.

Introducere

La primele alegeri am fost o lună de zile în propagandă electorală la Arad, luat de Pătrășcanu cu care lucrasem la România Liberă după 23 Aug. 1944. Am fost prezidenți de secție de vot, lucrând și în comisia județeană electorală -

În toamna anului 1947, Betea Nicolae a venit la mine și mi-a spus că doctorul Sabiu Manoilă vrea să-mi vorbească. Înainte de aceasta, țin să menționez, că Betea care lucra mai îndepărtat cu Pătrășcanu îmi spunea că Pătrășcanu este pe listă murtă și că ar fi bine să părăsesc țara -

Am fost la Manoilă împreună cu Betea - Era prima dată când am vorbit cu el.

Am intrat în cabinetul lui la Institutul Central de Statistică - era încă Șef General - M'a îndemnat cămă cu următoarele cuvinte: "Bine că te văd olarumile Ratin - St Betea mi-a vorbit mult de dumneata" - Și eu mă bucur să vă văd - Vă rog să mă iertați că nu am putut ține pe la dumneavoastră spre a vă mulțumi pentru tot ce ați făcut pentru mine. (Manoilă m'a ajutat foarte mult în timpul războiului autonegocierii, tinându-mă în Ucraina pt. statistică moldovenilor de acolo din care eram căutat de unitate unde eram nempus la mobilizare) Antu Ratin

— O! Betea, după cum îți spuneam, mi-a vorbit așa de mult de dumneata încât cred că nu mai este necesar de alte introduceri. Eu vreau să-ți fac o propunere - dău să nu-ți se aprobie să pleci la Paris pentru specializare (În urma unei adrese de-a Institutului nostru sprejiul lui Pătrășcanu, cu prilejul conferinței de pace de la Paris, primisem o bursă pentru specializare în studiul opinilor publice). Eu, spunea el (Maurică) în continuare cred că în curând voi fi arestat! Intuncât sunt rudă cu zece câțiva ani am avut, în ultima vreme, legături cu Maniu pe care l-am găgălit în reputate rănduri. Dumneata, am fost informat, ai la dispoziție un avion cu care îți faci inspecții în țară - Fără năga să totonezi terenul pentru a găsi posibilitatea de a pleca peste graniță eventual chiar cu acel avion sau cu un altul. În Franta n' poți tot cu o ust suficient de tare - Stau bine n' cu Americanii. Aș arigura pilotului un plasament în ori care armată sau în altă parte - Familiei pilotului de aici i-ai da o sumă de bani să nu ducă lipsă iar dumneata ai putea să-ți faci studiile în limite la Paris sau ori unde în altă parte. A. T. O. T.

Bagajele au aranja să ne fie trimise printr-un vas american - Ar fi bine dacă am putea pleca cu un hidroavion cu care să amerizăm pe mare, la o anumită oră când am stabili o întâlnire cu un vas american. Învădați-te serios la acest lucru și te rog să-mi comunici rezultatul cât mai urgent cu putința în 2-3 zile."

Am știu dacă am putut reproduce cuvânt de cuvânt întreaga discuție avută cu Mauroilă - Continutul iurii este acesta. - Înainte de a începe această discuție m'a intrubat și s'am vorbit de mersul colectărilor de cereale și de munca ce o am în cadrul controlului Economic.

Betea în tot acest timp a stat fără să participe la discuție.

Ne-am despartit promitându-i că mă voi interesa și-i voi comunica rezultatul.

Aveam, pe atunci, concluzia controlului colectărilor de cereale pe întreaga țară și că citare eram mereu pe teren în provincie unde mă deplasam cu avionul. A doua sau a treia zi după discuținea avută am plecat în provincie fără să-i dau vreun semn de viață lui Mauroilă sau lui Betea. M'am învârsat după aproximativ trei săptămâni - la fel fără să-i cunosc pe careva din aceștia. La câteva zile de la învârsare a venit, la mine acasă, Betea și mi-a spus că Mauroilă a acceptat răspunsul meu și că a rămas cum intrigat pentru că i-a datusem

nici - un semn de viață. În continuare
Betea mi-a comunicat că a justificat
el acest fapt pretextând faptul depla-
sării mele, plecare determinată de nevoile
serviciului, că, de altminteri avionul cu
care mă deplasay eu, este prea mic
și micșor având și o viteză redusă.
Mi-a mai atras atenția să nu mai fac
asemenea gafă, că de data aceasta, el,
mă salvează din încurcătura.

Mi-a promănit iarăși de Pătrășcanu care,
spunea el, este pe linie învartă datorită
mai cu seamă discursului său pe
care-l ține la Cluj mai înaintat.

La o asemenea discuțiune, cred că a
participat și Micșor Demus - magistrat
care lucra pe lângă cabinetul lui
Pătrășcanu -

Nu țin minte precis data atunci sau
în altă zi mi-a vorbit de perspectiva
mei noi posibilități de plecare, tot eu
avionul, însă ~~eu~~ de al societății TARS.
avion pilotat de Max Manolescu pe
care-l cunoscuse prin Micșor și cu
care începuse să trateze această prob-
lemă -

Eu în această vreme eram mereu
în deplasare prin țară.

Când mă întâlnea îmi vorbea de
faza la care s'a ajuns iar în una din
zile mi-a comunicat că ar fi posibil
să plece și Pătrășcanu. Discuțiuni
mai amănunțite nu am avut în
această privință - Antio Ratiu

De data aceasta, avionul fiind mai încălzit, se ofereau posibilități mai mari de zbor, decât Betea m'a intrubat dacă aș mai avea pe cine propune pentru zbor. M'am gândit atunci la Ternei Ioan din Str. Lăliniut 33, pe care-l cunoșteam de la Uniunea Patriștilor - el fiind ofiter rezervat - în care-uni vorbise că are sau a avut o reprezentanță la Cairo a fabricii de mașini Buick.

De asemenea i-am povestit de elatorul Dănilescu Constantin, fost ministru subteran, criminal de război, condamnat de Tribunalul Poporului - În ce privește Ternei s'a arătat ca fi de acord iar în ce privește Dănilescu mi-a spus că trebuie să stea de vorbă cu Hanoră Sabiu.

- Tot aici o digresie pentru a relatea cum de ajunsesem să am oarecare relații cu familia Dănilescu.

În primăvara anului 1945 pe când eram la Corpul Detectivilor din M. A. P. s'a fost atribuită, în urma intervenției personale a dlui Ministru Teohari Georgescu, fosta locuință a lui Dănilescu. Aici am cunoscut pe dna Dănilescu care a și se adunat să locuiască în alta jumătate de apartament care îi aparținea prin contract întrucât apartamentul era cumpărat Antimati.

pe numele ambilor soți Dăumlescu.

Înainte de judecarea procesului crimina-
lilor de răstori de către Tribunalul Popu-
lului, în primăvara anului 1946, căna
doamna Dăumlescu săpătase încredere
în mine, într-o discuțiune avută,
mi-a promis de soțul ei rugându-mă
să-l întreb pe Pătrășcanu - eu care
știu că am relațiuni bune, că
pe condamnarea i. sar putea da obto-
rului Dăumlescu pentru că Dăumlescu
ar fi dignus să se prezinte la proces
dacă condamnarea lui nu ar depă-
și 5-6 ani. Mai mult nu ar putea
rezista din cauza vârstei lui
și a slăbiciunii sale de care su-
feră - căd și hipertensiune arterială -
I-am promis că mă voi interesa și-i
voi comunica. L-am întrebât atunci
pe Betea care mi-a spus să-i vorbesc
despre aceasta lui Pătrășcanu.

Cu memoriul obto-ului Dăumlescu
mi-am prezentat la cabinetul lui
Pătrășcanu pe atunci ministru
în funcțiune. În probabil vor-
bisem și cu Rupenian Emanuel
- director de cabinet și-i am spus
și lui sprijinul. Am fost amuțit
și apoi priunit. Cu mine a venit
și Rupenian.

Voi încerca să reproduc discutiia
avută.

Ant. Rădulescu

Am salutat, mi-a întins mâna
 și m'a întrebat: „Spune-mi, te rog, depre-
 ce este vorba”. După ce i-am spus, m'a
 întrebat: „Cine? doctorul Dănilescu?
 Facultatea? Criminalul de răș-
 boi?” și m'a cam răgetat cu pri-
 vinca. I-am răspuns da! acela! -

A atunci Rupescianu a intervenit și
 el spunând: „Hă rog și eu și vă
 rog și băieți” (- adică Beta Nicolae)

Pătrăscu a răspuns: „Omul acesta
 mi s'odăta un mi-a fost ~~imp~~ câtuși
 de puțin simpatice”. „Bine! fie! pentru
 voi!” - Eu îl întrebasem dacă să
 se prezinte sau nu la proces întu-
 cât peste 6 ani, mi-a zis că putea merge.
 Mi-a răspuns în continuare: „Să nu
 se prezinte!” I-am spus atunci

că am și eu memorii de-al lui.
 Mi-a răspuns că i-l dă acum. Mi-a
 fixat ziua și ora - obținută la ora 8.
 În ziua indicată m'am dus la locuință,
 am fost primit, i-am dat memoriul, iar
 altă dată și am plecat imediat.

Am transmis răspunsul lui Pătrăscu
 și în conștiința Dănilescu nu s'a prezentat
 la proces - A fost judecat și condamnat
 la continuărie -

- Între timp, eu am avut întâlnire
 cu doctorul Dănilescu care era ascuns.

Prin urmare eu îl propusesem
 și pe Dănilescu pentru plecare și as-
 teptam răspunsul lui. Mai târziu, prin Beta

Mi-a răpat să scriu că în ~~dis-~~
cutiunea cu Mauroilă la Institutul
de Statistică și promisiune de Dăm-
lescu și de Jermici -

Între timp Betea avea întâlniri
 cu Mauroilă și când ne întâlneau,
 mă puneă oarecum în curent cu si-
 tuatia problemei plecării -

Cu prilejul plecării lui Pătrășcanu
 la congresul dela Bruxelles, a venit
 Betea împreună cu Micșu la mine
 și mi-au comunicat că Pătrășcanu,
 care era plecat la acel congres, ar
 fi posibil să nu se mai întoarcă,
 că urmează să aibă o conversație
 telefonică cu el dela Bruxelles -

În seara când așteptau telefonul
 la ministerul de justiție, Micșu
 mi-a dat un telefon să mă duc
 neapărat să-l întâlnesc la un
 restaurant pe Bulevardul Elisabeta cînt
 cu Brzoianu - M'am dus. L-am
 întâlnit numai pe Micșu. Mi-a
 spus că așteaptă telefonul și că
 s-au gîndit să fie și eu de față.
 Mi-a mai comunicat atunci că
 Garolionul din post dela Minister
 a fost rechemat și că are impresia
 că ar fi un comisar dela siguranță.
 L-am răspuns că nu are rost să
 fie și eu de față mai cu seamă
 că are această încredere.
 Aut. Aut.

A rămas să-mi comunice rezultatul convorbirii - A doua zi am primit un telefon prin care am fost anunțat că Pătrășcanu nu dăduse nici-un telefon -

După câteva zile s'a învârsat în țară -

Cred că atunci, cu acel prilej, l-a cunoscut Micșa pe Max Manolescu care pilota avionul cu care s'a învârsat Pătrășcanu. Pe Max Manolescu îl prezentase lui Micșa pilotul secund - căpitaniul Zăharia Ioan.

Zăharia Ioan împreună cu Max Manolescu rugaseră pe Micșa să intervină pe lângă Pătrășcanu pentru a fi eliberați. Oricum trei piloti cari fuseseră arestați - un otin pe ce motor.

Micșa îi prezentase pe Zăharia I. și Max Manolescu lui Betea - Nu otin decât intervenția pentru eliberarea pilotilor respectivi a fost făcută sau nu - Stiu doar că Betea propuse de acest prilej pentru a pune la cale plecarea.

Într-un timp, eu eram mai mult în provincie -

Într-o zi, Betea mi-a comunicat că lucrurile merg bine - că au discutat deschiș cu Manolescu și

că Max Manolescu ar fi de acord cu
această plecare. Măsurată că
urmează să aibă loc în fel de
consfătuire în locuința lui.
Florin Teodoru fost Director General
la Ministerul de Finanțe și să ar
trebui să participe și eu la această
conferință. - În seara indicată
am fost împreună cu Betea acolo.

Era de față Max Manolescu,
Salru Manoilă, mi se pare și cît.
Zăbăria Ioan. - Micra nu s-a urcat
să fi participat.

Atunci l-am cunoscut pe Max Ma-
nolescu și tot atunci l-am întâlnit
pentru a doua oară în viața mea, pe
Salru Manoilă.

Discuțiunea a fost deschisă. S-a
volet de plecare și s-a hotărât ca
plecarea să aibă loc cât mai
curând. Oclipsă din grup să
se imbarce la Timișoara iar alți
la Arad pt. a se evita vreo neîn-
tînire. Tot atunci, Manoilă a anun-
țat că americanii sunt de acord
să transporte bagajele tuturor,
ca avionul să nu fie supărat.
S-a stabilit ca avionul să supere
din rută, în regiunea Pitești, să
schimbe direcția spre Turcia.
Urma să se stabilească cine se
însoțește.

La imbarca la Timisoara n'cine la
 Arad. Din grup facia parti: Manoilă
 cu sora, probabil fratele lui, Terzie
 a fost admis, Dănilăscu încă nu se
 stabilise întucât Manoilă spunea
 că trebuie să ceară avizul amena-
 milor - I-a stabilit că Dănilăscu ar
 avea sause dacă dincolo am ar
 avea actele pe numele lui n' ~~toti~~
 n' ar păstra conspirativitatea.
 Tot atunci Manoilă l-a propus pe
 Georgescu Roegen fost sub-dir. general
 la statistică - I-a hotărât să este
 necesară o nouă întâlnire n' că
 cea mai potrivită casă ar fi a lui
 Georgescu din Strada Bitolia.
 Betia spunea că e probabil să
 plece n' Pavel Constantin. Cu Micu
 nu se stabilise nimic.

După aceasta eu am plecat
 pretextând că sunt ocupat.
 Călătre au rămas să-și continue
 discuția -

Între timp, după această soluție
 - cred - Betia m'a anunțat că în
 ipotiza când pleacă Pătrăscanu,
 este posibil să plece și Leria
 Constante. Am mai vorbit de Micu
 n' i-am comunicat că el ține
 să meargă n' el pentru că aici
 nu mai are pe nimeni.

- 23 -
Nu mi-a dat un răspuns de ființă în
această privință - L-am întrebat - el
ce face (Betea) Mi-a răspuns că nu
mi s'a decis -

În ziua indicată, seara după orele
20, am mers la întâlnirea ce avea
loc în Str. Bitolia la locuința lui
Georgescu - Acolo trebuia să participe
Manoilă, Betea, Georgescu Roșu,
Zaharia, Ioan n' eu. Max Manolescu
trebuind să plece într-o cursă la
Paris - nu putea să participe.

La această întâlnire trebuia
să se discute în amănunt și să
se pună la punct toate chestiunile
privind plecarea inclusiv ziua ple-
cării care trebuia să fie imediat după
învingerea lui Max Manolescu - Căci
pe la începutul lunii Noiembrie 1947. -

La întâlnire, l-am găsit pe Manoilă,
Zaharia, Georgescu și spre surprinderea
mea și pe Max Manolescu. Tătu erau
în pranică. Mi s'a povestit întâmplarea
lui Max Manolescu care urma să
plece la Paris chiar în acea zi și
care a fost arestat de către Controlul Econo-
mice întucât a fost găsit un pachet
cu valori pe care el urma să-l
transporte la Paris contra comision.

De la Controlul Economic Max Manolescu
a urcat și a venit direct la
întâlnire. A. D. P. + 5

- 24 -
Mi-a provestit cum, la controlul Ec.
din Str. Dr. Marcovici Nr. 2, seara dupa
ce i-a adus mana in biroul Subreg.
Gral Craiu a fost lasat singur in
cum i. se facuse sete a venit pe
rula sa cina aya. Pe rula ne-
fiind nimeni, a profitat de oca-
sie n'a fugit prin Cio migu n'a
venit la Intalnire - Atunci l-au
ausit pe Manolescu spunandu: „Acum
nu mai am incotro te lue na ple-
pesti granita”

Asteptam na vină Beta care
iusa ne a venit oltor deji l-am
asteptat cu totu pândă oltora olt
24 -

Manoila profitand de ocazie
- am ramas la un moment unmai
cu el in acea incăpere - mi-a po-
vestit cum avand o Intalnire
cu secretarul legatiei americane
- Intalnire la care fusse n' Beta -
sau pomenit, in momentul in care
urmasi na se urca in masina ame-
ricana, sonati de politie - Ei un-
sau opit - sau urcat repede in
masina n' au fugit urmasiti
fiind o masina oltor care fusse-
ra sonati - si crezand ca este
a politici.

Aut. Ratin

Intâlnirea aceasta a fost în cortic-
rul Cotroceni. Minunile sau alergat aproxi-
mativ 40 minute. Lângă linia albă
marina care-i urmărea le-a inter-
cizat drumul bătăndu-l. S-au opri-
tuse. Au sărit din mașină și au fugit.
Mașinile lui s-a spus că el a scăpat
cu mare greutate și nu știe dacă
Betea și celălalt a fost prins sau
nu. Era foarte îngrijorat. Am mai
arbitrat noi să socotim Betea, dar
nu a venit. Toti erau în panică.

S-a stabilit să ținem contact pt. a
ne comunica noțiunile ce eventual
le-am putea afla.

Mare Manolescu care nu se mai putea
duce acasă și fiind prea târziu, nici
în altă parte, ne-a solicitat găzduire.
Negându-ne înșelăm, am dat un
telefon lui Terence Ioan pe care l-am
amintat că trebuie neapărat să-l
văd imediat și să mă aștepte. Am
luat o mașină de pată și am plecat
cu ~~sta~~ Mare Manolescu la el. Pus
în cunoștință de cauză i-am lăsat
pur și simplu pe Manolescu acolo.
Terence neavând încredere, a trebuit
să-l găzduiască. De la Terence Ma-
nolescu sa mutat în altă parte iar
apoi la d-na Virginia Grigore - o nepută
de-a lui Dănuțescu, profesoară pensionară
pe motiv de boală, cu domiciliul în str.
Regina Maria Nr. 6.

Antonie

A doua zi după această întâmplare am mers la birou unde mi s-a comunicat că sunt așteptat de Șt. Secretar Gr. Levente. M-am dus la cabinetul lui. Înainte de a intra la el am fost întâmpinat de Bodnar și de Ioanid care lucrau la oficiul de studii și documentare al controlului economic.

Bodnar m'a întrebat dacă-l cunosc pe Dutescu. I-am răspuns că îl cunosc. M'a mai întrebat ce părere am despre el și dacă Dutescu cunoaște engleza. I-am răspuns că o cunoaște bine. Apoi m'a întrebat de Beta și de alții. Beta și-au răspuns că nu cunoaște engleza.

După aceasta Levente fiind amuzat că risem, m'a primit imediat.

După ce l-am salutat, l-am întrebat ce este cu Beta și Dutescu. A rămas surprins că am aflat și m'a întrebat cu insuficientă revoltă de unde știu. I-am spus cu vorbire arătoasă cu Bodnar, după care ma întrebat dacă știu ceva. I-am răspuns că nu știu nimic. Mi-a spus că Dutescu este arestat la noi și că Beta este căutat insistent întrucât fusese într-o mașină americană. A mai spus că de Dutescu știa că este cam lichid dar de la Beta nu se putea aștepta să fie arestat în vre-o afacere de acest soi.

După această convorbire am plecat din biroul lui.

Antor Ratin

În birou la mine, am aflat de gafa
pe care o făcuse subinsp. gnal Crain
șeful serviciu lui cimetul exterior
- control - în legătură cu Max Mau-
lescu pe care-l lăsase singur în
birou și care reușise să evadeze.

Tot atunci am aflat că imediat
ce a fost observată dispariția lui
Max Maulescu, o eclipsă "fulger" de a
controlului economic, de sub evoluce-
rea insp. col. Dorovici, a plecat cu
o mașină la locuința lui Mau-
lescu, care spuneau ei, exact în
acel moment, se urca într-o mașină
americană. Au urmărit mașina,
i-au interceptat calea la birou
albă, Max spuneau ei a fugit și
consecință l-au ridicat pe american
și încă în cetățean cu numele Dutescu.
Americaniului i-s-a olat obuzul și
Dutescu era încă arestat. Eu nu
am întrebat absolut nimic de vi-
meni și nici nu m'am gândit să
mă interesez de Dutescu a căni
ametic nu-l cunoșteam fiindcă
nu mi se vorbise de el niciodată.

Știam că Betea nu este arestat
și așteptam desfășurarea eveni-
mentelor.

L-am căutat câteva zile în nr
pe Betea pentru a mă duce
în această chestiune și este cu
Dutescu. Cu mare greutate am
olat de Betea. Informații

Betea m'a lămurit cu privire la
Dutescu. Mi-a spus că trebuiau să
se întâlnească cu acel american pentru
a pune la punct chestiunea bagajelor -
transportul lor cu vaporul - și că
Mauoilă cu care trebuia să se ducă
la întâlnire, l-a anunțat că nu
mai poate merge și să-și găsească
un traducător. Betea în clipă
după-amana acelei zile și dăduse
un telefon lui Dutescu cu care-și
dăduse întâlnire în Cotroceni la
ora la care trebuiau să se întâl-
nească cu marina americană. Nu-i
spusese nimic lui Dutescu din toate
poveștile.

Spre surprinderea lui, a sosit și
Mauoilă care probabil se răzgân-
dise. După care a urmat urmărirea.

Eclipsa Dorovici deplorându-se la
locuința lui Maiorescu, a văzut
marina, pe careva din ei îl cumpă-
nase cu Max Maiorescu și de aceea
au urmarit marina americană
pentru a-l prinde pe Maiorescu
care nici nu fusese în cartier atunci
și după evadare plecase direct
la locuința lui Georgescu Roșu
din Str. Bitolia - unde la el umăr-

În acest timp, Pătrășcanu aflare
de arătarea lui Dutescu și era foarte
îngrijorat. Eu i-am comunicat lui
Mica ceea ce aflasem.

Antim Ratiu

În una din acele zile, a venit Rupeni-
au la mine să se intereseze de Intescu.
I-am spus fugitiv în limba generală - un
tînăr minte ce am me i-am spus - stiu
doar că i-am spus să-i transmită
lui Pătrăscu că Intescu a fost
luat de Betea întocplator și că
nu stie nimic.

Am primit un telefon dela Pătrăscu
care mă invita să trec pe la
ministru. Am fost și l-am angajat
că vorbim cu Betea și că
Intescu nu stie nimic. I-a mai
lăsat.

În această vreme mă întălmam
cu Măra care venea pe la mine
amândoi așteptam desfășurarea
evenimentelor. De Sabiu, Manolă
nu l-am mai văzut. Mă mai vedeam
din când în când cu Zaharia
Ivan care venea pe la mine.

Între timp am primit în sarcina
să conduc o comisie de control la
Oradia Mare unde am stat trei săptămâ-
ni. La Iași, Betea cu care
m'am întâlnit, mi-a dat în sarcina
să mă duc la Pătrăscu
și să-l întreb dacă s'a decis sau
nu să plece.

M'am dus la ministru. Când am
fost primit, m'a întrebat următoarele:

Într-o dată

„Ce este cu dumneata Ratiu? Ce dorești?”
 I-am răspuns că am fost trimis de Betia
 pentru a-l îndrăgăni să-mi spună
 dacă o a deciz sau nu să plec
 peste graniță - Mica răspuns foarte
 revoltat;

„Ce? Să plec? Unde să plec?
 Ce mai via de la mine? Să mă
 las în pace cu prietelii lui! Este
 un desmetic!! Cui mi-l a adus
 pe cap? Nu plec nicăieri! Vorbești
 tot târful de acest lucru. Oamenii
 lui Teohari sunt tot timpul după
 mine! Este un aventurier! Să mă
 las în pace! Sunt rădăcina până
 peste cap!!!” - I-am răspuns; „Dacă
 nu plecați, mi-a spus să vă îndrăgăni
 dacă nu eți de acord cu plecarea
 noastră - a lui -”

„Nu mă interesează! Să plec
 învârtindu-mă de cor ciorălia!!
 Mai live! Plecați cu totu! Sunt
 rădăcina!! -

Cum acestea au fost curiozitățile
 lui - În orice caz conținutul este a-
 ceta.

I-am mai spus că eu n-o să mai
 pot trece pe acolo n'olacă eventual
 al dorești să-i comuncă ceva lui
 Betia, să o facă prin Mica.
 Foarte indignat n' revoltat mi-a
 spus: „Cum? Și pe asta la-ti vârat?”
 L-am îndrăgănit.

"Nu era deapuns c ti stiau? Nu!
Nu plec! Plecati voi! Dacă o fi
n  plec, eu v i avea n'alte pos-
ibilit ti!"

După această discu tie am p r -
sit calmul. I am comunicat
n'cui Beta cu vorbirea avută.

Nu stiu dacă după aceasta am
mai avut vre-o iut l m re cu Beta.
Stiu că am f t chemat de Pavel
la institutul de statistică care
mi-a spus că esti vorba de a
r cerca o plecare for nd pilotii
T.A.R.S.ului - I am răspuns că nu
sunt de acord cu această ple-
care - Căutam să ies din această
r curc tur . Vroiam să mă
dest i m i cuiva, dar nu aveam
cui - Levente era prea dur n'
ca atare il găseau iuaccenilil' -

De crăciun am plecat pentru
c teva zile la Sinaia cu grupul
dela controlul economic printru
cari era n' Levente - Nici la
Sinaia nu i-am putut vorbi. Sealtfel
nu am f t singuri nici-o clipă -

Cu Beta, Monic  n' Max Ma-
nolacu nu m'am mai văzut după
r spoierea mea dela Sinaia.

Antikratia

După Crăciun, în afară de Mică,
și Zaharia Ioan, nu am mai întâlnit
pe nici-unul din grup și am evitat
chiar asemenea întâlniri. Mă
săturasem și-mi vedeam de treabă.

Betea mi-a trimis două sau trei
bilețele prin care mă saluta-
bilețele mi-au fost răspunse prin
Mică și Pavel.

Am aflat în repetate rânduri, de la
Mică că Betea ar fi plecat. Apoi
iar mi s-a comunicat de către Mică
că nu plecase.

Când a fost creștat Betea am
aflat prin avocatul Mică Ioan
care mi-a transmis și care aflase
incidental.

Nici cu Zaharia Ioan nu mă
mai vedeam.

Cu Pătrăscu am mai avut o
întâlnire, chemat fiind de el pentru
a mă ruga să-i cant cântec
date cu dedicație ~~lui~~ ^{pentru} exregelui
Milai. Eu lucram la inventari-
erea bunurilor foste regale. Condu-
eam această muncă pe tară.

Am încercat fără să reușesc,
prin iuss. Alenliu Ioan, în subal-
tern de al meu.

Antoni Ratiu

~~82~~

Apoi, pe ziua de 9 Aprilie 1948, am
fost arestat de organele S.P.T. - arestare
pe care o acceptam.

Aceasta îmi este declarația
pe care o dau în scris propria.

11 Mai 1949

Antm Ratin

DECLARAȚIEs
ai

Subsemnatul RATIU ANTON, zis RADULEA, de ani 33, născut în anul 1916, 14 Martie în comuna Beclean Jud. Someș, fiul lui IOAN (+) și a lui VERONICA, necăsătorit, de profesie funcționar, cu diplomă de capacitate de învățător, student în anul IV la Facultatea de Drept, București, cu stagiul militar satisfăcut fiind Slt. în rez la Reg. 27 Dorobanți, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În primăvara anului 1945, înainte de Paști, cu aproximativ o săptămână, mi s'a atribuit, pe baza unei adrese semnată de dl. Ministru Teohari Georgescu, o parte din apartamentul ce a aparținut criminalului de război Dr. CONSTANTIN DANULESCU.

Instalat în această locuință, am cunoscut pe soția lui DANULESCU care locuia cealaltă parte a apartamentului - jumătate care-i aparținea personal și legal prin contract.

Relațiunile noastre, timp de aproximativ un an de zile, au fost foarte reci și distante.

Treptat însă, rămas impresionat de lipsurile de cari suferea, nu avea ce să mănânce, își vindea îmbrăcămintea și lucrurile pe prețuri derizorii, mai cu seamă din pricina copilului suficient de mic pe care-l are, am mai stat de vorbă și cunoscându-ne, raporturile au fost mai amicale.

Așa încât, deși până atunci și mai ales când făceam parte din corpul detectivelor, pusesem pe fostul comisar BANCUI să urmărească cine intră și iese de acolo pentru a da cumva de urmele lui DANULESCU, atunci când avocatul MUJICĂ IOAN m'a anunțat că-l văzuse pe DANULESCU intrând într-o prăvălie, (lucru care s'a dovedit neadevărat mai târziu) eu, dintr'un sentimentalism stupid, am anunțat-o pe ea, sfătuind-o, cred, să-l povățuiască să fie mai prudent. Ea nu mi-a răspuns în niciun fel.

Mai târziu, într-o discuțiune avută, a căutat să-mi dovedească nevinovăția lui, rugându-mă totodată să vorbesc cu PATRASCANU, cu care știa că sunt cunoscut și că lucrarea el și să-l întreb ce părere are despre cazul

lui și dacă are vre-o posibilitate de scăpare sau nu pentru că DANULESCU ar fi dispus să se prezinte la proces în ipoteza când sancțiunea ce i- s'ar aplica nu ar fi mai mare de 5-6 ani.

Mai mult de cât atât nu ar putea rezista atât din cauza vârstei și mai cu seamă din pricina inimii și a hipertensiunii arteriale de care suferă.

Aceasta se petrecea în preajma procesului.

Tot atunci, în una din zile, D-na DANULESCU mi-a spus că a vorbit cu soția avocatului TRANDABURU AUREL, prietenă cu D-na LOTAR RADUCEANU să intervină în același sens pe lângă D-na ANA PAUKER pentru DANULESCU. D-na ANA PAUKER i-ar fi răspuns: "Ce fascistul DANULESCU apelează la "Jădoavca" ANA PAUKER ? Voi vedea ce se poate face pentru el ".

Între timp l-am cunoscut și eu pe DANULESCU și apoi i-l-am prezentat și pe BETEA NICOLAE.

DANULESCU își făcuse un memoriu pe care mi l-a înmănat pentru a-l prezenta lui PATRASCANU.

După ce vorbisem și cu BETEA despre acest lucru, m'am prezentat, în preajma procesului criminalilor de război, la cabinetul lui PATRASCANU, cerându-i și lui EMANUEL RUPENIAN, pe atunci director de cabinet, sprijinul.

Am fost anunțat și sprijinit de PATRASCANU. După ce i-am spus despre ce este vorba mi-a răspuns săgetându-mă cu privirea: "Cine ? Dr. DANULESCU ? Fascistul acela ? Criminalul de război care ~~ca~~ fost Ministru sub Antonescu ?

I-am răspuns ; "da acela". Atunci RUPENIAN a intervenit spunând; "vă roagă și băeții (BETEA) și vă rog și eu ".

S'a plimbat puțin prin cabinet agitat și a zis; "Omul acesta nu mi-a fost niciodată cătuși de puțin simpatice. "Bine! Fie! O să încerc pentru voi!!"

I-am spus că el-DANULESCU- ar fi dispus să se prezinte la proces în cazul când sancțiunea ce i-s'ar aplica nu ar fi mai mare de 5-6 ani. Mai mult nu ar putea suporta din cauza vârstei și a boalei de inimă și tensiunii arteriale de care suferă. I-am mai spus că am un memoriu de -al lui la mine.

Mi-a spus să-i aduc memoriul la locuința indicându-mi ziua și ora.

În ziua respectivă m'am prezentat la PATRASCANU

86

acasă cu memoriul lui DANULESCU. M'a primit. I-am dat memoriul fără altă discuție și apoi am plecat.

Nu mai țin minte dacă atunci la Minister sau în altă zi tot la Minister, mi-a spus când l-am întrebat ce crede va primi DANULESCU mai mult de 5-6 ani de condamnare și dacă crede că va primi mai mult, ce să facă să se prezinte sau nu la proces. "Să nu se prezinte". Țin minte că a fost de față și RUPENIAN.

Aceasta a fost tot ce am vorbit cu PATRASCANU în ceea ce privește DANULESCU.

DANULESCU în consecință nu s'a prezentat la proces. A fost judecat în contumacie.

În timpul procesului a fost găzduit de GHEORGHE POPESCU, funcționar la Institutul Central de Statistică în urma intervenției făcute de BETEA NICOLAE -pentru această găzduire-.

Ianinte de această gazdă, a locuit, după câte am aflat, la Avocatul TRANDABURU AUREL cu domiciliul în București Calea Victoriei, nu știu numărul.

Dela POPESCU GHEORGHE, DANULESCU s'a mutat la o rudă (soră cred) de a Dr-lui IOAN SIMIONESCU din Alexandria Teleorman.

A mai avut următoarele gazde; (mi-e peste putință să mai țin minte în ce ordine le-a folosit) Avocat RADULESCU IOAN, fost director de cabinet la M. MUNCII sub DANULESCU, domiciliat în Str. Ghiocei (cred) Nr. 3.

TOMESCU ALEXANDRU, director la Banca Timișoara cu sediul în București, domiciliat în B-dul Pache Nr. 88.

MIRCEA RUȘAVAT, băiatul preotului din comuna Rușavăț Jud. Buzău cu domiciliu în susnumita comună.

De acolo a plecat la Vălenii de Munte la o rudă de a avocatului TRANDABURU AUREL.

Apoi a fost la Roșiorii de Vede la o soră de a Dr. PANDELE GHEORGHIU, medic pe Str. Tunari, colț cu Stefan cel Mare.

Când își schimba gazda, trecea de multe ori prin București pe la locuința lui POPOVICI MIHAI fost inspector la Finanțe, care nu era acasă ci doar soția lui. Aici venea să-și vadă băiatul care era adus să se joace prin curte.

Apoi a fost luat de mine, venise dela Roșiorii de Vede și locuia la Dr. PARASCHIV, nu-i cunosc adresa, o rudă

de-a Dr.I.SIMIONESCU și trimis în comuna Măluț în Jud. Someș, la un fel de rudă de a mea.

Profitasem de prilejul venirii acestei rude a mele, NICOLAE CAMPEANU, învățător, pentru un examen la Ministerul Educ.Naț.vorbisem cu el sumar, acceptase și-l luase cu el în Ardealul de Nord, susnumita comună.

Înainte de arestarea mea, știu că a fost mutat de acolo, probabil tot de CAMPEANU NICOLAE, în altă parte, unde anume nu știu și nu am știut.

NICOLAE CAMPEANU avea următoarea adresă; Gherla Jud.Someș, institutor la Școala de Aplicație depe lângă Șc.Normală de învățători.

DANULESCU avea un alt nume și acte pe acest nume PREDESCU STEFAN intendent din București.

În comuna Măluțiu Someș, CAMPEANU NICOLAE îl prezentase familiei lui- țărani simpli-drept profesor universitar, în concediu de boală.

DANULESCU își schimba des gazdele pentru a înlătura orice bănuială și nu ieșea din casă decât extrem de rar.

Pe ziua de 9 Aprilie 1948 am fost arestat și nu mai știu ce s'a petrecut.

El comunica cu soția lui prin scrisori trimise prin curier sau prin poștă, dând alte adrese.

Soția lui pretindea că nu mai are decât un sentiment de milă față de acest om la care nu mai ține. Ea îi trimitea din când în când vești despre băiat și-i spăla rufele.

Aceasta îmi este declarația pe care dau și semnez propriu.

12 Mai 1949

(ss) ANTON RATIU.

Declarație.

88

Subsemnatul Rădu Anton, zis Răduleu, de ani 33, născut în anul 1916 - 14 Martie în com. Beclău jud. Somes, fiul lui Ioan (+) și a lui Veronica, necăsătorit, de profesie funcționar, cu diplomă de capacitate de învățător, student în anul IV la Facultatea de Drept - București - cu stagiul militar satisfăcut fiind sublocotenent în rezervă la Reg. 27 Dorobanți, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În primăvara anului 1945, înaintea de Partea cu aproximativ o săptămână, mi s-a atribuit, pe baza unei adrese omenită de Dl. Ministru Teohari Georgescu, o parte din apartamentul ce a aparținut criminelului de război - Dl. Constantin Dănilăscu -

Instalat în această locuință, am cunoscut pe stia lui Dănilăscu care locuia în alta parte a apartamentului - jumătate care-i aparținea personal, ilegal prin contrag.

Relațiunile noastre, timp de aproximativ un an de zile au fost foarte reci și distante -

Trupat însă, rămas impresionat de lipsurile de cari suferea - ne avea ce să mănuieț și în vîdă subiacămintă și lucrurile pe preturi derizorii - mai cu seama din pricina copilului suferent de mic pe care-l are, am mai stat de vorbă și cu născădulele raporturile au fost mai amicale -

Anton Rădu

Așa iurât, din păună atunci n' mai
ales când făceam parte din Corpul De-
tectilor, pusese pe foaia ^{atunci în funcțiune} comisar Boucin
să urmărească cine intra n' case de acolo,
pentru a afla cumva de urmele lui Dănu-
lescu, atunci când Avocatul Mucă
Ioan m'a anunțat că l' văzuse pe Dă-
nullescu într'ăiul într'o prăvălie, (lucru
sare s'a dovedit ^{mai târziu} inadveritat mai târziu)
eu, diuțiune sentimentaliom stupid,
am anunțat-o pe ea, sfătuiindu-o
- cred- să-l povățuiască să fie mai
prudent. Ea mi-a răspuns în niciun fel.

Mai târziu, într'o discuțiune avută,
a căutat să-mi dovedească nevinovăția
lui rugându-mă totodată să vorbesc
cu Pătrășcanu, cu care stia să sunt
cunoscut n' să lucrăm cu el, n' să-l
întreb ce părere are despre eazul lui
n' dacă este vre-o posibilitate de răspare
sau nu-pentru că Dănullescu ar fi
dignus să se prezinte la proces în
ipoteza când sancțiunea se i-s'ar
aplica nu ar fi unii mare de 5-6 ani.

Mai mult decât atât un ar putea re-
zista atât din cauza vârstei ^{atunci} mai
cu seamă din pricina inimii n' a
hipertensiunii arteriale de care suferă.

Accasta se petrecea în pragua procesu-
lui -

Tot atunci, în una din zile, doamna
Dănullescu mi-a spus că a vorbit cu soția
avocatului Traudabum Aurel, prieteni
cu D^{na} Lătar Rădoiceanu să intervină
în acțiune sus pe lângă D^{na} Ana Pauker
pentru Dănullescu - Doamna Ana
Pauker i-ar fi răspuns - „Ce? Fascistul
Dănullescu apelează la „găolăvea” Ana
Pauker? Voi vedea ce se poate face pentru el.”
Automat

Între timp l-am cunoscut și eu pe Dănilăscu și apoi i-l-am prezentat și pe Betea Nicolae.

Dănilăscu în făcuse un memoriu pe care mi-l-a înmănat pentru a-l prezenta lui Pătrășcanu.

După ce vorbisem și eu Betea despre acest lucru, mi-am prezentat, în preajma procesului Criminalilor de război la cabinetul lui Pătrășcanu cerându-i și lui Emanuel Rupenian - pe atunci director de cabinet - sprijinul. Am fost acceptat și primit de Pătrășcanu.

După ce i-am spus despre ce este vorba mi-a răspuns săgetându-l-mă cu privirea: „Cine? Doctorul Dănilăscu? Fascistul acela? Criminalul de război care a fost închis sub Antonescu?”

I-am răspuns; „Da. Acela.” Atunci Rupenian a intervenit spunând; „Vă rog să nu băteți (Betea) și să nu vă rog și eu.”

Îa plimbat puțin prin cabinet agitat și a zis; „Omule acesta mi-a fost mîci-odată cătun de puțin simpatic.” Bine! Fie! O să încerc pentru voi!!!

I-am spus că el - Dănilăscu - ar fi dispus să se prezinte la proces în cazul când sancțiunea ce i-și aplica nu ar fi mai mare de 5-6 ani. Mai mult nu ar putea suporta din cauza vîrstei și a bolii de inimă și tensiunii arteriale de care suferă. I-am mai spus că am și un memoriu de-al lui la mine.

Interviu

-4-

Mi-a spus să-i duc memoriile la
launiță indicându-mi ziua și ora.
În ziua respectivă m'am prezentat
la Pătrășcanu acasă cu memoriul
lui Dămulescu. M'a primit. I am
dat memoriul, fără altă oclăcută, și
apoi am plecat.

Nu mai țin minte dacă atunci
la minișter sau în altă zi tot la
minișter, mi-a spus că undă l-am
întrebat ce crede va primi Dăm-
lescu mai mult de 5-6 ani de
condamnare și dacă ^{unde că} va primi mai
mult ce să facă să se prezinte sau
nu la proces - "Să nu se prezinte!"

Țin minte că a fost de fapt și ru-
șinian -
Acela a fost tot ce am vorbit cu
cu Pătrășcanu în ceea privește
Dămulescu. - ^{în consecință}

Dămulescu nu s'a prezentat la
proces. A fost judecat în contumacie.
În timpul procesului a fost găzduit
de Gheorghe Popescu funcționar
la Institutul Central de Statistică, în
urma intervenției făcute de Betea
Nicolae pentru această găzduire -

Înainte de această gazdă, a locuit
după câte am aflat, ~~la~~ ^{la} la
avocatul Traian Laburu Aurel cu
domiciliul în București Calea Victo-
riei - un știu număru -

Dela Popescu Gheorghe, Dăm-
lescu s'a mutat la o rudă (oră cred)

Autoritate

de-a obrotului Ioan Simionescu
din Alexandria - Teleorman -

A mai avut următoarele gazole:-
(mi-e peste putință să mai tin unute
pe ce ordine li-a folosit) - Avocat
Rădulescu Ioan + fost director de
cabinet la M. Munci sub Dămulescu -
domiciliat în Str. Ghiocei (cred) Nr. 3.
- Tomescu Alexandru director la
banca Timisoara cu sediul în Buc.
domiciliat în Bdul Pache Nr. 88 -
- Mircea Rucavăt - bătăușul preotului
din com. Rucavăt jud. Buzău cu
domiciliul în susnumita comună.
De acolo a plecat la Vălenii de
Munte la o rudă de-a avocatului
Frauda bunu Aurel.

Apoi a fost la Rogorii de Heek la
o soră de-a obrotului Pondele
Gheorghiu - mezin pe Str. Tunari
calt cu Stefan cel Mare -

Când în salubra gazola trecea
de multe ori prin București pe la
locuința lui Popovici Mihai fost
inspector la Finante - care un
era acasă ci doar soția lui - Aici
venea să-și vadă bătăușul care
era ajuns să se joace prin curte -

/ An An Ratin

Apoi a fost luat de mine, venise
dela Români de Viede n' locuia la Drul
Paraschiv - mi-i curse adresa -
o rudă de - a doctorului I. Siluionescu
si trimis în comuna Mălutiin județul
Somes, la un fel de rudă de - a mea.

Profitasem de prilejul venirii
acutii rude a mele, Nicolae Cămp
peanu, învățator, pentru un
examen la Ministerul Educ. Nat.
vorbisem cu el sumar, acceptase
n' l lua se cu el în Ardealul de
Nord, sus numita comună -

Înainte de arestarea mea, știu
că a fost mutat de acolo, probabil
tot de Cămppeanu Nicolae, în
altă parte - unde cumine, nu
știu n' un am știut -

Nicolae Cămppeanu avea urmări
toarea adresă; Șerla jud. Somes
institutor la șc. de aplicatie și
pe lângă șc. normală de învățatori.

Dănilescu avea un alt nume
și acte pe acest nume - Prudescu
Stefan intendent din București -

În com. Mălutiin-Somes, Cămppeanu
Nicolae îl prezentase familiei lui
- tărani simpli - drept profesor
universitar, în orice oină de boală.

Antoni Ratin

Dăunele ce în' schimbă des gazele
pentru o putătura orice bănuială
n' au iese din casă decât extrem
de rar.

De ziua de 9 Aprilie 1948 am fost
arstat și nu mai știu ce s'a petrecut.

El comunica cu soția lui prin
scriitori trimise prin curier sau
prin poștă plătind alte adrese -

Soția lui pretindea că nu mai
are decât un sentiment de milă
față de acest om la care nu mai
ține - Ea și trimittea din când
în când vesti despre băieți și-i
spăla rufele -

Aceasta mi este declarația
pe care dau și semnez propriu-

12 Mai 1949

Antoni Rati

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud. Someș în anul 1916, 14 Martie, domiciliat în București, Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

În anul 1941, în urma sfaturilor date de către MIRCEA TIRIUNG, pe care-l cunoșteam încă din anul 1938 din echipa regală studențească din com.Vidra de Jos Jud.Turda și a sfaturilor date de către MANESCU CORNELIU pe care-l cunoșteam dela Sc.de Of.rezervă dela Floești - din anul 1939-40, m'am prezentat la Institutul Central de Statistică, la Dl. ANTON GOLOPENTIA, pe care deasemenea îl cunoșteam încă din anul 1938 - din Fundații și echipele studențești - și am fost angajat ca funcționar diurnist. Aceasta s'a întâmplat, aproximativ, în Aprilie 1941.

La statistică l-am întâlnit pe PAVEL COSTANTIN, pe care-l cunoscusem încă din Fundație și echipele studențești și pe MIRCEA BIJI pe care-l cunoscusem la Sc.de Of. rez.din Floești și cu care fusesem în acelaș regiment - 2 Inf.Fortificații cu sediul în Jud.Bihor - Marghita.

După ocuparea Basarabiei și Bucovinei de Nord de către trupele fasciste-hitleriste, am fost trimis în Basarabia pentru a face statistică - recensământ. Am făcut parte din echipa lui ONICA PETRE pe care l-am cunoscut cu acel prilej. Operațiunea de recensare a durat câteva luni de zile. Întors din Basarabia am fost repartizat la Oficiul de Studii. Aici am cunoscut pe STEFAN POPESCU, TUDOR STOIANOVICI, BUCUR SCHIOPUL, STEFAN BACIU, LEVENTE MIHAIL, CORBEA DUMITRU și tot cam pe atunci îl reântâlnisem pe BETEA NICOLAE pe care-l cunoșteam din echipele studențești care fusese angajat tot la Oficiul de Studii.

După predarea lucrărilor cu recensământul Basarabiei și Bucovinei, fiind ocupată și Transnistria, am fost trimis pentru aceeași operațiune de recensare, în Transnistria.Lucrările din Transnistria au fost conduse de

H.H.STHAL iar în sectorul de Nord, unde lucram și eu, îl aveam de șef pe NEGRU IOAN. Si această operațiune a durat câteva luni de zile - adică iarna anului 1942.

La începutul verii anului 1942, sub conducerea Dlui ANTON GOLOPENTIA, s'a format o echipă, cu funcționari numai dela oficiul de studii, pentru a face statistica tuturor moldovenilor de peste Bug. Această echipă era compusă din următorii: șef ANTON GOLOPENTIA, MIHAIL LEVENTE, STEFAN POPESCU, TUDOR STOIANOVICI, CORNELIU MANESCU, DUMITRU CORBEA, NICOLAE BETEA, MIRCEA BIJI, DAN DUTESCU, MARIN MARINESCU DUNARE, GHEORGHE RETEGANUL, NICOLAE ECONOMU, GHEORGHE BUCURESCU, IOAN APOSTOL, CONSTANTIN PAVEL, ALEXANDRU VIDICAN, ALEXANDRU NISTOR, Dr. TRAIAN GEORGESCU, Dr. EUGEN SEIDEL, IULIU MALINAS și subsemnatul. Cam acestea au fost persoanele cari au activat peste Bug la începutul campaniei. Treptat au plecat aproape toți la București și se înapoiau atunci când primeau ordin de mobilizare pentru front. Pentru aproape toți, această lucrare a fost un mijloc de eschivare dela război.

Subsemnatul, am stat tot timpul, până în primăvara anului 1944 în regiunea Ucrainei de dincolo de Bug. În toată această perioadă de timp, am venit la București abea în trei rânduri, unde niciodată nu am rămas mai mult de o săptămână.

Dintre persoanele amintite, am avut relațiuni mai apropiate în prima perioadă, cu BETEA NICOLAE, BIJI MIRCEA, TIRIUNG MIRCEA, MANESCU CONRELIU și PAVEL CONSTANTIN. Pe aceștia i-am cunoscut mai dinainte - din echipele studențești sau din armată. Din discuțiunile avute cu ei știam precis că toți sunt de stânga însă nu știam care din ei este înregimentat în Partidul Comunist.

Conspirativitatea fiind foarte mare nici unul nu s'a declarat ca atare.

BETEA NICOLAE, a avut întotdeauna, o atitudine de stânga cu inclinațiuni vădite către Partidul Comunist și Uniunea Sovietică și de ură și dușmănie către tot ceea ce era hitlerism, fascism sau ceea ce era legat de aceste concepții distructive. Preocupările lui principale însă erau de altă natură. Nu este ceea ce se numește un luptător. Prea conciliant. Gata întotdeauna să facă concesii în special pe considerente de prietenie.

Prietenia, în concepția lui de viață, este ceea ce predomină depășind politicul eticul sau chiar moralul.

Mi-a vorbit întotdeauna frumos de comunism. Îmi amintesc de atunci când TUDOR STOIANOVICI urma să fie arestat, după procesul VLADESCU RACOASA în care era și el implicat, a venit la mine - în primăvara anului 1944 și mi-a spus; "Ce facem cu TUDORICA STOIANOVICI? Unde îl ducem? Este căutat de poliție pentru chestiuni politice și pentru nesupunerea la mobilizare. Stii că el este membru de Partid?!" Tonul cu care a exprimat ultima propozițiune, a dovedit multă considerație pentru un om, care era "Membru de Partid". L-am dus pe STOIANOVICI la Valea Sădului Jud.Gorj la cumnatul meu, de unde l-am adus înainte de 23 August 1944.

De-asemena străduința lui în îndeplinirea misiunii Caransebeș precum și pentru reușita lui 23 August au dovedit atașament pentru Partid. La Arad, cu prilejul alegerilor din 1946 a fost neântrecut.

Totuși, în anul 1947, datorită concepției lui de viață; "prietenia la baza vieții", a făcut greșelile pe care le-a făcut, greșeli în cari m'a vârat și pe mine influențat la rândul-mi de aceeași concepție stupidă și distructivă.

BIJI MIRCEA a fost prima mea legătură pe linie de Partid. L-am cunoscut la Ploești la Școala Militară în 1939-40. Nu mi-a spus niciodată că este membru de Partid. El mi-a spus că caută o locuință (o cameră) unde să se poată ține unele ședințe secrete. Natural, mi-am dat seama că este vorba de ședințe de Partid. Am găsit-o în Str.Cazarmii 93 sau 83. Prin el primeam banii pentru plata chiriei. Plecarea mea din București în Transnistria a determinat renunțarea la această locuință după aproape două luni de zile. În această casă venea BIJI, STOIANOVICI și încă câțiva studenți. Mi-au fost prezentați pe nume conspirativ. Unul din ei, mi-a spus mult mai târziu STOIANOVICI, a murit.

Nu la toate ședințele am participat și eu.

Eu participam numai când eram chemat. Ședințele le conducea BIJI sau STOIANOVICI.

După 23 August, mi-a spus LEVENTE, că BIJI ar fi fost trădătorul în procesul RACOASA.

Odată, întâlnindu-mă cu BIJI la statistică, după 23 August, am făcut aluzie la proces vroidind să văd dacă LEVENTE a avut sau nu dreptate. Nu puteam să cred. Eu nu l-aș fi crezut capabil.

Spre surprinderea mea mi-a spus că intradevăr este vinovat.

TIRIUNG MIRCEA. L-am cunoscut în vara anului 1938 în echipa studentească din com. Vidra de Jos Jud. Turda. Element foarte bine pregătit. Am avut multe discuții cu el la Vidra. La București n'am stat numai cu el de vorbă niciodată. A murit pe front încercând să dezerteze la sovietici.

Era un element eminent. În jurul lui se adunaseră; MANESCU CORNELIU, ȘTEFĂN POPESCU, DUMITRU CORBEA și PAVEL CONSTANTIN.

A murit în chiar prima perioadă a războiului.

MANESCU CORNELIU. Tot la Școala Militară dela Floești l-am cunoscut ca și pe BIJI MIRCEA. Atitudinea lui, a fost întotdeauna de o deosebită considerație față de Partid. Fire comodă, poate chiar prea comod și suficient de ambițios. LEVENTE îmi spunea în Ucraina, că MANESCU a refuzat munca ce i s'a încredințat nevrind să-l recunoască pe el ca legătură superioară. Din ceiace mi-a spus atunci LEVENTE și din constatările mele, rezultă că în perioada Antonesciană, MANESCU nu a avut legătură cu Partidul și nu a activat sub nici-o formă. Totuși din discuțiile cu el rezulta clar că este un dușman al fascismului și hitlerismului și că așteaptă victoria sovietică.

În Ucraina a căutat să ajute familiile cari aveau membrii în Armata Roșie.

PAVEL CONSTANTIN. - LEVENTE spunea despre el că este neserios și anarhic. Și el ca și MANESCU nu acceptase ca legătură superioară pe LEVENTE. PAVEL însă spre deosebire de MANESCU, dinamic și foarte activ, în Ucraina și Crimeea a avut o atitudine de bun apărător al tineretului din cele două provincii sovietice unde a desfășurat o activitate remarcabilă. La Tirovograd el a ajutat grupul doctorului COLEA și HANCOV VICTOR cari falsificau acte pentru a salva tineretul dela deportare în Germania pentru munci. Această acțiune a fost continuată apoi de subsemnatul. Tot el a ajutat tineretul din județul și orașul KERSON etc. Peste tot pe unde am trecut și pe unde fusese și el era cunoscut și foarte apreciat. În general a desfășurat o foarte frumoasă activitate în Ucraina și Crimeea.

Părțile lui negative sunt următoarele: fire independentă - anarhică - și care, ca și BETEA NICOLAE consideră prietenia ca fiind suprea virtute.

Cu PAVEL nu am avut discuțiuni multe.

Cu prilejul campaniei din Ucraina am avut posibilitatea să cunosc îndeaproape pe; LEVENTE MIHAIL, STEFAN POPESCU, TUDOR STOIANOVICI, DUMITRU CORBEA, DUTESCU DAN și MACA VASILE care venise abea în ultima etapă - prin iarna anului 1944. Mai era POPESCU GHEORGHE.

LEVENTE MIHAIL cu el și cu STEFAN POPESCU am format, încă din primele zile dela sosirea noastră în Ucraina, prima celulă pe care o conducea LEVENTE. Cu el împreună am fixat criteriile după cari trebuia să venim în contact cu familiile sovietice pentru a le ajutama cu alimente în special pe acele familii cari aveau membrii în Armata Roșie.

Atitudinea lui a fost din cele mai dârze. Am avut întotdeauna impresia că este prea dur. Sufletește este imposibil să te apropii de el. El mi-a vorbit, de pericolul ce mă amenință dacă continu prietenia cu BETEA, PAVEL, MANESCU, CORBEA și cu alți oameni de soiul lor.

Cu el am început o activitate foarte frumoasă în Ucraina.

Nu a stat mult însă. S'a îmbolnăvit și a fost chemat la București. Față de Partid a avut tot timpul un fel de cult. El îmi spunea și pe bună dreptate; "Partidul este totul"! Dacă ai rămas fără Partid nu te mai poți numi om"

Din Ucraina nu l-am mai văzut până după 23 August. Era într'o mașină cu RACOASA, AGIU și MAGHERU. M'au luat în mașină. Atunci mi-au spus de trădarea lui BIJI și apoi m'au invitat să lucrez la Uniunea Patrioților.

STEFAN POPESCU cu el am lucrat atât în Ucraina în aceiaș echipă cu LEVENTE, cât și în București înainte de 23 August. El mi l-a prezentat pe GHEORGHE DINU dela "Timpul" și pe DJAMO cu care am ținut o ședință la mine acasă în Str. Sfinții Apostoli - ședință la care a participat și GRIGORESCU EMILIAN (mort). La această ședință, pe care a condus-o DJAMO am luat hotărârea să strângem rândurile toți cari suntem pătrunși de sentimente progresiste= democratice - și să luptăm cu hotărâre împotriva regimului Antonescian. Iar în concret ne-am luat angajamentul să scriem pe pereți în diverse cartiere o serie de lozinci d.ex.: "Jos Antonescu" etc.

Intrucât în București am stat tot timpul războiului foarte puțin nu am mai participat la asemenea alte ședințe.

Înainte de 23 August am primit misiunea să-l ajut pe STEFAN POPESCU pentru pregătirea tipăririi ziarului "România Liberă" format mare. Misiunea aceasta am primit-o dela

BEIU ZILBER pe care-l cunoscusem recent prin BETEA sau STEFAN POPESCU - nu-mi amintesc precis.

În toată această perioadă de timp STEFAN POPESCU a dat dovadă de mult devotament față de Partid.

STOIANOVICI TUDOR cu el am avut contact prin BIJI MIRCEA. A fost la câteva ședințe în casa conspirativă din Str. Cazarmii 93 (83) unde a condus câteva ședințe de instruc-taj politic pentru tineret. Se dezbăteau teoretic, probleme Marxisto-Leninisto-Staliniste.

DUTESCU DAN un cetățean care nu a avut niciodată o atitudine clară categorică. El cocheta și cu grupul de stânga dela statistică și cu cel de dreapta. Părea a înclina înspre stânga. Nu l-am auzit exprimându-se împotriva mișcării comuniste dar nici pentru această mișcare.

MACA VASILE l-am cunoscut abea târziu, la începutul anului 1944. El fusese pe front și se înapoiase cu unele decorații de care făcea mult caz la început. Ironiile noastre, MANESCU și CORBEA l-au determinat să renunțe la acea-stă plăcere. Treptat, sub influența noastră, s'a apropiat de noi și de mișcare. A rămas totuși cu oarecari rezerve pe cari însă nu și le-a exprimat niciodată dar cari se simțeau. A ajutat mișcarea în acțiunea dela 23 August. După 23 August a lucrat la Apărarea Patriotică.

DUMITRU CORBEA - A fost pot să spun, singurul care afirma aproape cu orice prilej că este de stânga . Mi-a dat volumele lui de versuri. Mi-a indicat să merg la Academia Română să-i citesc cartea "Acuz" pe care el n'o mai avea.

În Ucraina a avut oarecare activitate de partid.

LEVENTE îmi spunea că este neserios și că refuză munca de Partid.

Nu sunt sigur, dar mi se pare că a participat și el la ședința din Sfinții Apostoli unde a fost și DJAMO cu DINU GHEORGHE.

În orice caz a fost întotdeauna un mare simati-zant al Sovietelor și un dușman al nemților și antonescie-nilor.

POPESCU GHEORGHE a devenit comunist după 23 August. Pe el îl cunosc prea puțin. Abea după 23 August l-am cunoscut mai bine.

Nu știu ce a făcut în Ucraina și nici dacă a contribuit cu ceva la 23 August. Stiu că după 23 August a

activat la secția Tineret din cadrele Uniunii Patrioților Județeană Ilfov.

În afară de acest grup, care era recunoscut în cadrele Institutului de Statistică, ca fiind de stânga, era un alt grup de dreapta.

Acest grup se compunea din următorii: NICOLAE ECONOMU, GHEORGHE BUCURESCU, IOAN APOSTOL, ALEXANDRU VIDICANU, ALEXANDRU NISTOR, Dr. TRAIAN GEORGESCU și MARIN MARINESCU DUNARE. Dr. EUGEN SEIDEL și IULIU MALINAS înclinau înspre stânga iar GHEORGHE RETEGANUL înclina înspre dreapta.

Cu grupul fasciștilor, cum le spuneam noi nu am avut nici-un fel de discuții. Ei au lucrat separat în Ucraina în alte sectoare iar noi în altele.

Știu precis că sunt simpatizanți legionari sau foști legionari.

Nu i-am auzit pronunțându-se în nici-un fel. Ne evitam reciproc.

Dr. EUGEN SEIDEL, a avut, în Ucraina o frumoasă atitudine. L'a ajutat pe PAVEL în acțiunea lui și în special pe mine în câteva situații foarte critice în legătură cu HANCOV VICTOR.

IULIU MALINAS - a ajutat mișcarea în acțiunea dela 23 August. A fost un simpatizant al Mișcării.

Din grupul de dreapta, după 23 August, MARIN MARINESCU DUNARE. Prin insistențe extraordinare, nu știu datorită cui - știu doar că s'a săbătut mult, - a fost primit să activeze în cadrul Uniunii Patrioților secția Tineret. La alegerile din 1946 a fost președinte la o secție de vot din Jud. Arad.

În afară de aceste grupuri pe care le-am cunoscut mai îndeaproape întrucât am avut prilejul, pe unii să-i cunosc încă înainte de a fi angajat ca funcționar la statistică iar pe ceilalți cu ocazia campaniei din Ucraina, mai era, la Oficiul de studii încă un grup compus din următorii: BUCUR SCHIOPUL, CAMIL SUCIU, IOAN OANCEA și GHEORGHE MICLE.

Pe aceștia i-am cunoscut mai puțin pentru că subsemnatul aproape tot timpul cât am funcționat la statistică am fost trimis în diverse delegații (Basarabia, Transnistria și apoi Ucraina).

În general, cât timp am lucrat în centrală, nu am participat la discuțiunile lor. Ei se adunau pe lângă masa (biroul) lui SUCIU CAMIL și BUCUR SCHIOPUL iar eu numai dacă

eram invitat expre mă duceam. Ei toți erau grade superioare iar eu eram impiegat stagiar cls.III-a. Atea după campania din Ucraina am fost cunoscut de ~~zei~~ și mi-au acordat oarecum prietenia.

De acea nu am de unde cunoaște discuțiunile cari au avut loc în acele vremuri.

.....Bucur Schiopul.....până înainte de 23 August cu aproximativ 2 săptămâni de zile nu am avut nici-un fel de discuție cu el. Ne-am cunoscut și ne salutăm. Am aflat dela ceilalți că este de stânga - dar atâta tot.

La înapoerea din misiunea dela Caransebeș mi s'a dat însărcinarea, în continuarea misiunii, să aflu adresele unor rude apropiate ale celor din închisoarea Caransebeș (comuniști) și în special a rudelor tov.TEOHARI GEORGESCU. Mi s'a indicat să cer concursul lui BUCUR SCHIOPUL care are printre funcționarii în subordine o doamnă cu numele GEORGESCU, nepoată de-a tov.TEOHARI GEORGESCU. M'am deplasat în com.Naipu Jud. Vlașca unde era dispersat Oficiul de Studii al Statisticii. I-am cerut sprijinul lui BUCUR SCHIOPUL conform instrucțiunilor primite. Am fost întâmpinat cu următoarele cuvinte: (aproximativ) "Ce nu vă astâmpărați?!" Vreți și voi să o pățiți ca BIJI?!" Si pe el l-am prevenit să înceteze și nu m'a ascultat. Uite unde a ajuns!" Vreți să o pățiți și voi și să mă băgați și pe mine la apă?"m aceste cuvinte mi-au fost adresate pe un ton de reproș și revoltă.

Altceva în legătură cu activitatea lui nu știu nimic.

CAMIL SUCIU mult mai comunicativ decât BUCUR SCHIOPUL. Despre el știu doar din spusele celorlalți că este de stânga. Până după 23 August nu am avut nici-un fel de discuție cu el. După această dată l-am văzut la Uniunea Patrioților unde activa

OANCEA IOAN cu el și cu BETEA am fost însărcinat să îndeplinesc misiunea Caransebeș. Nu știu după ce criterii am fost aleși și de cine anume am fost propuși.

Pentru că Ajutorul Roșu, prin NUTU FUXMAN, nu ne dăduse nici un fel de nume referitor la cei dela Caransebeș, a trebuit să facem drumul la Caransebeș prin Sibiu pentru că dela Sibiu fusese arestat ultimul lot de comuniști cari fusese ră trimiși la penitenciarul din Caransebeș. După ce ne-am îndeplinit misiunea la Sibiu și aveam cu noi pe BARBU SILVESTRU fratele lui BARBU ZEVEDEI prin care trebuia să intrăm în legătură cu comuniștii dela Caransebeș, OANCEA IOAN

sub anumite pretexte s'a exchivat de a veni la Caransebeș plecând la București.

După 23 August am vândut primele numere din "România Liberă" format mare (în zilele de 24, 25 etc. August) pe stradă, cu OANCEA IOAN, GOLOPENTIA ANTON, etc.

Apoi l'am întâlnit la Uniunea Patrioților încadrat din plin în muncă.

MICLE GHEORGHE Nu cunosc nici-un fel de activitate de a acestui om. Stiu doar că a fost și el implicat în procesul RACOASA în care a fost achitat.

Am pomenit pe prima pagină că la recensământul din Basarabia l-am avut șef pe ONICA PETRE iar pe pagina doua l-am pomenit pe NEGRU IOAN care mi-a fost șef cu prilejul recensământului general din Transnistria.

ONICA PETRE - În afară de discuțiuni oficiale privind munca nu am vorbit niciodată cu el nimic. Am aflat că prin 1946 sau 1947 ar fi fost primit în Partid.

NEGRU IOAN - Idem situația cu ONICA PETRE. De NEGRU știam că a fost numit la Statistică de către legioniari în calitate de comisar al guvernului pentru recensământul general al României și că a rămas în continuare încadrat apoi ca director pentru serviciul exterior - provincia. Altceva nu știu nimic.

Tot în pagina întâi l-am pomenit pe STEFAN BACIU. Nu-l cunosc deloc ce sentimente are. Nu am discutat nimic împreună.

Dintre fete am cunoscut-o pe; ILEANA POPESCU soția lui STEFAN POPESCU. A participat efectiv la 23 August apoi s'a încadrat în muncă de partid. Lucrează în cadrul celulei artiștilor plastici.

Dra STRAVOLCA TATIANA, căsătorită apoi MANESCU CORNELIU - făcea parte din grupul MIRCEA TIRIUNG. Atitudine de stânga - foarte apropiată Partidului. A fost încadrată în muncă de Partid în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

și Dra SICSAI GABRIELA căsătorită GRIGORESCU EMILIAN (mort) - făcea și ea parte din grupul TIRIUNG MIRCEA având aceleași sentimente. Nu mai știu nimic de ea.

În afară de persoanele înșirate până acum, dela celelalte direcții ale Institutului sau chiar dela Oficiul

100 603

de Studii nu cunosc îndeaproape pe niciunul - nu am avut nici-un fel de contingență în muncă cu nici unul din ei încât nu am de unde-i cunoaște.

După 23 August 1944 eu nu am mai activat în cadrele Institutului Central de Statistică iar până atunci, în centrală, am lucrat mult prea puțin.

A rămas să-mi completez declarația în ce privește : Dr.SABIN MANAILA - Director General al Institutului. Dr.MITU GEORGESCU subdirector general al Institutului, H.H.STHAL director și ANTON GOLOPENTIA directorul Oficiului de Studii și șeful meu direct.

Dr.SABIN MANAILA. L-am întâlnit îndeaproape, prima dată imediat după 23 August când a venit în Str.Latină No.8 însoțit de ANTON GOLOPENTIA pentru a vedea cum se tipărește "România Liberă" format mare căci tipografia era a Institutului.

Eu tocmai plecam în oraș așa că n'am vorbit cu el. Prima mea întâlnire când am vorbit cu el a fost în 1947 când m'a dus BETEA NICOLAE și când mi-a făcut propunerea plecării. A doua oară l-am întâlnit la FLORIN TEODORU în casă pentru a discuta plecarea iar a treia și ultima oară l-am întâlnit în casa lui GEORGESCU ROEGEN, aproximativ la începutul lunii Noemvrie în ziua în care a fost arestat MAX MANOLESCU și în care era să fie arestat MANAILA și BETEA.

Atitudinea lui MANAILA față de noi dela statistică și în special față de cei dela Oficiul de studii a fost tot timpul foarte frumoasă.

Ne-a camumflat pentru a nu pleca pe front. În special pentru mine a fost foarte binevoitor. Eu tot timpul am fost nespul la mobilizare și tot timpul m'a protejuit. Am fost dat dezertor iar mobilizare pentru lucru nu puteam obține fiind prea tânăr și fără nici-o zi de război. Cu toți s'a purtat cam la fel. În afară de asta când afla că ar putea veni siguranța să facă vre-o percheziție căuta să nu prevină. Astfel l-a avertizat pe PAVEL CONSTANTIN de o percheziție. Aceasta mi-a spus-o PAVEL încă atunci.

Când am plecat la CARANSEBES plecarea s'a făcut cu știrea lui și a lui GOLOPENTIA. Am plecat atunci cu mașina Institutului. Benzina și cheltuelile mașinei le-a suportat Institutul.

- Așa însă nu poate justifica cu nimic atitudinea mea în cece privește plecarea pusă la cale de el. (plecarea peste graniță).

MITU GEORGESCU. Nu am avut prilejul să stau niciodată de vorbă cu el. În grupul nostru însă era socotit de extremă dreaptă.

Nu știu să fi ajutat cu ceva mișcarea sub vre-o formă oarecare.

H.H.STHAL. L-am cunoscut ca socialist. Venea destul de des la Oficiul de Studii unde discuta cu ceilalți. Nu am participat la nici-o discuție.

Nu știu să fi ajutat cu ceva mișcarea. Nu-i cunosc activitatea. Cu BETEA și PAVEL era în raporturi mai apropiate.

ANTON GOLOPENTIA - Il cunosc pe ANTON GOLOPENTIA dela Sc.de conducători de cămine culturale dela Petriș Jud.Arad. Așa cu prilejul campaniei din Ucraina ne-am cunoscut mai bine. Imi amintesc că odată la Golta, în Transnistria, am dormit într-o noapte în aceeași încăpere cu care prilej mi-a atras atenția să fiu cu băgare de seamă în ce privește alegerea prietenilor. Mi-a spus că se referă la prietenia mea cu PAVEL, CORBEA și MANESCU - prietenie care ar putea să-mi fie dăunătoare întrucât ei activează într'un partid de extremă stânga. Aceasta s'a petrecut în iarna anului 1942 - înainte de Crăciun.

Din atitudinea lui nu rezulta ură ci doar o grijă pentru mine care eram proaspăt sosit dela țară neobișnuit cu peripețiile vieții de Capitală.

ANTON GOLOPENTIA a fost protector al nostru al tuturor. El ne susținea în fața lui MANAILA și datorită lui MANAILA la rândul-i ne protegia.

Când am plecat în misiune la Caransebeș al a știut. M'a chemat la el și mi-a dat o scrisoare de recomandare către tatăl lui OCTAVIAN NEAMTU fost Dir.Gral al Fundațiilor. Această scrisoare îmi folosea pentru o eventuală justificare a prezenței mele la Caransebeș față de autoritățile de acolo.

În scrisoare ruga Dl.NEAMTU bătrânul să mă ajute pentru a-mi găsi o locuință spre a mă putea odihni fiind surmenat de muncă.

ANTON GOLOPENTIA a tolerat la Oficiul de studii pe CORBEA DUMITRU, CORNELIU MANESCU, MICLE GHEORGHE și pe aproape toți ceilalți cari nu aduceau nici-un fel de aport Institutului. Toată ziua făceau lectură de cărți și ziare.

102/408

Grupul fasciștilor se ținea de muncă. Grupul nostru cu excepția câtorva, nu făcea absolut nimic. Cu toate acestea GOLOPENTIA le lua apărarea mai ales față de MITU GEORGESCU care cerea insistent îndepărtarea lor din serviciu.

GOLOPENTIA a ajutat mișcarea și cu prilejul lui 23 August. A lucrat la "România Liberă" pe care a vândut-o alături de noi pe stradă.

În perioada grea de după 23 August a lucrat alături de noi sub bombardament.

Personal nu am avut cu ANTON GOLOPENTIA nici-un fel de discuțiune politică.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răduț Antor, născut în com. Declean jud. Iones în anul 1916, 14 martie, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În anul 1941, în urma ofaturilor date de către Mircea Tiriung, pe care-l cunoșteam încă din anul 1938 din echipa regală studențească din com. Vidra de Jos jud. Tulcea și a ofaturilor date de către Mănescu Corneliu pe care-l cunoșteam de la Șc. de Of. rezervă de la Ploesti din anul 1939-40 -, m-am prezentat la Institutul Central de Statistică, la Ș. Antor Polopentia, pe care de asemenea îl cunoșteam încă din anul 1938 - din Fundația și echipele studențești - și am fost angajat ca funcționar diurnist. Aici s-a întâmplat, aproximativ, în Aprilie 41.

La statistică l-am întâlnit pe Pavel Constantin, pe care-l cunoșteam încă din Fundația și echipele studențești și pe Mircea Bizi pe care-l cunoșteam la Șc. de Of. rez. din Ploesti și cu care fusesem în același regiment - L Inf. Fortificații cu sediul în jud. Bihor - Măghita.

După ocuparea Basarabiei și Bucărinei de Nord de către trupele fascisto-hitleriste, am fost trimis în Basarabia pentru a face statistică - recensământ. Am făcut parte din echipa lui Omică Petre pe care l-am cunoscut cu acel prilej - operațiunea de recensare a durat câteva luni zile. Întors din Basarabia am fost repartizat la Oficiul de Studii. Aici am cunoscut pe Ștefan Popescu, Tudor Hoianovici, Bucur Lehipul, Luciu Camil, Oancea Trau, Trigușcu, Emiliau, Ștefan Baciș, Levente Mihail, Corbea Dumitru și tot ca atunci îl reîntâlnisem pe Betea Nicolae pe care-l cunoșteam din echipele studențești și care fusese angajat tot la Oficiul de Studii. / Antor Răduț

După predarea lucrărilor cu recensământul Basarabiei în Bucovina, fiind ocupată în Transnistria, am fost trimis pentru aceeași operațiune de recensare, în Transnistria. Lucrările din Transnistria au fost encluse de H. H. Stohlar în sectoarele de Nord, unde lucram și eu, și aveam de sef pe Negru Ioan. Și această operațiune a durat câteva luni de zile - adică iarna anului 1942. -

La începutul verii anului 1942, sub conducerea d-lui Anton Golopentia, s-a format o echipă, cu funcționari, nu mai de la oficiul de studii, pentru a face statistica tuturor moldovenilor de peste Bug. Această echipă era compusă din următorii: Șef Anton Golopentia, Mihail Levente, Ștefan Popescu, Tudor Storașovici, Corneliu Măneasa, Dumitru Corbea, Nicolae Betea, Mircea Biji, Dan Dufescu, Marin Marinescu Dunăre, Theodor Reteganul, Nicolae Economu, Theodor Bucurescu, Ioan Apostol, Constantin Pavel, Alexandru Velicanu, Alexandru Nistor, Dr. Traian Georgescu, Dr. Eugen Seidel, Iuliu Mălinaș și subcomandatul. Cam aceștia au fost persoanele cari au activat peste Bug la începutul campaniei. Trupat au plecat aproape toți la București și se înșirau atunci rând pe rând primeau ordinul de mobilizare pentru front. Pentru aproape toți, această lucrare a fost un mijloc de schimbare de la război.

Subcomandatul, am stat tot timpul, până în primăvara anului 1944 în regiunea Ucrainei de dincolo de Bug. În toată această perioadă de timp, am venit la București abea în trei rânduri, unde niciodată nu am rămas mai mult de o săptămână.

Dintre persoanele amintite, am avut relații mai apropiate, cu prima perioadă, cu Betea Nicolae, Biji Mircea, Ștefan Mircea, Mănescu Corneliu și Pavel Constantin. Pe aceștia i-am cunoscut mai dinainte - din echipele studențești sau din armată. Din discutiunile avute cu ei știamu precis că toți sunt de stănga însă nu știamu care din ei este înregimentat în Partidul Comunist.

Conspirația fiind foarte mare nici unul nu s-a declarat ca atare. Antidat

Detea Nicolae a avut întotdeauna, ^{100%} atitudine de stănga cu înclinațiuni violente către Partidul Comunist și Uniunea Sovietică și de ură și dispreț față de tot ce era hitlerism, fascism sau cece era legat de aceste concepții destructive. Preocupările lui principale însă erau de altă natură. Nu este cece se numește un luptător. Era conciliant. Gata întotdeauna să facă pace cu oricine și în special pe considerente de prietenie. Prietenia, în concepția lui de viață, este cece predomină depășind politicul, eticul sau chiar, moralul.

Mi-a vorbit în toaleana fumos de Co-
munism. Imi amintesc că atunci când
Dudor Stoianovici urma să fie arestat, după
procesul Vlădescu Răcoasa în care era n-
el implicat, a venit la mine - în primăvara
anului 1944 - m' a spus; " Ce facem cu Du-
dorică Stoianovici? Unde îl ducem? Este
cântat de politică pentru chestiuni poli-
tice n' putem neapăsura la utilizare.
Știi că el este membru de Partid?" ~~Fata~~ To-
nul cu care a exprimat ultima propozi-
ție, a dovedit multă consideratie pentru
un om care era "Membru de Partid".
L-am dus pe Stoianovici la Valea Săcului
jud. Gorj la cununatul meu, de unde l-au
achis înaintea de 23 Aug. 1944.

De-asemenea străduința lui în îndepl-
nirea misiunii Carauseber precum și
pentru murirea lui 23 August au dovedit
atașament pentru Partid. La Arad, cu
prilejul alegerilor din 1946 a fost reîntru-
cut.

cul. Totuși, în anul 1947, datorită concepției
lui de "viață", "pretendența la baza vieții", a
făcut greșelile pe care le-a făcut, gre-
seli în care m'a vârat și pe mine
influențat la rândul-mi de aceeași concepție
stupidă și distructivă. % Antikater

Biji Mircea a fost prima mea legătură pe linie de Partid. L-am cunoscut la Ploesti la şc. militară în 1939-40. Nu mi-a spus niciodată că este membru de Partid. El mi-a spus să caut o locuinţă (o cameră) unde să se poată ţine unele sedinţe secrete - Natural, mi-am dat seama că este vorba de sedinţe de Partid. Am găsit-o în str. "Căzărni" 93 sau 93 - Prin el primeam bani pentru plata chiriilor - Plăcarea mea din Bucureşti în Transnistria, a determinat reînnoţirea la această locuinţă după aproape două luni de zile. În această casă venea Biji, Stoianovici şi încă câţiva studenţi. Mi-au fost prezentaţi pe nume conspirativ. Unul din ei, mi-a spus mult mai târziu Stoianovici, a murit. Nu la toate sedinţele am participat şi eu. Eu participam numai când eram chemat. Sedinţele le conducea Biji sau Stoianovici.

După 23 August, mi-a spus Levente, că Biji ar fi fost trădătorul în procesul Răcoasa.

Odată, într-una din zile, mă cu Biji la statistică, după 23 Aug. am făcut aluzie la proces voind să văd dacă Levente a avut sau nu dreptate. Nu puteam să cred. Eu nu l-aş fi crezut capabil. Spre surprinderea mea, ^{mi-a} spus că intra-de-văr este vinovat.

Diriung Mircea. L-am cunoscut în vara anului 1938 în eclipsa studenţească din com. Vidra de Jos jud. Tulcea. Element foarte bine pregătit. Am avut multe discuţii cu el la Vidra - La Bucureşti n-am stat încă mai cu el de vorbă niciodată. A murit pe front încercând să dezerteze la Sovietici.

Interviu

Era un element eminent. În jurul lui se adunaseră; Mănescu Corneliu, Stefan Popescu, Dumitru Corbea și Pavel Constantin. A murit în chiar prima perioadă a războiului.

Mănescu Corneliu Tot la școala militară de la Ploiești l-am cunoscut ca și pe Biji Mircea. Atitudinea lui, a fost întodeauna de o oleschită considerativă față de Partid. Fie comodă, poate chiar prea comod și suficient de amestec. Levente și eu știamă în Ucraina, că Mănescu a refuzat munca ce i s-a încredințat urmând să-l recunoască pe el ca legătură superioară. Din ceace mi-a spus atunci Levente și din constatările mele, rezultă că în perioada auto-nericană Mănescu nu a avut legătură cu Partidul și nu a activat nici o formă. Totuși din discuțiile cu el rezulta clar că este un dușman al fașismului și hitlerismului și că așteaptă victoria Sovietică.

În Ucraina a cunoscut și multe familii care aveau membri în Armata Roșie.

Pavel Constantin - Levente știe după el că este născut și avarhic. Și el ca și Mănescu nu acceptase ca legătură superioară pe Levente. Pavel și-a spus deosebire de Mănescu, dinamic și foarte activ, în Ucraina și Crimeea a avut o atitudine de bun apărător al tinereții din cele două provincii Sovietice unde a desfășurat o

activitate remarcabilă. La Kirovograd el a ajutat grupul doctamului Călea și Hancu Victor cari foloseau astăzi pentru a salva țiurentul dela deportare în Germania pentru munici. Această activitate a fost continuată apoi de subsemnatul. Tot el a ajutat țiurentul din județul și orașul Kerson etc. Pe tot pe unde am țiurent și pe unde fusese și el era cunoscut și foarte apreciat. În general a desfășurat o foarte frumoasă activitate în Ucraina și Crimeea.

Părțile lui negative sunt următoarele: fire independentă - anarhică - și care, ca și Betea Nicolae consideră prietenia ca fiind suprema virtute. Cu Pavel nu am avut discuțiuni multe.

Cu prilejul campaniei din Ucraina am avut posibilitatea să cunosc îndepărate pe: Levente Mihail, Ștefan Popescu, Todor Storașci, Dumitru Corbea, Dătescu Dan și Maca Vănele care venise alba în ultima etapă - prin iarna anului 1944. - Mai era Popescu Gheorghe -

Levente Mihail cu el și cu Ștefan Popescu am format, încă din primele zile dela sosirea noastră în Ucraina, prima celulă pe care o condusese Levente. Cu el împreună am fixat criteriile după cari trebuia să venim în contact cu familiile Sovietice pentru a le ajuta cu alimente în special pe acele familii cari aveau membri în Armata Roșie.

Ant. Ratiș

-7-

~~107~~ ~~108~~ ~~109~~

Atitudinea lui a fost din cele mai
clăre. Am avut întodeauna impresia
că este prea oliv. Sufleteste este
imposibil să te apropii de el. El
mi-a vorbit de pericolul ce mă
amenința dacă continuu prietenia
cu Butea, Pavel, Mănescu, Corbea
și cu alți oameni de vrul lor.

Cu el am început o activitate
foarte frumoasă în Ucraina.

Nu a stat mult înă. S-a în-
bolnărit și a fost chemat la
București. Fata de Partid a avut
tot timpul un fel de cult. El și mi
spunea și pe lună oprită: "Par-
tidul este totul"! Dacă ai rămas fără
Partid nu te mai poți numi om...!"

Din Ucraina mi l-a mai
văzut până după 23 August. Era
între o mână cu Răcoasa, Agiu
și Magheru. M-au luat în mână.
Atunci mi-au spus de trădarea
lui Biji și apoi m-au invitat să
lucres la Uniunea Satirilor -

Stefan Popescu cu el am lucrat
atât în Ucraina și aici eclipsă
cu Levente, cât și în București ma-
inte de 23 August. El mi l-a prezentat
pe Gheorghe Dinu de la Timpul și pe
Djano cu care am trimis o solicitare
la mine acasă în Str. Sfintii Apostoli - sedi-
nță la care a participat și Grigorescu
Emilian (mort). La această solicitare
care a emulsu Djano am luat nota-
Antulatu

rărea să strângem rândurile totîi cari
suntem pătrunși de sentimente pro-
gresiste - democratice - și să luptăm
cu hotărâre împotriva regimului
autocratic. Iar în cîmă ne-am
luat angajamentul să scriem, pe
perete în diverse cartiere o serie
de lozinci d. ex. "Jos Antonescu" etc.
Întreacă în București am stat
tot timpul răboiului foarte puțin
nu am mai participat la asem-
nea alte sedințe.

Înainte de 23 Aug. am primit
mîinunea să-l ajut pe Ștefan Po-
pescu pentru pregătirea tipăririi
Ziarului "România Liberă" for-
mat mare. Mîinunea aceasta am
primit-o de la Belu Șilber pe care-l
cunoșteam recent prin Betea
sau Ștefan Popescu - un mi-a-
mîntese precis. -

În toată această perioadă de
timp Ștefan Popescu a dat do-
vadă de mult devotament față
de Partid.

Horionici Tudor cu el am avut
contact prin Bizi Mîncea. A fost
la cîteva sedințe în care con-
tributivă din Str. Căzărniș 93 (83) unde
a condus cîteva sedințe la care am
participat și eu. Erau mai mult
sedințe de instrucție politică pentru
tineret. Se dezbăteau probleme
Marxisto-Leniniste, Staliniste.
Introducere

Dutescu Dan un cetățean care nu
a avut niciodată o atitudine clară
categorică. El cocheta și cu grupul
de stânga dela Statistică și cu cel
de dreapta. Părea a inclina înspre
stânga. Nu l-au auzit exprimându-
se împotriva mișcării comuniste
dar nici pentru această mișcare.

Maca Varile l-au cunoscut abia
târziu, la începutul anului 1944. El
fusesse pe front și se înapoiase cu
cele decorate de care făcea
mult caz la început. Ironiile
noastre, Mănușu și Corbea l-au
determinat să revină la această
plăcere. Treptat, sub influența
noastră, s'a apropiat de noi și
de mișcare. A rămas totuși cu
oarecare rezerve pe care însă-
mși n' l-a exprimat niciodată
dar cari se simteau. A apărut
mișcarea în acțiunea dela 23
August. După 23 Aug. a lucrat
la Apărarea Patriotică.

Dumitru Corbea a fost purtător
singurul care afirma aproape
cu orice prilej că este de stânga.
Mi-a dat volumele lui de versuri.
Mi-a indicat să merg la Academia
Română să-i citesc cartea „Acuz”
pe care el n'o mai avea.

În Ucraina a avut oarecare activitate de partid.

Levente zui spunea că este necesar să refuză munca de Partid.

Nu sunt sigur, dar mi se pare că a participat și el la sedința din Institutul Apostoli unde a fost și Ileana cu Alin Gheorghe.

În orice caz a fost întotdeauna un mare participat al societăților și un dușman al nemților și autonescienilor.

Popescu Gheorghe a devenit comunist după 23 Aug. Pe el îl cunoșc pna puțin. Abia după 23 Aug. l-am cunoscut mai bine.

Nu știu ce a făcut în Ucraina și nici dacă a contribuit cu ceva la 23 Aug. Știu că după 23 Aug. a activat la secția Tineret din cadrul Uniunii Patrioților județului Ilfov.

În afară de acest grup, care era recunoscut în cadrul Institutului de Statistică, ca fiind de stînga, era un alt grup de dreapta.

Acest grup se compunea din următorii: Nicolae Economu, Gheorghe Bucurescu, Ioan Apostol, Alexandru Vicolianu, Alexandru Nistor, Dr. Traian Georgescu, Marin Marinescu Dunăre

Antikali

Dr Eugen Seidel și Iuliu Măliușas
inclinându-se spre stânga iar George
Ketegaunel înclina înspre dreapta.

Cu grupul fasciștilor, cum de
neam noi, un am avut aici un fel
de discutii. Ei au lucrat separat
în Ucraina în alte sectoare iar
noi în altele.

Știam precis că sunt împătri-
ziți legionari mai forti legimari.

Nu s-au auzit promitându-se
în nici-un fel. Ne evitam reciproc.

Dr Eugen Seidel a avut, în Ucraina
o frumoasă atitudine. L'a ajutat
pe Pavel în acțiunea lui și în
special pe mine în câteva situații
foarte critice în legătură cu Hauser
Victor.

Iuliu Măliușas a ajutat unsoa-
rea în acțiunea dela 23 August.
A fost un împătrizant al mișcării.

Din grupul de dreapta, după 23
August, Marii Marinescu Dunare,

Prin insistențe extraordinare, nu
știu datorită cui - știu doar că s'a
obținut mult, - a fost primit în
activitate în cadrul Uniunii Patrio-
tilor sectia Timiș. La alegerile din
1946 a fost prezidat la o secție de
vot din jud. Arad.

Antoni

În afară de aceste grupuri pe care le-am cunoscut mai înaltaproape întrucât au avut prilejul, pe unii să-i cunosc încă înainte de a fi angajați ca funcționari la statistică iar pe ceilalți cu ocazia campaniei din Ucraina, mai era, la oficiul de studii încă un grup compus din următorii: Bucur Schiopul, Camil Luciu, Ioan Oancea și Gheorghe Nicu.

Pe aceștia i-am cunoscut mai puțin pentru că subsemnatul aproape tot timpul cât au funcționat la statistică au fost trimiși în diverse delegații - (Basarabia, Transnistria și apoi Ucraina) -

În general, cât timp am lucrat în centrală, nu am participat la discuțiile lor. Ei se adunau pe lângă masa (biroul) lui Luciu Camil și Bucur Schiopul iar eu numai dacă eram invitat sepe mă duceam. Ei tot erau grade superioare iar eu eram impiegat stagiar cl. III^a. Abia după campania din Ucraina am fost cunoscut de ei și mi-au arădat oarecum prietenia.

De aceea nu am de unde cunoaște discuțiile cari au avut loc în acele vremuri.

Antikatin

Bucur Schiopul - până înainte de 23 August cu aproximativ 2 săptămâni de zile mi-au avut aici-un fel de discucie cu el. Ne-am cunoscut și ne salutăm. Am aflat de la ceilalți că este de stânga - dar atâta tot.

La înapoarea din misiunea de la Carausebes mi s'a dat însărcinarea, în continuarea misiunii, să aflu adresele unor rude apropiate ale celor din închisoarea Carausebes (comuniști) și în special a rudelor Tor. Teohari Georgescu. Mi s'a indicat să cer concursul lui Bucur Schiopul care are prietere funcționarii în subordine a orașului cu numele Georgescu, nepotă de-a Tor. Teohari Georgescu. M'am deplasat în com. Naipu jud. Vlasca unde era dispusat Oficiul de Studii al Statisticii. I-am cerut originea lui Bucur Schiopul conform instrucțiunilor primite. Am fost întâmpinat cu următoarele cuvinte: (aproximativ) "Ce vă astâmpărați?! Vreți să vă să o pătiți ca Bijă?!". Și pe el l-am prevenit să înceteze și nu m'a ascultat. Uite unde-ă ajuns! Vreți să o pătiți și voi și să vă băgați în mîine la apă?" Aceste cuvinte mi-au fost adreseate pe un ton de reproș și revoltă.

Altceva în legătură cu activitatea lui nu știu nimic.

Autokati

Camil Luciu mult mai comuni-
cativ decât Bucur Schiopul. După
el stiu doar din ipsozele celorlalti
că este de stănga. Până după 23
August nu am avut nici un fel
de discutie cu el. După această
dată l-am văzut la Uniunea
Patrioților unde activa.

Oauceu Ioan. Cu el n' cu Beta
am fost susărcinat m' îndeplinire
nușuneu Carausebes. Nu olin duple
ce criterii am fost alesi n' de cine
amume am fost propun.

Pentru că Ajutorul Roșu, prin
Nutu Tureanu, ne ne dăduse aici
un fel de nume referitor la cei dela
Caransebes, a trebuit să facem
drumul la Caransebes prin Sibiu
pentru că dela Sibiu fusese arestat
ultimul lot de comunisti cari
fuseseră trimisi la penitenciarul
din Caransebes. După ce ne-am în-
deplinit misiunea la Sibiu n-am
cu noi pe Barbu Silvestru fratele
lui Barbu Zeveolei prin care tre-
bua să intrăm în legătură cu
comunistii dela Caransebes, Oana
Ioan sub anumite pretexte s-a
echivat de aveni la Caransebes
plecând la București.

După 23 August am văzut
primele numere din România Liberă
format mare (în zilele de 24, 25 etc. Aug.)
pe stradă, cu Oancea, Popu, Golopen-
tia Antu etc. / Antikatu

Apoi l-au întâlnit la Uniunea Patrioților încadrat din plin în muncă.

Nicle Gheorghe Nu cunoștea nici un fel de activitate de-a acestui om. Știa doar că a fost și el implicat în procesul Răcoasa în care a fost achitat.

Am pomenit pe prima pagină că la recensământul din Basarabia l-au avut și pe Ouică Petre iar pe pagina doua l-au pomenit pe Negru Ioan care mi-a fost și el cu prilejul recensământului general din Transnistria.

Ouică Petre În ofara de direcțiune oficiale privind munca nu am vorbit niciodată cu el nimic. Am aflat că prin 1946 sau 947 ar fi fost primit în Partid.

Negru Ioan Toată situația cu Ouică Petre - De Negru știu că a fost numit la Statistică de către legionarii în calitate de Comisar al Guvernului pentru recensământul general al României și că a rămas în continuare încadrat apoi ca director pentru serviciul exterior - prurucia - Ateceva nu știu nimic.

Tot în pagina întâi l-am pomenit pe Stefan Baciu care fusese și el la statistică. Nu-l cunosc deloc ce sentimente are. Nu am discutat nimic împreună. / Antu Retiu

Dintre fete care cunosc pe Ileana Popescu soția lui Stefan Popescu. A participat efectiv la 23 August apoi s'a încadrat în muncă de partid - lucrază în cadrul celei artiștilor plastici.

Dra Stravolca Tatiana căsătorită apoi Mănescu Cornelius - făcea parte din grupul Mircea Tiriung - Atitudine de tânăra - foarte apropiată Partidului. A fost încadrată în muncă de partid în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

și Dra Licsai Gabriela căsătorită Trigorescu Emilian (mort) - făcea și ea parte din grupul Tiriung Mircea având aceleași sentimente. Nu mai știu nimic de ea -

În afară de persoanele suprate până acum, dela celelalte direcții ale Institutului sau chiar dela Oficiul de Studii nu cunoșteam încă aproape pe nici unul - nu am avut nici un fel de contingență în muncă cu nici unul din ei decât un an de cunoaștere.

Din 23 August 1944 în un an mai activat în cadrul Institutului Central de Statistică iar până atunci, în centrală, am lucrat mult prea puțin.

Antimăci

~~111~~ ~~111~~

A rămas să-mi completez declarația în ce privește: Dr Sabin Mănușilă - Director General al Institutului. Dr Mitu Georgescu sub-director General al Institutului, H. H. Stahl, director n' Anton Golopentia, directorul oficiului de studii n' seful meu direct.

Dr Sabin Mănușilă L-am întâlnit îndecaproape, prima dată imediat după 23 August când a venit în Str. Latină nr. 8 însoțit de Anton Golopentia pentru a vedea cum se tipărește „România Liberă” format mare căci tipografia era a Institutului. Eu tot mai plecam în oraș așa că n'am ~~de~~ vorbit cu el. Prima mea întâlnire când am vorbit cu el a fost în 1947 când m'a dus Beta Nicolae n' când mi-a făcut propunerea plecării. A doua oară l-am întâlnit la Florin Teodorescu în casă pentru a discuta plecarea iar a treia n' ultima oară l-am întâlnit în casa lui Georgescu Roegen, aproximativ la începutul lunii Noiembrie în ziua în care a fost arestat Max Maiorescu n' în care era să fie arestat Mănușilă n' Beta.

Atitudinea lui Mănușilă față de noi de la statistică n' în special față de cei de la oficiul de studii a fost tot timpul foarte frumoasă -

S. S. S. S.

Ne-a camuflat pentru a nu pleca
pe front. În special pentru mine a
fost foarte binevoitor. Eu tot timpul
am fost ocupat la mobilizare și tot
timpul m'a protejuit. Am fost dat
desertor iar mobilizare pentru lucru
nu puteam obține fiind prea tânăr
și fără viciu și de război. Cu
tutii s'a purtat ca un fel. În afară
de asta când afla că ar putea veni
siguranța să facă un-o percheziție
cântă să ne prevină. Tot fel l'a
avertizat pe Pavel Constantin de
o percheziție - Acuma mi-a spus-o
Pavel încă atunci.

Când am plecat la Caransebeș
plicarea s'a făcut cu stirea lui
și a lui Dolopentia. Am plecat
atunci cu marina Institutului.
Buzina și cheltuielile marinei l'a
suportat Institutul.

- Asta dură nu poate justifica
cu nimic atitudinea mea în ceea
priveste plecarea pusă la cale de
el - (plicarea este gravă)

Mitu Georgescu Nu am avut
prilejul să dau vici odată de
vorbă cu el. În grupul nostru
dură era socotit de extremă,
dreaptă -

Nu știu să fi ajutat cu ceva
mișcarea sub vre-o formă oare-
care.

Ant. Răz

H. H. Sthal L'am cunoscut ca socialist. Venea destul de des la Oficiul de Studii unde discuta cu ceilalti. Nu au participat la nici-o discuție. Nu știu să fi ajutat cu ceva imp-
care a. Nu-i cunosc activitatea.
Cu Betea și Pavel era în raporturi
mai apropiate.

Anton Golopentia - El cunosc pe Anton Golopentia dela Sec. de conducători de comine culturale dela Petriș jud. Arad. Acela cu prilejul campaniei din Ucraina ne-am cunoscut mai bine. Îmi amintesc că odată la Goltă, în Transilvania, am dormit într-o noapte în aceeași încăpere cu care prilej mi-a atras atenția să fiu cu băgare de seamă în ce privește alegerea prietenilor. Mi-a spus că se referă la prietenia mea cu Pavel, Corbea și Mănescu - prieteni care ar putea să-mi fie dăunătoare întrucât ei activează într-un partid de extremă stângă. Aceasta s'a petrecut în iarna anului 1942 înainte de Crăciun. -

Din atitudinea lui mi se rezeta ură și oare o grijă pentru mine care eram proaspăt venit dela țară molipsit cu peripețiile victiei de capitală.

Anton Golopentia a fost protector al nostru al tuturor. El ne sustinea în fata lui Mănușilă și datorită lui Mănușilă la rândul său ne protegia.

Ant. Răduț

Când am plecat în misiune la Caransebeș el a știut. M'a chemat la el și mi-a dat o scrisoare de recomandatie către tatăl lui Octavian Neamtu fost Dir. Erol al Funcțiilor - Această scrisoare i mi folosea pentru o eventuală justificare a prezentei mele la Caransebeș față de autoritățile de acolo.

În scrisoare ruga pe Neamtu bătrânul să mă ajute pentru a-mi găsi o locuință spre a mă putea odihni fiind surmenat de muncă.

Anton Golopintia a tolerat la Oficiul de studii pe Corbu Dtru, Corneliu Mănescu, Micle Gheorghe și pe aproape toți ceilalți cari nu aduceau în ciuda lui aport Institutului. Toată ziua făceau lectură de cărți și ziare.

Grupul fasciștilor se ținea de muncă. Grupul nostru cu excepția câtorva, nu făcea absolut nimic. Cu toate acestea Golopintia le lua apărarea mai ales față de Mitu Georgescu care cerea învințirea îndepărtarea lor din serviciu.

Golopintia a ajutat mizeria și cu privilegiul lui 23 Aug. A lucrat la România Liberă pe care a vândut-o alături de noi pe stradă.

Ant. Ratin

În perioada grea de slujă 23 Aug.
a lucrat alături de noi sub bombar-
dament.

Personal nu am avut cu
Anton Izopescu nici un fel de
circumstanțe politice.

Acesta mi este declarația
pe care o dau, sustin și semnez
propriu.

8 Oct. 1949.

Ant. Răduț

tor. Dr. Gule

15/11/44

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

La începutul campaniei din Ucraina, am luat hotărârea, de comun acord cu LEVENTE să adunăm ceai pe care să-l vindem la București, iar banii rezultați din această vânzare să fie puși la dispoziția Partidului.

Cu mare greutate am reușit să adunăm aproximativ două Kgr. de ceai după care am renunțat întrucât nu se găsea ceai aproape deloc.

Când a plecat LEVENTE la București a luat cu el întreaga cantitate de ceai. Nu știu ce a făcut LEVENTE... cu acest ceai. Nu l-am întrebat niciodată.

În afară de această colectare de ceai - la care am renunțat încă înainte de înapoarea lui LEVENTE la București nu am făcut nici-un fel de afaceri, cumpărări sau vânzări de nici-o natură. Ne plăteam cu toții masa în natură precum și reparatul mașinilor. Acesta era un lucru oficializat și generalizat.

Cu prilejul colonizărilor ce s'au făcut în ultima etapă a campaniei, colhozul comunei Dunaevca din Jud. Melitopol a hotărât să-mi dea zece oi de rasă - merinos - cari au fost aduse odată cu oile coloniștilor cari s'au stabilit la Sărata Jud. Cetate Albă.

Oi pe cari eu nici măcar nu le-am văzut și pe cari nu le-am primit pentrucă nu aveam ce face cu ele. Au rămas cetățenilor colonizați la Sărata. La plecarea noastră spre București mi s'au dat câteva Kgr. din lâna acestor oi. MACA VASILE a dus, împreună cu tot bagajul, această lână la Naipu Jud. Vlașca de unde tot el a luat această lână, a adus-o la București și a lăsat-o la locuința lui MANESCU CORNELIU din Cotroceni. Nici până astăzi nu am ridicat lâna dela MANESCU și nici măcar nu am văzut-o. A fost dusă la MANESCU împreună cu alt bagaj pentrucă eu nu aveam locuință la București.

Stăteam la tipografia Institutului din Str. Latină No.8.

După ce s'a terminat campania inventarierii moldovenilor de peste Bug, s'au făcut o serie de colonizări ale acestor moldoveni în satele evacuate de nemți din sudul Basarabiei.

În această perioadă de timp eu am avut sediul la Cetatea Albă având ca ajutoare pe DUMITRU CORBEA, CORNELIU MANESCU și VASILE MACA.

Aveam misiunea să triem toate elementele cari se refugiau din Ucraina și Transnistria și totodată să supraveghem schimbul mărcilor în lei. Acest schimb se efectua de către o comisie specială de-a Ministerului de Finanțe. Din această comisie făcea parte controlorul financiar DROB din Cetatea Albă și doi șefi de servicii trimiși de Minister din Centrală. Aceștia erau EFTIMIE GHEORGHE și OLTEANU.

Comuna Dunaevca - Melitopol, colonizată la Sărata nua aplicat ștampila pe tabelul de depunere al mărcilor și carbonetilor. Pentru a nu rămâne acei cetățeni de pagubă, fără știrea funcționarilor dela Finanțe dar cu știrea colegilor mei MANESCU, CORBEA și MACA - am aplicat ștampilă cu cartoful pe acest tabel.

Lucru ce i-a fost comunicat și lui ANTON GOLOPENTIA de mine.

Ulterior s'a organizat mai bine această depunere și anume. Dacă de pildă trebuia să vină un lot de coloniști din regiunea Kirovograd se depuneau cu tabel toți banii - carbonetii - la Banca din Kirovograd. Această bancă dădea dispoziții Băncii dela Odessa să-mi verse mie personal contravaloarea în mărci. Aceste mărci erau aduse de subsemnatul la Cetatea Albă și păstrate până în momentul în care comisia se deplasa pentru efectuarea schimbului. Atunci predam mărcile respective comisiei.

În locuința noastră dela Cetatea Albă, la un moment dat nici nu ne puteam mișca de atâtea mărci. Erau în pachete pe sub pat, pe sub masă, etc. Locuiam cu MANESCU și MACA.

La un moment dat, în urma repetatelor predări pentru schimb, ne-am pomenit cu o lipsă foarte importantă de mărci. Credeam că ne-au fost furate de bucătăreasă. Lipsa aceasta s'a întâmplat datorită faptului că Banca dela Kirovograd nu a dat dispoziții băncii dela Odessa pentru suma respectivă întrucât, din cauza evenimentelor, s'a evacuat în Polonia.

47110

Am aflat acest lucru ulterior, după ce cumpărasem de pe piața Odesei suma respectivă de mărci. Acest lucru mi-a fost comunicat de către GOLOPENTIA dela București după ce el verificând actele, descoperise cauza lipsei sumei respective.

Acestea au fost afacerile pe care le-am făcut cu prilejul campaniei de inventariere a moldovenilor de peste Bug.

Toate acestea pot fi ușor verificate prin oamenii pomeniți.

118

Asta este tot ceea ce am făcut incorect.

Absolut nimic pentru mine sau altcineva.

Dintre oamenii (colegii) cu cari am lucrat nu știu ca vreunul din ei să se fi ocupat cu vre-un soi de afaceri. Eu am lucrat cu LEVENTE, STEFAN POPESCU, DUMITRU CORBEA, CORNELIU MANESCU și apoi cu MACA VASILE. Nu știu ca vreunul din ei să se fi ocupat de afaceri.

Nu pot acuza pe nimeni gratuit - fără niciun temei.

Nici n'am auzit discutându-se că vre-unul din colegi să fi făcut vre-un fel de afacere în toată campania din Ucraina și Transnistria.

Eu am stat cel mai mult în misiune. Am fost fără întrerupere toată campania și am fost plătit, la început cu o diurnă de 1.800 lei pe zi iar apoi am primit 2.400 lei pe zi. Aceasta a fost aproape doi ani și jumătate. În afară de aceasta am primit fiecare din noi o primă specială de 50.000 lei (o singură dată) și salariul aferent gradului.

Prin urmare eu trebuia să totalizez o sumă de peste două milioane lei.

Din banii primiți am îmbrăcat cu haine făcute la comandă trei tineri cetățeni Sovietici pe cari i-am adus la București și pe cari i-am ținut pe cheltuială proprie până când s'au repatriat. I-am adus pentru că erau căutați de nemți.

Am ajutat alte nenumărate persoane cari erau în aceeași situație. Am dat soției lui MIRCEA BIJI, despre care nu știam că este trădător, în repetate rânduri bani. Suma totală se ridică la peste 50.000 lei. O mare parte din bani i-am cheltuit cu cumpărarea mărcilor cari credeam că lipsesc din neglijența mea.

./.

Leafa lunară ce mi se cuvenea, era trimisă prin casieria Institutului pe adresa mamei mele.

STEFAN POPESCU care-mi păstra banii mi-a cumpărat fără să mă întrebe un aparat de radio cu pickup și un cronometru de aur Longines. Acestea sunt singurele lucruri cu cari am rămas și cari constituie toată averea mea.

Nu am fost nici când ahtiat după bani sau bogăție. Nu am fost nici când incorect sau *afacerist*...

Acuzațiune ce mi se aduce cu privire la activitatea mea din cadrul Uniunii Patriotilor, activitate incorectă manifestată cu prilejul ocupării unor case pentru sedii sau altceva este cu desăvârșire neântemeiată și necinstită.

Eu nu am ocupat decât o singură casă. Anume aceia din Str. Povernei No.1, Am plecat pentru a ocupa această casă din Blocul Brătianu iar Str. Povernei No.1 este la două minute distanță. Am fost însoțit de UNGUREANU MIRCEA, RAPAPORT VIAD, MOREL, și elementele cari urmau să se posteze pentru pază. În aceeași zi a început mutarea Comitetului Central și Județean în noul sediu. Tot ceea ce se găsea în depozit a fost luat în primire de către URSU MARCU care era șeful intendentei. Mi se pare că a fost de față MANESCU CORNELIU și CRISTACHE ZAMBETI.

În orice caz pot fi solicitați cei de mai sus să declare dacă eu aș fi fost vreodată implicat în asemenea chestiuni murdare și rușionase.

LEVENTE... să facă un efort și să-și amintească cine era însărcinat cu ocuparea caselor. Era însărcinat PINTILIE și COSMA VALERIU iar URSU MARCU făcea inventarierea. Eu nu făceam altceva decât trimiteam elemente de pază. Toți știu acest lucru precis. Poate fi întrebat și CORNELIU MANESCU, ZAMBETI CRISTACHE, PETRE BALACEANU sau oricare altu care lucra pe atunci la Uniunea Patriotilor.

Dacă LEVENTE.. afirmă că mi-a făcut măcar o singură dată în viața lui vre-o observație sau măcar o vagă aluzie la incorectitudinea mea, atunci afirmă un mare neadevăr - o minciună grosolană.

Nu mi-a făcut nici când o atare observație pentru că nu a fost nevoie. Atitudinea mea a fost în toată viața mea corectă, cinstită iar când am greșit nu m'am ascuns după deget. Am știut să suport consecințele.

Dacă LEVENTE... afirmă că eram incorect și el mă cunoștea ca atare, cum explică faptul că atât la Aprovizionare, la Cooperatie cât și la controlul economic a insistat să-l

ajut în muncă. Pentru că nu eu am fost acela care l-a căutat. Ci el m'a căutat și m'a invitat să lucrez cu el. Dându-mi cele mai de răspundere munci unde se cerea cinste multă în afară de pricepere și hărnicie.

În discuțiunile pe care le-am avut cu el - când îmi făcea juste observații cu privire la situația mea pe plan politic, afirma întotdeauna că până în prezent nimeni nu poate să-mi conteste cinstea.

Da, nimeni care mă cunoaște și este sincer, nu poate să-mi pună la îndoială cinstea.

Numai la Uniunea Patrioților dar și apoi la Interne, Aprovizionare, Cooperatie și Controlul Economic am avut aceeași atitudine cinstită.

Cer să mi se aplice cea mai drastică sancțiune dacă această declarație nu este absolut sinceră.

Toate acestea pot fi ușor verificate.

Rog respectuos verificarea acestor afirmațiuni.

În ce privește Uniunea Patrioților se vorbea - afirma-se chiar URSU MARCU - că PINTILIE ar fi transportat cu camionul la el acasă lucruri diferite din casele ocupate. Eu nu pot să mă pronunț în nici-un fel pentru că nu știu.

Depozitul de lucruri din Str. Povernei 1 a fost vândut de către URSU MARCU pentru deoare de fonduri pentru Comitetul Central al Uniunii Patrioților, Acesta era un lucru cunoscut de aproape toți dela U.P.

Altceva în legătură cu chestiuni de afaceri nu știu nimic.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

8 Octomvrie 1949

Am scăpat din vedere să mai scriu următoarea chestiune:

Am avut ca translator pe cetățeanul PANTELEEV GAVRIL. Acesta după ce s'a stabilit în Basarabia și anume în com. Sărata Jud. Cetatea Albă, pentru că nu a avut mărci de schimb și vroea să-și înjghiebeze un mic comerț, spre a-l ajuta, i-am cumpărat niște lucruri pe care nu le-a putut vinde la Cetatea Albă și anume ; un ceas de buzunar (aur) defect, o brățară de aur cu pietre fără valoare și 5 sau 6

monete de aur.

Toate aceste obiecte nu valorau - în banii de azi, mai mult de 40 - 50.000 lei. Asta s'a întâmplat la Cetatea Albă înainte de terminarea lucrărilor.

Aceste obiecte au fost aduse de mine la București și date în păstrare lui STEFAN POPESCU din Str.Parfumului No. 25. Ulterior, când începuse inflația, STEFAN POPESCU a vândut aceste obiecte - nu știu cui anume și nici nu-mi amintesc pe ce preț. STEFAN POPESCU poate fi întrebat.

De-asemenea cetățeanul PANTELEEV GAVRILA poate fi întrebat. Am avut contact cu el până în ultima vreme prin ostași sovietici cari aveau drum prin București. PANTELEEV locuiește și acum în com.Sărata Cetatea-Albă.

Nu a mai rămas nimic de adăugat.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rășin Anton născut în com. Belleau jud. Ionesc, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

La începutul campaniei din Ucraina, am luat hotărârea, de comun acord cu Levente să adunăm ccai pe care ni-l vindem la București iar banii rezultați din această vânzare să fie puși la dispoziția Partidului.

Cu mare greutate am reușit să adunăm aproximativ două tgr. de ccai după care am reușit să cînt un se găsea ccai aproape dela.

Cînd a plecat Levente la București a luat cu el întreaga cantitate de ccai. Nu știu ce a făcut Levente cu acest ccai - Nu l-am întrebat niciodată.

În afară de această colecție de ccai - la care am reușit încă să adunăm de înapoarea lui Levente la București - nu am făcut nici un fel de afaceri, cumpărări sau vânzări de nici o natură. Ne plăteau cu totii mare în natură precum și reparatul mașinilor. Asta era un lucru oficializat și generalizat.

Anton Rășin

Cu prilejul colonizărilor ce s'au făcut în ultima etapă a campaniei, colhozul comunei Dunăvecea din jud. Melitopol a hotărât să-și cumpere zece oi de rasă - merino - cari au fost aduse odată cu oile coloniștilor cari s'au stabilit la Tărăta jud. Cetatea-Albă.

Oi pe cari eu nici măcar nu le-am văzut și pe cari nu le-am primit pentru că nu aveam ce face cu ele. Au rămas cetoștenilor colonizați la Tărăta. La plecarea noastră spre București mi s'au dat coteva kg. din lână acestor oi. Moara Vanle a dus, împreună cu tot bagajul, această lână la Năispe jud. Klușea de unde tot el a luat această lână, a adus-o la București și a lăsat-o la locuința lui Mănescu Corneliu din Cătroceni. Nici până astăzi nu am ridicat lână de la Mănescu și nici măcar nu am văzut-o. A fost dusă la Mănescu împreună cu alt bagaj pentru că eu nu aveam locuință la București. Stăteau la tipografia Institutului din Str. Latină nr. 8. -

După ce s'a terminat campania inventarierii moldovenilor de pe Bug, s'au făcut o serie de colonizări ale acestor moldoveni în satele evacuate de nemți din sudul Basarabiei. În această perioadă de timp eu am avut domiciliul la Cetatea Albă.

Antu Latin

având ca ajutoare pe Dumitru Corbea, Corneliu Mănescu și Varile Maca.

Având în vedere că în toate elementele care se refugiau din Ucraina în Transnistria și tatărată și supra neghien schimbul mărcilor în lei. Acest schimb se efectua de către o comisie specială de a Ministerului de Finanțe. Din această comisie făcea parte controlorul financiar Drab din Căminul Alb și doi șefi de servicii trimisi de Ministerul din Căminul Alb - Aceștia erau Eftimie Gheorghiu și Olteanu.

Comuna Dunavăț - Melitopol, colonizată la Sânta nu a aplicat stampila pe tabelul de depunere al mărcilor și carboanetilor. Pentru a nu rămașe aici cetățenii de pagubă, fiind stina funcționarilor dela Finanțe dar cu stina colegilor mei - Mănescu, Corbea și Maca - am aplicat o stampilă cu cartoful pe acest tabel.

Lucrul acesta fost comunicat și lui Hutor Golopentia de mine.

Ulterior s'a organizat mai bine această depunere și acum. Dacă de pildă trebuia să vină un lot de coloniști din regiunea Kirovograd se depuneau cu tabel toți băuții - carboanetii - la banca din Kirovograd. Această bancă dădea dispoziții băuții dela Odesa să-și verse mie personal contravaloarea în mărci - Aceste mărci erau aduse

Antropat.

de subsemnatul la Cetatea Albă n' pînă la momentul în care comisia se deplasa pentru efectuarea schimbului - Atunci predau mărcile respective comisei.

În locuința noastră de la Cetatea Albă, la un moment dat aici ne puteam mira de atîtea mărci. Erau în pachete pe mb pot, pe mb mare etc. Lăcuiau cu Măneasa și Maca.

La un moment dat, în urma repetatelor preclări pentru schimb, ne-am pomenit cu o lipsă foarte importantă de mărci - Credeam că ne-au fost furate de bucătăreană. Lipsa aceasta s'a îndreptat datorită faptului că banca de la Kirovograd nu a dat dispoziții băncii de la Odessa pentru rîmă respectivă întrucît, din cauza evenimentelor, s'a evacuat în Polonia. Am aflat acest lucru ulterior, după ce cumpărasem de pe piața Odesei rîmă respectivă de mărci. Acest lucru mi-a fost comunicat de către Golopintia de la București după ce el verificănd actele, descoperise cauza lipsei sumei respective.

Acținea au fost afacerile pe care le-am făcut cu prilejul campaniei de inventariere a moldovenilor de peste Bug. Antikot

Toate acestea pot fi ușor verificate prin oamenii pomeniți.

Asta este tot ceace am făcut în corect. Absolut nimic pentru mine sau altcuiva.

Dintre oamenii (colegii) cu cari am lucrat nu știu ca vreunul din ei să se fi ocupat cu vre-un soi de afaceri. Eu am lucrat cu Livente, Ștefan Popescu, Dumitru Corbica, Corneliu Măneanu și apoi cu Maca Harile. Nu știu ca vre-unul din ei să se fi ocupat de afaceri.

Nu pot acuza pe nimeni gratuit - fără nici-un temei.

Nici nu am avut discutându-se că vre-unul din colegi să fi făcut vre-un fel de afacere în toată campania din Ucraina și Transnistria.

Eu am stat cel mai mult în muniție. Am fost fără întrerupere toată campania și am fost plătit, la început cu o diurnă de 1.800 lei pe zi iar apoi am primit 2.400 lei pe zi. Aceasta a fost aproape dorința furnate. În afara de aceasta am primit fiecare din noi o primă specială de 50.000 lei (a rugurii date) și salariul aferent gradului lui.

Prin urmare cu toți ne-am totalizat o sumă de peste două milioane lei. 1. Antikafin

Am bănu primii am îmbrăcat
cu haine făcute la comandă trei
tineri cetățeni Sovietici pe cari i-am
adus la București și pe cari i-am
ținut pe cheltuială proprie până
când s-au repatriat. I-am adus
pentru că erau căutați de neamuri.

Am aputat alte vinumări per-
mane cari erau în aceeași situa-
ție. Am dat notei lui Mircea Biji,
după care mi stiam că este tra-
dător, în repetate rânduri bani.
Suma totală se ridică la peste 50 ^{mii} lei.
O mare parte din bani i-am
cheltuit cu cumpărarea mărcilor
cari credeam că lipsesc din
neglijența mea.

Leașa lunară ce mi se cerea,
era trimisă prin casieria Institutu-
tului pe adresa mamei mele.

Ștefan Popescu care mi păstra
bănu mi-a cumpărat fără
nă mi-a putrebe un aparat de
radio cu pickup și un crono-
metru de aur Longines. Acestea
sunt singurele lucruri cu cari
am rămas și cari constituie toată
averea mea.

Nu am fost nicicând abtiat
după bani sau bogăție. Nu am
fost nicicând înveșt nău a face-
rișt.

Antun Ratiș

Acuzatiunea ce mi se aduce¹²⁴ du
privire la activitatea mea din ca-
drul Uniunii Patriotilor, activitati
iucuoetă manifestată cu prilejul
ocupării unor case pentru sedii
nu altceva este cu desăvârșire
mîntemecită și necinstită.

Eu m-am ocupat decât o mu-
gură cană. Am me acia din Str.
Povernei Nr. 1. Am plicat pentru
a ocupa această cană din Blocul
Băicoianu iar Str. Povernei Nr. 1.
este la două minute distanță.
Am fost susținut de Ungureanu
Mircea, Rapaport Vlad, Morul,
și elementele cari urmasi mi se
pozeze pentru pază. În aceeași
zi a început mîntarea comitatu-
lui Central și Județean în noul
sediu. Tot cece se găsea în
depozit a fost luat în primire
de către Ursu Marcu care era
seful intendenței. Mi se pare că
a fost de fapt Mănescu Cornelia
și Cristache Zambrăni.

În orice caz pot fi solicițati ei
de mai sus să declare dacă eu
am fi fost vreodată implicat în
asemenea chestiuni murdare
și murinoase.

Levente să facă un efort
și să-și amintescă cine era
Autonotia

însărcinat cu ocuparea caselor. Era
însărcinat Pintilie și Cornu Vă-
leriu iar Ursu Marcu făcea
inventarierea. Eu mi făceam
altceva decât trimiteam elemente
de pază. Toți știu acest lucru
precis. Poate fi tulburat și Cor-
neliu Mănescu, Zambeti Cristache,
Petru Bălăciuanu sau oricare
altu care lucra pe atunci la
Uniunea Patrioților.

Dacă Levente afirmă că
mi-a făcut mâcar o îngură
olată în viața lui vre-o obser-
vație sau mâcar o vagă alu-
sie la incorectitudinea mea,
atunci afirmă un mare ma-
lovăr - o minciună grosolană.

Nu mi-a făcut micăund o
atare observație pentru că nu
a fost necesar. Atitudinea mea
a fost în toată viața mea co-
rectă, ciuită iar când au
găsit un micuț ascuns după
deget. Am știut să suport em-
barasamentele.

Dacă Levente afirmă că eram
incorect și el mă cunoștea ca
atare, cum explică faptul că
a stat la Aproximare, la Coape
și Antur Rotu.

nație cât și la controlul economiei
ce i'invitat să-l ajute în muncă.
Pentru că nu eu am fost acela
care l-a cîntat. Ci el m'a
cîntat și m'a invitat să luc-
rez cu el. Dându-mi cele mai de
răspundere munici unde se cerea
cîrste multă în afară de phi-
cere și hărnicie.

În discuțiunile pe care le-am
avut cu el - când mi' făcea
jurtă observații cu privire la
situația mea pe plan politic,
afirma totdeauna că poartă
în prezent nimeni nu poate
să-mi conteste cîrstea.

Da, nimeni care mă cunoaște
și este sincer, nu poate să-mi
pună la îndoială cîrstea.

Nu numai la Uniunea Patruștilor
dar și apoi la Interne, Aprovi-
ziunare, Cooperatie și Controlul
economic au avut această at-
tudine cîrstită.

Că să-mi se aplice cea mai
drastică sancțiune dacă a-
ceastă declarație nu este absolut
sinceră.

Toate acestea pot fi ușor verificate.
Rog respectuos verificarea acestor a-
firmățiuni. / Autoritate

În ce privește Unirea Patrio-
tilor se vorbea - a firmare chiar
Urșu Morcu - că Păntilie ar fi
transportat cu camionul la el
acară lucruri diferite din carele
ocupate. Eu nu pot să mă pro-
munt în nici-un fel pentru că
nu știu.

Depozitul de lucruri din Str.
Povernei 1 a fost vândut de
către Urșu Morcu pentru creare
de fonduri pentru Comitetul Central
al Uniunii Patrioților. Acesta era
un lucru cunoscut de aproape
totați dela U. P.

Altceva în legătură cu che-
stii mi de afaceri nu știu nimic.

Aceasta este declarația
pe care o mărturisesc și semnez pro-
pria.

Ant. Răduț

8. Oct. 1949

Am răpat din vedere să mai scriu
următoarea chestiune:

Am avut ca translator pe cetătea-
nul Panteleer Gavril. Acesta după ce
sa stabilit în Barababia și acum
în com. Sărota jud. Cetatea Albă, pentru
că nu a avut mărci de schimb și
voia să-și înghiebeze un mic comest,

Ant. Răduț

spre a-l ajuta, i-am cumpărat
miste lucruri pe care mi le-a putut
vinde la Cetatea-Albă - și anume;
un ceas de buzunar (auri) defect,
o broșură de aur cu pietre fără va-
loare și 5 sau 6 monete de aur.

Toate aceste obiecte au valoare - în
banii de azi, mai mult de 40-50.000
lei - Asta s'a întâmplat la Cetatea-
Albă înainte de terminarea lucrărilor.

Acste obiecte au fost aduse de mine
la București și date în păstrare lui
Stefan Popescu din Str. Parfumei
Nr. 25. Ulterior, când începuse infla-
ția, Stefan Popescu a vândut acste
obiecte - un știu cui omume și nici
nu-mi amintesc pe ce pret. Stefan
Popescu poate fi întrebat.

De-oarecuma cetățeanul Pautelco
Gavrilă poate fi întrebat. Am avut
contact cu el până în ultima vreme
prin ostan' Sovietici cari au au daun
prin București. Pautelco locuiește și
acum în cîm. Sărata Cetatea-Albă.

Nu a mai rămas nimic de adăugat.
Aceasta mi este declarația pe care
o dă în și semn propriu.

8. oct. 1949

Ant. Răduț

tot Din Grup.

127
~~126~~

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în comuna Beclean Jud.Someș în anul 1916, 14 Martie, domiciliat în București Str.Jules Michelet 17, declar următoarele:

În privința evadării lui MAX MANOLESCU dela Controlul Economic, din anul 1947 - aproximativ la începutul lunii Noembrie afirm categoric că nu am avut nici-un amestec sub nici-o formă și nici nu am cunoștință să-i fi înlesnit cineva evadarea.

Dacă nu afirm purul adevăr, cer de asemenea să mi se aplice cea mai drastică sancțiune.

Am aflat că a fost arestat și că apoi a evadat în aceeaș seară în casa lui GEORGESCU ROEGEN din Str.Bitolia.

În după masa acelei zile am lipsit dela serviciu iar la întâlnire am fost odată cu Cpt.ZAHARIA IOAN. Dacă aș fi știut de arestarea lui MAX MANOLESCU imediat și aș fi înlesnit într'o formă oarecare evadarea lui, apoi acest lucru ar fi fost cunoscut și de ceilalți din grup și nu putea fi tănuit.

Repet încă odată că nu am nici-un amestec în evadarea lui MAX MANOLESCU și nu știu să-l fi ajutat cineva.

MAX MANOLESCU a declarat față de ZAHARIA, ROEGEN, MANAILA și subsemnatul că a profitat pur și simplu de faptul că Subin.General CRAIN l-a lăsat fără pază în birou iar el a coborât foarte tacticoscările până în stradă, a trecut prin Cismigiu și s'a prezentat la întâlnire pentru a ne comunica și cere sprijinul.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Octomvrie 1949

./.

128 407
127
Tiu să completez declarația cu următoarea ches-
tiune:

După întâlnirea care a avut loc în Str.Bitolia la
locuința lui GEORGESCU ROEGEN, la aproximativ zece zile, am
fost trimis cu o echipă din centrală, la Oradia Mare -Bihor
pentru a efectua un control în cadrul unei campanii pe țară
pe o durată de 20 zile.

Campania a fost ordonată de către Direcția Generală,
care a hotărât ca acest control să se facă simultan în zece
orașe mai mari din țară și fiecare echipă să fie condusă
de un director, subdirector sau cel puțin de un șef de
serviciu.

Repartizarea echipelor pe localități (județe)
durata acestei campanii, precum și obiectivele ce trebuiau
atinse au fost stabilite de către Direcția Generală.

Eu nu am cerut să plec la Oradia Mare.

De altfel eu nu am cerut niciodată să fiu repar-
tizat la o muncă sau alta. Am mers acolo unde am fost trimis
și unde a fost nevoie.

După înapoarea mea dela Oradia-Mare nu am avut
nici-o întâlnire cu BETEA, MAX MANOLESCU sau SABIN MANOIILĂ.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și
semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

8 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rădu Anton născut
în com. Beclau jud. Iom, în anul 1916
14 Martie, domiciliat în București Str.
Jules Michelet 17, declar următoarele:

În privința evadării lui Max
Manolescu dela controlul economic,
din anul 1947 - aproximativ începutul
lunii Noiembrie afirm categoric
că nu am avut nici-un amestec
sub nici-o formă și nici nu am
cunoștință nă-i fi îndesuit cuiva
evadarea.

Dacă nu afirm purul adevăr,
se de asemenea să mi se aplice
cea mai drastică sancțiune.

Am aflat că a fost arestat și că
apoi a evadat în aceeași noapte
în casa lui Georgescu Roșu din
Str. Bistolia.

În după marea acelei zile am
lipnit dela serviciu iar la întor-
nire am fost odată cu Cpt. Zaharia
Iovan. Dacă ar fi știut de arestarea
lui Max Manolescu imediat n'ar
fi îndesuit într-o formă sau alta
evadarea lui, apoi acest lucru ar fi
Ant. Rădu

-2-

foarte cunoscut și de ceilalți din grup
și nu putea fi tălmăcit.

Repet încă odată că nu am nici
un amestec în evadarea lui Max Ma-
nolescu și nu știu nă-ș fi ajutat
cineva.

Max Manolescu a declarat fapte
de Zaharia, Roșgen, Mănușilă și
subsemnatul că a profitat pur
și simplu de faptul că Subirg.
General Craiu l-a lăsat fără
pază în birou iar el a colo-
rat foarte tacticos scările până
în stradă, a trecut prin cișmigi
și sa prezentat la Rutăluire pentru
a ne comunica și cere oprirea.

Aciata lui este declarația
pe care o susțin și semnez pro-
pria.

Ant. Răduț

8. Oct. 1949.

În ră-mplex declarăția cu
următoarea chestiune:

După Rutăluirea care a avut loc
în Str. Bitolia la locuința lui Georgescu
Roșgen, la aproximativ zece zile, am
fost trimis cu o echipă din centrală,
la Oradica Mare - Bihor pentru a efectua
un control în cadrul unei campanii
pe țară pe o durată de 20 zile.

Ant. Răduț

Campaia a fost ordonată de către Direcția Generală, care a hotărât ca acest control să se facă în unele orașe mai mari din țară și fiecare echipă să fie condusă de un director, subordnat sau cel puțin de un șef de serviciu.

Repartizarea echipei pe localități (judete), durata acestei campanii, precum și obiectivele ce trebuiau atinse au fost stabilite de către Direcția Generală.

Eu nu am cerut să plec la Oradina-Mare. De altfel eu nu am cerut nici odată să fiu repartizat la o muncă sau alta. Am mers acolo unde am fost trimis și unde a fost nevoie.

După încheierea mea de la Oradina-Mare nu am avut nici o întâlnire cu Betea, Mac Manole, eu sau Iosif Manoilă.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez proprie.

8. Oct. 1949

Ant. Răduț

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. BECLEAN Jud. Someș, anul 1916 - 14 Martie, domiciliat în București Str. Julea Michelet No.17, declar următoarele în legătură cu recensământul general din Basarabia și Bucovina.

În toamna anului 1941, după ce Basarabia și Bucovina a fost ocupată de trupele hitlerist-o- antonesciene, în cadrul recensământului general al României care se făcea periodic din 10 în 10 ani, nefăcându-se acest recensământ și în Basarabia și Bucovina odată cu cel care s'a făcut în primăvara aceluiaș an în restul țării s'a dispus efectuarea lui și în teritoriile de cûrând ocupate.

Pentru această operațiune de recensământ general privind numărul populației, naționalitatea, religia, ocupațiunea, averea mobilă și imobilă, etatea, sexul, precum și întreprinderile de orice fel privind capacitatea, forța motrică etc. am fost trimiși din centrală elemente instruite, cu formularele respective - formulare tip - cari au fost utilizate și în restul țării.

Am fost repartizat în echipa lui ONICA PETRE împreună cu următorii: MARDARE, CRISAN OCTAVIAN, POPESCU puștiu- care în 1948 era controlor sau cenzor statistic la Roman - nu-i rețin numele de botez, apoi Dra JULIETA căsătorită MURESEANU EMIL și subsemnatul de ceilalți nu-mi reamintesc. Stiu doar că ONICA PETRE îl avea de ajutor pe NICA IOAN cumnat cu NEGRU IOAN director care avea sectorul de Nord al Basarabiei. Mai lucra în Basarabia și bătrânul RACOVITA.

Atribuțiile noastre a celor din centrală erau să instruiam recensori - elemente locale cu știință de carte, pentru efectuarea recensământului - pe cari apoi să le verificăm în activitate pe teren - iar la terminarea acestor operațiuni, să facem totalizările respective și centralizările de date.

Această operație a durat, cu aproximație 2-3 luni de zile.

Am lucrat în Județele Hotin, Soroca și Bălți ¹³⁰ în plasele centrale. Ceilalți din echipă au fost trimiși în plășile celelalte din Județ. Cu ei nu am avut nici-o legătură.

Discuțiuni politice sau de altă natură nu am avut cu nici unul din coechipieri sau șefi. ¹³¹

Aceasta a fost toată activitatea mea privind recensământul general al populației și bunurilor din anul 1941 toamna în Basarabia de Nord.

În echipa dela Cernăuți au fost trimiși - după câte îmi amintesc, BIJI MIRCEA, SUCIU CAMIL, BETEA NICOLAE, DUTESCU DAN, DUNARE MARIN MARINESCU și alții.

În legătură cu ei nu știu nimic.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

12 Octomvrie 1949

Declarație,

132

133

Subsemnatul Rașin Anton a născut
 în com. Beclan jud. Iom, anul
 1916 - 14 Martie, domiciliat în Bucu-
 resti Str. Jules Michelet Nr. 17 declar urmă-
 toarele în legătură cu recensământul
 General din Banabia n' Bucovina:

Între anii 1941, după ce
 Banabia n' Bucovina a fost cuprinsă
 de trupele hitleristo-autoreșiene,
 în cadrul recensământului general
 al României care se face periodic
 odată în doi ani, ne făcându-
 se acest recensământ n' în Banab-
 ia n' Bucovina odată cu cel
 care s'a făcut în primăvara
 aceluiaș an în restul țării s'a
 dispus efectuarea lui n' în terito-
 riile de curând ocupate.

Pentru această operațiune de
 recensământ general privind nu-
 mărul populației, naționalitatea,
 religia, ocupațiunea, averea,
 moștă n' imobilită, etatea, sexul,
 precum n' îndrăgimile de orice
 fel privind capacitățile, forța
 motrică etc., au fost trimise
 din centrală elemente instruite, cu
 formularele respective - formulare
 tip - cari au fost utilizate n' în
 restul țării -

Ant. Rașin

Am fost repartizat în elipsa lui
Onică Petre împreună cu următo-
rii: Mardare, Crizan Octavian, Popescu
purtin-care în 1948 era controlor sau cenzor
statistic la Roman - nu-i rețin numele
de boteg, apoi Dra Julieta căsătorită
Muresanu Emil și mbrunatul
de ciolalti nu-mi amintesc. Știu
doar că Onică Petre îl avea de
ajutor pe Nica Ioan cumnat
cu Negru Ioan director care
avea sectorul de Nord al Ban-
nelii - Mai lucra în Banania
și bătrânul Racuțor -

Atribuțiile noastre a celor din
centrală erau să instruiem
recensorii - elemente locale cu
știință de carte, pentru efectua-
rea recensământului - pe care
apoi să le verificăm în ecti-
ritate pe teren - iar la termi-
narea acestor operațiuni, să
facem totalizările respective
și centralizările de date -

Această operație a durat, cu
aproximație 2-3 luni de zile -

Am lucrat în județele Hatin,
Soroca și Bălți - tot în planle cen-
trale - Ciolalti din elipsă au
fost trimiși în planle celelalte
din județ - cu ei nu am avut nici-o
legătură. Anticetun

Discuții mi politice sau de altă natură nu am avut cu nici unul din coechipieri sau ref-

Aceasta a fost toată activitatea mea privind securitatea generală a populației și bunurilor din anul 1941 toamna în Basarabia de Nord.

În elipsa dela Cernăuți au fost trimiși după câte știu amintesc: Boji Mircia, Luciu Camil, Betea Nicolae, Duteru Dan, Dunăre Marin Marinușcu și alții.

În legătură cu ei nu știu nimic.

Aceasta mi este declarația pe care o țin și semnez propriu -

12. Oct. 1949 *Ant. Rati*

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean, jud. Someș în anul 1916 - 14 Martie, domiciliat în București, Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele : cu privire la activitatea mea din cadrul echipelor regale studențești :

Echipele regale studențești au luat naștere în cadrul Fundațiilor regale din Str. Latină No.8, de sub conducerea profesorului universitar DIMITRIE GUSTI. Inițial aceste echipe au fost pur monografice. Prima echipă a fost condusă chiar de DIMITRIE GUSTI având ca membrii pe H.H.STHAL, MIRCEA VULCANESCU, ANTON GOLOPENTIA, TRAIAN HERSENI, OCTAVIAN NEAMTU și alții pe cari eu nu-i știu. Aceștia erau studenți sau asistenți la catedra lui GUSTI.

Prima echipă după câte știu minte, a funcționat la Nereju în Munții Vrancei.

Această echipă a dat naștere la altele și treptat înmulțindu-se sub conducerea lui GUSTI ajutat de STHAL, GOLOPENTIA, NEAMTU și apoi de alții, au primit un caracter mai amplu. Echipele nu făceau numai monografiile sociologice ci încercau ridicarea satului în care trebuia să activeze trei veri consecutiv.

În componența fiecărei echipe trebuia să intre un medic uman, unul veterinar, un agronom, un sociolog, un teolog, un avocat, un învățător, o gospodină, etc.

Adică fiecare ramură de activitate din viața satului trebuia să-și aibe corespondent în echipă. Medicii uman și veterinar deschideau imediat cabinete cu consultații și tratamente gratuite. Agronomul se ocupa de chestiunile agricole din satul respectiv, gospodina instruia fetele din sat să gătească o mâncare. Cel care conducea secția edilitară căuta să repare podurile, podețele, să facă o fântână, un closet, etc.

În general căuta să realizeze măcar câteva gospodării model mobilizând pe câte posibil și localnici. Dacă era cu putință să se ridice un cămin cultural, o baie populară se trecea și la asemenea munci. Concomitent se aduna material monografic (folclor, obiceiuri de Paște de Crăciun de nuntă, cântece populare, doine etc.) Istoricul satului etc. Tot ceace este în legătură cu o monografie sociologică. Desemenea, în zilele de sărbătoare se țineau șezători date cu concursul sătenilor sau al școlarilor dela șc. primară.

La aceste șezători agronomul vorbea sătenilor de agricultură, medicul de igienă etc. Fiecare în specialitatea lui.

Aceasta era activitatea, în linii mari a unei echipe regale studențești de sub conducerea lui D. GUSTI și de sub patronajul lui Carol al II-lea.

În anul 1937 după ce mi-am terminat școala normală de învățători dela Năsăud, am solicitat prin fratele meu care mai lucrase în aceste echipe și care era numit șeful echipei din com. Cuhea Jud. Maramureș, să mi se acorde să lucrez în cadrul acestor echipe.

Am fost repartizat la Cuhea în echipa fratelui meu, fără plată (ceilalți primeau câte 2.000 lei lunar din care sumă își plăteau masa - eu primeam numai masă), adică fiind socotit voluntar.

Eu tot nu aveam ce face vara iar acasă mama nu avea nici ce să ne dea de mâncare.

În campania dela Cuhea din 1937, pe lângă echipă, a funcționat o tabără de studenți premilitari de sub conducerea Maiorului ILARIE (nu-i rețin numele) ajutat de Slt. SOROCOPUT dela Cernăuți.

În această tabără premilitară rețin numele lui BOGDAN CVASNISCHI dela Cernăuți și a lui FRUNZA EUGEN care semnează unele articole în "Scânteia" (Așa cred că el trebuie să fie). La București nu l-am mai văzut.

În afară de tabăra premilitară mai era o tabără de cercetași - străjeri veniți din Constanța de sub comanda unui oarecare DUMITRIU.

Amândouă aceste tabere împreună cu echipa studențească au avut o activitate pe tărâm edilitar apreciabilă. S'a reparat șoseaua, s'au curățat șanțurile, s'au făcut câteva fântâni pentru apă - s'au făcut vre-o 5 gospodării modele - cu closet, platformă de bălegar, cu gard etc. și s'au făcut cărămină pentru ridicarea unui cămin cultural și a unei băi populare.

Dar după plecarea noastră cărămizile au fost ^{furcate} chiar de autori-
tăți și nu s'a făcut nici cămin, nici dispensar și nici bae
comunale. Eu am lucrat tot timpul la sectorul edilitar.

Echipa dela Cuhea Maramureș, era compusă din urmă-
torii; șef EMIL RATIU stud. medicină umană. Dr. LUPSA IOAN,
medic veterinar. Ing. ALEXE IOAN, Ing. agronom., MARIN MARINESCU
MURES sociolog, arhitect COSTACHE tot secția edilitară.
FRIPTULEAC stud. drept., MILUTA BUCATA teolog, Dra cu gospodăria
nu-i rețin numele, și subsemnatul învățător și cu secția edili-
tară.

Inspectorul echipei era FOCSA GHEORGHE.

Drul LUPSA IOAN și MARIN MARINESCU MURES erau
legionari, ceilalți înclinau înspre dreapta afară de ALEXE
IOAN care înclina înspre stânga.

In sat, ^{nu} s'a manifestat nici unul sub nici-o
formă.

Sezătorile cari s'au ținut atât cu echipa cât și cu
taberele de premilitari și cercetași - străjeri nu au avut vre-o
atitudine sau tendință politică de nici-o nuanță.

La sfârșitul campaniei am dat o serbare la Sighet
serbare la care a apărut și FRUNZA EUGEN cu BOGDAN
CVASNISCHI, SOROCOPUT și Maiorul ILARIE (nu-i rețin numele).

Apoi am făcut o excursie până la STRAMBU BĂIUT la ~~xi~~
mină, pe jos. Si la această excursie a participat FRUNZA EUGEN
cu ceilalți pe cari i-am amintit afară de membrii echipei
așa zise regale studențești.

In primăvara anului 1938 am fost la Petriș-Arad,
aproximativ trei săptămâni, la o șc. de conducători de cămine
culturale. Cu acel prilej l-am cunoscut pe Oct. Neamțu, H.H.
STHAL, ANTON GOLOPENTIA, NAE POPESCU, GIURGEA cari conduceau
școala și LASCAROV MOLDOVANU, EMANUEL, BUCUTA, VALERIU MAGUREA-
NU cari ne-au ținut câte o conferință la acea școală.

De alții nu-mi aduc aminte.

Perioada fiind prea scurtă și programul foarte încăr-
cat nu am putut vizita nici măcar satul. Tiu minte doar pe
învățătorul DUMITRESCU care și azi este tot acolo învățător
și pe care l-am întâlnit și ulterior.

In vara aceluiaș an am fost repartizat în echipa dela
Vidra de Jos Jud. Turda.

Din echipă făceau parte :

./.

Dr. GHERMAN NICOLAE medic uman.

Sef. POPESCU T. FLOREA teolog.

Drd. IANTU ALEXANDRU stud. med. umană.

Ing. DROB AUREL agronom

BIRGHILESCU CONSTANTIN stud. agronomie.

ONCIU PAVEL stud. muzică

MIHAI IOAN stud. teologie

RADU STOIAN gospodărie și subsemnatul.

Inspectorul acestei echipe era FLORESCU FLOREA.

Pe lângă această echipă a fost trimis pentru reportagii MIRCEA TIRIUNG, MIHAI BENIUC și MIRON PARASCHIVESCU.

MIRON PARASCHIVESCU și BENIUC au stat mai puțin. MIRCEA TIRIUNG a stat aproape două luni de zile. Era singurul cu care aveam relații mai apropiate și care-mi cunoștea sentimentele.

RADU FERDINAND, BIRGHILESCU CONSTANTIN, IANTU ALEXANDRU și ONCIU PAVEL erau legionari.

RADU FERDINAND a fost eliminat în primele săptămâni pentru activitate legionară.

Ceilalți erau fără vre-o activitate politică-afară de MIRCEA TIRIUNG, MIHAI BENIUC, MIRON PARASCHIVESCU și subsemnatul cari eram de stânga sau cu tendințe spre stânga.

Activitatea în echipa VIDRA de Jos Jud. Turda este fără deosebire, identică cu cea relatată cu privire la Cuhea-Maramureș

În primăvara anului 1939 am fost, pentru o lună de zile, la șc. de comandanți ai serviciului social dela Valea Vinului Jud. Năsăud.

Se înființase Serviciul Social și odată cu înființarea lui se legiferase munca obligatorie la sat a tuturor acelor cari terminau o școală superioară. Fără această muncă la sat în cadrul serviciului social, nimeni cari termina o școală, nu putea să ocupe o funcție în stat înainte de a fi prestat munca Serviciului Social.

Pentru completarea de cadre s'au înființat câteva școli de comandanți și comandante. Elementele admise la aceste școli au fost alese dintre cei aproape 4.000 de echiperi cari s'au perindat prin echipele regale studentești până în 1939.

Conducerea școlii dela Valea Vinului -Năsăud era compusă din Oct. Neamțu, H.H. STHAL, ANTON GOLOPENTIA, Prof. MIHAILA dela Academia de Educație Fizică, NAE POPESCU, GIURGEA OCTAVIAN. Adică aceiași cari conduseseră și șc. de conducători de cămine culturale. Ulterior se înființaseră pt. fete o școală la Broșteni (probabil Jud. Argeș) și pentru băieți o șc. la Petriș Arad.

Compunenta conducerii acestor școli nu o cunosc. După aceste școli din 400 câți au fost admisi din cei patru mii, au fost declarați reușiți 170 aproximativ.

La această școală programul a fost extraordinar de încărcat.

Imi amintesc că am avut printre colegii de cursuri pe următorii: NEGULESCU MARIN licențiat în teologie - din Buzău - URSULESCU licențiat al Acad. Comerciale, inginer agronom PITIC, inginer agronom BOSTAN PETRE, Dr. veterinar RADULESCU și alții. Nu am avut nici-un soi de discuții cu nici-unul din ei în afară de problemele în legătură cu școala.

După terminarea școlii am fost declarat reușit și încadrat în Serviciul Social- comandat categoria II-a netitrati și repartizat în conducerea taberei dela Petriș -Arad unde era șef TEODOR MELNIC. Aveam printre colegii pe următorii: PLAMANDEA IGOR, NEGRES GRIGORE, PRAJESCU NICOLAE și MARINESCU MARIN MURES care fusese în echipă cu mine în 1937 la Cuhea Maramureș.

La această școală am instruit, câte o lună de zile două serii de absolvenți a diferite școli pentru munca pe teren în echipe. Așa se proceda. Din cele 3 luni ce trebuiau prestate, o lună era școală iar două luni, muncă în echipe pe teren.

Programul era foarte rigid, de tabără, nimeni nu avea voie să părăsească tabăra sub sancțiunea eliminării. Tineam cursuri de instructaj în legătură cu viața satului și munca de ridicarea satului pe toate țărmurile.

De asemenea instructaj cu privire la culegere de folclor și la felul cum trebuie făcută o monografie a unui sat - monografie sociologică.

Activitate politică nu a fost de nici-un fel.

După terminarea muncii dela Petriș-Arad, în toamna aceluiaș an, am fost chemat la o școală monografică de specializare, la Făgăraș. Aici am cunoscut îndeaproape pe BETEA NICOLAE, PAVEL CONSTANTIN, l-am regăsit pe MIRCEA TIRIUNG, pe MIRON PARASCHIVESCU (cred nu sunt sigur). L-am cunoscut și pe tov. MIRON CONSTANTINESCU.

Conducerea acestei școli de specializare în monografie sociologică era aceeași dela Valea Vinului -adică: NEAMTU, STHAL, GOLOPENTIA și ceilalți.

Școala a durat 3-4 săptămâni: adică până când, în lipsa lui GUSTI care era plecat la expoziția din America, Profesorul NICOLAE IORGA a intervenit pe lângă Carol II pentru desființarea serviciului Social. După desființare am

140

plecat cu toții dela Făgăraș.

La această școală grupul pomenit - adică TIRIUNG, BETEA, MIRON CONSTANTINESCU, PAVEL, disparut, aveam discuțiuni politice însă foarte vagi discuții.

Altă activitate politică nu știu să fi avut loc.

Această îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

12 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Ratin Anton nascut in com. Buleau jud. I'mez, in anul 1916-14 Martie, domiciliat in Bucuresti, Str. Jules Michelet No. 17, declar urmatoarele cu privire la activitatea mea din cadrul echipelor regale studentesti:

Echipele regale studentesti au luat nastere in cadrul Fundatiilor regale din Str. Latina si sub conducerea profesorului universitar Armitie Gurti. Initial aceste echipe au fost pur monografice. Prima echipa a fost condusa chiar de Armitie Gurti absol sa membrii pe H. H. Sthol, Mircea Tulcanu, Anton Solopentia, Traian Herseni, Octavian Neamtu si alții pe cari eu nu-i stiu - Acestia erau studenți mai avansați la catedra lui Gurti. Prima echipa după cîte tin minte, a functionat la Nereju in M^{ti} Braucii. Aceasta echipa a dat nastere la altele si trysat in multitudine sub conducerea lui Gurti ajutat de Sthol, Solopentia, Neamtu si apoi de alții, au primit un caracter mai amplu. Echipele nu făceau numai monografii psihologice ci încercau ridicarea natului in care trăneau si activeze trei veri consecutive.

Anton Ratin

În componența fiecărui celișor trebuia să intre un medic uman, unul veterinar, un agronom, un meteorolog, un teolog, un avocat, un învățător, o gospodină etc.

Adesea fiecare ramură de activitate din viața satului trebuia să-și aibă corespundenți în celișor. Medicii uman și veterinar deschideau imediat cabinetul cu consultații și tratamente gratuite. Agronomul se ocupa de elucuațiile agricole din satul respectiv. Gospodina instruia fetele din sat să gătească o mâncare. Cei care conducea școala edilitară cântă să repare proeurile, proetele, să facă o fântână, un closet etc.

În general cîntă să realizeze măcar câteva gospodării model mobilizând pe cât posibil și localnici - Dacă era cu putință să se ridice un câmin cultural, o sală populară se trecea și la enumerarea muncii - Encicliștii se aduna material monografic (folclor - obiceiuri de lași de Crăciun de muntă, cântecce populare, dorine etc.) Istoricul satului etc. Tot cece este în legătură cu o monografie sociologică - dearemea, în zilele de sărbătoare se țineau negocieri deosebite cu encicliștii sătenilor, nu al școlărilor dela ș. primară. Anticliștii

La aceste rezoritori agronomul le vorbea
rătenilor de agricultură, medicul
de igienă etc. Fiecare în specialita-
tea lui.

Aceasta era activitatea, în
lunii mari a unei eclipse regale
studentești de sub conducerea lui
D. Gusti și de sub patronajul lui
Carol al II-lea.

În anul 1937 după ce mi-am
terminat școala normală de învățători
de la Năsăud, am solicitat prin
fratele meu care mai lucra
în aceste eclipse și care era un-
nitreful eclipsei din Cuhă
jud. Maramureș, să mi se acorde
să lucrez în cadrul acestor eclipse.
Am fost repartizat la Cuhă
în eclipsa fratelui meu, fără
plată (câtălt, primeu câte 2.000
lei lunar din care numai în plată
mară - eu primeam numai mară)
adecă fiind voluntar.

Eu tot nu aveam ce face vara
iar acasă mama nu avea nici
ce să ne dea de mâncare.

În campania de la Cuhă din
1937, pe lângă eclipsă, a funcționat
o tabără de studenți pe unități de
sub conducerea Maionului Ilarie (cu în-
ajutat de Sct. Porocopit de la Cernăuți -
Ant. Rotu).

În această tabără militară re-
țin numele lui Bogdan Coasniș
de la Cernăuți și a lui Frunză
Eugen care semnează unele articole
în Secundeia - [Așa cred că el trebuie
să fie] - La București ne l-au mai
văzut -

În afară de tabără militară
mai era o tabără de cercetări
strășeri veniți din Cernauta - de mul-
cimanilor unui oarecare Dumitriu.

Amândouă aveau sărbători
cu eclipă studentescă au avut o
activitate petărdău solitar apu-
sială - S'a reparat roșana,
s'au curățat rauturile, s'au făcut
câteva fântâni pt. apă - s'au fă-
cut vre-o 5 grădini model - cu
clozet, platformă de bălegar
cu gorol etc. - și s'au făcut că-
rămizi pentru ridicarea unui
cămin cultural și a unei bîi
mălăre - Dar după plecă-
rea noastră cărămizile au
fost furate chiar de autorități
și nu s'a făcut nici cămin,
nici dispensar și nici băi
comunale - Eu am lucrat
tot timpul la rețeaua edilitară.

Ant. Rădu

-5- 142
Eclipsa de la Căbea Maramureș

era compusă din următorii:

Șef Emil Raftin stud. med. umană.

D. Lupșa Ioan medic veterinar.

Ing. Alexe Ioan ing. agronom.

Marin Marinescu Mureș sociolog.

Arhitect Costache tot viața edil. tară.

Friptuleac stud. drept.

Milută Bucată teolog.

Dna cu Gopodina - mureșeană numele -
și subsemnatul învățător și cu viața
edil. tară.

Inspectorul eclipsei era Foeza
Gheorghe.

Dnii Lupșa Ioan și Marin Mari-
nescu Mureș erau legionari -
Căpitanii înclinau înainte de a
ofări de Alexe Ioan care înclină
într-o stăruie.

În tot, nu s-a manifestat
nici unul sub vici-o formă.

Sezătorii cari s-au ținut atât
cu eclipsa cât și cu tabele de
pământuri și circuli - stăgări
nu au avut vre-o atitudine
sau tendință politică de
nici-o manieră.

Ant. Retuș

La sfârșitul campaniei am dat
o serbare la Sighet urbană la
care a participat și Frunză Eugen
cu Bogdan Coasnișchi, Sorocovici
și maiorul Ilarie (mi-i rețin numele) -

Apoi am făcut o excursie
până la Strâmbu Băiut la
mină, pe jos. Și la această
excursie a participat Frunză
Eugen cu câțiva pe cari i-am
amintit afară de membrii echipei
era și re regale studenți.

În primăvara anului 1938 am
fost la Petru Arad, apotivator
trai săptămânii, la o re. de condu-
cători de cămine culturale. Cu acel
prilej l-am cunoscut pe Oct. Neamtu,
H. H. Stahl, Anton Golopentza, Nae
Popescu, Giurgea cari conduceau
școala și Lascarov Molodovanu,
Emanuel Buciță, Valeriu Măgu-
ranu cari se-au ținut câte
o conferință la acea școală.

De altii nu-mi așie aminte.

Perioada fiind prea scurtă
și programul foarte încărcat
nu am putut vizita nici mănă-
stirul. Țin minte doar pe învâ-
tătorul Dumitrescu cari și azi este
în viață.

- 7 -

143

tot aceluși zăvătător și pe care l-am
întâlnit și ulterior -

În vara aceluși an au
fost raportizate în eclipsa de la Hidra
de jo. jud. Tulcea -

Din eclipsă făceau parte :

Șef Popescu I. Floru teolog -

Dr. Șerman Nicolae medic uman -

Dra. Lăutu Alexandru stud. med. umană -

Ing. Drob Aurel agronom -

Bîrghulescu C. stud. agronomice.

Onciu Pavel stud. muzică -

Mihail Ioan stud. teologie -

Raolu Ferdinand stud. med. veterinară.

Dra. Storian gospodărie și
subsemnatul -

Împreună aceluși eclipsă era
Florin Floru -

Pe lângă această eclipsă
a fost trimis pentru raportajii
Mircea Tiriung, Mihail Beniu
și Miron Paraschivescu.

Miron Paraschivescu și Beniu
au stat mai puțin. Mircea
Tiriung a stat aproape o săptămână
luni de zile. Era singurul
cu care aveam relații mai
aprofonizate și care- mi cunoștea
sentimentele. Antikotin,

Radu Ferdinand, Birghilescu
Constantin, Iolitu Alexandru și
Onciu Paul erau legionari -

Radu Ferdinand a fost eli-
minat în primele săptămâni,
pentru activitate legionară.

Cei alți erau foară vreo
activitate politică - afară de
Mircea Timung, Mihail Benice,
Miron Paraschivescu și mulșim-
natul cari erau de stângă
sau cu tendințe spre stângă.

Activitatea în echipa Vidra
de jos juol. Turda, este fără deose-
lire, identică cu cea relatată
cu privire la Cuhea - Maramu-
reș -

În primăvara anului 1939
am fost, pentru o lună de zile,
la sc. de comandanti ai serviciului
social de la Valea - Vinului juol. Mănăst.

Se înființase Serviciul Social
nodată cu înființarea lui se
legifera nunci obligatorie la
rat a tuturor acelor cari terminau
o școală superioară. Fără această
nunci la rat în cadrul ser-
viciului social, nimeni care termină
o școală, nu putea să ocupe o funcție
în stat înaintea de a fi prestat nunci
Serviciului Social. / Activitate

Pentru împlectarea de copii sau suficientat câteva școli de emandanti și emandante. Elementele admise la aceste școli au fost alese dintr-o listă aproape 4000 de elevi și profesori care au primit prin edupela regale studenții până în 1939.

Conducerea școlii de la Palca
Simulur - Năsand era emyura
din Oct. Neamtu, H. H. Sthal,
Anton Golopuțea, Prof. Mihail
dela Academia de Educație Fizică,
Nae Popescu, Gurgea Octavian.
Adeca aciași cari cu nomenclura
și pe de conducători de cămine
culturale - Ulterior se înfiin-
taseră pt. fete o școală la
Broșteni - (probabil jud Argeș)
și pt. băieți o re. la Petriș Arad.
Componența conducerei acestor
școli nu o cunoșc.

După aceste școli din 400 cât
au fost admisi din cei patru mii,
au fost declarați muniti 172 apro-
ximativ.

La această școală progra-
mul a fost extraordinar de înădăst
Imi amintesc că am avut
/ Antolatu

printre colegii de cursuri pe următorii; Negulescu Marin licențiat în teologie - din Buzău -, Urubesc licențiat al Acad. Comerciale, inginer agronom fitic, inginer agronom Bortan Petre, DZ Veterinar Rădulescu și alții. Nu am avut aici - un rol în eliberarea cu aici - unul din ei în afară de problemele în legătură cu școala.

După terminarea școlii am fost declarat reunit și încadrat în Serviciul Social - emnandant categoria II^a netratat și repartizat în conducerea taberei de la Petriș. Aici unde era ref Teodor Melnic - Aveam printre colegii pe următorii. Plămădeală Igor, Negreș, Grigore, Prăjescu Nicolae și Marinescu Marin Mureș care fusese în eclipsă cu mine în 1937 la Căminul Maramureș.

La acțiunea școlară am instruit, câte o lună de zile două serii de absolvenți a diferiți școli pentru muncă pe teren în eclipse - Am se proceda. Din cele 3 luni ce trebuiau puțate, o lună era școală iar două luni, muncă în eclipse pe teren.

Programul era foarte rigid, de
tabără nimeni nu avea voie să pără-
sească tabăra sub sancțiunea
eliminării - Trebeau cursuri
de instrucții în legătură cu via-
ta satului și munca de ridicare
satului pe toate ținuturile.
De asemenea instrucții cu privire la
culegere de folclor și la felul cum
trebuie făcută o monografie a
unui sat - monografie sociologică.
Activitate politică nu a fost
de nici-un fel -

După terminarea muncii din
Petriș-Arad, în toamna aceluia
an, am fost chemat la
o școală monografică de specia-
lizare, la Făgăraș - Aici am
cunoscut îndelaproape pe
Betea Nicolae, Pavel Constantin,
l-am rugat pe Mircia Timbuș,
pe Mircea Paraschivescu (cud. un
sunt sigur) - L-am cunoscut
pe tot Mircea Constantin -

Invocarea acestei școli de
specializare în monografie
sociologică era aceași oala
Valea Vinului - de călăreț, Neamtu,
Sthal, Golopentia și ceilalți -
Ant. Răduț

Școala a durat 3-4 săptămâni.
Adeca prima cînd, în lipsa lui Gusti
care era plecat la expoziția din
America, Profesorul Nicolae Torga
a intervenit pe lângă Carol II
pentru desființarea universității
Social. După desființare am ple-
cat cu totu de la Făgăraș -

La aciastă noală grupul pro-
munit - adică Tiriung, Betia,
Miron Cutașcușanu, Pavel
Olimparat, aveau discuții ni po-
litice în să foarte vagi de discuții -

Altă activitate politică nu
știu să fi avut loc -

Acordații lui este decla-
rația pe care o miștin
și seunez propriu -

12. Oct. 1949 Antu R. 3

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș în anul 1916 Martie 14, domiciliat în București Str. Jules Michelet, declar unrătoarele în ceea ce privește activitatea mea din Transnistria și de peste Bug.

La sfârșitul iernii anului 1941, fiind ocupată Transnistria de trupele hitleristo-antonesciene și întrucât Transnistria era dată în administrație românească s'a hotărât efectuarea aceluiași recensământ general al populației și bunurilor care a fost efectuat și în restul țării precum, ulterior și în Basarabia și Bucovina recent ocupate. A fost însărcinat cu efectuarea acestui recensământ, pentru toată Transnistria ca șef H.H. STHAL. Eu am fost repartizat în nordul Transnistriei - anume în Jud. Moghilău în oraș. Șef al sectorului de Nord era directorul NEGRU IOAN iar șef al echipei din care făceam parte era RISTA ADRIAN. Din echipa lui RISTA făceau parte următorii: MAGDA VASILE, BARMA GHEORGHE, CRISAN OCTAVIAN și subsemnatul.

Operațiunea de recenzare în Jud. Moghilău și oraș, a fost făcută de evreii din ghetou recomandați de conducerea evreilor de acolo.

Noi am avut aceeași misiune de a instrui recensorii și de a le controla activitatea pe teren iar la sfârșitul operațiunilor făceam totalizările respective și centralizarea.

În iarna aceluia an era un ger mare iar în ghetou muriau în fiecare noapte între 250-300 oameni înfometați și înghețați de frig iar pe spinarea acestor nenorociți, se îmbogățeau autoritățile române administrative în frunte cu prefectul Județului Col. BALEANU. Până și caporalul TARZIU, planton la cabinetul prefectului devenise milionar. Dignitatea pe toți evreii cari doreau să ajungă la prefect pentru obținerea autorizației de a rămâne în orașul Moghilău pentru a avea mai ușor o legătură cu țara prin Otaci. Noi cei din grupul statistic, îi compătimeam fără să le putem fi de vre-un folos.

~~148~~

La Moghilău operația de recenzare a durat aproximativ 3 luni de zile adică până cam prin luna Februarie la sfârșit, anul 1942.

Operațiune după care ne-am înapoiat la București. Discuțiuni politice sau de altă natură nu am avut cu nici unul din coechiperi.

La începutul verii aceluiaș an 1942, s'a hotărât să se facă o inventariere a tuturor moldovenilor din restul Ucrainei -adică de peste Bug până în spatele frontului și în Crimeea. Numărul moldovenilor din Transnistria se cunoștea în urma recensământului ce s'a efectuat în Transnistria până la Bug. Această lucrare era încredințată lui ANTON GOLOPENTIA directorul oficiului de studii din Institutul Central de Statistică.

GOLOPENTIA și-a ales aproximativ 20 de oameni dela Oficiul de studii printre cari și eu și a pornit pe teren la începutul verii anului 1942.

Pentru a putea circula pe acele teritorii, aveam un ordin de serviciu cu antetul Președenției Consiliului de Miniștri scris în românește și nemțește și un ausweis eliberat de nemți. Acestea erau actele cari ne dădeau dreptul de a circula în Ucraina.

Echipa aleasă de ANTON GOLOPENTIA era compusă din următorii: MIHAIL LEVENTE, BIJI MIRCEA, STOIANOVICI TUDOR, POPESCU STEFAN, DAN DUTESCU, BETEA NICOLAE, PAVEL CONSTANTIN, subsemnatul, MARIN MARINESCU DUNARE, RETEGANUL GHEORGHE, BUCURESCU GHEORGHE, NICOLAE ECONOMU, APOSTOL IOAN, Dr. TRAIAN GEORGESCU, VIDICAN ALEXANDRU, NISTOR ALEXANDRU, MALINAS IULIU, Dr. EUGEN SEIDEL, DUMITRU CORBEA, CORNELIU MANESCU, POPESCU GHEORGHE și MACA VASILE.

Cam aceștia au fost funcționarii cari au lucrat în campania de inventarierea moldovenilor din Ucraina și Crimeea în spațiul dintre Bug și front.

Scopul acestei campanii care a durat până în 1944 luna Iunie chiar începutul lunii, a fost de a stabili precis localitățile în cari sunt moldoveni, numărul lor și dacă este posibil, când și de cine au fost colonizați. Deasemenea dacă au conștiința că sunt români, dacă vorbesc românește-moldoveneste și alte date cu privire la ei și existența lor.

Pentru ușurarea muncii, am primit din partea Consiliului de Patronaj pachete pe cari trebuia să le distribuim cu ocazia inventarierii. Fiecare pachet se compunea din: 1 Kgr. săpun, 2 Kgr. sare, 5 pachete de tutun, 10 cutii de chibrituri iar pentru familiile cu copii sub 2 ani, câte o jumătate de Kgr. zahăr.

Aceste pachete se distribuiau și se justificau pe bază de borderouri speciale semnate de primitor.

Inventarierea se făcea pe formulare timp, tipărite la București. Tot dela Consiliul de Patronaj am primit o serie de manifeste de propagandă naționalistă și religioasă. Manifeste pe cari le-am aruncat cu LEVENTE în Bug.

Am fost repartizați pe echipe. Repartizarea a făcut-o GOLOPENTIA ținând seama de preferințele noastre. Am lucrat în aceeași echipă cu LEVENTE și STEFAN POPESCU, în com. Alexandrovca Județul Vosnesewsc - pe Bug.

Am stabilit atunci toți trei, de comun acord să ajutăm peste tot ~~pe~~ unde vom trece, familiile cari au membrii în Armata Roșie - lucru pe care l-am făcut apoi tot timpul.

La Alexandrovca am cunoscut pe învățătorul CERBICA ALEXANDRU pe care l-am luat cu noi până la terminarea campaniei. L-am adus și la București de unde a plecat împreună cu alți câțiva, imediat după 23 August îndărăt în Ucraina.

Am lucrat în regiunea Vosnesensc pe Bug, apoi în regiunea Pervomaisc tot pe Bug, apoi în regiunea Uman plasa Grușca. După aceasta am trecut în regiunea Kirovograd-Snamenca. Apoi în regiunea Melitopol, Berdiansc, Merinopol și în regiunea Stalino-Volnovaca din Bazinul Donețului.

În afară de distribuirea pachetelor date de Consiliul de Patronaj și de inventarierea propriu zisă, am adunat și folclor în satele moldovenești prin cari am trecut. În aceste sate peste tot, am găsit școli unde se preda în limba moldovenească. Învățători absolvenți ai Institutului Moldovenească Pedagogic dela Tiraspol, localnici, funcționau la acele școli cari aveau chiar 10 clase. Adică o școală echivalentă cu liceul nostru. "Disetiletă".

În afară de LEVENTE și, STEFAN POPESCU am mai avut contact în muncă cu BIJI MIRCEA, STOIANOVICI TUDOR, Dr. EUGEN SEIDAL și RETEGANUL GHEORGHE.

Cu ceilalți aproape că nu m'am întâlnit. În ultima etapă însă, am lucrat cu CORBEA DUMITRU, MANESCU CORNELIU și MACA VASILE.

Din declarațiile precedente s'a putut vedea că în echipa GOLOPENTIA se pot distinge două grupe. Unul de stânga și unul de dreapta.

Grupul de stânga era compus din; LEVENTE, STEFAN POPESCU, subsemnatul, BIJI, STOIANOVICI, MANESCU, CORBEA, PAVEL apoi cu înclinații spre stânga; MALINAS IULIU, POPESCU GHEORGHE, MACA VASILE și Dr.EUGEN SEIDEL.

Grupul de dreapta era compus din; BUCURESCU GHEORGHE, ECONOMU NICOLAE, APOSTOL IOAN, Dr.TRAIAN GEORGESCU, VIDICAN ALEXANDRU, NISTOR ALEXANDRU, MARIN MARINESCU DUNARE iar cu înclinații spre dreapta RETEGANUL GHEORGHE - DUTESCU înclina mai mult spre stânga.

Atribuțiunile noastre erau în legătură numai cu moldovenii. Inventarierea avea și scopul de a pregăti colonizarea acestor cetățeni în Basarabia. Colonizare care a și început a se face la începutul anului 1944.

Au fost colonizate câteva sate moldovenești, în locul de unde plecaseră nemții. Adică în fostele sate nemțești din sudul Basarabiei Jud.Cetatea Albă.

Din declarațiile mele anterioare se poate vedea contribuția mea pentru ajutorarea cetățenilor Sovietici din regiunile în cari am lucrat. Mai ales în ce privește ajutorarea tineretului care urma să fie deportat în Germania pentru munci.

Aceasta a fost perioada de muncă din Transnistria cu atribuțiunile noastre și componența echipei din care am făcut parte.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

12 Octombrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Ratin Anton mîscut în
 cm. Beclau Jud. Iomaz în anul 1916
 martie 14, domiciliat în București
 Str. Jules Michelet, declar următoarele
 în cece privește activitatea mea
 din Transnistria și de parte Bugi:
 La sfîrșitul iernii anului 1941,
 fiind cuprinsă Transnistria de
 trupele hitlerino-autonuciene și
 intru est Transnistria era dată
 în administrație românească.
 S-a hotărât efectuarea aceluiași
 recensămînt general al populației
 și bunurilor care a fost efectuat
 în restul țării precum, ulterior
 în Bessarabia și Bucovina recent
 ocupate. A fost înmîrcinat cu efec-
 tura acestui recensămînt, pentru
 toată Transnistria ca ref. H. H.
 Ithal. Eu am fost repartizat
 în nordul Transnistriei - anume
 în județul Moghileu în oreș-
 tet al sectorului de nord era
 directorul Nym Ioan iar ref. al
 eclipsei din care făceau parte
 era Rista Adriaan - Din eclipse
 lui Rista făceau parte următorii:
 Magda Varile, Barina Gherghie,
 Crîpau Octavian și subsemnatul.
 Ant. Ratin

Operațiunea de recurență în
jud. Moghileu și oraș, a fost fă-
cută de evreii din ghetto recor-
mandându-le să conducă evreii
de acolo -

Nor au avut aceeași mișca-
re de a instauri recurență și de a
le controla activitatea pe teru-
ră la sfârșitul operațiunilor
făcând totalizările respective
și centralizându-le.

În iarna aceluia au era
un ger mare iar în ghetto
murau în fiecare noapte
între 250-300 oameni înfome-
tați și înghețați de frig iar pe
primăvara acestor nenorociți, se
îmbogăteau autoritățile ro-
mâne administrative în
frunte cu prefectul județu-
lui Col. Bălcău - Până și
caporalul Târziu, planton la
cabinetul prefectului de venie
milionar - Dăgăria pe toți
evreii cari voiau să ajungă
la prefect pentru obținerea auto-
rizației de a rămâne în oraș
Moghileu pentru a avea misi-
onari o legătură cu țara prin
otaci - Nor cu din grupul sta-
tistic, și cupărtimăria țară să
le putem fi de un-un fleac -
/ Într-o dată

La Moghilean operația de recensare a durat aproximativ 3 luni de zile adică până cam prin luna Februarie la sfârșit, anul 1942 -

Operațiune după care ne-am înapoiat la București -

Discuții politice sau de altă natură mi am avut cu nimeni din coechipieri -

La începutul verii aceluiaș an, 1942, s'a hotărât să se facă o inventariere a tuturor moldovenilor din restul Ucrainei - adică de peste Bug până în spațiul frontului în Ucraina. Numărul moldovenilor din Transnistria se cunoștea în urma recensământului ce s'a efectuat în Transnistria până la Bug. - Această lucrare era încredințată lui Anton Golopentia directorul oficiului de studii din Institutul Central de Statistică. Golopentia n'a ales aproximativ 20 de oameni dela oficiul de studii printre cari n'eu n'a putut pe teren să începă la începutul verii anului 1942.

Anton Ratiș

Pentru a putea circula pe
acele teritorii, aveam un ordin de
serviciu cu autetul Președintiei
Comitului de Măști scris în
românește și nemțește și un au-
veis eliberat de nemț - Acestea
erau actele care ne olădeau drept-
tul de a circula în Ucraina -

Eclipsa alianței de Anton Solo-
pentia era compusă din urmă-
tori: Mihail Zevinte, Biji Mircea,
Istorianovici Tudor, Popescu Stefan,
Dan Dășeriu, Betea Nicolae,
Pavel Constantin, subsemnatul,
Marius Marinereu Dunăre, Retega-
nul Gheorghe, Bucureanu Gheorghe,
Nicolae Economu, Apostol Ioan,
D. Traian Georgescu, Violicu
Alexandru, Nistor Alexandru,
Mălinas, Iuliu, D. Eugen Seidel,
Dumitru Corbea, Corneliu Mănușu,
Popescu Gheorghe și Maca Varile.

Cum acesta au fost funcțio-
narii care au lucrat în cam-
pania de inventarierea molder-
venilor din Ucraina și Crimeea
în spațiul dintre Bug și front.

Aut. Răz. R.

Scopul acestei campanii care a durat până în 1944 luna Iunie chiar începutul lunii, a fost de a stabili precis localitățile în care sunt moldovenii, numărul lor și dacă este posibil, până și de cine au fost colonizați. Scare-menea dacă au conștientizat că sunt români, dacă pot vorbi românește - moldovenește și alte date cu privire la existența lor.

Pentru uzurarea muncii, am primit din partea Comitetului de Patronaj pachete pe care trebuia să le distribuim cu ocazia inventurii - Fiecare pachet se compunea din: 1 kg. rășină, 2 kg. sare, 5 pachete de tutun, 10 cutii de chibrituri iar pentru familiile cu copii sub 2 ani, câte o jumătate de kg. zahăr. Aceste pachete se distribuiau și se justificau pe bază de broșuri speciale semnate de primitor.

Inventuriera se făcea pe formulare tip, tipărite la București. Tot de la Comitetul de Patronaj am primit o serie de manifeste
într-un

de propagandă naționalistă și religioasă - Manifeste pe care le-am aruncat cu Levente în Bug -

Am fost repartizați pe eclipe. Repartizarea a făcut-o Golopintea ținându-și seama de preferințele noastre. Am lucrat în aceeași eclipsă cu Levente și Ștefan Popescu, în cm. Alexandrovca județul Honeș - pe Bug - .

Am stabilit atunci toți trei, de comun acord să ajutăm peste tot pe unde vom trece, familiile care au membrii în Armata Romă - Lucru pe care l-am făcut apoi tot timpul -

La Alexandrovca am cunoscut pe învâțătorul Crispica Mănușă pe care l-am luat cu noi până la terminarea campaniei. L-am adus și la București de unde a plecat împreună cu alți coștivi, imediat după 23 Aug. îndărăt în Ucraina -

Am lucrat în regiunea Voroneț pe Bug, apoi în regiunea Peremaisc tot pe Bug, apoi în regiunea Uman până Iași. După aceasta am trecut în regiunea Kinovograd-Iași - menca. Apoi în regiunea Melitopol, Antiochia

Berdiause, Mariupol și în regiunea
Staliuo - Valnoraca din Ba
n'ul Donetului -

În afara de distribuția
măchutelor date de Comitetul de
Patronaj și de inventarierea
propriei zone, am adunat și
folclor în toate moldoveni
prin care am trecut. În acți
oate peste tot, am găsit noli
unde se preda în limba moldo
vnească - Invitatori absol
venți ai Institutului Moldove
nere Pedagogic dela Tiraspol,
localnici, funcționari la acde
școli care au în chiar 10 clase.
Aolecă o școală echivalentă cu
licențiu nostru - „Dixit lita” -

În afara de Leventi și Ștefan
Porucu am mai avut contact
în muncă cu Biji Mircea,
Storarovici Tuoloz, Dr Eugen
Seiolăl și Riteganele Șteorghe.

Cu ceilalți aproape că nu
m'am întâlnit. În ultima
etapă rusă, am lucrat cu
Corbua D^{tru}, Mănușcu Corneliu
și Maca Varile -

Ant. Răz

În declarațiunile precedente
s-a putut vedea că în echipa
Golopentia se pot distinge două
grupe. Unele stănga n'umel
de dreapta.

Grupul de stănga era compus
din; Leventi, Ștefan Popescu, mizer-
natul, Bișni, Hoianovici, Mănușu,
Corbea, Pavel apoi cu înclinată
pe stănga; Mălinas, Iulian, Po-
pescu Gheorghe, Maria Vante și
D. Eugen Tîdă -

Grupul de dreapta era com-
pus din; Bucureanu Gheorghe,
Economid Nicolae, Apostol Ioan,
D. Traian Georgescu, Vidican
Alexandru, Nistor Alexandru
Mariu Marinescu Dunăre iar
cu înclinată pe dreapta Rete-
ganul Gheorghe - Dăscălu
înclina mai mult pe stănga.

Atribuțiunile noastre erau
în legătură numai cu mol-
dovenii. Inventarierea avea
în scopul de a pregăti colo-
nizarea acestor cetățeni în
Banaralia. Colonizare care
a și început a se face la
începutul anului 1944 -
A. R. R. R.

Au fost colonizate câteva
note moldovenești, în locul
de unde plecaseră murții -
Aolecă în fetele note nemțești
din modul Banoralici -
Județ. Cetatea Albă.

Din declarațiile mele anterioare
se poate vedea contribuția mea
pentru ajutorarea cetățenilor
Sovietici din regiunile în care
am lucrat. Mai ales în ce
priveste ajutorarea tineretului
care urma să fie deportat în
Germania pentru munci -

Aceasta a fost perioada
de muncă din Transnistria
cu atribuțiile noastre
și compoziția echipei din
care am făcut parte -

Aceasta este declara-
ția pe care o notăm și semnez
proprie -

12. Oct. 1949 An An Roșu

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Baclean-Jud. Someș, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17 declar următoarele :

În anul 1947, aproximativ pe la începutul lunii Noemvrie, a doua zi după arestarea și evadarea lui MAX MANOLESCU am fost anunțat că sunt chemat de către Dl. Secretar General LEVENTE.

Prezentându-mă la biroul Dsale, în Cabinetul șefului de Cabinet, am fost întâmpinat de BODNAR și IOANID cu următoarele întrebări: Il cunoști pe DUTESCU? - "Ce fel de om este?" Stie englezește?, Am răspuns că îl cunosc, că din câte îl cunosc este cumsecade și că știe englezește foarte bine. El a tradus unele cărți din englezește printre cari și Balaorul.

Aceleași întrebări mi-au fost puse referitor la BETEA NICOLAE. Am răspuns deasemenea că îl cunosc, că-mi este prieten și că nu știe englezește deloc. După această discuție am intrat la LEVENTE pe care l-am întrebat; "Ce s'a întâmplat cu BETEA și DUTESCU?". Întrebare la care mi-a răspuns: "Ce ai și aflat?". Da! Mi-a spus BODNAR și IOANID unele întrebări cu privire la ei. (Nu-mi amintesc precis nici cuvintele mele nici ale lui LEVENTE - conținutul însă este exact). LEVENTE mi-a răspuns; "Adecă da, eu le-am spus să ceară relații dela tine dacă au nevoie". M'a invitat să iau loc pe scaun. I-am repetat întrebarea. Despre BETEA îmi povestise MANAILA la întâlnirea din seara precedentă. Stiam că a fost încă o persoană cu ei în mașină dar nu mi s'a spus că acea persoană este DUTESCU.

După ce am luat loc pe scaun, LEVENTE mi-a spus: "Stiam eu că DUTESCU este cam lichea dar dela BETETEA nu mă așteptam".

- Dar ce anume s'a întâmplat? i-am repetat eu. Mi-a răspuns; "Nu pot să-ți spun dar ai să aflii". "DUTESCU este arestat de noi iar BETEA este căutat pentru arestare".

După aceste cuvinte a ridicat receptorul, a format un număr de telefon și a zis: "Noroc SERGHEI! Aici e LEVENTE. Ei ce se mai aude? L-ați găsit pe BETEA?".... Nu? Păcat!" "Bine măi SERGHEI, noroc!". A închis telefonul și mi s'a adresat mie; "Ce dracu? S'au apucat de prostii. Tu nu știi nimic? "Betea nu ți-a spus nimic?" - "Nu știu nimic. Nu mi-a spus nimic" - i-am răspuns eu.

Apoi a zis; "Se pare că ar fi amestecat într'o chestiune de spionaj". "Nu mai știu ce să cred". "Dracu să-l ea!".... "Bine TONI, poți pleca! Te mai chem eu! Noroc". După aceasta eu am plecat.

Înainte de a pleca la Oradia Mare am fost chemat din nou la LEVENTE pentru a mă ruga să-i cumpăr niște făină că nu mai are. Cu acel prilej a dat din nou un telefon în fața mea, după ce m'a întrebat dacă am aflat ceva de BETEA, întrebare la care am răspuns "negativ". A vorbit din nou cu SERGHEI întrebându-l: "Ai ceva nou"? L-ați prins pe BETEA? Încă nu?" Apoi au discutat chestiuni de vânătoare.

La înapoarea mea dela Oradea-Mare, am fost din nou chemat de LEVENTE, în apropierea Crăciunului pentru a-mi comunica că sunt trecut pe listă pentru prima serie de concediu și că trebuie să iau contact cu CRISTA GHIALI pentru a aranja plecarea la Sinaia.

Cu acel prilej iarăși m'a întrebat dacă am aflat de BETEA ceva și iarăși a dat un telefon aceluiași SERGHEI pe care l-a întrebat din nou de BETEA.

I s'a răspuns și atunci că nu a fost găsit. Discuția aceasta, de fiecare dată a fost foarte scurtă.

Apoi nu am mai avut nici-un fel de discuții pe chestiunea BETEA până în luna Martie după excluderea mea din Partid când am mers la el pentru a-mi prezenta demisia din Controlul Economic. Cu acel prilej a dat din nou un telefon, a avut o nouă discuție cu SERGHEI care i-a răspuns de-aseenea că BETEA nu a fost prins. Atunci am stat ceva mai mult de vorbă cu LEVENTE. După ce i-am expus motivele cari mă determină să-mi dau demisia mi-a spus: "Vezi dacă te-ai luat după BETEA, cu spiritul lui de aventură, și după PAVEL, unde ai ajuns? Te-am prevenit întotdeauna că prietenia cu ei nu este deloc sănătoasă. Nu mai ascultat. Trebuia să te ții serios de munca politică. Ajungeai departe. Acum ce ai de gând să faci?"

"I-am răspuns că vreau să merg la țară unde să ocup un post de învățător. Aceasta era de fapt intenția mea. Apoi mi-a mai spus că tocmai avea de gând să mă ajute să mi se rezolve situația politică, să vorbească cu tov. PARVULESCU dela Comisia de disciplină a Partidului pentru a mi se acorda muncă de reabilitare.

Mi-a mai spus că tot avea drum pela Tov. PARVULESCU la C.C. pentru a-i duce o armă de vânătoare și cartușe iar mie vroia să-mi spună să-i aleg arma din armele cari au mai rămas la Palatul din Cal. Victoriei.

Apoi a trecut în revistă pe cei dela Statistică insistând asupra lui PAVEL care, zicea el, urmează să fie în curând arestat. După aceasta mi-a atras atenția să am grijă cum mă port de aici încolo. Ne-am despărțit și nu ne-am mai întâlnit.

La Sinaia nu am avut nici-o discuție în privința lui BETEA sau a problemei legată de BETEA.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

12 Octomvrie 1949

96

101 1589

Declarație

Subsemnatul Rădu Anton, născut în
 com. Belean jud. Timiș, domiciliat în Bucu-
 resti Str. Jules Michelet Nr 17 declar următoarele:

În anul 1947, aproximativ pe la începutul lunii
 Noiembrie, a donat și după arătarea și curădarea
 lui Mac Mandulescu, am fost amintit că must
 chemat de către se Secretar General Levente.

Prezentându-mă la biroul Doale, în
 cabinetul șefului de cabinet, am fost întâmp-
 nat de Bodnar și Traucid cu următo-
 rele întrebări: "Te cunoști pe Dușescu?" - "Ce fel de
 om este?" - "Este englez?" Am răspuns că îl cu-
 noșc, că din câte îl cunosc este cunoscut
 și că este englez foarte bine - el a trăit unde
 cârți din engleză printre cari și Balarul.

Atunci întrebări mi-au fost puse referitor la
 Beta Nicolae. Am răspuns de asemenea că
 îl cunosc, că mi este prieten și că nu știu
 engleză deloc. După această discuție am
 intrat la Levente pe care l-am întâlnit;
 "Ce s-a întâmplat cu Beta și Dușescu?"
 Întrebare la care mi-a răspuns: "Ce ai și
 aflat?" - Da! Mi-a spus Bodnar și Traucid unde
 s'au întâlnit cu privire la ei. (Nu mi amintesc
 precis nici cuvintele mele nici ale lui Levente -
 esențialul sură este exact.) Levente mi-a răs-
 pus: "Adeca da, eu le-am spus în clară re-
 lație dela tine dacă au nevoie." M'a invitat
 să eam la pe raun. Iam repetat întrebarea.
 După Beta mi a povestit mânăstă la întol-
 mina din seara precedentă. Știam că a fost
 fusă o persoană cu ei în mânăstă dar nu
 mi s'a spus că acea persoană este Dușescu.

După ce am luat la pe raun, Levente mi-a
 spus: "Știam eu că Dușescu este cam lichid dar
 Antulă,"

dela Betea nu mă așteptau -

- Dar ce crumme s'a întors? "Ei am repetat eu. Mi-a răspuns: "Nu pot să-ți spun color ai să aflii". "Diferen este arstat de noi iar Betea este căutat pentru arstat".

După acute curiozitate a ridicat receptorul, a format un număr de telefon n'a zis; "Noră Serghei! Aici e Lorente. Ei ce si mai auole? Lati gant pe Betea?" ... Nu? Păcat!" "Bine mai Serghei, noră!" - A inclus telefonul n'a m'a adusă mie; "Ce dracu? Sau apucat de prost. Tu mi stii nimic?". Betea mi ti-a spus nimic? "Nu stiu nimic. Nu mi-a spus nimic." - i-am răspuns eu -.

Apoi a zis; "Se pare că ar fi amestecat într-o chestiune de spionaj." "Nu mai stiu ce să cred." "Dracu să-l ca!" ... "Bine Toni, poți pleca! Te mai chem eu! Noră." După aceasta eu am plecat.

Înainte de a pleca la Oradea Mare am fost chemat din nou de Lorente pentru a mă ruga să-i cumpăr niște făină că nu mai are. Cu acel prilej a dat din nou mi telefon în sala mea, după ce m'a intrubat dracu am aflat ceva de Betea, intrubare la care am răspuns negativ. A vorbit din nou cu Serghei intrubându-l; "Aici va nou? Lati prius pe Betea? Încă nu?" Apoi au dinutat chestiuni de vânzare.

La înapoierea mea dela Oradea Mare am fost din nou chemat de Lorente, în apropierea Crăciunului pentru a-mi comunica că sunt trecut pe lista pentru prima serie de comedii n'a că trebuie să iau contact cu Grita Ghiali.

pentru a aranja plecarea la Sinaia.

Cu acel prilej iarăși m-a intrubat dacă
am aflat de Betea ceva și iarăși a
dat un telefon aceluiași Serghei pe
care l-a intrubat din nou de Betea.
Și a răspuns și atunci că nu
a fost găsit. Dintr-o dată, de
fiscare dată a fost foarte scurtă.

Apoi nu am mai avut nici un fel
de discuții pe chestiunea Betea până
în luna Martie după excluderea
mea din partid când am mers la
pentru a-mi prezenta demisia din
Controlul Economic. Cu acel prilej a
dat din nou un telefon, a avut o
nouă discuție cu Serghei care
i-a răspuns de asemenea că Betea
nu a fost prins. Atunci am stat
ceva mai mult de vorbă cu Levinte.
După aceea i-am spus motivele cari mi
determină să-mi dau demisia
mi-a spus: „Vezi dacă te-ai luat
după Betea, cu spiritul lui de aventură,
și după Pavel, nu ai ajuns? Te-am
învățat să te dădăiești ca prietenii
cu ei nu ți s-a salvat. Nu mai
ascultă. Întreba-mă te ții risos de
muncă politică. Ajungăi departe.”

Acum ce ai de gând să faci? „Îmi
răspuns că vreau să merg la țară unde
mă ocup un post de învățător. Aceasta
era de fapt intenția mea. Apoi mi-a
mai spus că tot mai avea de gând să
mă ajute să mi se rezolve situația poli-
tică, să vorbească cu Tor. Părușescu de la
Comisia de disciplină a Partidului pentru
Autoritatea

sa mi se acorde munca de reabilitare.

Mi-a mai spus ca tot avea drum pe la
Tor. Porvutera la C.C. pentru a-i duce
o armă de vânătoare si cartuze iar
mie voia sa-mi spună sa-i aleg arma
din armele care au mai rămas
la Palatul din Calea Victoriei.

Apoi a trecut in revista pe cui dela
Statistica si statistici anghra lui Pavel
care, sicea el, urmează sa fie in
curand arestat. După aceasta mi-a
atras atenta sa am grija cum ma
port de aici încolo. Ne-am despărțit
si nu ne-am mai întâlnit.

La Sinca nu am avut nici-o dis-
cutie in privinta lui Betea sau a
problemei legate de Betea.

Aceasta mi este declaratia pe
care o sustin si semnez proprie.

12. Oct. 1949. Ant. Rotu

160

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș în anul 1916 luna Martie 14, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, declar următoarele :

La sfârșitul lunii Noemvrie, anul 1947, s'a luat hotărârea de a se efectua o campanie de control pe țară, în zece din cele mai mari orașe. Pentru acest motiv s'a ținut o ședință la cari au participat toți din conducerea Controlului Economic adică: Secretarul General, Directorul General DAN EMERIC, Subdir. Gral RADU SOARE, toți directorii și subdirectorii împreună cu reprezentanții organizației de Partid.

S'au stabilit atunci obiectivele campaniei, județele, durata și cine să conducă aceste echipe precum și cine să conducă întreaga campanie pe țară.

A fost însărcinat cu conducerea campaniei pe țară Subdir. Gral RADU SOARE ajutat de subdir. LAZARESCU TEODOR și OPROIU CONSTANTIN dela Corpul de Control și de inginerul BRODER Subinsp. Gral dela Dir. Producției din Dir. Generală Subinsp. Gral ZLATEV NICOLAE Secretar al Org. de Partid pe Dir. Generală.

S'au fixat instrucțiunile cari au fost scrise, tipul de raport ce trebuia făcut zilnic și tipul fișelor de rută.

Obiectivele campaniei erau: Să se introducă sistemul de muncă din Centrală și în provincie - cu fișe de rută. Adică cu obiective precise.

Adică controlul să se facă planificat cu o evidență precisă a tot ce se controlează și cu rezultatele respective.

Obiectivele propriu zise ale controlului erau în legătură cu întregul sector economic din județul respectiv. Cooperative, industrie de orice natură, magazine de orice fel precum și piețele alimentare privind: prețul, stocajul, afișarea prețurilor, autocalcularea prețurilor la fabrici - controlul morilor și al preselor de ulei precum și controlul declarațiilor de stoc.

Tot atunci s'a stabilit durata care să fie de 20 de zile și conducerea fiecărei echipe să o aibă un director, subdirector sau cel puțin un șef de serviciu în grad de subinspector general. Echipa să aibă un ajutor de șef și un secretar. Elementele din Centrală trebuiau încadrate pe teren cu elemente de-ale serviciului de control din județul respectiv ca acestea să-și însușească sistemul de muncă. Conducerea o avea șeful echipei în colaborare cu șeful serviciului județean respectiv care avea gradul de subinsp. general.

Toate aceste instrucțiuni ne-au fost date de către Directorul General Dr. DAN EMERIC acompaniat de Subdir. Gral. Maior Mag. RADU SOARE în cabinetul Dlui DAN EMERIC.

Fixarea membrilor din fiecare echipă precum și repartizarea localităților - județelor - a fost făcută de către Dir. Gral. DAN EMERIC ajutat de organizația de Partid prin ZLATEV NICOLAE.

După ce ni s'au dat toate instrucțiunile tehnice și după ce ni s'a comunicat repartizarea pe județe și componența echipelor a fost anunțat Dl. Secretar Gral care a venit și ne-a vorbit atrăgându-ne atenția să fim cât se poate de vigilenți în această campanie și să nu lăsăm influențați în această muncă de organizația de Partid a Jud. respectiv care ar interveni eventual pentru a trece cu vederea unele nereguli sub motivul că industriașul respectiv sau comerciantul respectiv varsă o anumită sumă de bani Partidului.

Plecat pe teren mi-am îndeplinit misiunea întocmai. Am controlat atât Capitala Jud. Bihor (Oradia) cât și tot județul - localitățile : Secueni, Marghita, Tinca, Salonta, etc. Pe teren am fost tot timpul cu șeful Serv. Județean, Subinsp. Gral SERB MILAN. Toată perioada de timp am locuit la hotel și am mâncat la restaurant.

În afară de elementele cu cari am fost trimis și de elementele dela serv. județean de control, împreună cu SERB MILAN m'am prezentat la Partid unde am anunțat prezența și scopul venirii noastre la Oradia Mare. De asemenea am fost, tot cu SERB MILAN, la Siguranța și Poliția din Oradia.

Spre sfârșitul campaniei am întâlnit pe maiorul HOLBAN VASILE pe care-l cunoșteam din armată - Reg. 2 Inf. Fortificații și cu care sunt rudă îndepărtată. El m'a invitat odată la masă împreună cu Insp. CIUNGA GHEORGHE din Centrală care era în echipă. Prin HOLBAN l-am cunoscut pe Av. CHIS EUGEN la care de-așemenea am fost, odată la masă fiind

invitat tot cu CIUNGA GHEORGHE.

Am mai întâlnit pe președintele tribunalului Bihor, CARDEI GHEORGHE pe care-l cunoșteam dela Bistrița Năsăud - la care deasemenea am fost într-o seară la masă împreună cu magistratul VIRGIL ANDREI pe care-l cunoșteam dela Facultatea de Drept din București. Am mai fost invitat la masă în două sau trei rânduri de către SERB MILAN.

La sfârșitul campaniei s'a organizat o masă - banchet - la cercul A.R.L.U.S. din Oradia unde au participat atât localnicii din serv.de control cât și echipa din București. Masă la care a contribuit fiecare din noi cu bani. Masa a fost urmată de dans. La această masă am invitat, de comun acord cu SERB MILAN, pe fata Maiorului HOLBAN și pe fata avocatului CHIS. Cu altele nu am luat contact.

Faptul că am vizitat pe HOLBAN, fam.CHIS și pe CARDEI GHEORGHE preș.Tribunalului, mi-a fost imputat la înapoierea mea în București. I-am explicat acest lucru lui LEVENTE care mi-a spus : "Eu știu că tu nu ai avut nimic cu ei". Dar cei pe care i-ai vizitat tu sunt reacționari și tu trebuia să fii mai prudent ca să nu se dea loc la interpretări în defavoarea ta. N'are nimic astea sunt fleacuri dar pe viitor e bine să le eviți".

Asta a fost discuția cu LEVENTE pe această temă.

Recunosc greșeala mea de a nu mă fi interesat de situația acestor persoane.

Acuzația care mi s'a adus atunci a fost justificată pe deplin. Dar nici chiar SERB MILAN șeful serviciului județean de Control, nu m'a prevenit. Dimpotrivă s'a arătat încântat de prezența acestor persoane. Iar invitația lor a fost făcută de comun acord cu el - cu SERB MILAN.

Tot cu acel prilej mi s'a imputat că la Partid nu am fost decât o singură dată.

De fapt la Partid nu aveam după ce să merg în fiecare zi.

Legătura permanentă cu Partidul o ținea Serviciul Județean de Control Economic Bihor.

Din punct de vedere economic, campania dela Oradia Mare și-a atins scopul. A fost o campanie reușită. Nu-mi amintesc numărul obiectivelor controlate și nici numărul proceselor verbale ^{adresele} ~~date~~ cu acel prilej.

După terminarea campaniei, eu împreună cu CIUNGA GHEORGHE, am mai rămas o zi la Oradia Mare pentru a aduce niște orez la București, care orez era comandat pentru noi la Salonta de către Serv. Județean și care a fost distribuit apoi la București celor din echipă - câte 5 Kgr. la preț oficial- lui CRADIGOTI, SUCIU, PAPAĞI, DORU, RAUSER, CIUNGA și celorlalți a căror nume nu-l mai rețin. De asemenea i-am dat lui LEVENTE 10 Kgr., lui RADU SOARE 5 Kgr. lui OPROIU CTIN. 5 Kgr., Dreii RITZ dela Cabinetul lui LEVENTE 5 Kgr. și șoferului lui LEVENTE 5 Kgr. Mie mi-am reținut deasemenea 5 Kgr.

Tot atunci fiecare din echipă, tot prin Serv. Județean și-a cumpărat câte 20 Kgr. de făină, câteva Kgr. de afumături și câte 10 Kgr. de ulei de floarea soarelui.

Discuțiile pe cari le-am avut la Oradia cu acel prilej, atât eu cei din Centrală cât și cu localnicii au fost în legătură cu această campanie de control.

Rolul meu era ca împreună cu SERB MILAN să dirijăm această operațiune și să verificăm activitatea echipelor pe teren.

Aceasta a fost activitatea mea sub toate aspectele cu prilejul campaniei dela Oradea Mare. La București am predat rezultatul lucrărilor Dlui RADU SOARE.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

12 Octombrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răduțu Anton născut în com. Belean Județ Simez, în anul 1916 luna Martie 14, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17 declar următoarele.

La sfârșitul lunii Noiembrie, anul 1947, s'a luat hotărârea de a se efectua o campanie de control pe țară, în zece din cele mai mari orașe. Pentru acest motiv s'a ținut o sedință la care au participat toți din conducerea Controlului Economic adică: Secretarul General, Directorul General Dan Emere, Subdir. Șef Radu Torre, toți directorii și subdirectorii împreună cu reprezentanții organizației de Partid —

S-au stabilit atunci obiectivele campaniei, județele, durată și cine să conducă aceste ecdipe precum și cine să conducă întreaga campanie pe țară.

A fost înălțat cu conducerea campaniei pe țară Subdir. Șef Radu Torre ajutat de Subdir. Lăzărescu Teodor și Oprea Constantin detașat de la Corpul de Control și de inginerul Broder Subrups. Șef de la Dir. Productivă din Dir. Generală Deasemenia, după câte s'ini amintesc, de Subrups. Șef Flător Nicolae Secretar al Org. de Partid pe Dir. Șef.

S-au fixat instrucțiunile care au fost scrise, tipul de raport ce trebuia făcut zilnic și tipul fișelor de rută.

Obiectivele campaniei erau: să se introducă sistemul de muncă din centrală în 10 provincii — cu fișe de rută — Adică cu directive muncii. / Răduțu

Adică controlul să se facă planificat și cu o evidență precisă a tot ce se controlează și cu rezultatele respective.

Obiectivele propriu-zise ale controlului erau în legătură cu întregul sector economic din județul respectiv. Cooperative, industrie de orice natură, magazine de orice fel precum și prețurile alimentare privind: prețul, stocajul, afirarea prețurilor, autocalcularea prețurilor la fabrici - controlul monilor și al prețurilor de uter-pu-cum și controlul declarațiilor de stoc.

Tot atunci s'a stabilit durata care să fie de 20 de zile și conducerea echipei să o aibă un director, subdirector sau cel puțin un șef de serviciu în grad de subinspector general. Echipei să aibă un ajutor de șef și un secretar. Elementele din centrală trebuiau încastrate pe teren cu elemente de ale serviciului de control din județul respectiv ca aceștia să-și pună în discuție întregul de muncă. Conducerea o avea șeful colii-pri în colaborare cu șeful serviciului de subinsp. general.

Toate aceste instrucțiuni ne-au fost date de către Directorul General D^{le} Dan Emeric acompaniat de Subdir. Gral. Năstă Mag. Radu Lore în cabinetul lui Dan Emeric.

Fixarea membrilor din fiecare echipă precum și repartizarea localităților - județelor - a fost făcută de către Dir. Gral. Dan Emeric ajutat de organizația de Partid prin Zlativ Nicolae.

Articulat

Duprice ni s-au dat toate instructiunile tehnice
n' du p'ace m' s'a comunicat repartizarea
pe județe n' componenta echipei a
fost amintat d' Secretar d'ral care a
venit n' m'a a vorbit străgându-și
atenția n' f'm cât se poate de vigi-
lenti în această campanie n' n'
nu ne lăsăm influențați. În a-
ceastă muncă de organizația de
Partid a jucl. respectiv care ar inter-
veni eventual pentru a trage cu vederea
unele nelegiuiri m' motivul că îndușu-
aful respectiv sau emerciautul
respectiv răsosi o amunții sumă
de bani Partidului.

Plăsat pe teren m' am îndepărtat
uniruna întor mai. Am cîntălat
atât capitala județului Bihor (Oradia)
cât n' tot județul - localități ce:
Icușeni, Marghita, Tiuca, Salonta
etc. Pe teren am fost tot timpul cu
seful serv. județean, Subinsp. d'ral
Terb. Milau. Toată perioada de timp
am locuit la hotel n' am mîncat
la restaurant.

În afară de elementele cu cari
am fost trimis n' de elementele d'la serv.
județean de control, împreună cu Terb.
Milau m' am prezentat la Partid unde
am amintat prezenta n' scopul venirii
noastre la Oradia. Mare - De asemenea
am fost tot cu Terb. Milau, la n'gura
n' poliția din Oradia.

Într-o ofărță campaniei am întă-
nit pe marionel Hollan Vanle pe care - l' cu-

noteam din armată - Reg. 2 Inf. Fortificații n' eu
care sunt mola îndepărtată, El m'a invitat
odată la mare surprună cu pe Sup. Ciunga
Gheorghe din centrală - care era în elipsă
prin Holban l-am cunoscut pe Av. Chis
Eugen la care de-așemenea am fost odată
la mare fiind invitat tot cu Ciunga Gheorghe.
Am mai întâlnit pe președintele tri-
bunalului Bihor Cărdi Gheorghe pe
care l-am notat din la Birtuța Năraud.
La care de-așemenea am fost într-o
mare la mare surprună cu ma-
gistratul Virgil Andrei pe care l-
am notat din la Facultatea de Drept
din București - Am mai fost invitat la
măști în două sau trei rânduri de către
Serb Milau.

La sfârșitul campaniei s'a organizat
o mare - bauchet - la cercul ARLUS din
Oradiera unde au participat atât localnicii
din rev. de control cât și elipsa din Bucu-
rești - mare la care a contribuit fixare din
noi cu bani. Mare a fost urmată de dans.

La această mare am invitat, de comun
acord cu Serb Milau, pe fata maiorului
Holban și pe fata avocatului Chis.

Cu altcineva nu am luat contact.
Faptul că am vizitat pe Holban și fam.
Chis și pe Cărdi Gheorghe pres. tribunalului
mi-a fost imputat la înșurșărie mea în
București. I-am explicat acest lucru
lui Levește care mi-a spus: "Eu știu
că tu nu ai avut nimic cu ei. Dar ei
pe care i-ai vizitat tu sunt reacționari
și tu trebuie să fii mai prudent ca să
nu se dea loc la interpretări în defa-
vora ta. Mare nu mi-e arta mult fle-
sură dar pe victor e bine să le critici."
Asta a fost dintr-o dată cu Levește pe această temă.
Recunosc grupă mea de a nu mai fi interesat
de situația aceluia provanu.

Acuzafia care mi s'a adus atunci
a fost justificată pe deplin. Dar
nici clușar, Serb Milan, refuz serviciu-
lui județean de control, nu mi-a pu-
venit. Diimprtrivă s'a arătat neade-
văr de prezenta acestor persoane. Dar
iustitia lor a fost făcută de comun
acord cu el - cu Serb Milan -

Tot cu acel prilej mi s'a imputat
că la Partid nu am fost de căt
o năguroasă dată -

De fapt la partid nu aveam
olaprice năuurg să fiicare zi.

Legătura permanentă cu Parti-
dul a trimis Serviciul județean
de control economic B. l. -

Ala punct de vedere economic, cam-
pănia dela Oradha Mare n'a atins
scopul. A fost o campanie reușită -
Nu mi-amintesc numărmul obiective-
lor controlate n'nici numărul procese-
lor verbale duse cu acel prilej -

După terminarea campaniei, eu împre-
ună cu Ciungă Șteorghe, am mai rămas
o zi la Oradha Mare pentru a aduce
niste ouș la București, care org era
cmandat pentru noi la Saluta de
către Serv. județean n'care a fost
Antușatin

7

-6-

distribuit apoi la București celor din
eclipsă - câte 5 kgr. la put' oficial - lui
Crădigați, Luciu, Popaliagiu, Odm, Rauser,
Ciungă și celorlalți a căror nume nu-
mai rețin. De asemenea i-am dat lui
Levente 10 kgr., lui Radu Ioan 5 kgr. lui
Opron Ctin 5 kgr. Dr. Ritz de la cal-
metul lui Levente 5 kgr. și popului
lui Levente 5 kgr. Mie mi-am reținut
de asemenea 5 kgr.

Tot atunci fiecare din eclipsă,
tot prin sur. județean n'-a compr-
nat câte 20 kr. de făină, câteva
kr. de afumătură și câte 10 kgr. de ulei
de floarea soarelui -

Discuțiile pe cari le-am avut la
Oradica cu acel put' atît cu cei
din centrală cît și cu localnicii
au fost în legătură cu această cam-
paign de control.

Rolul meu era ca împreună cu
Serb Milau să dirigăm această ope-
rațiune și să verificăm activitatea
eclipselor pe teren.

Acasta a fost activitatea mea
sub toate aspectele cu prilejul cam-
păinii de la Oradica Mare. La București am
predat rezultatul lucrărilor d-lui Radu
Ioan. Acasta înminte declaratia pe
care o dau și semnez propriu.

12. Oct 1949. Ant. Mătin,

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Până pe ziua de 24 August 1944 nu am cunoscut pe nimeni din Comitetul Central. La 24 August 1944 l-am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU în casă la TOROSIAN, în Str. Armenească No.14, unde am fost trimis de BELU ZILLER pentru a lua un articol ce trebuia tipărit în ziarul "România Liberă".

Apoi, la aproximativ o săptămână după această dată, mi-a fost prezentat de MIHAIL LEVENTE, tov. AGIU COSTANTIN.

Pentru misiunea avută la Caransebeș nu știu de cine am fost propus, nici în urma cărui fapt am fost propus și nici cine și cui anume i s'a vorbit de mine pentru această misiune.

Nu știu cine m'a propus, nu pot să știu ce legături am avut cu persoana care m'a propus.

Pe BETEA îl cunoșteam încă din Serviciul Social și echipele studentești ale Fundațiilor, cu care eram colegi la Statistică și cu care eram în raporturi de prietenie. Nu știu cine l-a propus pentru Caransebeș și nici în urma cărui fapt.

Despre această misiune mi s'a vorbit, după câte îmi amintesc, prima dată în casă la BELU ZILBER unde era de față BETEA cu care m'am dus, BELU ZILBER, NUTU FUXMAN care mi-a fost prezentată atunci și probabil STEFAN POPESCU - nu mai știu minte precis.

Atunci am fost întrebat de BELU ZILBER și NUTU dacă sunt de acord să merg într-o misiune de Partid împreună cu BETEA și eventual OANCEA IOAN, misiune, periculoasă și grea. Am răspuns afirmativ.

S'a mai discutat despre mijlocul de deplasare - mașina Institutului de Statistică și s'a hotărât, cred, tot atunci, ca plecarea să se facă prin Sibiu pentru a lua contact cu un membru de-al familiei lui BARBU ZEVEDEI cu care să ne deplasăm apoi la Caransebeș și prin care să putem lua contact cu cei din închisoare.

Apoi mi s'a fixat o întâlnire cu NUTU FUXMAN, după care ne-am despărțit.

Întâlnirea cu NUTU FUXMAN, am avut-o cred chiar a doua zi în grădina icoanei, de unde împreună am mers la ea acasă, unde mi s'a spus de către -NUTU- eram numai noi doi - că misiunea noastră - misiune la care ne-am angajat, este de a lua contact neapărat cu cei din penitenciarul Caransebeș - comuniști - pentru a le duce vestea că se pregătește o lovitură de stat, să fie gata și să aștepte cu încredere. Trebuia să le ducem de-asemena bani și alimente pentru ca în momentul loviturii de stat să fie oarecum mai întremați și să aibă și un ban la ei ca în ipoteza când - scapă să aibă posibilitate ~~o de~~ a se deplasa.- Mi-a mai spus că eu va trebui să rămân și după această misiune în continuare la Caransebeș de unde voi avea contact telefonic cu ea prin BELU ZILBER. La Caransebeș mai trebuia să ne informăm ce unități militare sunt în localitate și de ce forță este păzită închisoarea ca eventual, dacă va fi nevoie, să forțăm evacuarea țovarășilor de acolo.

Tot atunci mi-a comunicat că intrucât arhiva Partidului a căzut în mâinile siguranței, nu se știe precis cine mai este dintre tovarăși în acea închisoare afară de tov.TEOHARI GEORGESCU și grupul arestat dela Sibiu. Adică tov.VINTE IOAN și BARBU ZEVEDEI.

Mi-a mai spus să căutăm să ne descurcăm cum știm, dar să ne îndeplinim misiunea.

După aceasta ne-am despărțit rămândând ca chestiunile de amănunt să le punem la punct cu BETEA și OANCEA IOAN.

Despre activitatea lui NUTU FUXMAN în cadrele Partidului nu știam decât că lucrează la Ajutorul Roșu. Lucru care mi-a fost comunicat - cred de BELU ZILBER.

În această misiune era nevoie de mai multe persoane pentru că nu puteam lua contact cu cei din penitenciar neavând nici-un fel de legătură. OANCEA fusese asistent universitar la Universitatea din Cluj, coleg cu BARBU ZEVEDEI și prieten de-al acestuia iar Universitatea era mutată la Sibiu. El știa că BARBU ZEVEDEI este din Jud.Sibiu și știa deasemenea că este prieten cu șeful de lucrări dela Universitatea din Sibiu, anume ROSCA, care știe din ce localitate este BARBU ZEVEDEI și ce rude apropiate are - frați, surori etc. - cu care din aceste rude este în raporturi mai strânse, ca să putem lua contact cu acea rudă de-a lui BARBU ZEVEDEI, rudă pe care să o luăm cu noi la Caransebeș și prin care, acolo,

să putem intra în contact cu tovarășii din închisoare. Autorizația de vorbitor trebuia să fie obținută prin Insp. General al penitenciarelor - ROMANESCU - pe care-l cunoștea OANCEA IOAN.

Pentru acest scop, ne-am înarmat fiecare din noi trei cu câte un ordin de serviciu dela Institut ca să avem o justificare oficială a drumului ce urma să facem. Ordinul de serviciu al lui OANCEA era pentru a controla activitatea judecătoriilor sătești de pace. Al meu a verifica statistica școlară iar al lui BETEA avea caracter general. Dacă fratele lui BARBU făcea parte din judecătoria de pace trebuia să ea contact cu el OANCEA. Dacă nu era în judecătoria de pace atunci trebuia să iau contact eu întrucât eram informați că frazele lui BARBU ZEVEDEI este învățător și eu inspectam statistica școlară. Iar la nevoie trebuia să ea contact BETEA care avea competență generală.

După ce, teoretic, toate acestea au fost puse la punct, am plecat la drum și am procedat exact după planul stabilit. Am luat contact la Sibiu cu ROSCA care ne-a spus precis satul unde fratele lui BARBU Z. este învățător. Ne-a mai spus că fratele lui ZEVEDEI este în raporturi foarte bune cu ZEVEDEI.

La Sibiu, BETEA a luat contact cu controlorul șef statistic județean pentru a-i comunica inspecția noastră în județ.

Apoi eu cu OANCEA am plecat în com. unde funcționa BARBU SILVESTRU ca învățător, trecând prin com. Miercurea Sibiului, centru de plasă, de unde am luat cu noi, după ce i-am făcut o inspecție sumară, pe censora statistică de plasă - o fată funcț. pendinte de Institutul Central de Statistică, cu care am mers în comuna unde funcționa BARBU SILVESTRU. Intre timp am fost informați că BARBU SILVESTRU face parte din judecătoria de împăciuire așa că în timp ce eu trebuia să stau de vorbă cu preotul și notarul, tot din judecătoria de împăciuire, OANCEA TREBUEA să aranjeze lucrurile cu BARBU SILVESTRU. Așa s'a și întâmplat. După inspecția făcută, BARBU SILVESTRU în urma înțelegerii cu OANCEA, s'a rugat de noi să-l luăm cu mașina la Miercurea.

Ajunși la Miercurea ne-am despărțit de censora statistică și am plecat apoi în liniște cu BARBU SILVESTRU la Sibiu.

La SIBIU, OANCEA a pretextat că nu poate venit mai departe cu noi. Ne-a dat un bilet de vizită cu care ne-am prezentat la Ocnele Mari unde era dispersată Dir.Grală a Penitenciarelor iar Insp.Gral ROMANESCU a eliberat autorizația respectivă.

Apoi am plecat mai departe la Caransebeș cu, BETEA și BARBU SILVESTRU.

Intre timp l-am instruit, împreună cu BETEA pe BARBU SILVESTRU ce anume trebuie să facă.

Trebuie, la vorbitor, să-i comunice lui ZEVEDEI că a venit împreună cu OANCEA și BETEA. (Deși eram eu nu OANCEA - însă pe OANCEA îl cunoștea și avea încredere în el - la fel îl cunoștea ZEVEDEI și pe BETEA - pe mine nu mă cunoștea încă n'avea sens să-i comunice numele meu). Trebuie să-l întrebe cine mai este acolo cu el, să-i comunice că în curând se va da o lovitură de Stat și în special să-i ceară o listă a tuturor rudelor delor închise - comuniști - pentruca în numele acestor rude să li se poată trimite bani și alimente. Această listă trebuia să ne-o comunice printr'o legătură pe care o aveau ei cu cineva din afara penitenciarului și prin care ne putea parveni nouă această listă. BARBU SILVESTRU, prea fricos nu a făcut decât să predea alimentele ce i-am cumpărat, banii și să-i comunice că OANCEA și BETEA sunt la Caransebeș cu el și că în curând vor scăpa toți.

După aceasta, l-am expediat pe BARBU SILVESTRU acasă plătindu-i trenul.

Neatingând prin BARBU SILVESTRU tocmai cel mai important punct din cadrul misiunii încredințate, BETEA a hotărât să treacă singur la o acțiune aventuroasă și foarte periculoasă. Acțiune în care s'a bucurat de un succes deplin.

S'a interesat și a aflat adresa primului gardian dela penitenciar. A mers la locuința acestuia cu diverse daruri printre cari și băutură. A făcut cunoștință cu soția acestuia. Prin ea, după mai multe vizite, a cunoscut pe primul gardian cu care s'a împrietenit și prin care a stabilit apoi o legătură cu BARBU ZEVEDEI. A cerut prin gardian lista cu adresele respective. BARBU ZEVEDEI a comunicat la rândul-i tov. TECHARI GEORGESCU acest lucru. Tov.TECHARI GEORGESCU era șeful grupului comunist din penitenciar. Necunoscând pe niciunul din noi, era normal să nu aibă încredere, cu atât mai mult cu cât legătura era chiar prin gardianul șef. În consecință a dispus să nu ni se dea nimic - nici o listă. Credea că este o cursă de-a siguranței.

Tot prin gardianul șef am reușit să mai trimitem alimente și bani și să ne informăm cu privire la forța de pază de care dispune penitenciarul - aproximativ 12 gardieni.

BETEA nu a renunțat. A încercat din nou să obținem lista dela BARBU ZEVEDEI fără știrea Tov.TEOHARI GEORGESCU.

Însă, o convorbire telefonică avută cu BELU ZILBER din București, a determinat plecarea noastră imediat la București. La această convorbire nu am participat.

Raportul către Partid, cu această misiune de Partid l-a făcut BETEA. Nu am văzut raportul și nu-i cunosc conținutul.

BELU ZILBER cunoștea toată această chestiune prin el s'a făcut legătura între noi și NUTU FUXMAN, tot timpul, și tot prin el am cunoscut - eu personal - pe NUTU FUXMAN așa încât știam că BELU ZILBER este în legătură cu NUTU FUXMAN.

MANAILA și GOLOPENTIA știau despre această chestiune însă nu știu ce anume știau și nici cine-i informase.

Plecarea noastră cu mașina Institutului s'a făcut cu știrea lor. Cu GOLOPENTIA, înainte de plecare, am avut o întâlnire la Institut, prilej cu care mi-a dat o scrisoare de recomandatie către învățătorul pensionar NEAMTU din Caransebeș - tatăl lui OCTAVIAN NEAMTU din Fundații - Dir. Gral - prin care scrisoare îl ruga pe bătrânul NEAMTU să-mi dea concursul pentru găsirea unei locuințe la Caransebeș - locuință de care am nevoie pentru a mă odihni fiind surmenat de muncă.

Rezultă clar că știa că eu urmează să rămân un timp mai îndelungat la Caransebeș - lucru care însă nu s'a întâmplat fiind chemat și eu la București odată cu BETEA,

Deschis nu am vorbit cu GOLOPENTIA nimic cu privire la această chestiune niciodată - nici ulterior.

Tot atunci când mi-a înmănat scrisoarea, mi-a atras atenția să fiu cu băgare de seamă, fără să precizeze ceva.

Pe BELU ZILBER l-am cunoscut după venirea mea din Transnistria și Ucraina adevărat în vara anului 1944 înainte de a primi misiunea cu privire la Caransebeș. Nu țin minte dacă mi-a fost prezentat de STEFAN POPESCU sau de BETEA NICOLAE. Țin minte că mi-a fost prezentat pe trotuarul din fața Institutului Central de Statistică din Splaiul Unirii 28.

După această prezentare am fost invitat la el acasă unde am primit misiunea respectivă și unde am cunoscut și pe NUTU FUXMAN în Str.Dionisie Lupu No.2. Această a fost legătura mea cu BELU ZILBER înainte de plecarea la Caransebeș.

De el mi-a vorbit STEFAN POPESCU și BETEA. Mi-au spus că este un vechiu luptător comunist și că el, ZILBER, este bun prieten cu MANUIA și ANTON GOLOPENTIA.

În timpul misiunii dela Caransebeș nu am avut personal legătură cu el ci BETEA.

La înapoarea noastră din Caransebeș am fost cu BETEA la BELU ZILBER acasă, unde am întâlnit-o și pe NUTU FUXMAN și unde le-am vorbit despre întâmplările petrecute în misiunea avută.

Tot BELU ZILBER mi-a dat misiune ca să-l ajut pe STEFAN POPESCU la găsirea de tipografi verificați cu cari să tipărim primele numere din "România Liberă" format mare la imprimeria Institutului - imprimerie pe care o conducea STEFAN POPESCU.

În ziua de 23 August a venit pela tipografie BELU ZILBER care ne-a spus să fim gata cu toate. Asta a fost de dimineață. Spre seară, în jurul orei 20, a venit cu o mașină foarte vesel, ne-a îmbrățișat și ne-a comunicat că lovitura a reușit să ascultăm la radio.

A doua zi a apărut primul număr din "România Liberă" format mare. La el au colaborat PATRASCANU, BELU ZILBER, ANTON GOLOPENTIA și alții.

Cât timp am lucrat la "România Liberă" venea zilnic pela redacție.

Apoi când am fost chemat la Uniunea Patriotilor de LEVENTE ne-am văzut foarte rar.

Am fost la el acasă de 2-3 ori cu STEFAN POPESCU și de 5-6 ori cu BETEA NICOLAE. Aproape întotdeauna o întâlneam acolo și pe NUTU FUXMAN.

Discuțiuni cu el nu am avut și nici nu am fost în raporturi de prietenie.

Începând din anul 1947 nu l-am mai întâlnit. Am fost doar la lecția lui de deschidere când a fost numit profesor universitar. De atunci nu l-am mai văzut niciodată.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

13 Octombrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răduț Andrei născut în com. Beclau jud. Iones la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Până pe ziua de 24 Aug. 1944 nu am cunoscut pe nimeni din Comitetul Central. La 24 Aug. 1944 l-am cunoscut pe Lucretiu Patrasnească Nr. 14, unde am fost trimis de Belu Zilber pentru a lua un articol ce trebuia tipărit în ziarul „România Liberă”.

Apoi, la aproximativ o săptămână după această dată, mi-a fost prezentat de Mihail Levente, Tor. Agiu Constantin.

Pentru urmărirea arită la Caransebeș, nu știu de cine am fost propus, nici în urma cărui fapt am fost propus, nici cine și cui amme i-s-a vorbit de mine pentru această misionare.

Ne știind cine m'a propus, nu pot să știu ce legături am avut cu persoana care m'a propus.

Pe Betea îl cunoșteam încă din serviciul social și echipele studentesce ale Fundației, cu care eram colegi la statistică și cu care eram în raporturi de prietenie. Nu știu cine l-a propus pentru Caransebeș, și nici în urma cărui fapt.

După această misionare mi s'a vorbit, după câte îmi amintesc, prima dată în casă la Belu Zilber unde tra de față Betea cu care m'am dus, Belu Zilber,

Andrei Răduț

Nutu Furman care mi-a fost prezentată atunci, și probabil Ștefan Popescu - nu mai știu numele precis. Atunci am fost întrebat de Belu Zilber și Nutu dacă sunt de acord să merg într-o mișcare de Partid împreună cu Betea și eventual Dancea Ioan, mișcare periculoasă și grea. Am răspuns afirmativ.

Și mai discutat despre mijlocul de deplasare - marșina Institutului de Statistică și s'a hotărât, cred, tot atunci, ca plecarea să se facă prin Sibiu pentru a lua contact cu un membru de-al familiei lui Barbu Zevudei, cu care să ne deplasăm apoi la Caransebeș, și prin care să putem lua contact cu cei din înclinare - Apoi mi s'a fixat o întâlnire cu Nutu Furman, după care ne-am despărțit.

Întâlnirea cu Nutu Furman am avut-o cred chiar a doua zi în grădina ierburii, de unde împreună am mers la ea acasă, unde mi s'a spus de către Nutu - eram numai noi doi - că mișcarea noastră, mișcare la care ne-am angajat, este de a lua contact neapărat cu cei din penitențiarul Caransebeș - comuniști - pentru a le duce vestea și să se pregătească o lovitură de stat, să fie gata și să aștepte cu încredere. Trebuia să le ducem de asemenea bani și alimente pentru că în momentul loviturii de stat să fie oarecum mai întăriți și să aibă și un ban la ei ca în ipoteza că nu scapă să aibă posibilitatea de a se deplasa - Mi-a mai spus că eu va trebui să rămân și după această mișcare în continuare la

Nutu Furman

Caransebeș, de unde voi avea contact tele. fonic cu ea prin Belu Zilber. La Caransebeș mai trebuie să ne informăm și unități militare sunt în localitate și de ce faptă este paza în declinarea ca eventual, dacă va fi nevoie, să forțăm evacuarea tovarășilor de acolo.

Tot atunci mi-a comunicat că s'ar putea arhiva Partidului a cășut și măicuța născută, nu se știe precis cine mai este dintr-un tovarăș în acea declinare afară de Tor. Teohari Georgescu și grupul arestat de la Sibiu - Adică Tor. Viște Ioan și Barbu Zevodiu -

Mi-a mai spus să căutăm să ne descurcăm cum știm, dar să ne îndepărțăm puțin de ea.

După aceasta ne-am despărțit rămânând ea chestiunile de amănunt să le punem la punct cu Betea și Oancea Ioan.

După activitatea lui Natu Furman și caștele Partidului nu știam decât că lucrează la Ajutorul Roșu - Lucru care mi-a fost comunicat - cred de Belu Zilber.

În această vreme era nevoie de mai multe persoane pentru a putea avea contact cu cei din prizonierat neavând nici un fel de legătură. Oamenii, fuseseră anstări universitari la Universitatea din Cluj, coleg cu Barbu Zevodiu și prieten cu al acceptivă iar universitatea era unitată la Sibiu. El știa că Barbu Zevodiu este din județ Sibiu și știa că se numea că este prieten cu șeful de Lucrări de la Universitatea din Sibiu, anume Roșca, care știe din ce localitate este Barbu Zevodiu și ce unde apropiată are - fosti rușii etc - , cu care din acești unde este în raporturi mai strânse, ca să putem avea contact cu acea rudă din

lui Barbu Zvedei, mola pe care nă o luăm
cu noi la Caransebeș n'prim care, acolo,
nă putem intra în contact cu tovarășii din
includoare - Autorizația de vorbitor trebură
nă fie obținută prin Insp. General al peni-
tenciarelor - Romanescu - pe care-l cunoș-
tea Oancea Ioan.

Pentru acest scop, ne-am înarmat
frecare din noi trei cu câte un ordin
de serviciu dela Institut ca nă avem
o justificare oficială a drumului
se urma nă facem. Ordinul de serviciu
al lui Oancea era pentru a controla
activitatea judecătorilor mititi de
pace. Al meu pentru a verifica statis-
tica școlară iar al lui Betea avea
caracter general - Dacă fratele lui
Barbu făcea parte din judecătoria
de pace trebură nă ea contact cu el
Oancea - Dacă nu era în judecăto-
ria de pace atunci trebură nă ~~avea~~
iau contact cu întrucât eram in-
formați că fratele lui Barbu Zve-
dei este învâțător n' eu inspectam
statistica școlară - Dar la nevae
trebură nă ea contact Betea care avea
competență generală.

Dupăce, teoretic, toate acestea au fost
puse la punct, am plecat la drum
n' am procedat exact după planul
stabilit. Am luat contact la Sibiu
cu Roșca care ne-a spus precis
că fratele lui Barbu Z.
este învâțător. Ne-a mai spus că
fratele lui Zvedei este în raporturi
foarte bune cu Zvedei.

La Sibiu, Betea a luat contact cu
controlorul șef statistic județean pentru
a-i comunica inspectia noastră în județ.
Apoi eu cu Oancea am plecat în
com. unde funcționa Barbu Silvestru ca
învățător, trecând prin com. Miercurea
Sibiului, centru de plasă, de unde am
luat cu noi, după ce i-am făcut o inspec-
ție minora, pe cenzura statistică de
plasă - o fată funcț. pînă de Insti-
tutul Central de Statistică, cu care am
mers în comună unde funcționa Barbu
Silvestru - Într-un timp am fost înfor-
mati că Barbu Silvestru face parti-
dii judecătorești de împăcînire așa
că în timp ce eu treceam să stau
de vorbă cu protul și notarul, tot
din judecătoria de împăcînire,
Oancea trecea să aranjeze lucruri
cu Barbu Silvestru. Apoi s'a
întîmplat. După inspectia făcută,
Barbu Silvestru în urma înțelegerii
cu Oancea, m'a rugat de noi să-l
luăm cu mine la Miercurea.
Ajunși la Miercurea ne-am despărțit
de cenzura statistică și am plecat
apoi în liniște cu Barbu Silvestru
la Sibiu -

La Sibiu Oancea a pretextat că
nu poate veni mai departe cu noi.
Ne-a dat un bilet de vizită cu care
ne-am prezentat la Oenel. Mari
unde era dispersată. Din Sora a
Articulat,

-6-

Penitenciilor iar ^{după} ~~după~~ ^{Grig} ~~Grig~~ Romanescu a eliberat autorizația respectivă.

Apoi am plecat mai departe la Caransebeș cu, Betea și Barbu Silvestru.

Între timp l-am instruit, împreună cu Betea, pe Barbu Silvestru ce anume trebuie să facă.

Trubnea, la vorbitor, îi comunică lui Zevedei că a venit împreună cu Oancea și Betea. (Deși erau cu un Oancea - însă pe Oancea îl cunoștea și avea încredere în el - la fel îl cunoștea Zevedei și pe Betea - pe mine nu mă cunoștea încă și avea sens să-i comunică numele meu) - Trubnea să-l întrebe cine mai este acolo cu el, să-i comunice că în curând se va da o lovitură de stat și în special să-i ceară o listă a tuturor rușilor celor incluzi - comunisti - pentru că în numele acestor ruși să li se poată trimite bani și alimente. Această listă trubnea să ne-o comunice printr-o legătură pe care o aveau ei cu cineva din afara penitenciarelor și prin care ne putea primi în urmă această listă. Barbu Silvestru, prea fricos să a făcut decât să-l ruga să-l informeze că și-au cumpărat, banii și să-i comunice că Oancea și Betea sunt la Caransebeș cu el și că în curând vor scăpa totuși -

După aceasta, l-am expediat pe Barbu Silvestru acasă plătindu-i cu totul -

Ant. Răduț

Neatingându-l prin Barbu Silvestru tocmai cel mai important punct din cadrul mării încredințate, Betea a hotărât să tracă singur la o acțiune aventuroasă și foarte periculoasă - Acțiune în care s'a bucurat de un succes deplin.

S'a interesat și a aflat adresa primului gardian de la penitenciar. A mers la birou, a aceluia cu diverse claruri printre cari și băntură. A făcut cunoștință cu soția acestuia. Prin ea, după mai multe vizite, a cunoscut pe primul gardian cu care s'a împrietinit și prin care a stabilit apoi o legătură cu Barbu Zevedei - A cerut prin gardian lista cu adresele respective. Barbu Zevedei a comunicat la rândul-i Tot. Teohari Georgescu acest lucru. Tot. Teohari Georgescu era șeful grupului comunist din penitenciar. Necunoscând pe niciunul din noi, era normal să nu ai bătăie să credem, cu atât mai mult cu cât legătura era chiar prin gardianul șef - În consecință a dispus să nu mi se dea nimic - nici o listă - Credea că este o cursă de-a sigură și -

Tot prin gardianul șef am reușit să mai trimitem alimente și bani și să ne informăm cu privire la forma de plată de care dispune penitenciarul - aproximativ 12 gardieni -

Betea nu a renunțat. A încercat din nou să obținem lista de la Barbu Zevedei fără știrea Tot. Teohari Georgescu. / Antur...

Însă, o convorbire telefonică avută cu Belu Zilber din București, a determinat plecarea noastră imediat la București - La această convorbire nu am participat.

Raportul către Partid, cu această minune de Partid l-a făcut Betea. Nu am văzut raportul, și nu-l cunosc conținutul -

Belu Zilber cunoștea toată această chestiune prin el și-a făcut legătura între noi și Nufu Furman, tot timpul, și tot prin el am cunoscut cu personal pe Nufu Furman așa încât știam că Belu Zilber este în legătură cu Nufu Furman -

Mămăila și Solopentia știau despre această chestiune însă nu știu ce a urmat, știau și aici cine-i informase -

Plecarea noastră cu marina Institutului s-a făcut cu stirea lor. Cu Solopentia, înainte de plecare, am avut o întălmire la Institut, prilej cu care mi-a dat o scrisoare de recomandare către Învățătorul pensionar Neamtu din Caransebeș - totuși lui Octavian Neamtu din Fundați - din Grăd - prin care ruga pe bătrânul Neamtu să-mi dea concursul pentru găsirea unei locuințe la Caransebeș - locuință de care am nevoie pentru a mă odihni fiind surmenat de muncă.

Autograful

Rezultă clar că știa că eu
vinsează în numărul un timp mai
înde lungat la Carausebes - lucru
care iusa mi s'a împlătit fiind
chemat și eu la București odată
cu Betea -

Deslus nu am vorbit cu Golopentia
nici cu privire la această chesti-
une miciodată - nici ulterior -

Tot atunci când mi-a înmănat
scrimoara, mi-a atras atenția
că nu fiu cu bagare de seamă, fără
să precizeze ceva -

Pe Belu Zilbăr l-am cunoscut oclipă veni-
rea mea din Transnistria și Ucraina ade-
că în vara anului 1944 înainte de a
primi minunea cu privire la Carausebes.
Nu țin minte dacă mi-a fost prezentat de
Stefan Popescu sau de Betea Nicolae -
În minte că mi-a fost prezentat petro-
tuarul din fața Institutului Central de
Statistică din Splaiul Unirii 28 -

După această prezentare am fost in-
vitat la el acasă unde am primit
minunea respectivă și unde am cu-
noscut și pe Nelu Fuximau în Str. Dio-
nimie După Nr. 2. Aceasta a fost legă-
tura mea cu Belu Zilbăr înainte de
plecarea la Carausebes. De el mi-a
vorbit Stefan Popescu și Betea. Mi-au
apăs că este un vechi luptător comu-
nist și că el, Zilbăr, este bun prieten
cu Mănușila și Antoi Golopentia.

În timpul minunii de la Carausebes nu
am avut personal legătură cu el și Betea.
Ant. Rădu

La înapoierea noastră din Caransebeș am
fost cu Betea la Belu Zilbăr acasă, unde
am întâlnit-o și pe Nufu Furman și unde
le-am vorbit despre întâmplările petru căte
la mine nea a uită.

Tot Belu Zilbăr mi-a dat miniu nea
ca mi-e ajut pe Ștefan Popescu la
găsirea de tipografi verificați cu cari
mi tipărim primele numere din „Româ-
nia Liberă” format mare la imprimăria
Institutului - imprimărie pe care o con-
ducea Ștefan Popescu.

În ziua de 23 Aug. a venit pe la
tipografia Belu Zilbăr care mi-a
opus mi-a fost gata cu toate. Artă a
fost de olinu ventă. Spre seară,
în jurul orei 20, a venit cu o ma-
și mi-a fost foarte vesel, mi-a îmbrățișat
și ne-a comunicat că lovitură
a reunit mi-a ascultăm la radio.

A doua zi a apărut primul
număr din „România Liberă” format
mare - La el au colaborat Patrasca-
nu, Belu Zilber, Aurea Golopiatu
și alții -

Cât timp am lucrat la „România
Liberă” venea zilnic pe la redacție.

Apoi când am fost chemat la
Uniunea Patriotilor de Levente
ne-am văzut foarte rar -

Am fost la el acasă de 2-3 ori
cu Ștefan Popescu și de 5-6 ori
cu Betea Nicolae - Aproape întot-
deauna o întâlneam acolo și
pe Nufu Furman. - Anturati

Discutăm eu el nu am avut și nici nu
am fost în raporturi de prietenie.

Începând din anul 1947 nu l-am mai
întâlnit. Am fost doar la lecția lui
de deschidere când a fost numit profesor
universitar. De atunci nu l-am mai vă-
zut nici-o dată.

Aceasta îmi este declarația pe
care o susțin și semnez proprie -

13. oct. 1949

Ant. Rădulescu

180

1325-
18.8.943D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

După venirea mea din misiunea avută la Caransebeș
am rămas tot timpul la București. Locuiam chiar la tipografia
Institutului Central de Statistică din Str. Latină No. 8, împreună
cu STEFAN POPESCU unde amenajaserăm o încăpăpere. Eu nu aveam
locuință.

Cu aproximativ trei săptămâni sau o lună de zile
înainte de 23 August - adică imediat după ce mă înapoiasem din
Caransebeș - am primit, prin BELU ZILBER însărcinarea de a-l
ajuta pe STEFAN POPESCU la găsirea de tipografi pentru tipă-
rirea primelor numere din "România Liberă" format mare. Pentru
acest lucru STEFAN POPESCU a cerut concursul tipografului LAZA
care lucra la Monitorul Oficial.

Tipografiile au fost găsiți în această perioadă de
timp. Aproape toți erau din cei cari lucrau la tipografia
Institutului de Statistică și cari erau evrei cari prestau
muncă obligatorie la acea tipografie.

Discuțiile cu acești tipografi le-a purtate STEFAN
POPESCU care le era șef ajutat și de GAVRIILA MARCUSON care
și el lucra la tipografie - tot evreu fiind și el la muncă
obligatorie.

GAVRIILA MARCUSON, în 1947, când l-am întâlnit,
lucra la Comisia Culturală a Partidului C.C.

Imi amintesc de următorii tipografi cari lucrau
acolo: FINCHELSTEIN, MUNTEANU, BENONE, CAHANE, ANTONICA și
alții a căror nume nu-l mai rețin.

Această muncă a cundus-o STEFAN POPESCU. Eu nu am avut prea mare contribuție. Pe mine tipografii nu mă cunoșteau. Am discutat doar cu GAVRILA MARCUSON această chestiune în afară de STEFAN POPESCU.

Îmi amintesc că o parte din tipografi au refuzat munca. Printre ei era unul cu numele EDY. Pe ceilalți nu-i rețin. Îi știe și ST. POPESCU și GAVRILA MARCUSON.

Legătura o avea STEFAN POPESCU cu BELU ZILBER - legătură superioară.

Recomandările - adresele - tipografilor au fost date, după câte știu minte de tipograful LAZAR dela Monitorul Oficial.

Căutarea lor s'a început cu aproximativ 3-4 săptămâni înainte de 23 August. Această muncă a făcut-o STEFAN POPESCU.

Aprobarea tipăririi trebuia dată de MANUIA și GOLOPENTIA. Probabil să o fi cerut BELU ZILBER care era în raporturi de prietenie cu ei. Nu cunosc această chestiune.

Conducerea tehnică a lucrărilor o avea STEFAN POPESCU.

În primele zile, linia politică a ziarului o fixa PATRASCANU împreună cu BELU ZILBER. Apoi a venit GRIGORE PREOTEASA care a luat conducerea ziarului ajutat de TRAIAN SEIMARU, IOAN CALUGARU și alții.

La aproximativ o săptămână de zile după 23 August, întâlnindu-l pe LEVENTE am plecat dela "România Liberă" la Uniunea Patrioților.

Greutatea atunci, era difuzarea ziarului. Nu erau mijloace de locomoțiune. Nemții bombardau intens capitala. Noi ne deplasam cu ziarele pe care le distribuiam în special pe la adăposturi unde era lumea adunată.

Au vândut pe stradă ziare în acele zile, CANCEA ION, ANTON GOLOPENTIA, eu și alții până când s'a organizat această operațiune.

Ca mijloc de locomoție aveam aceeași mașină a Institutului cu care fuseserăm la Caransebeș.

Alte amănunte nu-mi amintesc din această perioadă de timp. Știu că ȘIBETEA venea pe acolo.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și o semnez, propriu.

ss. ANTON RATIU

13 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rădu Anton născut în com.
Buclean jud. Iones la 14 Martie 1916, domiciliat
în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar
următoarele:

După venirea mea din mîmuna
avută la Caransebeș, am rămas tot
timpul la București - Locuiau chiar
la tipografia Institutului Central de
Statistică din Str. Latină Nr. 8, împreună
cu Ștefan Popescu unde amenajaserăm
o încăperie - Eu nu aveam locuință.

Cu aproximativ trei săptămîni sau
o lună de zile înainte de 23 August
- adică imediat după ce mă însoția-
sem din Caransebeș, am primit, prin
Belu Zilbör înmînarea de a-l aju-
ta pe Ștefan Popescu la gîră
de tipografi pentru tipărirea primelor
numere din „România Liberă” format
mare. Pentru acest lucru, Ștefan Popescu
a cerut concursul tipografului Lazăr
care lucra la Monitorul Oficial.

Tipografuli au fost găsiți în această
perioadă de timp. Aproape toți erau
din ei cari lucrau la tipografia In-
stitutului de Statistică și cari erau evrei
cari presta munca obligatorie la
această tipografie -

Disputile cu acești tipografi le-a purtat
Ștefan Popescu care le era ref. ajutat și de
Gavrilă Marcușon care și el lucra la
tipografie - tot evreu fiind și el la munca obligatorie
Ant. Rădu

Gavilă Marcuson, în 1947, când l-am
întâlnit, lucra la comisia culturală
a Partidului C.C. -

Ami ai mei de următorii tipografi-
cari lucrau acolo: Finchelstein, Muntea-
nu, Berone, ^{Catigue} Antonică și alții a căror
nume nu-l mai știu -

Această muncă a condus-o Ștefan
Popescu. Eu nu am avut prea mare
contribuție - Pe mine tipografia nu
mă cunoșteau - Am discutat doar
cu Gavilă Marcuson această chesti-
une în afara de Ștefan Popescu -

Ami ai mei că o parte din
tipografi au refuzat munca. Printu-
li era unul cu numele Edij - Pe ce-
lalti nu-i știu. Între Șt. Popescu
și Gavilă Marcuson -

Legătura o avea Ștefan Popescu
cu Belu Filbăr - legătură superioară -

Recomandările - adunale - tipogra-
filor au fost date, după câte tori mi s-a
dat tipograful Lapăr dela Monitorul Oficial,

Cântarea lor s'a început cu aproxi-
mativ 3-4 săptămâni înainte de 23
August - Această muncă a făcut-o
Ștefan Popescu -

Aprobarea tipăririi tru lucru data
de Mănușila și Golopentia. Probabil
mă o fi cerut Belu Filber care era
în raporturi de prietenie cu ei - Nu
cunosc această chestiune.

Conducerea tehnică a lucrărilor
o conducea Ștefan Popescu -
amintea

În primele zile, linia politică a ziarului o fixa Patrascanu împreună cu Belu Zilber. Apoi a venit Grigore Preuteasa care a luat conducerea ziarului aputată de Traian Selmașu, Ioan Căluțanu și alții -

La aproximativ o săptămână de zile după 23 Aug. s'au întors din-
du-l pe Levente care plecat de la România Liberă la Uniunea Patrioților -

Suntăția atunci, era de fugă zăria ziarului - Nu erau mijloace de locomotivă - Veniți brăbarău intruș capitala. Noi ne deplasăm cu ziarele pe care le dădă-
bucam în special pe la adă-
posturi unde era lumea adunată -

Au vândut pe strădă zăre în acele zile, Oancea Ioan, Anton Golopentia, eu și alții până când s'a organizat această operațiune.

Ca mijloc de locomotivă aveam ocazi man'nă a Institutului cu care fusese rău la Caransebeș -

Alte amănunte nu mi amintesc din această perioadă de timp -
Știu că n' Betea venea pe acolo -

Această mi este declarația pe care o motivez în sume propriu -

13. oct. 1949 Autmat,

184

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet No. 17 declar următoarele :

La începutul anului 1948, când funcționeam la Controlul Economic în calitate de subdirector, în urma unor reclamațiuni scrise primite de la Prof. universitar SERBAN IVANCEANU avocatul firmei DOZZI - Sinaia și mai cu seamă în urma unei note informative primite de la Ministerul Afacerilor Interne - notă trimisă oficial împreună cu un întreg dosar privind măsurile abuzive luate de Serviciul județean de Control Economic Prahova prin șeful Serviciului Subinspector General TANASESCU și cumnatul acestuia. Inspectorul POSNA etc., în legătură cu o serie întreagă de abuzuri printre cari figura în primul rând firma DOZZI - Sinaia - fabrică de salam, am determinat un supracontrol și o anchetă la Serviciul Jud. Prahova.

Rezultatul anchetei a confirmat sinceritatea notelor informative primite atât prin av. IVANCEANU cât și a celor primite prin M. Af. Interne.

În linii generale, abuzul Subinsp. Gral TANASESCU consta din următorul fapt. Dresase un proces verbal de sabotaj firmei DOZZI pentru motivul că dosise o cantitate de aproximativ 4.000 Kgr. untură pe care nu o trecuse în declarația de stoc, fără să țină seama de documentele prezentate de firmă din care rezulta categoric că cele aproximativ 4.000 Kgr. de untură necomestibilă - industrială - rezultată din topiri de diverse resturi și totuși era înregistrată și nu aparținea firmei DOZZI ci era dată în păstrare firmei de către Cercul Teritorial Prahova.

În această privință existau documente oficiale - o întreagă corespondență oficială între firma DOZZI și Cercul Teritorial Prahova cu privire la această untură, încă din 1945 care continua și-n anii următori.

Din această corespondență se vedea că Cercul Teritorial este proprietarul cantității respective de untură. Firma cerea repetat cu adrese oficiale în toți anii, Cercul Teritorial să ridice untura iar Cercul Teritorial cerea, tot cu adrese oficiale să mai păstreze untura.

Ancheta făcută a dovedit că dresarea actelor a fost o răzbunare a Subinsp. Gral TANASESCU pentru că frații DOZZI, proprietarii firmei, nu acceptaseră să-i dea cumnatului lui TANASESCU - insp. POSNA - secretul de fabricație al salamului de Sibiu. TANASESCU avea un unchiu care avea o fabrică de salam între Făgăraș și Sibiu - nu știu în ce localitate, care vroia ca în fabrica lui, să facă salam de Sibiu după rețeta DOZZI. Incercările lui TANASESCU de a obține secretul salamului au durat cam o jumătate de an.

În acest timp a arestat proprietarii firmei văzând că pe cale pașnică nu poate obține ceea ce viza. Întrucât nici prin arestarea fraților DOZZI nu a putut obține secretul le-a adresat procesul verbal respectiv, i-a dat în judecată și au fost condamnați la câte 25 ani muncă zilnică. În ziua procesului - adică în prezina procesului, TANASESCU a ordonat arestarea martorilor pe cari îi avea firma pentru a nu se putea prezenta la proces. Arestarea a făcut-o Insp. POSNA care era controlor permanent la fabrica COSTINESCU - Sinaia și care nu avea nici-o competență în legătură cu firma DOZZI. Martorii au fost reținuți chiar la firma COSTINESCU. În ziua următoare, adică în ziua procesului, le-a dat drumul dar le-a reținut actele pentru a nu se putea prezenta la proces.

Toate acestea, precum și altele au fost constatate cu prilejul anchetei făcute. TANASESCU făcuse nenumărate abuzuri împreună cu câțiva din subalternii lui, lucru de care ne sesizase și Ministerul Af. Interne.

După terminarea anchetei, Prof. SERBAN IVANCEANU avocatul firmei, care-mi era profesor la Facultatea de Drept și cu care eram în raporturi oarecum amicale - prin el obțineam dela biblioteca facultății cursurile de cari aveam nevoie și tot cu ajutorul lui obțineam scutirea de frecvență pe toți anii - m'a rugat să-i dau o copie de pe referatul cu privire la acea anchetă pentru a-l arăta președintelui de Tribunal Prahova spre a obține mai ușor aprobarea recursului.

I-am dat copia cerută. IVANCEANU nu s'a ținut de cuvânt și a utilizat în instanță această copie. În momentul în care am aflat despre acest lucru mi-am prezentat demisia care a fost aprobată.

Demisia mi-am prezentat-o secretarului General M. LEVENTE în luna Martie 1948. Demisia nu mi s'a cerut. Prin această demisie am vrut să mă autosanționez pentru greșeala făcută.

I-am comunicat lui LEVENTE motivul demisiei expunându-i toată această poveste la el în Cabinet.

Cu acel prilej, mi-a spus, după cum am mai declarat, că regretă fiindcă tocmai se gândise să-mi spună să caut o armă de vânatoare la palat și niște cartușe pe care are de gând să i le dea tov. PARVULESCU dela Comisia de disciplină a Partidului, prilej cu care vroia să-i vorbească de mine și să-l roage să mi se dea muncă de reabilitare - tocmai fusesem exclus din Partid.

Apoi m'a întrebat ce am de gând să fac. I-am spus că vreau să solicit un post de învățător într'un sat oarecare. Mi-a recomandat să mă adresez tov. SIMION - din Ministerul Învățământului Public - pe care-l cunoșteam dela Uniunea Patrioților.

Mi-a atras atenția ca măcar pe viitor să fiu mai cu măgare de seamă.

După această discuție am părăsit cabinetul lui, despărțindu-ne în termeni foarte amicali. Altu nu l-am mai întâlnit de atunci.

Referatul pe care i l-am dat lui IVANCEANU SERBAN - copia - era făcut de Subdirectorul OPROIU CONSTANTIN dela Corpul de Control.

OPROIU CONSTANTIN cunoaște toată această chestiuni și poate fi întrebat.

Motivul care m'a determinat să-i dau lui IVANCEANU copia respectivă, era obligația ce o aveam față de el. În fond am făcut o faptă nesocotită pentru care am căutat să mă sancționez singur.

Acest fapt l-am expus la anchetă imediat după arestarea mea atunci când am fost întrebat cauza demisiei mele.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

13 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rădu Anton, născut în com. Beclăuș jud. Semeș la 14 Martie 1916, domiciliat în București str. Jules Michel Nr. 17, declar următoarele:

La începutul anului 1948, când funcționam la Centrul Economic în calitate de subdirector, în urma unor reclamațiuni scrise primite de la Prof. Universitar Șerban Ivănceanu avocatul firmei Dozzi - Sinaia și mai cu seamă în urma unei note informative primite de la Ministerul Afacerilor Interne, - notă trimisă oficial împreună cu un putreg oșar privind mănunchi abuzive luate de Serviciul Județean de Control Economic Prahova prin Șeful Serviciului Subinspector General Tănăsescu și conținutul acestuia - Inspectorul Posner, în legătură cu o serie întreagă de abuzuri printre care figura în primul rând figura firma Dozzi - Sinaia - fabrică de mlașcă, am determinat din supracontrol și o anchetă la Serviciul jud. Prahova.

Rezultatul anchetei a confirmat încredințarea notelor informative primite atât prin av. Ivănceanu cât și a celor primite prin M. Af. Interne.

În linii generale, abuzul Subinsp. Șef Tănăsescu constă din următorul fapt. Dreptase un proces verbal de mlașcă firmei Dozzi pentru motivul că doține o cantitate de aproximativ 4000 kg. mlașcă pe care un ~~o~~ treceuse ~~în~~ în declarația de sta. fără să țină seama de documentele prezentate de firmă din care rezeșea

categorie cu cele aproximativ 4.000 kg. de untură necomertibilă - industrială - rezultată din topiri de diverse resturi și feturi era înregistrată și nu aparținea firmei Dozzi ci era elată în posesia firmei de către Cercul Teritorial Prahova.

În această privință se întău documente oficiale - o întreagă corespondență oficială între firma Dozzi și Cercul Teritorial Prahova cu privire la această untură. Încă din 1945 care continuă și în anul următor. Din această corespondență se vede că Cercul Teritorial este proprietarul cantității respective de untură. Firma cere repetat cu adresă oficială în tot anul, cercului Teritorial să ridice untura iar Cercul Teritorial cerea, tot cu adrese oficiale să mai primească untură.

Aucluta făcută a dovedit că drumul actelor a fost o răzbunare a subr. S. G. Tănăsescu pentru că frații Dozzi, proprietarii firmei, nu acceptaseră să-i dea cumnatului lui Tănăsescu - in. P. S. - meritul de fabricație al salamei lui de Sibiu - Tănăsescu avea un atelier care avea o fabrică de salame între Făgăraș și Sibiu - un ptu în această localitate, care vroia ca în fabrica lui să facă salame de Sibiu după rețeta Dozzi - Încercările lui Tănăsescu de a obține meritul salamei lui au durat ca un o jumătate de an.

În acest timp a arătat proprietarii mei ~~Văzduh~~ că pe cale pacnică nu poate obține creșterea viză - Într-un câț mic prin arătarea fratelui Dozzi mi a putut obține recitul le-a dăruit procesul verbal respectiv, i-a dat în judecată și au fost condamnați la câte 25 ani muncă silnică. În ziua procesului - adică în ziua procesului, Tănăsescu a ordonat arătarea martorilor pe care în avea firma pentru a nu se putea prezenta la proces - Arătarea a făcut-o - Împ. Poena care era controlor permanent la fabrica Cotiureu Sinaia și care în avea mic-o competență în legătură cu firma Dozzi. Martorii au fost reținuți chiar la fabrica Cotiureu - În ziua următoare, adică în ziua procesului, le-a dat drumul dar le-a reținut actele pentru a nu se putea prezenta la proces -

Toate acestea, precum și altele au fost constatate cu pitejul auctei făcute - Tănăsescu făcuse denunțuri abuzuri împotriva cu câțiva din subalternii lui, lucru de care ne vorbim și Ministerul Af. Interne.

După terminarea auctei, Prof. Serban Voănucanu avocatul firmei, care-mi era profesor la Facultatea de Drept și cu care eram în raporturi oarecum amicale - prin el obțineam dela biblioteca facultății cărțile de

Ant. Rădu

cară aveam mare n' tot cu ajutorul
lui obținurem sentința de prevențio
pe toți anii - m'a rugat să-i dau
o copie de pe referatul cu privire la
acea achiziție pentru a-l arăta pre-
ședintelui de Tribunal Prahova spre
a obține mai ușor aprobarea recursului.

I-am dat copia ceruto. Învece-
m nu s'a făcut de curând n' a
utilizat în instanță această
copie. În momentul în care am
aflat după depe sunt lucruri mi-am
prezentat de minia care a fost aprobată.

De minia mi-am prezentat-o Secreta-
rului General M. Levente în luna
Martie 1948 - De minia nu mi s'a
cerut. Prin această de minie au
vrut să nu se autosanctioneze pentru
greșala făcută -

I-am comunicat lui Levente conțin-
utul de miniei expunându-i toate
această poveste la el în cabinet.

Cu acel prilej, mi-a spus, după
cum am mai declarat, că regreta
fiindcă tot mai se găndesc să mi
spună să caut o armă de vâ-
nătoare la palat n' vînt cartuse
pe care are de gînd să-i dea
tov. Păvulescu dela Cminia de
disciplină a Partidului, prilej
cu care vroia să-i vorbească de
mine și să-l roage să mi se
dea mîncă de reabilitare - tot mai
fusesem exclus din partid -

Apoi m'a întrebat ce am de gînd
să fac. I-am spus că vreau să scriu
într-un

un post de învătător într'un sat care - Mi-a recomandat să mă adresez Tot. Siuim-ului Milutin

Învățămintului Public - pe care l-am cunoscut de la Uniunea Patruților.

Mi-a atras atenția ca măcar pe viitor să fiu mai cu băgare de seamă.

După această discuție am părăsit cabinetul lui, despărțindu-ne în termeni foarte amicali - Altfel nu l-am mai întâlnit de atunci.

Referatul pe care i-l-am dat lui Ivăncăuș Serban - copia - era făcut de subdirecțiunea Oproim Căntărești de la Corpul de Control.

Oproim Căntărești cunoaște toată această chestiune și poate fi înțeles.

Motivul pentru care m-a determinat să-i dau lui Ivăncăuș copia respectivă, era obligația ce o aveam față de el - Eu însăși am făcut o faptă necorescătoare pentru care am căutat să mă naucesc singur.

Acest fapt l-am expus la audiență imediat după creșterea mea atunci când am fost înțeles că cauza de minciună.

Această este declarația pe care o dau în scris proprie.

13. Oct. 1949

Ant. Ratin

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș în anul 1916 luna Martie 14, declar următoarele:

Am fost arestat pe ziua de 9 Aprilie 1948.

În perioada de timp până la 21 Iulie 1948 am fost reținut o parte de timp aici în arest iar o altă parte la Pitești.

Am avut colegi de celulă al căror nume nici măcar nu-l cunosc, afară de al Amiralului ALEXANDRU GHEORGHIU. Am aflat dela Inspectorul Inchisorii Piteșticare intrând odată în celula No.19 la noi i s'a adresat direct pe nume: "Cum mai merge domnule amiral GHEORGHIU?"

- "Ca la pușcărie - destul de greu".

- "Lasă că trece, dumneata o să scapi curând". Cam așa i s'a adresat. Discuții cu el nu am avut fiindcă era foarte fricos și înspăimântat iar de vorbit era interzis. Eu am încercat să-i vorbesc dar nu a acceptat.

Dela data de 21 Iulie 1948 până la 9 Septembrie, acelaș an am fost în Rahovei singur. La 9 Septembrie am fost mutat în arestul No.2 dela Interne celula No.13 tot singur până la data de 14 Octombrie 1948 când am fost mutat în celula No.7 acelaș arest.

În celula No.7 am găsit pe Colonelul VASILE SENDREA pensionar și fostul insp.de poliție - siguranță - NICOLAE TURCU.

Am rămas foarte surprins când am aflat dela ei că se poate vorbi însă numai în șoaptă.

Eram foarte bolnav atunci, imediat după criza de nebunie pe care am avut-o și nu puteam să vorbesc aproape deloc. Câteva luni de zile nu am putut vorbi aproape deloc și eram tot timpul aiurit. Tratatamentul medical cu injecții de stricnină, cu valeriană, cardiamil etc. m'au mai înzdrăvenit încât am putut vorbi cu cei din celulă.

Colonelul SENDREA VASILE din București, etate 60 ani pensionar. Face parte din Organizația subversivă "Graiul Sângelui" de sub conducerea unui oarecare VULCANESCU. Mi-a povestit toată activitatea lui în legătură cu organizația "Graiul Sângelui" și anume: În anul 1945 l-a cunoscut pe VULCANESCU care i-a cerut să-i prezinte ofițeri superiori, generali mai de suprafață cu cari împreună să pună bazele unei organizații de partid cu asentimentul Moscovei. A răspuns acestei invitații prezentându-i pe Gral CIUPERCA și pe Gralul ROMNICEANU. Cu aceștia s'au întâlnit în câteva rânduri până când la una din ședințe s'a pus problema înarmării. Atunci, spunea SENDREA, mai cu seamă la indemnul soției lui s'a retras din organizație anunțând retragerea lui și Generalilor CIUPERCA și ROMNICEANU.

CIUPERCA și ROMNICEANU, spunea SENDREA, l-au anunțat că și ei se retrag.

Organizația sau mai bine zis VULCANESCU avea relații și era subvenționată de către anglo-americiani. Acest lucru l-il comunicase lor VULCANESCU.

În anul 1946 VULCANESCU a fost arestat și condamnat la un an de zile. Nu divulgase pe nici unul din colaboratorii săi. SENDREA pretinde că el nu a mai avut contact cu VULCANESCU sau cu organizația acestuia. În anul 1948 toamna a fost arestat. Din cercetările care i s'au făcut au putut deduce că VULCANESCU după eliberare a continuat să activeze mai intens și că CIUPERCA și ROMNICEANU nu au întrerupt relațiunile cu VULCANESCU. În plus, VULCANESCU a reușit să adune în jurul lui ofițeri de toate categoriile probabil și cu concursul lui CIUPERCA și ROMNICEANU. Că au făcut un manifest și că ar fi făcut rost și de arme. SENDREA pretindea că personal nu știe nimic și că nu a mai avut vre-o activitate după 1945.

La sfârșitul lunii Decembrie 1948, SENDREA a plecat din celula No.7.

Până la plecare, în toată perioada de timp, a avut nenumărate discuții cu TURCU NICOLAE cu care se certa destul de des. TURCU îl acuza de neseriozitate și-l întreba cum de a făcut prostia să se lase antrenat de un tânăr pe care nici măcar nu-l cunoștea bine. Apoi TURCU se lega de denumirea organizației. Denumire pur rasială. Discuțiile și certurile lor erau aproape zilnice - discuții la cari eu nu participam neajutându-mă puterile.

Eu le-am spus că sunt comunist și că sunt implicat în legătură cu o trecere frauduloasă peste graniță împreună cu SABIN MANAIIA. Trecere care era determinată de o bursă pe care o obținusem pentru o specializare la Paris și pentru care nu mi se acordase pașaport. Le-am spus deasemeni data arestării mele care acolo nu constituia un secret pentru că în repetate rânduri am fost întrebați fiecare din noi de când suntem arestați.

Din discuțiile pe care le-a avut SENDREA cu TURCU, îmi amintesc, rezultă că SENDREA era un mare naționalist. S'a exprimat adesea că atunci când se va schimba situația și când regimul comunist "jidăsc" va fi înlăturat, va face el personal, colonel plin, de gardă, la arestul unde vor fi arestați actualii conducători ai țării. Poporul spunea el, a acumulat atâta ură împotriva "jidănimii" încât vor fi adevărate măceluri în evreime și comuniști, măceluri pe care chiar poporul le va săvârși și cari nu vor putea fi evitate.

Ca inteligență Colonelul SENDREA era sub mediocru.

În general, Col. SENDREA este un reacționar.

TURCU NICOLAE - 59 ani, fost insp. de Siguranță care a lucrat la problema comunistă în cadrele siguranței. Am stat cu el în celula No.7 dela data de 14 Octomvrie 1948 până în 1949 înainte de Paște. Adecă aproximativ 7 luni de zile.

Era arestat pentru activitatea lui în cadrele siguranței. El arestase pe tov. ANA PAUKER cu tot grupul din acel proces. La fel arestase pe tov. VASILE LUCA, pe tov. TEOHARI GEORGESCU și alții.

A povestit în general cam toată activitatea lui polițistă din toți anii.

Era chemat în fiecare lună de câteva ori la anchetă. Se plângea că mereu este pisat de aceeași chestiune. I se arată o fotografie ca să spună cine este persoana respectivă - persoană de care nu-și aduce aminte - și de un oarecare IONEATA dacă i-a fost sau nu informator.

Atitudinea lui, în această privință, a fost foarte schimbăcioasă. Când obținea țigări și regim alimentar, lăuda grozav Partidul și'n special pe Dl. NICOLSCHI. Când acestea i se tăeau atunci revolta lui era fără pereche. Spunega de nervi și zicea: "Toți mint?".

"Minciunea este oficializată și ține loc cuvântului de onoare!". "Am avut dreptate în tot ce am scris în broșura cu demascarea Comunismului".

"Dacă se schimbă situația, am să prind și am să dau cu capul de toți pereții pe comuniști și'n special pe intelectuali (și mă privea pe mine amenințător) să-i satur de comunism".

Eu nu luam în considerare. Stiam că suferă de tensiune arterială și că are arteroscleroză. Venea doctorul mereu pela el. Si apoi repede se schimba și-mi spunea că regretă că a arestat pe Dna ANA PAUKER, că nu a cunoscut-o. Că dacă ar fi știut cine este poate ar fi făcut-o scăpată. Că și soția lui este evreică, că fiica lui este căsătorită tot cu evreu și că dacă ar fi solicitat ar lucra cu plăcere în cadrele securității.

Iar când i se acorda din nou regim alimentar sau țigări, foarte vesel spunea: "Trăiască Dl. NICOLSCHI și Partidul Comunist"! Ne-a povestit și despre timpul cât a fost internat în lagărul dela Slobozia. Atunci a stat un an și două luni iar acum un an de zile. Cu ceilalți cari au trecut prin celulă de-asemenea s'a certat. Adică cu DUMITRESCU CONSTANTIN și SERGHIE EMIL.

Ceilalți au stat prea puțin ca să aibă timpul necesar

Se plângea mereu de foame. Spunea plin de revoltă că regimul din pușcărie este un regim de infometare și exterminare. Că nici când nu s'a mai pomenit așa ceva. Că pe vremea când era el în siguranță arestații nu erau ținuti pentru o cercetare mai mult de 5 zile că regimul alimentar era excepțional și că aveau legătură permanentă cu familia care le putea trimite hrană, îmbrăcăminte, cărți, reviste, țigări, bani și tot de ce aveau nevoie.

Apoi lăuda sistemul de secret absolut în ce privește o cercetare. Că acest lucru ei nu-l aveau.

Deasemenea faptul că securitatea este dotată cu mașini, că oamenii sunt bine plătiți și bine hrăniți. Zicea acum de-a mai mare dragul să lucrezi. Este o organizație perfectă.

Își exprima mereu revolta cu privire la numărul nesfârșit al organizațiilor subversive.

Număr de care am rămas și eu foarte mirat. Număr care justifica cu prisosință arestările numeroase cari s'au efectuat în acea perioadă de timp.

În general, atitudinea lui era foarte schimbăcioasă. Totdeauna în funcție de ce i se acorda sau i se anula.

În afară de aceste discuțiuni, atât cu SENDREA și TURCU cât și cu ceilalți cari au trecut prin celulă discutăm zilnic chestiuni în legătură cu mâncarea. Făceam meniuri bogate. Ne spuneam mâncările preferate. Ce anume ^{am} ^{deci} ~~am~~ să mâncăm. Cum se prepară o mâncare sau alta. Asemenea discuții nu au lipsit în nici-o zi din toată perioada cât am stat la celula No.7 dela Interne adică până la venirea mea aici (23 Septembrie 1949).

Mai discutăm probleme de agricultură, de gospodărie de familie, etc. TURCU făcea tuturor celor necăsătoriți invitații la însurătoare. Spunea că are birou de vânzări cumpărări și că intermediază căsătorii.

Pe cei cari veneau în celulă îi întreba noutăți politice. Ce se aude cu privire la eliberarea deținuților politici. Ce se aude de război. Când începe? Ce scrie ziarul etc.

Asta în toată perioada de timp. Unii nu știau, alții nu spunea că le era frică.

Eu le-am povestit aproape tuturor cu cari am venit în contact povestea avocaților din Odesa cari nu s'au încadrat în regimul socialist nădăduind că ba azi ba mâine se răstoarnă regimul așa că au rămas până la urmă pe dinafară fiind măturători de stradă sau ceva similar.

În perioada de timp de până la Crăciun 1948, a mai trecut prin celulă Ing.COSTIN din C.F.R. care fusese martor al acuzării în procesul dela Grivița (1933). A stat câteva zile Venise dela Aiud și spunea că acolo e foarte bine. În discuții a fost foarte prudent. Când a intrat în celulă TURCU l-a întrebat ce noutăți politice sunt. Întrebare l-a care i-a răspuns foarte răstit: "Nu sunt birou de informații"!

Apoi după ce și-au spus numele s'au recunoscut. Se cunoșteau dinainte. A stat cu noi abea câteva zile. Spunea că singura lui dorință este să-l scoată tineretul pe brațe din celulă afară și să-i cânte "Sfântă tinerețe legionară". Era revoltat că pentru o chestiune care s'a petrecut cu 15 ani în urmă suferă acum la o etate de 70 de ani.

El a discutat mai mult cu TURCU cu care se cunoștea dinainte.

Tot atunci a trecut prin celula No.7 studentul FRANT IOAN care a plecat în ziua când a plecat SENDREA VASILE.

Adecă a stat aproximativ o lună jumătate. A fost arestat din pricina mătușei lui care îi dăduse în păstrare pentru câteva zile un pachet cu haine. Pachet care aparținea unor cetățeni căutați de securitate ca legionari. Soțul mătușei lui fusese profesorul legionar BAIANESCU de care ea divorțase. Tot mătușa lui îi adusese într-o seară un cetățean pe care să-l găzduiască o noapte. Cu el am discutat chestiuni de arhitectură el fiind stud. la arhitectură. Am mai discutat chestiuni de aviație. Fusese pilot și demisionase pentru a urma politehnica.

Politică nu a discutat FRANT ION cu nimeni. Era foarte revoltat împotriva mătușii lui. Vroia să declare greva foamei. Si mereu spunea că dacă nu-l eliberează înseamnă să-și distrugă cariera.

Tot înainte de Crăciun a stat câteva zile plutonierul major de jandarmi SPRANCENATU depe Valea Prahovei. Condamnat în locul altuia la trei ani. Era chemat dela penitenciar pentru a-și lămuri situația. Ne-a povestit ce este la Văcărești. Chestiuni politice spunea că nu știe. A stat câteva zile.

După plecarea lui FRANT ION și SENDREA VASILE am rămas numai cu TURCU NICOLAE câteva zile până când a venit în celulă avocatul

DUMITRESCU CONSTANTIN arestat la 19 Aprilie 1948. Era secretar general în partidul național țărănist-Maniu Sectorul II Negru. Fusese la Jilava. El a plecat înainte de Paște cu o săptămână adică în aceeași zi în care a plecat și TURCU NICOLAE. Era un înfocat Manist. Arestarea lui de care făcea mare caz s'a făcut pe stradă cu focuri de revolver. Mergea la o întâlnire unde-și conducea un prieten de unde urma să se ducă să doarmă la o cunoștință. Acasă se temea să nu fie arestat.

Se plânga mereu de foame. Era extrem de revoltat împotriva mâncării insuficientei și a faptului că o cercetare durează atât de mult.

Spunea mereu că preferă să fie condamnat. Să fie trimis la un penitenciar de unde să poată comunica cu familia și unde să poată primi alimente. Noutăți politice nu știa că venea dela Jilava. Se exprima însă că trebuie să urmeze o destindere pe plan politic care să determine o descongestionare a pușcăriilor în ce privește deținuții politici.

Spunea că eforturile anglo-amercianilor sunt în direcția aceasta îndreptate și că până la urmă își vor impune punctul de vedere.

Comenta chestiunea Tito ca un eșec al Sovieticilor care nu este decât începutul destrămării întregului sistem Comunist.

El se împrietenise în celulă cu SERGHIE EMIL care a venit ulterior în celulă și cu care stătea de vorbă într'una. Discutau mai mult chestiuni literare sau de **filologie**. Discuții la cari participam și eu uneori.

În general atitudinea lui DUMITRESCU CONSTANTIN era categoric reacționară - Manistă - și-și manifesta pornirea împotriva comunismului. Totuși, uneori își exprima regretul că nu s'a încadrat în mișcarea comunistă deși i s'a făcut **această** invitație atunci când s'a rupt ANTON ALEXANDRESCU de Maniu și chiar ulterior. Acum, spunea el, după ce am stat atâta la pușcărie și am respins invitațiile de a mă încadra, cine o să mă mai primească?.

DUMITRESCU este un element bine pregătit și suficient de inteligent.

Alte discuții în cele trei luni de zile cât am stat împreună au fost mai mult privind cariera lui, familia, fetița la care se gândea zilnic și chestiuni privind hrana de fiecare zi. Începuserăm, pe ziua de 2 Aprilie să primim și dimineața mâncare. La început cartofi iar apoi terci de cari eram mai încântați și care ne făcea mai optimiști.

Dr. BUTU ALEXEANU GHEORGHE. A stat foarte puțin - câteva zile. Nu fusese anchetat deloc și zicea că nu-și dă seama de ce ar fi arestat.

El ne-a adus vestea că sigur urmează în curând o descongestionare a tuturor pușcăriilor și că este informat precis de tot că în curând se schimbă guvernul sau mai precis se face o remaniere a guvernului. Iar ca Președinte de Consiliu este vorba să vină Tov. GH. GHEORGHIU-DEJ.

Am mai vorbit cu el chestiuni de medicină. Ne-a povestit călătoria de studii pe care a făcut-o cu prof. MARINESCU în Brazilia și Argentina. Si aceeași poveste cu mâncarea.

ARGHIR CRISTACHE: A stat cam 45 de zile. Făcuse o asociație în care toți ceilalți membrii erau legionari lucru pe care pretindea că nu-l cunoscuse. Asociația s'a dizolvat după circa 2 luni de zile. Pentru lichidare a mai avut cu ei câteva întâlniri.

Era preocupat numai de pierderile materiale pe care le suferă din pricina arestării. Avea două camioane cu care lucra la dărămături. Si el ca și Dr.BUTU ne-a spus că precis se schimbă guvernul și că urmează o descongestionare pe plan politic.

Cu el am avut discuțiuni privind crescătorii diverse - porci, păsări, etc. De-asemena ne-a povestit cum s'a ridicat el prin muncă și toate necazurile pe care le-a suferit în copilărie. Apoi ne-a povestit activitatea în cadrul societății de locuințe ieftine unde a lucrat cu COSTINESCU tot timpul până în 1947.

O discuție pe care a avut-o DUMITRESCU cu SERGHIE EMIL despre teatru și artiști, l-a determinat pe ARGHIR să afirme că este cumnat cu BIRLIC. Atunci l-am întrebat dacă-l cunoaște pe TEODOR LAZARESCU a cărui soție este soră cu soția lui BIRLIC. Mi-a răspuns afirmativ. Este vorba de TEODOR LAZARESCU subdir. la Controlul Economic. L-am rugat atunci pe CRISTACHE ARGHIR să-i comunice lui LAZARESCU că TONI (adică eu) îl roagă insistent să comunice lui LEVENTE că-l rog să facă ceva să mi se dea doctorii și hrană. Eram în perioada acea într'o situație disperată. Pe punctul de a mă sinucide. Medicul, chemat de mine să mă consulte, dupăce a constatat că sufăr de nefrită paralică și știind că mai înainte am avut criză generală de nervi care încă nu-mi trecuse și mai știa că am avut și o criză de nebunie de două săptămâni, în loc să-mi acorde medicamente și hrană mi-a spus "Asta este pentru prostia pe care ai făcut-o".

Acest lucru m'a determinat să nu mai apelez deloc la Dl.Doctor dela Interne. Iar în disperarea mea l-am rugat pe ARGHIR CRISTACHE să-mi facă acest serviciu. Mi-a promis dar nu știu dacă s'a ținut de promisiune sau nu.

Alte discuții cu ARGHIR CRISTACHE nu am avut.

TACHE ILIESCU - cârciumar - a stat aproximativ 40 de zile a fost arestat în timpul nopții probabil, spunea el în urma unei reclamații că ar deține arme, la percheziție s'a găsit un pistol de dopuri. Odată cu el a fost arestat și băiatul student la Facultatea de Drept. Pretindea că nu știe de ce este arestat nici el nici fiul lui. Cu el am discutat numai chestiuni culinare. Era chelner de profesie și bucătar. Chestiuni politice nu cunoștea.

Spunea doar în simplitatea lui "trebuie să vină bombardeaua să ne scape sau să ne omoare pe toți aici".

Acest lucru ne făcea să râdem. Si ziceam că dacă vre-unul din noi este deținut politic în ~~adevratul~~ înțeles al cuvântului, apoi acela este TACHE ILIESCU zis pușcărie (zis pușcărie i-a adăugat la nume SERGHIE EMIL).

Tot el ne mai spunea că în momentul când au venit să-l aresteze i-au forțat ușa și cei din casă au fost somați: "Măinile sus"! La care TACHE a răspuns: "Luați tot!" Râdeam tot timpul de TACHE.

CONSTANTINESCU LIVIU din Arad implicat în ^etrăceri frauduloase. A stat vre-o 15 zile. Nu am avut discuții politice cu el decât în legătură cu trecerile frauduloase. Adică cum le organizase tatăl lui vitreg care lucra cu o călăuză și cu care împărțeau banii. Am mai vorbit chestiuni de aviație. Fusesse ofițer de aviație.

EMIL SERGHIE - gazetar - fost director la "Momentul". Condamnat la un an pentru ~~intenția~~ (tentativă) de trecerea frontierei.

În afară de discuțiile amintite cu prilejul povestirilor anterioare, cu el am avut o discuție specială.

M'a rugat ca în ipoteza în care ~~scop~~ mai curând de 11 Noembrie când îi expiră condamnarea, să-l caut pe GOGU RADULESCU căruia să-i spun că el este arestat și condamnat, că nu-i solicită în nici-un fel sprijinul doar că îl roagă să anunțe pe cine socoate de cuviință dela Partid, că ar dori să stea de vorbă cu cineva autorizat din sânul Partidului. Mi-a povestit că toată viața lui a fost de stânga. Că a fost în lagăr la Tg. Jiu pe vremea lui ANTONESCU și că atunci când a fost invitat de către Tov. MIRON CONSTANTINESCU să se încadreze el i-a răspuns că așteaptă să fie chemat de oameni cu cari el lucrase de ex.: MAURER, etc. I-a răspuns în felul acesta pentru că știindu-l pe tov. MIRON CONSTANTINESCU prea tânăr socotea că situația lui în Partid era mult mai minoră. Ulterior, după ce a aflat realitatea s'a jenat să se ducă la el după ce-l refuzase.

În general, atitudinea lui SERGHIE era de stânga. Rar se revolta împotriva mâncării când foamea nu-l cruța deloc.

Totuși prea mult cocheta cu DUMITRESCU CONSTANTIN și cu privire la Maniu avea suficientă admirație.

Col. TURTUREANU EMIL - fost director de Cabinet la Ică Antonescu. A stat doar 7 zile în celula noastră.

Nu am avut discuții cu el.

198 199

PANAIT DUMITRU fost comisar șef, șeful siguranței dela Sighișoara. A stat 3 săptămâni cu noi. Venise dela Târgșor unde ne spunea că mai sunt 700 de polițiști și 300 de legionari.

El ne-a spus de notele ultimative date guv. Român cu privire la eliberarea deținuților politici. Note cari au fost respinse de guv. Român.

Ne spunea că 9 luni de zile nu-l întrebaseră nimeni nimic.

Ne-a povestit cum este la Târgșor.

Alte chestiuni politice nu am discutat cu PANAIT.

SALCO EUGEN - director de bancă din Sighișoara. A stat trei săptămâni. Era implicat într-o chestiune de devalua în legătură cu AMBROZIE cărui i le furnizase. A venit dela Oradia Mare. Ne-a povestit că acolo este mai rău. Însă cât a stat la penitenciarul din Oradia a dus-o bine cu mâncarea.

El ne-a spus de trecerea uniților la ortodoxism, de ridicarea blocadei Berlinului și de conferința celor 4 Miniștri de externe dela Paris. Își exprima părerea că trebuie să se ajungă la o înțelegere.

Alte discuții nu am avut afară de cele obișnuite privind mâncarea.

MANESCU CONSTANTIN IOAN - din Iași fost procurist la banca de Stat și director la "Naționala" asigurări.

Cu el am stat mai bine de trei luni de zile și a rămas în celula 7. Implicat la început într-o chestiune privind organizațiile depe munți, apoi într-o chestiune privind gestiunea și până la urmă, făcându-i-se o percheziție la birou la casa de bani s'au descoperit peste 60 de buletine de populație noi, împreună cu livrete militare, acte de naștere, și trei ștampile. Era un fel de birou de acte false. Când a fost adus, se plângea mereu că este nevinovat. Că arestarea lui este cauzată de șeful lui Insp. General PETRESCU și un oarecare STEGARU. Până la urmă a trebuit să recunoască că este vinovat.

I s'a comunicat că a fost condamnat pentru o chestiune de drept comun, la un an închisoare.

Era o fire foarte închisă.

Ne-a spus că este născut în teritoriul Sovietic Jud. Storojineț. Până la urmă ne-a spus că s'a aflat că este din Iași în urma percheziției respective. De câte ori ne povestea chestiunea lui, ne-o povestea în alt fel.

După ce s'a aflat că este din Iași, chemat la anchetă a fost puțin cam bătut. Când a coborât în celulă, a început să râdă deși era bătut și a zis: "I-am dus aproape trei luni de zile. Dacă nu-mi descopereau actele din casa de bani credeau că sunt din Storojineț."

Faptul că a ascuns adevărul n'a făcut decât să-i îngreuiereze situația inutil.

Era înscris în mișcarea legionară încă din 1926 sau 27. Fusese condamnat la un an închisoare și apoi trimis pe front pentru reabilitare.

Cu el nu am discutat era prea ascuns și fals. Nu s'a manifestat fățiș împotriva regimului însă să vedea că este foarte pornit împotriva comunismului.

MIHAILA PETRE. A stat cam o lună de zile. Din Petroșani - Minier socialist vechi. Fusese condamnat la moarte pe timpul Austro-Ungariei. În 1916-18 a fost la închisoarea din Cluj, după ce i se comutase pedeapsa la muncă zilnică pe viață.

Socialist vechi spunea că a fost arestat în toate timpurile și sub toate regimurile iar acum nu se mai aștepta să fie arestat. Aderase odată cu RADACEANU și cu ceilalți la P.M.R. și-și vedea de treabă.

Stiindu-mă comunist, într-o zi venind dela anchetă m'a întrebat dacă am auzit vre-odată de IANCU ZISU de care-l întreabă mereu și de care el spunea că nu auzise niciodată. EU la fel nu auzisem de el - MIHAILA PETRE s'a manifestat tot timpul ca fiind de stânga. Spunea: "Până la urmă s'or lămurii ei că n'am nimic și mi-or da drumu".

"De bună seamă au primit o notă informativă de rea credință".

El ne-a vorbit de viața minerului în general și de lupta pe care au dus-o minierii, în decursul anilor, pentru câștigarea drepturilor.

DAVID NICOLAE fost în Căle Ferate. Este și acum în celula 7 (adică l-am lăsat acolo). Vechi socialist din armata lui BELLA KUNT.

200 201
Pretinde că ar fi arestat pe motive neantemeiate-
mai mult dintr'o răzbunare a unor foști tovarăși dela C.F.R.
Altceva nu ne-a spus.

Fire foarte închisă nu vorbește chestiuni politice.

CRISTESCU DUMITRU din București fostul proprietar
al fabricii de pâine "Avântul". Național țărănist. A fost
arestat acum o lună jumătate în casa lui BOGHIS, un fin al
său la care se dusesse după o rețetă pe care i-o lăsase cu
câteva zile. În casa aceea, spunea el, era o capcană de-a
securității. CRISTESCU DUMITRU ne spunea că în toamna
aceasta trebuie să se termine odată cu târgurile.

Spunea că Sovieticii vor fi constrânși să cedeze.
Nu mai au înțotro. Toată lumea vorbește așa. Ne-a spus că
s'a format un guvern de Uniune Națională în frunte cu RADESCU
și GAFENCU, etc.

Totuși prefera o discuție referitor la dame decât
una privind politica. Evita chestiunile publice din prudență.
L'am lăsat la Interne.

SUCIU IOAN - fost conferențiar la catedra de
Istorie a Românilor a lui GIURESCU. A fost prins în Ungaria
la Seghedin după ce reușise să treacă frontiera. Fusesse la
câteva închisori din Ungaria și apoi la Oradea. Ne-a povestit
regimul închisorilor din Ungaria. Tot el ne-a spus că-l
cunoaște pe IANCU ZISU care și el face parte din guv. de
uniune națională. Ne auzise povestind chestiunea lui MIHAILA
care nu mai era la noi în celulă.

SUCIU pretinde că fiind dat afară din învățământ,
deși socialist, neavând pe nimeni în țară a căutat să plece
peste graniță unde are rude.

Am stat prea puțin cu el ca să putem discuta mai
intim.

În orice caz nu părea să fie un amic al actualu-
lui regim. Însă nu se manifesta.

În afară de cei înșirați au mai trecut prin celulă
însă câțiva cari au stat 2-3 zile sau o singură noapte. Timp
în care nu s-au manifestat în nici-un chip.

După ce am trecut în revistă atitudinea celor
cu care am stat în aceeași celulă și pe cari am putut să-i
cunosc într'o măsură oarecare vreau să înfățișez în câteva
cuvinte și atitudinea mea.

201 202
In această perioadă de timp numele meu, pentru toți, a fost RADULEA ANTON iar cauza arestării cea arătată la începutul declarației.

Lecția pe care am primit-o, deși foarte aspră, a fost bine meritată. Am avut prilejul să constat că o serie nesfârșită de cetățeni inconștienți se înregimentau în diverse organizații subversive cu scopul de a submina regimul de democrație populară din țară. Atitudinea mea în general a fost alături de Partid.

Totuși, trebuie să recunosc, că în această perioadă de timp am avut momente în cari pierdeam încrederea în Partid. Mă socoteam definitiv părăsit? Boala îmi progresa mereu culminând cu acea criză de nebunie. Atunci mă revoltam împotriva sancțiunii, care socoteam că este mult prea aspră. În afară de asta toți cari să perindau prin celulă primiseră sau li se acorda să li se aducă de acasă: o cămașă, o pereche de ciorapi un pulovăr, etc. mie nimic niciodată deși eram cel mai vechi în pușcărie dintre cei cu care eram împreună. Apoi exact un an de zile nu m'a întrebat nimeni nimic iar medicul îmi spunea "Asta este pentru prostia pe care-ai făcut-o"! Incât în această perioadă de timp am avut momente de revoltă și mai ales de îndoială față de Partid. Nu mi-am exprimat revolta nici îndoiala dar eram de multe ori stăpânit de aceste sentimente.

Aceasta este în legătură cu perioada de până acum a arestării mele.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

13 Octombrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răduțu Anton, născut
 în com. Bickau jud. Ionescu în anul 1916 luna
 martie 14, declar următoarele:

Am fost arestat pe ziua de 9 Aprilie 1948.

În perioada de timp pînă la 21 Iulie
 1948 am fost ținut o parte de timp aici
 în arest iar o altă parte la Pitesti.

Am avut colegi de celulă al căror
 nume nici măcar nu-l cunoșteam
 afară de al Amiralului Alexandru
 Ghiorghe. Am aflat dela inspectorul
 Surselor Pitesti care intrând odată
 în celulă nr. 19 la noi i s-a adresat
 direct pe nume: „Cum mai merge
 domnule amiral Ghiorghe?”

— „Ca la prăcărie - destul de greu.”

— „Dacă că 'trece, domnule, o să
 scape curînd.” — „Cum arăta i s-a
 adresat. Dîndu-i cu el mi-am avut
 fînd că era foarte fricos și înspă-
 mîntat iar de vorbit era interzis.

Eu am încercat să-i vorbesc dar
 nu a acceptat.

Dela data de 21 Iulie 1948 pînă la
 9 Sept. același am am fost în la hore
 singur. La 9 Sept. am fost mutat în
 arestul Nr. 2 dela Interne celula Nr 73
 tot singur pînă la data de 14 Oct. 1948 cînd
 am fost mutat în celulă Nr 7. același arest.

Antulatu

În celula nr. 7 am găsit pe Colonelul
Fanile Săndrua pușcărie ne furat înop.
de poliție - născut - Nicolae Turcu.

Am rămas foarte surprins când
am aflat de la ei că se poate vorbi în
numai în propria.

Eram foarte bolnav atunci, imediat
după criza de tubercule pe care am avu-
t-o și nu puteam să vorbesc aproape
de loc. Câteva luni de zile nu am putut
vorbi aproape de loc și eram tot timpul
acurcit. Tratamentele medicale cu injecții
de stricnină, cu valeriană, corolișniță
etc. nu au mai îndrăvenit însă am
putut vorbi cu ei din celulă.

Colonelul Săndrua Fanile din București, etate
60 ani pușcărie. Face parte din organizația
subversivă "Grădina Sângelui" de sub conducerea
unui mare care Vulcănescu. Mi-a povestit toată
activitatea lui în legătură cu organizația
"Grădina Sângelui" și aume: În anul 1945
l-a cunoscut pe Vulcănescu care i-a cerut
să-i prezinte ofiteri superiori, generali mai
deosebiți cu cari împreună să pună
bazele unei organizații de partid cu aspec-
tul Moscovei. A răspuns acestei invitații pre-
zentându-i pe Ștefan Ciupercă și pe
Ștefan Romniceanu. Cu aceștia s-au
întâlnit în câteva rânduri până când
la una din sedințe s-a pus problema
armării. Atunci, omul Săndrua
mai cu seamă la îndemnul ofiterilor
s-a retras din organizație anunțându-
retragerea lui și Ștefan Ciupercă și Rom-
niceanu. / Ant. Rădu

Ciuperca și Rommicianu, spunea, Simbura
l-au acuzat că și ei se intrag.

Organizația sau mai bine zis Vulcă-
nereu avea relații și era subvenționată
de către anglo-americiani. Acest lucru
l-i l comunicase lor Vulcănescu.

În anul 1946 Vulcănereu a fost are-
stat și condamnat la un an de zile.
Nu divulgare pe niciunul din colabora-
torii săi - Simbura putându-și că el
nu a mai avut contact cu Vulcănescu
sau cu Organizația acestuia. În a-
nul 1948 toamna a fost arestat. Din
circumstanțele care i-au făcut a putut deduce
că Vulcănereu după eliberare a continuat
să activeze mai intens și că Ciuperca
și Rommicianu nu au întrerupt re-
lațiile cu Vulcănereu. În plus, Vul-
cănereu a reunit să adune în jurul
lui afiteți de toate categoriile probabili
și cu încurajare lui Ciuperca și Rommi-
cianu - Că au făcut un manifest
și că ar fi făcut tot și de armie -
Simbura putându-și că personal nu
știe nimic și că nu a mai avut vre-
activități după 1945.

La sfârșitul lunii Decembrie 1948 Simbura
a plicat din celula Nr. 7.

Dacă la plicare, în toată perioada
de timp, a avut numeroase discuții cu
Turea Nicolae pe care se certa dintr-un
des. Turea îl acuză de neîncredere și de
intrare cu m. de a făcut proția să se lăse
autunat de un tânăr pe care nici măcar
nu îl cunoștea.

nu-l cunoștea bine. Apoi Turcu se lega-
de de de minimă organizată. Demunire
pur variolă. Discuțiile și certurile lor erau
aproape zilnice - dintr-un la care eu
nu participam neapăsându-mă puterile.

Eu le-am spus că sunt comunist și
că sunt implicat în legătură cu o tre-
sură frauduloasă pe care o grădăream
cu Salim Măneală. Trebură care era
determinată de o lursă pe care o
obținusem pentru o specializare la Paris
și pentru care nu mi se acordase pa-
sport. Le-am spus de asemenea data are-
stării mele care acolo mi constituia un
secret pentru că în reputate rânduri
am fost intitulat fiindcă din noi de
când sunt arestați -

Din discutițiile pe care le-a avut Iudua
cu Turcu, și mi-am amintit, rezultă că
Iudua era un mare naționalist. S'a
exprimat adesea că atunci când se
va schimba situația și când regimul
comunist "jădăniere" va fi înlăturat,
va face el personal, colonel plin, de gară
la arștur unde vor fi arestați actualii
conducători ai țării. Poporul și mai el
a acumulat atâtea ură împotriva "jădă-
niirii" încât vor fi adărate miile
în crime și comunisti, miile pe care
eliar poporul le va răvărși și cari nu
vor putea fi evitate.

Ca inteligență colonelul Iudua era
sub mediu. Ant. I. I. I.

În general, col. Jandrua este un reactiv-
nar.

Turcu Nicolae 59 ani, fost insp. de
Siguranță care a lucrat la problema
Comunistă în cadrul siguranței - Am
stat cu el în celula nr. 7 dela data de
14 oct. 1948 până în 1949 înainte de ~~plata~~
de la aprotimativ 7 luni de zile.

Era arestat pentru activitatea lui
în cadrul siguranței. El arestat pe
pe Tor. Ana Paulescu tot grupul din acel
grup. La fel arestat pe Tor. Vasilu Luca,
pe Tor. Teohari Georgescu și alții.

A povestit în general căm' toată acti-
vitatea lui politică din toți anii -

Era chemat în fiecare lună de cîteva
ori la anchetă. Se plîngea că mereu
este prînt de acasă, chestiune. I-a
rădat o fotografie ca să știe cine
este persoana respectivă - persoana
de care mi-a aduce aminte și de
un oarecare Joneață de la i- a fost
sau un informator.

Atitudinea lui, din această perioadă,
a fost foarte relaxată. Când obli-
na țigări în regim alimentar, lăuda
grozav Partidul și în special pe
Nicolae. Când acența și se tăiau
atunci revolta lui era fără pereche.

Spunea de nervi și zicea: "Toti mor!"
Antileton

"Minciuna este oficializată și ți se la cu-
vântului de onoare!" "Am avut dreptate
în tot ce am scris în broșura cu
demascarea Comunisto-mului!"

"Dacă se schimbă situația, am să
prind și am să dau cu capul de tot
perit și comunisti și n' official pe
intelectuali (și mă privesc pe mine a-
menințator) nă-i natură de comunisti."

Eu mi-l luam în considerare. Știam
că suferă de tensiune arterială și că
are arteroscleroză. Venea doctorul
meru pe la el. Și apoi repezde se
schimba și mi s'apruia că regretă că
a arestat pe ^{Dr.} Ana Pauker, că nu
a curvențo. Că dacă ar fi știut că
este proști ar fi făcut-o rășinată.
Că n' știa lui este evreică, că fica
lui este căsătorită tot cu evreu și că
dacă ar fi solicitat ar lucra cu
plăcere în cadrele securității.

Par când i se acorda din nou regim
alimentar sau țigări, foarte vesel spu-
nea: "Trăiana Al Nicolșchi și Parti-
dul comunist." Ne-a poverit și depre-
tirupul cât a fost internat în lagămul
dela Slobozia - Atunci a stat un an
și o luna luni iar acum un an de
zile - Cu citalți cari au trecut prin
celulă de aremenia și a certat. Adică
cu Dumitrușen ^{etc.} și Sergheie Emil -
și ^{etc.}

Cioloști au stat puia puțin ca să
ai bî timpul necesar.

Se plîngea mereu de foamă. Și nu
plin de revoltă că regimul din pușcă-
rie este un regim de înfundare și ex-
terminare. Că aici cînd nu s'a mai
pomenit ara cerea. Că pe muncă cînd
era el în siguranță arestatii nu erau
ținute pentru o cercetare mai mult
de 5 zile că regimul alimentar
era excepțional și că aveau legă-
tură permanentă cu familia
care le putea trimite hrană, îmbră-
căminte, cărți, reviste, țigări bari.
și tot de ce aveau nevoie.

Apoi lăuda sistemul de secret
aprobuit în ce privește o cercetare.
că acut lucru ei nu l'aveau.

De asemenea faptul că securitatea
este dotată cu mîini, că oamenii
sunt în plătibile hrăniți. Fie
acum de-a nău mare obrajul nu
lucruzi. Este o organizație perfectă.

În ce privește mereu revoltă cu
privire la mîinile nefericite
organizațiilor subterane.

Număr de care au rămas și eu
foarte mirat. Număr care justifica
cu primărită arestările numeroase
care s'au efectuat în cea perioadă
de timp. / An. 1941

În general, atitudinea lui era foarte schimbătoare. Totdeauna în funstie de ce i se acorda sau i se amana.

În afară de aceste dismutări, atât cu Juvola și Turcu cât și cu ceilalți cari au trecut prin celulă dismutau zilnic chestiuni în legătură cu mâncarea. Făceau meniuri bogate. Ne primeau mâncările preferate. Ce amme au ovari în mâncare. Cum se prepară o mâncare sau alta. Trebuia dismutăm un an lipnit în vici - o zi din toată perioada cât am stat la Celula Nr. 7 de la Interne adică până la Venirea mea aici (23 Sept. 1949) -.

Am dismutam probleme de agricultură, de gospodărie, de familie etc. Turcu făcea tuturor celor necesități invitată la înmormântare. Spunea că are birou de vânzări, cumpărări și că intermediază căsătorii.

Pe cei cari veneau în celulă îi intraba nouătoți politice. Ce se aude cu privire la eliberarea dismutților politici. Ce se aude de război. Când începe? Ce vine ziare etc. / Ant. F. Cătin

Asta în toată perioada de timp.
Unii nu ştiau, alţii nu ştiau că
le era frică.

Eu le-am povestit aproape totu-
re cu cari am venit în contact
povestea avocatilor din Odesa cari
nu s-au încadrat în regimul nazi-
nistă ducând că ba aşi ba motive
se răstornă regimul asta că au
rămas până la urmă 'pe din a-
fară fiind măturători de stradă
sau ceva nimeni.

În perioada de timp de până la
Crăciun 1948, a mai trecut prin
celulă Ing. Costin din C.F.R. care
fusesse martor al acuzării în pro-
cesul dela Eniştă (1933) - A stat câteva
zile. Venise dela Aiud şi ştiau că
acolo e foarte bine. În discuţii a
fost foarte puţin. Când a intrat
în celulă Turcu l-a intrat ce
nouăţi politice sunt. Intrarea l-a
care i-a răspuns foarte răstă:

"Nu sunt birou de informaţii!"

Apoi iura după ce n-au ştiut nu-
mule sau recunoscut. Se cunoşteau
dinainte. A stat cu noi abia câteva
zile. Spunea că năgura lui obişnuită
este să-l scoată în aer pe braţi
din celulă, afară n'ă-i căute. Spune
Antivăstiu

-10-
tinerete legimara - Era revoltat că
purtin o chestiune care s'a petrecut
cu 15 ani în urmă în fața aceluia
o etate de 70 de ani.

El a discutat mai mult cu Turcu
cu care se cunoștea din vârstă -

Tot atunci a'trăcut pe la cămin
Nr 7 studentul Frantz Joan care
a plecat în ziua când a plecat
și Ștefania Vanile - Acela a stat
aproximativ o lună jumătate -

A fost arstat din pricina mături
lui care îi dăduse în pârtaș pt.
câteva zile un pachet cu haine.
Pachet care aparținea unor citi-
turi cîntate de securitate ca legio-
nari - Totul mături lui fusese
propusul legionar Bălăneanu de
care ea divorțase. Tot mătura lui
și adăduse într-o noapte un citi-
tău pe care ro. l. găsduiește
o noapte - Cu el au discutat
chestiuni de arhitectură el fiind
stud. la arhitectură. Au mai discu-
tat chestiuni de aviație - Fusse pilot
și deținător pt. a urma politica.
Politica nu a discutat Frantz în
cu mine - Era foarte revoltat
împotriva mături lui - Vocea ro.
declara război Francei - Și nu
opunea că dădău nu-l lăsa să
însușească să-și distingă cariera.

Tot duacinte de Crăciun a stat cătiva zile plutonierul major de jandarmi Prău-
cenu de pe volia Iașului. Cădămurat
în lăne altuia la trei ani. Era che-
mat dela penitenciar pentru a - n-
lămurii situația - Ne-a povestit ce
este la Văcărești. Chestiuni politice
spunea că nu știe - A stat cătiva
zile -

După plecarea lui Franc, Ioan
n' Simbura Partii am rămas numai
cu Turcu Nicolae cătiva zile până
când a venit în celulă avocatul

Dumitrescu Constantin arestat la
19 April 1948. Era secretar general
în partidul național țărănist - Mănuș
sectorul II. Negru - 'Furuse la
Jilava. El a plecat înainte de
Partie cu o răptoină adică
în aceeași zi în care a plecat în
Turcu Nicolae. Era un înfrat
mănuș. Arestarea lui, de care făcea
mare caz n'a făcut pe stradă cu
făuri de revolver. Mergea la o in-
tălmire unde n' enducea un prieten
de unde urma să se ducă în dom-
ni la o cunoștință - Acasă se
ținea să nu fie arestat.

i. Antikety

Se plougea mereu de foame. Era
extrem de revoltat împotriva măn-
cării insuficiente și a faptului
că o cercetare obiectivă arată de mult.

Spunea mereu că preferă să fie
emolauat. Să fie trimis la un pe-
nitenciar de unde că poată continua
cu familia și unde să poată primi
alimente. Nouăzeci politicieni nu știa
că venea din Iași. Se exprima
însă că tulburările urmează să dău-
dure pe plan politic care să deter-
mine o descumartare a prusacilor
și ce privesc deținutii politici.

Spunea că eforturile anglo-
americanilor sunt în direcția
acestei îndrăgite și că până la
urmare în vor învinge punctul
de vedere.

Comenta chestiunea Tito ca
un eric al Sovieticilor care nu este
decât începutul destrămării întru-
gului sistem Comunist.

El se împrietenește în celulă cu
Sergheii Emil care a venit ulterior
în celulă și cu care stătea de
vorbă întruina - Discutau mai mult
chestiuni literare sau de filolo-
gie. Discuții la care participau
și eu uneori.

În general atitudinea lui
Amintescu era categorică
Autocrată.

reacționară - mocni otăi - n' n' ma-
nifesta prin ura împotriva Comu-
nismului - Totuși, unora în ex-
ma regretul că nu s'a încaadrat
în mișcarea Comunistă din i-s'a
făcut această invitație atunci
când s'a rupt Antoi Alexandru
de Marin și chiar ulterior - Acum
știmă el, după ce am tot stat
la masă și am refuzat invi-
tațiile de a mă încaadra, cine
o va mai mai primăria? -

Dumitrescu este un element bine
pregătit și suficient de inteligent.
Alte discuții în cele trei luni de
zile cât am stat împreună
au fost mai mult privind
cariera lui, familia, fetița
la care se gândea zilnic și
chiar privind hrana de fiecare
zi. Începurăm, pe ziua de 2 April
mă primim și diminuată muncă
La început cartofi iar apoi terci
de carieră învențiată și care
ne făcea mai optimiști -

Dr. Buta Alexandru Ghenghe. A stat
foarte puțin. Câteva zile -
Nu fusese anchetat deloc și zice
că nu-și dă seama de ce ar fi existat.
Autokritik

El ne-a dus vînta cîă nîgur ur-
mează în curînd o disocmpetionare
a tuturor pîncîrîlor nî cîă este înfor-
mat pîncîs de tot cîi în pîncîrîvol se
schîmbă guvernul sau mai pîncîs
se face o remaniere a guvernelor.
Dar ca Pîncîrînt de Cîncîlîi este
vorba nî vîntă Tor. Gheorghiu Dej -

Am mai vorbit cu el chestiuni
de medicîină. Ne-a povestit călî-
toria de studîi pe care a fîcut - o
cu Prof. Marinescu în Brazilia
nî Argentina. Şi acum pîncîs cu
mîncîrîna.

Arghîr Cristache: A stat cam
45 de zile. Fîcuse o asocîtie în
care toti cîlalti membrii erau
legionîri lu' pe care pîncîs
de-a cîă nu-l cîncîse. Asocîtia
nîa disolvat după cîncî 2 luni
de zile - Pentru lichîdare a
mai avut cu ei cîţeva hîtîlîni.

Era preocupat numai de pîncîrîle
materiale pe care le nîfer olîu
pîncîna arîtîrîi. Avea două domî ca-
mîorî pe care lucra la dî-
rîmînturi - Şi el ca nî 02 Butu
ne-a spus cîi pîncîs se schîmbă
guverne nî cîă urmează o disocmpetionare
pe plan pîncîs. / Butu

Cu el am avut plecatu'mi privind
prescatorii oliverse - porci, părăni etc.
De-a'menea ne-a povestit cuon n'a violat
el prin umusa n' toate neapaurile pe
care le-a suferit în captivitate - Apoi
ne-a povestit activitatea în cadrul
societății de locuitori ieftine unde
a lucrat cu Costișoru tot timpul
până în 1947 -

Odată pe ca a avut-o
Dumitrescu cu Sergheie Emil despre
teatru n' artisti, l-a determinat
pe Arghezi să afirme că este cum-
nat cu Birlic. Atunci l-am întrebat
dacă-l cunoaște pe Teodor Lăză-
rescu a cărui soție este soră cu
soția lui Birlic. Mi-a răspuns
afirmativ. Este vorba de Teodor
Lăzărescu subdit la Controlul
Comunice - L'am rugat atunci
pe Cristache Arghezi să-i comu-
nice lui Lăzărescu că Toni (adica
eu) îl roagă iurînt să comunice
lui Leventi că-l rog să facă
civa să nu se dea olctorii n'
travă. Eram în peripetia a-
cea într-o situație disperată -
Pe punctul de a mă sinucide. Me-
dicul, chemat de mine să mă
consulte, după ce a constatat că
Autismul

16
sufăr de nefrită¹⁶ paralizică și știind
că mai uarute am avut criză generală
de nervi care încă nu-mi trecuse și
mai stia că am avut și o criză de
nebrăz de două săptămâni, în
loc să-mi acorde medicament în
travă mi-a spus; „Asta este piutru
protia pe care ai făcut-o”!

Acest lucru m-a determinat
să nu mai apăs de la
le Doctor de la Interne. Dar în dis-
perarea mea l-am rugat pe Ar-
ghir Cristache să-mi facă a-
cest serviciu. Mi-a promis dar
nu știu dacă s-a ținut de pro-
misiune sau nu -

Alte olivieri cu Arghir Crio-
stache mi am avut.

Tache Iliescu cărcimari-a
stat aproximativ 40 de zile a fost
arstat în timpul nopții probabil,
știa el în urmăru unei reclamații
că ar deține arme la percheziție
s'a găsit un pistol de olovuri -

Olăta cu el i-a fost arstat în
băcațul student la Facultatea de
Drept. Putem vedea că nu stie
dece este arstat aici el aici fiul
lui - Cu el am olivariat la un
chirurgical cu care - Era chelner de
profesor și bucătar. / Autorul

Clustrii politici nu cunoștea. 211

Spunea doar în simplitatea lui
"trebuie să vină bombardarea să
ne scape sau să ne moare pe
toți aici." Acut lucru în fața ră-
zboiului. Și giceam că olaciu
nu-avea să nu-și fi detinut politic
în activitatea intelectuală curând
lui, apoi acela este Tache Iliescu
zis puscărie (zis puscărie i-a a-
olăogă la muncă la Sigla Emil).

Tot el ne mai spunea că în mo-
mentul când au venit să-l are-
steze i-au forțat ușa și ei din
casă au fost ruinați; "Măiuite mi-
la care Tache a răspuns; "Luati-
tot!!" Războiul tot timpul de Tache-

Constantin și viu din Arad
implicat în treceți frauduloase.
A stat în 15 zile - Nu am avut
discuții politice cu el decât în lega-
tura cu treceți frauduloase. Acela
cum le organizase totul lui vitru
care luase cu o călăuză și care
împărțeau bani. Am mai vorbit
clustrii de aviație. Fusesse ofiter
de aviație -

Ant. Răduț

Emil Serghie gazetar - fost director
la "Momentul" - Căndam tot la un
an pentru interdicția (tentativă) de
trecerea frontierei -

În afară de dispozițiile amintite
cu prilejul poeziei anterioare,
cu el am avut o discuție specială.

Mă rugat ca în ipoteza în care
săp mai curând de 11 Nov. când
și expiră condamnarea, să-l caut
pe Gogu Rădulescu căruia mi-a răspuns
că el este arestat și condamnat, că
mi-a solicitat în nici-un fel sprijinul
doar că îl roagă să avertizeze
pe cine vorbește de curiozități din
partid, că ar dori să stea de
vorba cu cineva autorizat din
ordinul Partidului - Mi-a povestit
că toată viața lui a fost de stăruie.
Că a fost în lagăr la Ty. Și în
pe vremea lui Antonescu și că
atunci când a fost invitat de
către Tor. Miron Constantinescu
să se încadreze el i-a răspuns
că aptă să fie chemat de o-
menii cu cari el lucrase d. ex.
Maurer etc. Și a răspuns în fe-
lul acesta pentru că știindu-l pe Tor.
Miron Constantinescu prea tânăr
și autoritar

-19-

socotea că situația lui în Partid
era mult mai minoră. Ulterior, după
ce a aflat realitatea s-a simțat ră-
dusă la el după ce-l refuzase.
În general, atitudinea lui țighe-
ra de stănga. Rar se revolta împo-
triva muncării când făcea muncă
crută de loc.

'Totuși' puia mult cocheta cu Du-
mitrușcu, căci n' cu privire la Maria
avea suficiență' administrative -

Col. Turtureanu Emil fost director de
cabinet la Rea Antonescu. A stat
doar 7 zile în celula noastră.

Nu am avut directuri cu el -

Pauait Dumitru fost emisar, ref-
uzul siguranței dela Sigheș, vora.
A stat 3 săptămâni cu noi. Venise
dela Târgușor unde se spunea că vor-
eau 700 de politici și 300 de legionari.

El ne-a spus de note ultimative
date guvern. Român cu privire la
eliberarea deținuților politici. Note
care au fost respinse de guvern. Român.

Ne spunea că 9 luni de zile muncă
intru-ne lămurii vii.

Ne-a povestit cum este la Târgușor
Alte chestii politice nu am discu-
tat cu Pauait.

Ant. Rădu

Salco Engu director de bancă din
Sighişoara. A stat trei săptămâni. Era
implicat într-o chestiune de divize
în legătură cu Ambrozie cămăra şi le
furnizare - A venit din Oradva. Mare.
M-a povestit că acolo este mai rău.
Jure că a stat la penitenciarul din
Oradva a durat bine cu mâncarea.

El m-a spus de trecerea unităţilor
la ortodoxism, de ridicarea blocajului
Berlinului şi de conferinţa celor 4 miniştri
de externe din Paris. Şi exprima
părerea că toate acestea se ajungă la
o înţelegere -

Alte discuţii au avut afecţiuni
de cele discutate privind mâncarea.

Măneanu C^{tin} Ioan din Târnă
foarte procurat la banca de stat şi din
la "Naţională" angajări -

Cu el am stat mai bine de trei
luni de zile n'a rămas în celulă
7. Implicat la început într-o chestiune
privind organizarea de pe
amunte, apoi într-o chestiune pri-
vind guvernul şi până la urmă,
făcându-se o percheziţie la
biron la casa de băni s-au descoperit
peste 60 de buletine de populaţie
noi, împreună cu livrete militare,
% p. t. p. t.

acte de naștere și trei stampile.
Era un fel de birou de acte foarș.
Când a fost adus, se plângăa mereu
că este urîtorat. Că arătarea
lui este cauzată de seful lui Insp.
General Peturen și un omuncare
țigaru - până la urmă a trebuit
să recunoască că este urîtorat -

Și s'a comunicat că a fost amola-
mnat pt. o elutriune de drept comun,
la un om încluinare -

Era o fire foarte încluină -
Ne-a spus că este născut în te-
ritoriul Sovietic jud. Storojinet.
Până la urmă ne-a spus că n'a
aflat că este din Jan' în urma
perchiziției respective! - De câte ori
ne povestea elutriunea lui, ne-o povestea
în alt fel -

După ce s'a aflat că este din
Jan', chemat la anchetă a fost
pus în cam bătut. Când a cobo-
rat în celulă, a început să râdă,
den'era bătut și a zis: "Fam
dus aproape trei luni de zile.
Dacă mi-ai descoperă actele
din casa de la mi creoleau că
sunt din Storojinet!"

Faptul că a scris adevarul
n'a făcut decât să-i îngreuneze
situația înaltă - Aut. Pet.

Era inseris în mișcarea legionară
 încă din 1926 sau 27 - Fusesse condam-
 nat la un an închisoare și apoi trimis
 pe front pentru reabilitare -

Cu el un an discutat era
 prea ascuns și fals - Nu s'a
 manifestat față de împotriva regimului
 încă nă vedea că este foarte periculos
 împotriva comunismului -

Mihailă Petre A stat cam
 o lună de zile. Din Petrosani - Militer
 socialist vechi. Fusesse condamnat la
 moarte pe timpul Austro - Ungarilor.
 În 16-18 a fost la închisoarea din
 Cluj, după ce i s-a comutat pedeapsa
 la muncă forțată pe viață.

Socialist vechi nouă că a fost
 arestat în toate timpurile și sub toate
 regimurile iar acum nu se mai
 aștepta să fie arestat. Aderare
 odată cu Rădăceanu și ceilalți
 la P.M.R. și nă vedea de "trabal" -

Stănuțu-mă comunist, într-o
 zi venind de la închisoare m'a
 întrebat dacă am auzit vreodată
 de Tancu Zora de care el întreabă
 mereu și de care el spunea
 că nu auzise niciodată - Eu la
 fel nu auzisem de el - Mihailă
 Petre n'a manifestat tot timpul
 că fiind de stanga - Spunea în două
 / Antihatu

În orice caz nu părea să fie
un amic al actualului regim.
Însă mi se moră feta.

În afară de cei înșirați au
mai trecut prin celulă 'însă
câtiva care au stat 2-3 zile
sau o noaptea noapți. Timp în
care nu aveau ce discuta
în care nu s-au mormăntat în
nici-un clip.

După ce am trecut în revistă
afectul meu celor cu care am
stat în aceeași celulă și pe care
am putut să-i cunosc într-o
măsură oarecare vreau să
înfatșez în câteva cuvinte și a-
fectul meu.

În această perioadă de timp
numele meu, pentru tot, a
fost Rădăleș Anton iar cauza
arestării cea arătată la începutul
declarației.

Lectia pe care am primit-o,
din 'fronți aspră, a fost bine în-
vârită. Am avut privilegiul să
cunosc că o serie neînfrântă de
cetățeni incriminați se înregi-
mentau în diverse organizații
Antiketur.

subvenire cu popul de a submina
regimul de democrație populară
din țară - Atitudinea mea în gen-
ral a fost alături de Partid -

Totun, trebuie să recunosc, că
în această perioadă de timp
am avut momente în care pierdeam
încrederea în Partid. Mă reoteam
definitiv părăsind. Bula din pro-
grama meu culminând cu aceea
criză de nebunie - Atunci mă
revoltam împotriva năstirii
sale, reoteam că este mult prea
agră. În afară de asta toți cari
în perioada prin călărie primisem
am lix acordă mă li se aducă
de acasă; o Rămână, o pruch de
ciorapi, un pulovăr etc. mie nimic
nici odată din' eram cel mai belu
în puscărie dintre cei cu care eram
împreună - Apoi exact un an de
fiec nu m'a putut bat nimic
nimic iar medicul și mi spunea:
"Asta este pentru proția pe care ai
făcut-o!!" Încât în această peri-
oadă de timp am avut momente
de revoltă și mai ales de îndoielă
față de Partid. Nu mi-am expre-
mat revoltă nici îndoielă dare
eram de multe ori stăpânit de
1. Autocritica

- 27 -
de acțiune mentală -

215

216

Aceasta este în legătură cu
perioada de primă acum a ac-
tării mele -

Aceasta în sine este declarația
pe care o țin în prezent Mo-
niu.

13 oct. 1949

Ant. Rădu

DECLARAȚIE

Subsemnatul. RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș la 14 Martie 1916 domiciliat în București Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

1. = Cum s'a ajuns la problema plecării cu mașina în
îndeplinirea misiunii dela Caransebeș.

Mă înapoiasem de curând din misiunea avută în
Transnistria și Ucraina. Mașina avută la dispoziție nu o predasem.

În misiunea dela Caransebeș era nevoie de mașină
întrucât trebuiau atinse localități diverse, într'un timp scurt,
unde nu se putea merge cu alt mijloc de locomoție.

Deși nu era predată mașina garajului, eu, odată
prezentat la serviciu nu puteam, de fapt, dispune de mașină.

Nu știu cine a cerut aprobarea de a pleca cu
mașina - probabil BELIU ZILBER - care era în raporturi bune cu
GOLOPENTIA și MANAIIA. Eu m'am pomenit în fața unui fapt
împlinit.

În momentul în care GOLOPENTIA mi-a înmănat scriso-
rea, pe care nu o solicitasem, de recomandatie către Dl. NEAMTU
dela Caransebeș, mi-a spus să am grijă de mașină. Tot atunci mi-a
comunicat că am concediu nelimitat recomandându-mi să fiu cu
băgare de seamă.

Altceva nu am discutat cu el.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și
semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rătin autu văscut în
com. Beclau Jud. Iures la 14 Martie 1946
domiciliat în București Str. Jules Michelet
Nr. 17, declar următoarele:

1. Cum s'a ajuns la problema plecării
cu mașina în Indupliuina minime
dela Carauselles -

Mă înapoișem de curând din miniq-
nea avută în Transnistria n' Ucraina.
Mașina avută la dispoziție nu o
pădăsem.

În minime dela Carauselles era
nevoie de mașină intrucât tre bucan
afinse localități diverse, într' un timp
scurt, unde nu se putea merge cu alt
mijloc de locomotaie.

Deci nu era pădăto mașina garaj-
lui, eu, odată prezentat la serviciu
nu puteam, de fapt, dispune de mașină.

Nu știu cine a cerut aprobarea de a
se pleca cu mașina - probabil Belu
Zilber-caru era în raporturi bune
cu Golopența n' Mănuștă. Eu m'am
puscuint în față unui fapt împlinit.

În momentul în care Golopenția m'a
înmănat perioarea, pe care nu o mli-
tarem, de permioalație către St. Neamtu
dela Carauselles, mi-a spus să am grijă

Intrebat

de mână. Tot atunci mi-a comunicat
că am concediu nelimitat recomandându-
mi să fiu cu băgară de seamă.

Altceva nu am discutat cu el.

Aceasta îmi este declarația pe
care o surt în nume propriu.

18 oct. 1949 *Ant. Rati*

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, domiciliat în Str. Jules Michelt No.17, București, născut în com. Beclean, Jud. Someș la 14 Martie 1916, declar următoarele :

BIJI MIRCEA - căsătorit cu MARICICA, funcționară la Statistică, venită odată cu el dela Cluj la începutul anului 1941 odată cu BUCUR SCHIOPU, SUCIU CAMIL și OANCEA IOAN. A fost asistent universitar la Cluj la catedra de Pedagogie. Tatăl lui învățător pensionar cu domiciliul la Turda - Nășud Apohida-Cluj. Studiile și le-a făcut la Cluj.

Armata a făcut-o la Sc. de Of. Rezervă dela Floești și anume 1939-40, odată cu mine. Acolă l-am cunoscut.

Este un element bine pregătit din punct de vedere intelectual. Serios în muncă și corect în raporturile cu colegii. Tot timpul s'a manifestat ca fiind de stânga. Bun prieten cu BUCUR SCHIOPUL cu care a făcut campania electorală 1946. La fel bun prieten cu SUCIU CAMIL și OANCEA ION. Până la arestarea grupului RACOASA, bun prieten cu LEVENTE și STOIANOVICI.

Personal, am avut o foarte bună părere despre el.

Atitudinea lui însă, după arestarea lor, atitudinea pe care mi-a făcut-o cunoscută LEVENTE și mai cu seamă după ce chiar el a recunoscut că este vinovat într'o măsură oarecare, nu am mai avut nici-un fel de raport cu el.

A rămas la statistică unde în ultima vreme fusese numit subdirector general.

Am socotit, după ce BETEA mă informase că tov. MIRON CONSTANTINESCU recomandase tovarășilor dela Statistică să apeleze înăuntru la sfaturile lui BIJI ca fiind încercat în muncă, că i s'a acordat muncă de reabilitare.

Cu ocazia procesului lor, BIJI a fost condamnat la 25 ani muncă silnică. Acest fapt m'a determinat să mă îndoiesc de vinovăția lui. BIJI însă, în fața mea, când l-am întrebat, nu a ezitat să recunoască că este vinovat.

Nu pot să-mi explic de ce a fost determinat să aibă la anchetă o atitudine slabă.

Eu nu l'aş fi crezut capabil de trădare.

Tot timpul cât am fost în raporturi bune a avut o frumoasă atitudine.

În anul 1942 - iarna - mi-a dat însărcinarea să găsesc o casă conspirativă. Am găsit-o. A venit la două şedinţe împreună cu STOIANOVICI.

În Ucraina a stat puţin timp.

L-am întâlnit întreacă

M'a îndemnat să ajut cât mai mult cetăţenii sovietici

La Statistică, atunci când şi-a recunoscut vinovăţia se putea citi pe figura lui o durere mare şi un regret. Era transformat. Abătut, tăcut însă nu-şi pierduse încrederea în Partid.

Licăreşte pe figura lui o nădejde - o nădejde că într-o zi va fi şi el reabilitat - după ce îşi va ispăşi pedeapsa.

Mi-a vorbit despre munca depusă cu prilejul alegerilor. Deasemeni mi-a spus că şi la Institut are muncă pe linie sindicală.

La arestarea mea era la Statistică Subdirector General.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţiu şi semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

18 Octombrie 1949

Declarație

Subsemnatul Răduț Anton Amniciliat
 în Str. Jules Michelet Nr 17 - București,
 născut în com Beclăuș jud. Imez
 la 14 Martie 1916, declar următoarele:

Biji Mircea căsătorit cu

Mănicia funcționar la statistica
 venituri odată cu el dela Cluj la
 începutul anului 1941 - odată cu
 Bucur Șelipcu, Luciu Camil și
 Danes. Ivan - A fost arătat am-
 veritar la Cluj la catedra de
 pedagogie - Tatăl lui învâțător
 primar cu domiciliul la
 Turcoa - Născut Apahida-Cluj.
 studiile n' le-a făcut la Cluj.

Armata a făcut-o la Sc. de of.
 Rezervă dela Ploesti în ane
 1939-40, odată cu mine - Acob-
 l-au cunoscut.

Este un element bine pregătit din
 punct de vedere intelectual. Serios în
 muncă n' corect în raporturile cu
 colegii - Tot timpul s'a manifestat
 ca fiind de stănga - Bun prieten
 cu Bucur Șelipcu cu care a fă-
 cut campania electorală 1946 la fel

Ant. Răduț

buu prieten cu Luciu Cămil și Danu
Iau - Pănuș la arestarea grupului
Răcora, buu prieten cu Levanti
și Storaovici -

Personol, care are o frate
bună păreare despre el -

Atitudinea lui însuși, după a-
restarea lor, atitudine pe care
mi-a făcut-o cunoscută Levanti
și mai cu seamă după ce chiar
el a recunoscut că este vinovat
într-o măsură oarecare, nu
am mai avut nici un fel de
raport cu el -

A rămas la statistică unde
în ultima vreme fusese un-
sărit subdirector general -

Au vorbit, după ce Betea
mă informase că Tar. Miron
Cristianescu recomandare
travăntor dela statistică să
apleze în muncă la statul
lui Biji ca fiind încercat în
muncă, că i s'a acordat
muncă de reabilitare -

✓ Arthur Cot

Cu ocazia procesului lor, Biși
a fost condamnat la 25 ani muncă
silnică - Acest fapt m'a olter-
mizat și m'a îndolose de viața
lui - Biși iură, în fața mea,
când l-am interbat, m'a
egritat și recunoscă că este
viuorat.

Nu pot să-mi explic de ce a
fost determinat să acționeze la
anchetă și atitudine slabă.

Eu multas, și creșterea capabil
de trădare -

Tot timpul cât am fost în ra-
porturi bune a avut o în-
mănoare atitudine -

În anul 1942 - iar na - mi-a
olat surorile noastre să găsesc
caroți conspirații - Au găsit.
A venit la o mare revoluție
na cu Stranovici.

În Ucraina a stat puțin timp.
L-am întâlnit în trecătoare
M'a îndolose și a fost
mai mult cității sovietice.

Antu Răz

La statistică, atunci când
 s-a recunoscut vinovăția se putea
 citi pe figura lui o durere mare
 și un regret. Era transformat.
 Alături, totuși înșură nu-și pier-
 duse încrederea în Partid -

Licâna pe figura lui o
 nădăjdi - O nădăjdi că într-o
 zi va fi și el realitate - Olyp
 și în va împăși pedeapra -

Mi-a vorbit despre munca
 olynă cu prețurile alegerilor.
 Dăruindu-mi-a spus că în
 la Institut are muncă pe linie
 medicală -

La avântarea mea era la
 Statistică Subdirector General.

Aceasta sunt este declarația
 pe care o scriu și reunez
 propria -

18. Oct. 1949 Ant. Rău
 37

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclea, Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No. 17 declar următoarele :

STEFAN POPESCU - născut în București pe Str. Parfului No. 25. Tatăl lui - VASILE frizer - mai are o soră căsătorită tot cu un frizer.

Este licențiat în Limba Română la Facultatea din București - căsătorit cu ILEANA ROMNICANU din Buzău - părinții muncitori - n'are tată. Mai are trei frați toți muncitori. Familie foarte săracă. Ea a terminat Academia de Arte Frumoase din București. Este mai mare decât STEFAN POPESCU cu 3-4 ani. Ea înainte de 23 August a fost însărcinată prin BELU ZILBER să facă legătura între PATRASCANU și șefii partidelor istorice (asta știu eu) - și-a îndeplinit misiunea foarte corect. Apoi a lucrat cu soția lui PATRASCANU la teatru de păpuși. Atitudine de stânga întotdeauna.

Pe STEFAN POPESCU l-am cunoscut la Statistică în 1941. Dar abea în Ucraina fiind în aceeași echipă cu el și LEVENTE am putut să ne cunoaștem mai îndeaproape și să ne împrietenim.

Este fire de poet deși versurile lui nu prea sunt reușite. Foarte bine pregătit. Ii place să citească mult. Ultimul ban și-l dă pentru cărți. Acasă pentru masă nu știu să fi dat vre-odată bani.

ILEANA, soția lui, mi se plângea mereu că STEFAN nu vrea să dea pentru mâncare sau alte cheltuieli nici-un ban. Destul de sgârbit.

Appreciază o masă bună și un vin. Nu este lacom nici la mâncare nici la băutură. Se mulțumește și cu cartofi prăjiți sau fierți cu condiția să aibă cărți. În muncă este punctual, corect și conștiincios.

De război a fugit riscând mult de tot. După ce întârziase mult dela unitate s'a hotărât să se prezinte. Acolo, comandantul foarte supărat i-a spus că-l trimite în linia întâi.

12 254
23
Însă a făcut imprudență ca plicul să i-l dea în mână. Plicul cu repartizarea lui spre front. El a luat plicul și a venit la București iar apoi a plecat în Ucraina ne reprezentându-se la unitate. Cu mare greutate s'a putut descurca. Este Ofițer în rezervă.

Înainte de 23 August a fost însărcinat cu găsirea de tipografi pentru "România Liberă" format mare - misiune la care trebuia să-l ajut. Si-a îndeplinit foarte conștiincios sarcina. A stat în tipografie tot timpul sub bombardament.

Cu acel prilej a dat dovadă de mult curaj deși noi îl socoteam fricos.

Este prieten cu RUPENIAN EMANOIL, mai puțin cu DUTESCU și BETEA. Cu mine bun prieten deși nu ne-am mai întâlnit decât incidental și fără să stăm de vorbă, din 1945-46.

STEFAN POPESCU lucra înainte de arestarea mea la Radio difuziune în calitate de reporter la radio jurnal (sau așa ceva).

Atitudinea lui a fost întotdeauna de stânga. Cu MIRCEA TIRIUNG a fost foarte bun prieten.

Mai era prieten cu GEO BOGZA poet.

Asta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

52

225
224

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anu au născut
în Com. Beclău județ Meș la 14 Martie
1916, domiciliat în București Str. Jules
Luchet 17, declar următoarele:

Stefan Popescu născut în
București pe Str. Porfumbului 25 - Tetoal
lui Vanle frizer - mai are o mănă
căsătorită totuși un frizer -

Este licențiat în limba română
la facultatea din București - căsă
torit cu Elena Romnică din
Buzău - părinți muncitori - n'are
tată - Mai are trei copii: totuși muncitori - Familie foarte înrădăcită - Ea
a terminat Academia de Arte Tru-
moare din București - Este mai
mare decât Ștefan Popescu cu 3-4 ani.
Ea însoțește pe 23 Aug. a fost însoțită
mătașă prin Bebe Jilber mănă facea le-
gătura între Pătrășcanu și reși-
partidelor întotdeauna (arta științei) -
Și-a însoțit un număr foarte
crescut - Apoi a lucrat cu sora
lui Pătrășcanu la teatru de
păpuși - Atitudine de stănga autodenun-
na - Ștefan Popescu

Pe Stefan Popescu l-am cunoscut la
statistică în 1941. Dar abia în
Ucraina fiind în ocean' eclipsă cu
el n' Leventi am putut nă ne cu-
noaște mai înoleapwape n' nă ne
imprietim -

Este fire de poet din vermicile
lui nu prea mult nă nă. Foarte
bine pregătit. I' place nă citescă
mult. Ultimul lui n' l' dă pentru
cărți - Acum pentru mară nu stă
nă 'fi dat vre-volantă un lui -

Ileana, soția lui, ^{nu} se plougea
meru cō Stefan un vrea nă dia
pentru mōncare sau alte cheltueli
nici-un lui - Dintul de sgărcit -

Apreciază o mară bună n' un
vin - Nu este lacrimă nici la mōn-
care nici la bănturōi. Se
multumesc n' cu cartofi pro-
sti sau fierți cu condiția nă aiba
cărți - În muncă este punctual,
corect n' curtos -

De rară o fugit riscomul
mult de tot. După ce îndrăgise
mult dela unitate s'a hotărât nă
se prezinte - Acolo, comandantul
foarte supărat i-a spus că-l trime-
te la Petru

în linia întâi. Însă a făcut im-
pudentă ca plicul să i-l dea în
mână - Plicul cu reprezentarea lui
spre front - El a luat plicul și a
venit la București iar apoi a
plecat în Ucraina reprezentându-
se la unitate. Cu mare greutate
s'a putut obscurea - Este Oștinu u-
zervă -

În noaptea de 23 Aug. a fost înșă-
lănat cu gâră de tipografișt.
România liberă format mare em-
iune la care trebuia să-l ajut-

Si-a îndepărtat foarte conștient
înșurub - A stat în tipografie
tot timpul sub bombardament.

Cu acel prilej a dat olovadă
de mult curaj dep' noi îl sco-
teau fricos -

Este prieten cu Răpănuș
Emanoil, mai puțin cu
Antescu și Betia. Cu mine
bun prieten și nu ne-am
mai întâlnit decât incident
și fără să stăm de vorbă, din
1945-46 -

Stefan Popescu lucra în
uite de arestarea mea la
Radio de fuziune în calitate de
Anturatu

reporter la radio Jurnal (sau
ana cura) -

Atitudinea lui a fost rutoduan-
na de stăruie. Cu Mircea Tîrziu
a fost foarte bun prieten -
Mai era prieten cu Geo Boyza met

Asta îmi este declarația pe
care o țin și semnez proprie -

18. Oct. 1949. Anghel

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

SUCIU CAMIL, ardelean, nu-i cunosc locul nașterii și nici profesia părinților. A venit odată cu BUCUR SCHIOPU - (în 1941 la începutul anului) la Statistică. Până atunci fusese asistent universitar la Cluj. Este căsătorit. Soția lui este de naționalitate maghiară. Prieten cu BUCUR SCHIOPU, BIJI, OANCEA, LEVENTE și ceilalți dela statistică.

Fire mai deschisă și foarte prietenoasă. Nu este atât de bine pregătit ca BUCUR SCHIOPU și nu este nici atât de serios. Cam afemeiat.

Din discuțiile avute cum BIJI și LEVENTE știu că a fost întotdeauna de stînga.

Nu-i cunosc activitatea. Nu am avut raporturi de prietenie cu el.

După 23 August 1944 a lucrat și el la C.C. al Uniunii Patrioților.

Apoi a fost numit director la Ministerul Naționalităților iar mai târziu, la acelaș departament, secretar general.

Înainte de arestarea mea știu că lucra și la Asociația pentru strângerea legăturilor de prietenie cu Ungaria.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

5-17
228
227
Declarație,

Subsemnatul Răduț Anton
născut în com. Bodeanu jud. Ismaj, la
14 Martie 1916, domiciliat în București
Str. Jules Michelet Nr. 17, declară următoarele:

Luciu Camil, orodlean,
nu-î cunoaște locul nașterii și nici pro-
fesia părinților - A venit odată în
Bucur. Scluzim - (în 1941 la începutul
anului) la statistică - Poarta a-
tunci fusese anștat universitar la
Cluj - Este căsătorit - Soția lui este
de naționalitate maghiară. Putea
cu Bucur. Scluzim, Biși, Baucea
Levente și cu alții dela statistică.

Fiu mai desclăvă și foarte priet-
nosă - Nu este atât de bine pregătit
ca Bucur. Scluzim și nu este nici
atât de serios - Cău afeuriat.

Au discută la amte cu Biși și Le-
vente știu că a fost întodeauna
de stănga -

Nu-î cunoaște activitatea. Nu
am avut raporturi de prietenie
cu el.

Supra 23 Aug. 1944, a lucrat și el
Ant. Răduț

-2-

la C. C. al Uniunii Patrioților -

Apoi a fost numit director la
Ministerul Naționalităților iar
mai târziu, la acelaș departa-
ment, secretar general -

Întrucât de creșterea mea știu
că lucrez în la Horioștia pentru
strângerea legăturilor de prietenie
cu Ungaria -

Acum sunt de declarație
pe care o mînuiesc în numele pro-
priu.

18.10.1949 Antu Rădu

44 229

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

OANCEA ION - căsătorit - nu-i cunosc soția. Nu știu
de unde este nici proveniența socială. A venit la Statistică
în 1941 odată cu BUCUR SCHIOPU, SUCIU CAMIL, etc. dela Cluj
unde fusese asistent universitar la Facultatea de Drept.

Cu el împreună am primit misiunea dela Caransebeș
misiune la care el a participat numai până la Sibiu. A plecat
spunând că are treburi la București. Nu cunosc adevăratul motiv
al plecării.

OANCEA ION este un element serios și capabil. Prieten
cu grupul cu care venise dela Cluj - la fel în raporturi bune
cu LEVENTE.

La 23, 24 August și chiar în zilele următoare, a lucrat
la "România Liberă" la tipografie. A vândut și el pe stradă ziare
în primele zile.

Apoi l-am întâlnit la Uniunea Patrioților - lucra la
Comitetul Central. După aceasta a fost numit mi se pare la
Ministerul Naționalităților, apoi a fost numit Secretar general
la Prețuri - după RADU PAUL - și înainte de arestarea mea
știu că era director la Ministerul Afacerilor Străine.

Nu am auzit decât lucruri bune despre el.

Indeaproape nu-l cunosc.

N'am avut raporturi de prietenie cu el. A fost întotdeauna
de stânga.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez
propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octombrie 1949

230

52+

Declarație,

Subsemnatul Răzvan Andrei născut
 în Com. Beleana jud. Iomex la 14 Martie 1946,
 domiciliat în București Str. Jules Michelet 17,
 declar următoarele:

Oancea Ioan căsătorit - mi-
 cunosc născut - Nu știu de unde este nici
 proveniența sa - A venit la
 statistică în 1941 odată cu Bucur
 Ielșanu, Lucian Camil etc. de la Cluj
 unde fusesse arădat un veritabil
 la facultatea de drept -

Cu el împreună am primit invita-
 rea de la Caransebeș, minime la
 care el a participat numai până
 la Sibiu - A plecat spunându-mi că
 are treburi la București - Nu
 cunosc motivele acestui motiv al
 plecării -

Oancea Ioan este un element serios
 și capabil - Prieten cu grupul
 cu care venea de la Cluj - la fel
 în raporturi bune cu Zărnescu -

La 23, 24 August n'eliber în zilele
 următoare, a lucrat la „Arderea
 Liberă” la tipografie.
 în Antihitler

A vîndut și el pe strădoi și anul
pe primele zile -

Apoi l-au tutăluit la Uniunea
Patrioților. Lucra la Comitetul Central

După aceasta a fost numit - mi se
pare la Ministerul Naționalităților,
apoi a fost numit Secretar General
la Președinție - după Rădu Paul - și
mai tîrziu de arătarea mea și mi s-a
era director la Ministerul Afaceri-
rilor Străine -

Nu am avut decât lucruri bune
depre el -

Indeaproape nu l-am cunoscut.
Nu am avut raporturi de prietenie
cu el - A fost totdeauna de stînga -

Acasta mi este declarație
pe care o mîntuie și cum neapărat.

18. Oct. 1949 - Ant. Rădu

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București, Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

STOIANOVICI AL. TUDOR - din București, orfan de tată. Mama lui se ocupă cu croitoria. Este licențiat în Istorie la Facultatea din București- căsătorit cu o fată din București a cărei proveniență nu o cunosc. Prieten cu LEVENTE, BIJI, BETEA, PAVEL și toți ceilalți dela Statistică. A fost și el implicat în procesul RACOASA - dar a fost achitat.

Este un element bine pregătit, serios în muncă, de cracter și corect în raporturile cu prietenii sau tovarășii.

Despre el am aflat că este membru de Partid însă înainte de 23 August mi-a spus-o BETEA când m'a întrebat unde să-l ducem că este urmărit pentru arestare. A fost prieten cu POPESCU GHEORGHE cu care a lucrat la muzeul Româno-Sovietic.

Tot acolo a mai lucrat cu AITENLIU IOAN și mi se pare cu MARINESCU, MARIN DUNARE.

Apoi a trecut la Controlul Economic ca subdirector la Direcția evidenței. Înainte a lucrat la Prefectura Poliției Capitalei când LEVENTE era secretar general.

STOIANOVICI nu este deloc vorbăreț.

Atitudinea lui întotdeauna a fost de stânga.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octombrie 1949

52

232

Declarație,

231

Subsemnatul Rostin Antin, născut
în com. Belesau jud. Iomora la 14 martie
1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Storionari Al. Tuor. din Bu-
curești, orfan de tată - Mama lui
se căsătorise cu croitora - Este licențiat
la Școala de facultatea din
București - cunoscut cu o fată
din București a cărei proveniență
nu o cunosc - Prieten cu Levente,
Bibi, Betea, Pavel și totii cunoscuți
de la statistică - A fost și el im-
plicat în procesul Răcoara - dar
a fost aceluși -

Este un element bine purtat, se-
rios în muncă, de caracter și
corect în raporturile cu prietenii
naționaliști -

Știu el din aflor că este membru
de Partid și s-a înscris la 23 Aug.
mi-a spus-o Betea când mi-a
întrebat unde să-l ducem că este
urmărit pentru arestare - A fost
prieten cu Popescu Gheorghe cu
care a lucrat la muzeele Rmăneș-
Sovetie. / Antin Rostin

-2-
Tot acolo a mai lucrat cu Alenu-
lin Toou și mi se pare cu Mariușu
Marin Du noire -

Apoi a trecut la Controlul Eco-
nomice ca subdirector la direcția
erickutei - Imediat a lucrat la
Prefectura Poliției Capitalei când
Levente era Secretar General -

Stoianovici nu este deloc vorbăreț.
Atitudinile lui introduceau na'a
fost de stăruie -

Aceasta nu este declarația
pe care o țin și acum propriu.

18. Oct. 1949 Aut. Răz.

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com. Beclean, Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, declar următoarele :

LEVENTE MIHAIL băeat de țăran din Dobrogea depe malul Dunării depe lângă Silistra. Orfan de război. A urmat liceul militar la Târgu-Mureș. Apoi a făcut un an și ceva școala militară fiind coleg și bun prieten cu RADU SOARE. A mai fost coleg cu DIMITRIU DORIN, BRATU DAN și alții pe cari nu mi-i amintesc, ofițeri deblocați pe care i-a angajat la Controlul Economic și cari fuseseră (o parte) cu el la Cooperație și Aprovizionare.

Mai are un frate mai mare, IOAN, care era subinsp. general, șeful serv. de Control Argeș - de profesie învățător. Despre el, în Ucraina îmi spunea că este legionar și se plângea că nu se împacă cu el.

La fel îmi spunea că dintre rudele lui, numai cu un plutonier major (un unchi de-al lui) se împacă.

L-am cunoscut destul de bine cu prilejul campaniei din Ucraina.

Foarte bine pregătit. Un caracter hotărât - dărz - El nu poate fi prieten cu nimeni decât în muncă. Este ambițios și orgolios. Ii place să se laude cu forța de care dispune.

Prima mea discuție cu el a fost înainte de a pleca în Ucraina pe chestiunea forței. Eu am afirmat că-l trântesc. Era de față BIJI, STOIANOVICI, OANCEA și SUCIU CAMIL.

Intr'o zi după această afirmație întâlnindu-mă pe un culcar la parter, s'a repezit la mine să-mi dovedească că este mai puternic.

L-am trântit. Au aflat și ceilalți colegi cari l-au răs. Ajunși în Ucraina în aceeași echipă, a încercat în repetate rânduri să mă trântescă. A reușit de câteva ori punându-mi piedică și odată dându-mi un pum puternic în nas. Nu putea suporta să-l trântesc. Intr'o zi mi-a spus că nu s'a purtat corect cu mine la trântă - să-l iert - n'a putut să mă trântescă decât procedând incorect. Aceste mici amănunte îi arată caracterul ambițios.

La mâncare extrem de lacom. Foarte sgârcit.

În muncă însă priceput, capabil și harnic. Nu se dă înapoi dela nici-un fel de muncă. Stie să-și organizeze munca pe care știe să o conducă. Stie deasemenea să-și aleagă colaboratorii.

Este căsătorit cu CORNELIA BRATUCU soră cu MIRCEA BRATUCU din Jud. Constanța. Are o fetiță - MIHAILA -

Când s'a căsătorit, se spunea că soția lui a primit 50 ha. de pământ dela părinții ei aceștia fiind bogați. Nu l-am întrebat.

Mi-a spus că în decursul anilor a primit și el muncă de reabilitare. Odată pentrucă propusesă la o ședință să primească în mișcare cât mai puțini evrei- pentru care motiv a fost socotit antisemit- și altă dată pentrucă se căsătorise cu fica unui general sau așa ceva, cu care era coleg la Facultatea de Litere. Amănunte nu cunosc.

Era în raporturi bune cu URSU MARCU, care-l adăpostise în timpul cât fusese ascuns - după condamnare. La fel în raporturi bune cu RADU SOARE și în general cu oamenii cu cari colabora..

Cu MIRCEA BRATUCU era bine, apoi cu GOGU RADULESCU, Dr. DIMITRIU CONSTANTIN, PETRE BALACEANU, familia UNGUREANU (cu faianța) și alții.

În ultima vreme în zilele de sărbătoare, mergea la vânătoare.

ss. ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

235

5x

Declarație,

Subsemnatul Rădu Anton mărecu în
com. Beclaua juol. Someș la 14 Martie 1916,
domiciliat în București Str. Jules Michelet
Nr. 17, declar următoarele:

Levente Mihail băiat de țară
din Dobrogea de pe malul Dunării de pe
lângă Silistra. Orfan de părinți. A
urmat liceul militar la Târgu-Mureș.
Apoi a fost un an și ceva școala
militară fiind coleg și cu un prieten
cu Radu Ioan - A mai fost coleg cu
Simion Doru, Bratu Dan, și alții pe
cari mi-i amintesc, ofițeri de la
pe cari i-a angajat la controlul eco-
nomie și cari fuseseră (o parte) cu
el la Cooperative și Apărare.

Mai are un frate mai mare, Ioan,
care era sublocotenent, șeful
serv. de control Argeș - de profesie
inventator - După el, în Ucraina
sui știe că este legitim și se
plângă că nu se supăcă cu el -
La fel și știe că este dintr-un nobil
lui, numai cu un plutonier major
(un unchi de-al lui) se supăcă.

Anturati,

-2-

L'am eu nreut dentul de brue cu pri-
leful compauici din Ucraina.

Foarte brue pugătit. Un caracter ho-
tărât - dănz - El nu poate fi prieten
cu nimeni decât în yuneeă. Este
ambitios n' orgolios. Si place nă si
laude cu forța de care olinpune.

Prima mea discutie cu el a fost
înaintea de a pleca în Ucraina pe
clintima forte - Eu am oșinat
răi - l trântesc. Era de față Bișniț, Itoia-
novici, Oancea n' Luciu Camil -

Într'o zi după ocaziă afirmative
întâlnindu-mă pe un culoar la
parter, s'a repezit la mine rai - mi
dovedească că este meu prieten.

L'am trântit. Am oșlat n' cialăti
colegi cari l-au răș. Apunși în
Ucraina în ocaziă elipă, a înce-
rat în repetate rânduri rai - mi
trăntească. A murit de căteva ori
punându-mi pielea n' oolator
dându-mi un puu prieten în
nas. Nu putea nșporta rai - l trăn-
ter. Într'o zi mi-a spus că nu
s'a putat corect cu mine la
trântă - rai - l iert - n'a putat rai
mă trăntească decât proce dănd
incorect - Aceti mici amănunte
și arată caracterul ambitios -
! Antiketa

La mănăcare extrem de lacrimă -
Foarte răcit. 236
235

În muncă sunt priceput, capabil și harnic. Nu se dă înapoi deloc nici un fel de muncă. Știe să organizeze munca pe care știe să o conducă. Știe de asemenea să organizeze colaboratorii.

Este căsătorit cu Cornelia Brătucu soția cu Mircea Brătucu olimpiu jud. Constanta - are o fetiță - Mihaela.

Când s-a căsătorit, se spunea că soția lui a primit 50 ha. de pământ de la părinții ei acutia fiind bogată - Nu l-au putut plăti.

Mi-a spus că în decursul anilor a primit și el muncă de reabilitare - Ocolită pentru că propusese la o revoluție să primească în muncă cât mai puțini evrei - pentru că motiv a fost recotit aut. sunt saltărolă pentru că se căsătorise cu fiica unui general român care era cu el la Facultatea de Litere - Anunciindu-i lui cu nor.

Era în raporturi bune cu Urzică Mare care-l adăpostise în timpul cât fusese ascuns - după emigrare - la fel în raporturi bune cu Radu Lome și în general cu oamenii cu cari colabora.

Cu Mircea Brătucu era lină, răpă

Art. 24

cu Gogu Rădulescu, ⁴⁻ Dr. Dimitrie Costan-
tin, Petru Bălăceanu, familia Ungu-
reanu (cu soacra) și alții.

În ultima vreme în zilele de vorbă-
toare, mergea la vânătoare -

Depe Levente se vorbea că este
un tip ofensat. Eu nu l-am cu-
noscut ca atare. Nici n'am avut
prilejul. Cu el nu am avut inter-
mități -

Se plânga mereu că suferă
de stomac - Lucru pe care mi-l
explicam din cauza locuinței
mari la muncare -

Declarația este declarativă
pe care o scriu în scris propriu.

18. Oct. 1949.

Ant. I. I. I.

~~237~~DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean, Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michel No. 17, declar următoarele :

Cu prilejul prezentării demisiei mele dela Controlul Economic, în Cabinetul lui M. LEVENTE, am avut cu el următoarea discuție: I-am explicat întâi motivul demisiei mele (cazul DOZZI) după care el a zis: "Păcat!" Vezi, tocmai aveam de gând să-ți spun să cauți la ~~Plat~~ o armă de vânătoare bună și cartușe pe care să le duc tov. PARVULESCU dela Comisia de Disciplină a Partidului - prilej cu care vroiam să-i vobesc de tine și să-l rog să ți se dea muncă de reabilitare".

"Acum ce ai de gând să faci?"

"Vezi dacă nu m'ai ascultat?"

"Ti-am spus de atâtea pri să eviți prietenia cu BETEA, PAVEL și ceilalți care este nesănătoasă". Prietenia cu ei te-a adus aici!". Dacă te țineai serios de muncă politică ajungeai departe!"

"Din partid ești exclus, slujbă nu ai!"

Apoi, spunându-i că vreau să merg la țară într'un post de învățător, mi-a recomandat ca de aici încolo să fiu mai atent.

Apoi a zis: "Uite BETEA se pareă fi implicat într'o chestiune de spionaj".

- "Ia să văd dacă l-au prins". A format un număr de telefon și a zis "Noroc SERGHEI! Aici e LEVENTE. Ce se mai aude? Ați pus mâna pe BETEA? Încă nu? Păcat!". Apoi au vorbit de vânătoare după care a închis telefonul și mi s'adresat mie. "N'a fost încă prins". Dar nu scapă". "Uite prietenii tăi!" Si PAVEL va ~~fi~~ fi în curând arestat" CORBEA a rămas tot nesperios cum îl știi". "MANESCU se ține de prostii!". Umblă cu minciuni despre mine la tov. MIRON CONSTANTINESCU". "Vezi? ăștia sunt. prietenii tăi!"

Cam aceasta a fost în esență discuția cu LEVENTE. Discuție după care ne-am despărțit în termeni destul de buni - amicali. Dealtminteri aceasta a fost ultima mea întâlnire cu LEVENTE .

Referitor la PAVEL nu mi-a spus altceva nimic și nici eu nu l'am întrebat pentru ce motiv va fi arestat PAVEL sau altceva. Bănuiam că poate s'a descoperit că PAVEL era în legătură cu chestiunea plecării. I-am comunicat acest lucru lui PAVEL care a râs spunând că acum nu poate să se dea la fund fiind ocupat.

Altceva, în legătură cu acest lucru nu am discutat nici cu PAVEL și nici cu altcineva.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

52x

233
356

Declarație,

Subsemnatul Rădu Anton născut
în com. Beleana jud. Iomex la 14 Martie 1916,
domiciliat în București Str. Jules Michels
Nr. 17, declar următoarele:

Cu prilejul prezentării deminiei mele
dela Controlul Economic, în cabinetul
lui M. Levente, am avut cu el următo-
toarea discuție: I-am explicat întâi
motioul deminiei mele (cazul Dozzi)
după care el a zis: „Păcat!” „Vei, to amai
aveam de gând să-ți spun să cauți
la Palat o armă de vânatoare bună
n' cartuse pe care să le duc Tor. Păr-
vulescu dela Cminia de Disciplină
a Partidului - puț cu care vroiam
să-i vorbesc de tine n' să-l rog să
ți se dea unică de malilitare.”

„Acum ai de gând să faci?”

„Vei dacă nu m'ai ascultat?”

„Ți-am spus de-atâtea ori să eviți pri-
etenia cu Betia, Paul n' e altă care
ești următoarea”. „Prietenia cu ei
te-a adus aici!”. „Dacă ți ținai serios
de unică politică așungiai de parte!”

„Din Partid ești exclus, nu-lă nu ai!”

Apoi, spunându-mi că vreau să merg la
toro. Intru în port de drumător, mi-a
recomandat să nu măcar de aici încolo să
fiu mai atent. Antik.

Apoi a zis: „Mite Betia se pare a fi implicat într-o chestiune de spionaj.”
- „Ia vezi dacă l-ai prins.” A format un număr de telefon și a zis: „Morde Serghii! Alina Levente. Ce se mai aude? Ai pus mâna pe Betia? Încă nu? Păcat!” Apoi au vorbit de vânătoare după care a închis telefonul și nu s-a adunat nimic. „Nu a fost încă prins. Dar nu rează!” „Mite prietenii tăi!” „Sîi Pavel va fi în curând arestat” „Căci ea a rămas tot nefericită cum îl stii.” „Mănușea se ține de prostii!”
„Umblă cu minecuni despre mine la Tor. Mișon Constantinescu”. „Deși? Betia nu e prietenii tăi!”

Cum aceasta a fost în esență discuția cu Levente. Discuție după care ne-am despărțit în trei grupuri de prieteni-amicali. Dealtminteri aceasta a fost ultima mea întâlnire cu Levente.

Revenind la Pavel nu mi-a spus altceva nimic și nici eu nu l-am intrubat pentru că motiv va fi arestat Pavel nu altceva. Dădusem că poate s-a descompus că Pavel era în legătură cu chestiunea plăcării. I-am comunicat acest lucru lui Pavel care a răsponând că acum nu poate să se dea la lucru fiind ocupat.

Amintiri

32245

Alteura, în legătură cu acest lucru²³⁹
nu am discutat nici cu Paul și nici
cu altecineva.

Aceasta lui este declarația pe
care o mîrturisesc și scumy proprie.

18 Oct. 1949 Antuțu,

240 ~~241~~
~~362~~

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet 17, declar următoarele :

În anul 1945, după 6 Martie, odată cu numirea mea
la Ministerul Afacerilor Interne, a fost numit și CRISTACHE ZAMBETI
în grad de comisar și repartizat la Direcția III-a din Siguranța
Generală.

ZAMBETI își exprima mereu nemulțumirea întrucât,
spunea el, i s'a dat o muncă fără nici-o importanță - anume de a
îndosaria diverse hârtii - corespondență.

După ce am demisionat, a venit la mine și mi-a spus
că nici el nu mai rămâne își dă deamisia. I-am spus că el n'are
pentru ce să demisioneze dar eu nu mă amestec - să facă ce crede
de cuviință. Când l-am revăzut mi-a comunicat că între timp
demisionase, că a fost chemat la Partid și i s'a dat muncă de
reabilitare să lucreze pe linie sindicală la statistică și să
raporteze toată activitatea lui PAVEL, BETEA, a ta, a lui STOIANCO-
VICI și a celorlalți.

Era foarte revoltat "Auzi măi? să vă urmăresc eu pe voi
și să dau note informative despre tot, cece faceți? Pot eu să fac
lucrul acesta? "Nu mai știu ce să cred" M'am zăpăcit complet!".
Eu i-am răspuns răsând să facă cum socote de cuviință - eu nu mă
amestec în această chestiune.

La 2-3 luni, poate mai mult l-am întâlnit din nou.

Cu acel prilej mi-a spus;

" Am fost numit la S.S.I. în grad de agent - în bătae
de joc - și m'au pus în subordinea unui jădănaș puchinos care nu
are mai mult de 18 ani. "Imi vine să'nnebunesc". Nu știu ce să fac"
Eu nu stau".

I-am răspuns iarăși că nu mă amestec în această
chestiune. Să facă cum crede.

Altceva nu știu minte să-mi fi mai spus CRISTACHE
ZAMBETI.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez
propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

52
Declaratie,

241

Subsemnatul Răzviu Antru născut
în com. Becleriu jud. Ismes la 14 Martie
1916, domiciliat în București Str. Jules
Michélet 17, declar următoarele:

În anul 1945, după 6 Martie,
odată cu numirea mea la Minis-
terul Afacerilor Interne, a fost numit
în Cristache Zambeti în grad de
Comisar și repartizat la Direcția
III^a din Siguranța Generală -

Zambeti în episcopia mea m-
multumina întucât, spunea el,
i s'a dat muncă fără nici o
importanță - cum se de a diploma-
ria diverse hărți - crespodentă -

După ce am demisionat, a're-
nit la mine și nu a pus că m-
el nu mai rămâne - în ora de
mină - I-am spus că el n'are pt.
se să demisioneze dar eu
nu mă amestec - să facă ce crede
de curiintă - Când l-am revăzut
mi-a comunicat că întru timp
de minare, că a fost chemat
la Partid și i s'a dat muncă
de realitate să lucreze pe lîngă
volică la statistică și să
raporteze toată activitatea lui
în Partid.

-2-
Pavel, Beta, a tã, a lui Stoianovici
n' a celor cãlți.

Era foarte revoltat. "Auzi mõi?
"tã vã urmãresc eu pe voi n' sã
dau note informative despre
tot ceace faceți? Pat eu sã fac
lucru acesta?" "Nu mai știu
ce sã cred." "M'am zãpõicit
complex!" - Eu i-am rãspuns
rãzõind sã facã cum vreați
de curicõtã - eu nu mõi avertic
în acicã chetie ne -

La 2-3 luni, poartã unu unet,
l-am tãtãl uit din nou -

Cu acul pitej' mi-a spus;

"Am fõt munit la S.I.T. în grad
de agent - în bãtãe de jo -
n' m'am pus în subordinea unu
Adolãnos puchins care nu
are mõi unet de 18 ani - "Imi
vime sã nebuier - "Nu știu ce sã
fac - "Eu nu stau!"

I-am rãspuns iarã în cã nu
mã avertic în acicã chetie ne -
sã facã cum crede -

Antu R. T.

Altarea nu ți-a murit nă. mi
fi mai spus Cristache Zambeti.

Aceasta ți este declarația
pe care o mîntuiești și se urmează pro-
mu-

18. Oct. 1949. In Ar Ratin

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean, Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, declar următoarele :

În com. Alexandrovca pe Bug - Jud. Vosnesenec, am avut prilejul să lucrez împreună cu LEVENTE. Munca împreună ne-a apropiat. Acolo la Alexandrovca, LEVENTE mi-a spus că la București, mă vede mereu în cerul lui BETEA, PAVEL, MANESCU și CORBEA cu cari sunt prieten. M'a avertizat că prietenia cu ei nu este o prietenie sănătoasă " PAVEL - spunea el - este anarhic, neapăs, nu vrea să se supună dispozițiilor pe care le primește (se înțelegea că este vorba de dispoziții pe linie de Partid). "La fel MANESCU și CORBEA au refuzat munca ce li s'a oferit. "În general toți sunt neserioși și nedisciplinați". Caută și-i evită să nu suferi și tu influența lor".

Cam asta a fost cece mi-a spus LEVENTE cu privire la ei la Alexandrovca.

După ce a aflat că m'am bătut cu BETEA, a răs și mi-a spus: "Cum măi TONEA ai bătut pe bunul tău prieten BETEA? S'a lăsat să-l bați? Acum poate că s'a terminat prietenia cu el". " BETEA dacă n'ar fi bețiv și curvar ar fi băeat bun. Dar îl strică băutura și femeile".

După 23 August 1944, la aproximativ 2-3 săptămâni m'am întâlnit cu MANESCU și ZAMBETI cari dădeau mereu târcoale Uniunii Patrioților. I'am întrebat unde lucrează. Mi-au răspuns că oamenii cu cari au lucrat ei nu s'au înapoiat încă în Capitală și că nu lucrează nicăiri. I'am întrebat dacă acceptă să lucreze cu mine la Formațiile de Luptă Patriotice. Mi-au răspuns afirmativ.

Atunci m'am dus la LEVENTE căruia i-am spus că am nevoie de oameni cu ajutorul cărora să-mi pot organiza munca și i-am cerut să-mi aprobe eu ca ajutoare pe MANESCU și ZAMBETI. Mi-a răspuns " Pe cine pe MANESCU, nu-l cunoști? Nu știi că nu este bun de nimica? Acum vine dar când i-am oferit muncă încă la statistică a refuzat-o și el și CORBEA. Ei atunci nu știau că eu sunt însărcinat cu munca politică în cadrul Institutului de

Statistică. Nu te sfătuiesc să-i dai. Nu vor face nici-o treabă." V'a trebui să muncești tu pentru ei.

Am insistat garantând pentru ei.

LEVENTE atunci a zis: Bine, i-ai dar ai să vezi că nu voi face nici-o treabă. Poate CRISTACHE să-ți fie de vre-un folos".

După vre-o două trei luni, m'a întrebat dacă sunt mulțumit de MANESCU și ZAMBETI. I-am răspuns că sunt mulțumit. Mi-a răspuns; Ce? vorbești serios? Au început să facă treabă? Mă surprinde".

Apoi, la Controlul Economic, m'a întrebat dacă PAVEL face ceva. I-am răspuns că are muncă sindicală. Conduce Sindicatul Institutului.

Atunci iarăși mi-a spus : "Tot mai ești prietenă cu el" Lasă-l în pace!". " Prietenia cu el nu este sănătoasă".

Când a fost arestat DUTESCU iarăși mi-a făcut observații cu privire la prietenia mea cu BETEA și PAVEL cam în aceiași termeni.

Deasemenea când am plecat la Oradia Mare în 1947 înainte de Crăciun - prin luna Noemvrie.

La înapoierea dela Oradia Mare la fel și ultima dată când mi-am dat demisia și când l-am văzut pentru ultima dată.

Alte discuții pe această chestiune cu LEVENTE nu-mi amintesc să fi avut.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răduțu Anton, născut în
com. Beceleu jud. Iones la 14 Martie 1916,
domiciliat în București Str. Jules Michels
Nr. 17, declar următoarele:-

În com. Alexandrova pe Bug - jud.
Konesense, am avut prietelul nă lucuș
suprănumă eu Levente. Munca supranu-
mă ne-a apropiat. Acolo la Alexan-
drova Levente mi-a spus că la
București, mă vede mereu în cercul
lui Betea, Paul, Mănușu n' Corbea cu
cari sunt prieten. Mă avertizat că
prietenia cu ei nu este o prietenie
nă mătoravă. „Paul - spunea el - este a-
narchic, nesăpus, nu vrea să se su-
pănumă dispozițiilor pe care le primește
(se înțelegea să este vorba de dispozi-
ții pe linie de partid)”. La fel Mănușu
n' Corbea au refuzat munca și lipsă
ofert”. În general toti sunt neșcoari
n' neobosești”. „Căuto n' i vorbă
mă nu sufer n' tu înflăcăta lor”.

Cum asta a fost ceea ce mi-a spus
Levente cu privire la ei la Alexan-
drova.

După ce a aflat că mi-am bătut
cu Betea, a răs n' mi-a spus: „Cum
: Anturatu,

măi Tonia și băștut pe bunul tău
prieten Betea? S'a lăsat nă-l bați?
Acum poate că s'a terminat prietenia
cu el? " Betea dacă n'ar fi betiv
n' curvar ar fi băștut bun. Dar
el strică băștutura n' femeile. "

După 23 August 1944, la aproxi-
mativ 2-3 săptămânii m'am întâlnit
cu Mănușu și Zambeti cari dă-
deau mereu târcoale Unirii Patrio-
tilor. I-am întrebat unde lucrați-
ți. Mi-au răspuns că oamăni cu cari
au lucrat ei nu s'au înșorțat
săcă în capitală n' că nu lucra-
ză năcări. I-am întrebat dacă
acceptă nă lucreze cu mine la
Formațiile de Luptă Patriotice.
Mi-au răspuns afirmativ.

Astăzi m'am dus la Zevenți
câștia și-au spus că au nevoie
de oameni cu ajutorul cărora
nă-și pot organiza munca
și și-au cerut nă-și aprobă nă-și
lău ca ajutoare pe Mănușu și
Zambeti. Mi-a răspuns: " Pe cine?
pe Mănușu, nu l' cunoști? Nu
ști că nu ești bun de nimic?
Acuma vine dar când și-au ofe-
rit muncă încă la statistică a
? Antrețin

refuzat. - 3 -
refuzat. - 3 - Ei atunci
mi spunea că eu sunt dusăreanu
cu munca politică în cadrul Insti-
tutului de Statistică - Nu te sfâr-
torești nici - Nu voi face nici-o
trădare - Da tu lui să muncească
* tu pentru ei."

Au înscrisat garantând pentru
ei - Levenți atunci a zis: "Bine, i-ai
dar ai să vezi că nu voi face
nici-o trădare. Poate Cristache
să-ți fie de vre-un folos."

După vre-o două luni, mi-a
intrat dintr-o dată în minte
de Mănușu și Zambeti. I-am
răspuns că sunt multă minte.

Mi-a răspuns, "Ce? Vorbești serios?
Au început să facă trădare? Mă-
surprinde." -

Apoi, la Controlul Economic, mi-a
intrat dintr-o dată în minte Pavel face ceva.

I-am răspuns că are muncă în di-
cală - Cănuce în diacatul Institutului
de Statistică împreună cu Stoianovici.

Atunci iarăși mi-a spus: "Tot
mai ești prieten cu el? Lăsa-l în
pace!" "Prietenia cu el nu este rău-
toasă -"

Antal

-4-

Când a fost arătat Dutescu iarăși
mi-a făcut observații cu privire
la prietenia mea cu Betia și Paul
cau în aceiași timpuri.

Deasemenea când am plecat
la Oradella Mare în 1947 însoțit
de Crăciun - prin luna Noiembrie -
La Iașnișoara de la Oradella Mare
la fel în ultima oară când
mi-am odat okunina și când
l-am văzut pentru ultima
dată -

Alte discuții pe această chesti-
une cu Levește nu mi-amintez
nă fi avut -

Aceasta îmi este declarația
pe care o susțin și acum
propriu -

18. Oct. 1949 *Ar. R. R.*

248

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în Com. Becleana Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

În anul 1945 de Sf.Vasile am fost invitați la locuința lui MACA VASILE la un pahar de vin. A mai fost invitat DAN DUTESCU cu soția, STEFAN POPESCU cu soția, RUPENIAN EMANUEL (atunci l-am cunoscut) AURORA CORCIOVESCU, CEZARA ILIESCU și subsemnatul.

Aproximativ după orele 12 noaptea plecaseră aproape toți. Rămăsesem cu BETEA, AURORA CORCIOVESCU și CEZARA ILIESCU.

BETEA se cam amețise de băutură și discutând cu AURORA CORCIOVESCU nu știu ce cuvinte i-a adresat fetei care i-a dat o ușoară palmă la care BETEA a ripostat cu o palmă mai serioasă. După câte îmi amintesc, cred că discuția lui BETEA era tocmai despre o eventuală palmă pe care dacă i-ar da-o AURORA, cum ar reacționa BETEA. Această întrebare i-a pus-o AURORA care și-a exprimat îndoiala spunând că nu-l crede atât de lipsit de cavalierism după care a încercat să-i vadă cavalierismul dându-i palma respectivă.

Felul în care a reacționat BETEA m'a revoltat și m'a determinat să protestez.

M'am exprimat atunci cam așa: "Ce dracu mă? Tu ești nebun? Se poate să o lovești?" AURORA plângea.

BETEA văzând protestul meu s'a infuriat, a răsturnat o măsuță ce era lângă el, s'a sculat în picioare și mi s'a adresat "Si tu ești împotriva mea?". M'am ridicat și eu în picioare. Eram față în față gata de luptă. Eu fiind treaz n'am așteptat să mă lovească. I-am dat trei pumni în tâmplă. După fiecare pumn a căzut jos. A început să-i curgă sângele pe nas. Amețit de lovituri m'a căutat bătăind să mă lovească spunând: "Te omor! te omor! Tu TONI, prietenul meu, să dai în mine?!". Eu am plecat din cameră. Apoi s'a culcat liniștindu-se.

Nu am mai vorbit cu el multă vreme - aproximativ un an de zile. Eu m'am mutat în altă parte. Până atunci locuiam împreună la AURORA CORCIOVESCU.

Treptat, am început întâi să ne salutăm, apoi să ne strângem mâna și până la urmă să vorbim ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic.

Nu mi-a amintit niciodată nimic despre acest incident.

După această bătae, raporturile noastre n'au fost ca'nainte. Atât el cât și eu, aveam oarecari rezerve.

Nu mai era între noi intimitatea de dinainte. El nu s'a manifestat niciodată că-mi poartă pică pentru acest fapt.

Cu acel prilej mi-am luat două degete dela mână.

BETEA m'a dominat întotdeauna.

Imi dădeam seama că stăpânește și această eșire a mea a fost determinată și de dorința de a o rupe odată cu el. Simțeam nevoea să mă eliberez de dominația lui.

Aceasta imi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTIN RATIU

18 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Anton născut în com.
Biclea jud. Iomej la 14 Martie 1916, domiciliat
în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În anul 1945 de Sf. Vârle am fost invitat
la locuința lui Maca Vârle la un pahar
de vin. A mai fost invitat Oanu Dăutaru cu soția,
Stefan Popescu cu soția, Rugeanu Emanuel,
(atunci l-am cunoscut) Aurora Cociorescu, Cezar
Iliescu și subsemnatul.

Aproximativ după orele 12 noaptea
plecaseră aproape toți. Rămăsesem cu
Betea, Aurora Cociorescu și Cezar Iliescu.
Betea se cam amuțise de bunătură și
discutând cu Aurora Cociorescu mi s'înălțase
curiozitatea și-a adresat fetei care i-a dat
o usoră palmă la care Betea a răspuns
cu o palmă mai serioasă. După câte
îmi amintesc, cred că discuția lui
Betea era totuși despre o eventuală
palmă pe care dară i-ar da-o Aurora,
cum ar reacționa Betea. Acurăți între
bare i-a pus Aurora care și-a exprimat
indolgia spunând că nu-l crede atât
de lipsit de cavaleriesm după care a
încercat să-i vadă cavaleriesmul dău-
du-i palma respectivă.

Felul în care a reacționat Betea
m'a revoltat și m'a determinat să pro-
testez. / Ant. Ratiu

M'am exprimat atunci caui ana: "Ce dracu mă? Tu ești nebun? Să poate ră o lovești?" Aurora plângea -

Betea văzând protestul meu s'a înfuriat, a răsturnat o mămăitară ce era lângă el, s'a sculat în picioare și mi s'a adresat: "Și tu ești suputivă mea?" M'am ridicat și eu în picioare. Eram fată în fată gata de luptă. Eu fiind trasă n'am ardeptat în măr loveană. Iam clat trui puni în tânăplă. După fireare puni a căsūt jo. A început să i cingă rângele pe nas. Ametit de loviturii m'a căutat băglăind în măr loveană spunând: "Te omor! te omor! Tu Torii, prietenul meu, ră clai în mine?" - Eu am plecat din cameră. Apoi s'a culcat liniștindu-se -

Nu am mai vorbit cu el multă vreme - aproximativ un an de zile.

Eu m'am mutat în altă parte. Până atunci locuiau împreună la Aurora Corcioveni -

Trupat, am început sătăi să ne salutăm, apoi să ne strângem mână, și până la urmă să vorbim ca și cum nu s'ar fi întămplat nimic -

Nu mi-a amintit nici odată nimic despre acest incident.

Aut. Rati

251

După această lătare, raporturile
noastre n'au fost ca înainte. Atât
el cât și eu, aveam oarecari rezerve.

Nu mai era între noi înțelegerea
de dinainte. El mi s'a manifestat
mici-opsăta că-mi prăvăla și că pentru
crist fapt.

Cu acel prilej mi-am luat olovă de
geti odată mâna.

Betea m'a dominat întodeauna.

Îmi dădeam seama că stăpâneste
și această epocă a mea și că făt determi-
nator și de obținuta de a o rupe odată
cu el - Simțeam nevoia să mă eli-
berez de dominația lui -

Această mi este declarația
pe care o motiun și semnez propriu.

18. Oct. 1949

Ant. Rădu

1252

a am?

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București, Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

ANTON GOLOPENTIA. L-am cunoscut în Fundații, Serviciul Sicual tot din cadrul Fundațiilor și apoi la Institutul Central de Statistică.

Este născut în Banat Jud. Timiș sau Caraș. Părinții intelectuali - tatăl lui, cred, învățător. Mai are doi frați. Nu-i cunosc. GOLOPENTIA este Dr. în drept, Dr. în litere și filozofie specialitatea Sociologie, este licențiat în Istorie și Geografie și absolvent al cursurilor de Drept Administrativ. Specialitatea în Drept și Sociologie și-a făcut-o în Germania la Berlin.

A fost asistent la catedra lui DIMITRIE GUSTI - căruia i-a fost mulți ani colaborator. A lucrat la Fundațiile foste regale, în echipele studentești, în echipele monografice și apoi în serviciul social din cadrul Fundațiilor fiind unul dintre conducătorii acestor instituții. Nu știu în ce an a intrat la Statistică. Probabil după desființarea Serviciului Social - prin 1940.

ANTON GOLOPENTIA este căsătorit cu STEFANIA, profesoară - (nu o cunosc) are - cred doi copii - locuște pe Str. Dr. Lister No.7 în Cotroceni. Nu are nici-un fel de avere de nici-un fel.

Are o capacitate de muncă extra-ordinară. N'am întâlnit om cu o putere de muncă și voință mai mare. Aceasta l-a ajutat să fie foarte erudit. Are cunoștințe temeinice în orice domeniu.

Are lucrări monografice și statistice. Cunoaște f. bine germana, franceza, maghiara - mai puțin italiana.

Fire foarte retrasă și modestă. Nu-i place să se afișeze deloc cu nici-o ocazie. Nu râvnește la posturi mari - Când s'a înființat Serviciul Social D. GUSTI îl desemnase pe el ca secretar general. El i-a cedat postul lui OCT. NEAMTU pentru că îl vedea pe acesta că-l invidiază.

1252
174 213

Este tipul omului care se mulțumește cu ce i se dă. Nu protestează niciodată. La birou sau pe teren ca șef, era aproape neobservat. Stia să se impună într'un chip cu totul aparte și anume prin seriozitatea lui, prin sobrietatea atitudinii în toate împrejurările, prin caracterul lui ferm și dărz, prin puterea lui de muncă - unde era greul acolo era și el - și mai ales prin capacitatea lui necontestată.

Nu l-am auzit nici-odată să fi discutat despre femei, despre chefuri sau așa ceva.

Față de subalterni nepărtinitor și întotdeauna gata să le sară în sprijin, moral sau material cu ultimul ban din buzunar. A împrumutat cu bani pe mulți dela Statistică, bani pe care nu i-a mai primit. Când soția lui DUNARE a născut, i-a dat căruciorul pe care DUNARE din lipsă de bani i l-a vândut. GOLOPENTIA nu s'a supărat. Dealtfel eu nu l-am văzut niciodată supărându-se.

La Oficiul de Studii avea în subordine o serie de funcționari cari nu făceau altceva decât să citească ziare sau cărți. (MANESCU, CORBEA, BETEA și alții) pe care îi tolera și cărora le lua apărarea în fața lui MANAILA când MITU GEORGESCU cerea înlăturarea lor.

ANTON GOLOPENTIA a înclinat întotdeauna în spre stânga. Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

18 Octombrie 1949

5 et. 253 254
Declaratie,
Subsemnatul Ratiu Anton,
născut în com. Beale au jud. Somes, la 14 Mar-
tie 1916, domiciliat în București str.
Jules Michelet Nr. 17, declar urmă-
toarele:

Anton Golopentia. L'am cunoscut
în Fundația, Serviciul Social tot din
cadrele Fundațiilor și apoi la Insti-
tutul Central de Statistică.

Este născut în Baiajul lui Timis sau
Caras - Părinți intelectuali - tatăl lui, cred,
inventor - . Mai are doi frați - Nașcu-
non - Golopentia este OR în Drept, OR
în Litere și Filosofie specialitatea Socio-
logie, este licențiat în Istorie și Geo-
grafie și absolvent al cursurilor
de Drept Administrativ. Specialita-
tea în Drept și Sociologie și-a făcut-o
în Germania - la Berlin -

A fost asistent la catedra lui
Dimitrie Gusti-căminia și-a fost mult
ani colaborator - A lucrat la
Fundațiile foste regale, în echipele
studentești, în echipele monografice
și apoi în serviciul social din cadrul
Fundațiilor fiind unul dintre
Antul...

conducătorii acestor institutii. Nu știu
 în ce au intrat la Statistică - 'Pro-
 babil după desființarea Serviciului
 Social - prin 1940 -

Antoi Golopentia este căsătorită cu
 Stefania, profesoară - (un o cu norc.)
 'du - cred doi copii - Căuete pe str.

02 Lister Nr. 7 în Cătrăeni - Nu are
 nici-un fel de avere de nici-un fel -

Are o capacitate de muncă extra-
 ordinară - N'au rutălnit om cu
 o putere de muncă n' vorită mai
 mare - Aceasta l-a ajutat să fie
 foarte emolit - Are cunoștințe te-
 meinice în orice domeniu -

Are lucrări monografice n'
 statistice - Cunoaște limba germană,
 franceză, maghiară - mai puțin
 italiană -

Fine foarte retrasă n' moolertă.
 Nu-i place să se afișeze deloc cu
 nici-o ocazie - Nu răsune la
 porturi mari - Când s'a înființat
 Serviciul Social D. Gurti îl desemna-
 re pe el ca secretar general - El i-a
 cedat postul lui Oct. Neamtu pentru că
 îl vedea pe acesta că-l învinsă.
 Ant. Ant. Ant.

Este tipul omului care se mulțumește cu ce i se dă. Nu protestează niciodată. Doi lirici nu pe teren ca ref, era aproape neobservat. Știa să se impună într'un chip în totul aparte și aume prin seriozitatea lui, prin sobrietatea atitudinii în toate împrejurările, prin caracterul lui ferm și dur, prin puterea lui de muncă - unde era greu acolo erau și mai ales prin capacitatea lui necontestată.

Nu l-au auzit niciodată să fi discutat despre femei, despre chestii nu avea ceva. Fato de mbalțare în părți-mitor și în totdeauna gata să le arde în grădina, moral sau material cu ultimul ban din buzunar - A împrumutat cu bani pe mulți dela statistică bani pe care nu i-a mai primit. Când viața lui dușmănașă, i-a dat cărușorul pe care dușmănașă lipă de bani i la răsculat - Golopeștia nu s-a supărat - Dalt fili cu nu le au văzut niciodată supărașul se -

A. I. I. I.

-4-

La oficiul de studii auze în mbr-
odine o serie de funcționari cari
nu făceau altceva decât să ci-
tează și are sau cîrți (Mănușu,
Corbea, Butea și alții) pe cari și
tolera și căreia li lua opinarea
în fața lui Mănușu la cînd Mitu
Georgescu cere înălțurarea lor.

Auton Golopentia a declinat
răspunderea și nu răspunde -

Aceasta este declarația pe
care o mîntu și revine pro-
misiu -

18. Oct. 1949. *Aut. Rati*

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Drul SABIN MANUIILA este originar din Banat. Nu-i cunosc nici județul și nici ocupația părinților. Este absolvent al Facultății de Medicină. S'a specializat în domeniul statisticii făcând studii în America. Soția lui, VETURIA, a lucrat la Consiliul de Patronaj. Este cumnat cu LEVCUTIA - național țărănist manist - nu știu prin cine. Are un frate CAMIL, căsătorit, cu un copil, mai tânăr decât SABIN. Nu-i cunosc ocupația.

MANUIILA mi-a fost Director General la statistică. Nu știu în ce an a fost numit în acest post.

Personal nu am avut decât trei întâlniri cu el când am discutat problema plecării peste graniță.

Din discuțiile avute cu el am aflat că este rudă cu LEVCUTIA și în raporturi bune cu MANIU care, de multe ori, când venea la București, locuia cu LEVCUTIA - în aceeaș casă cu el - pe Str. Schitu Măgureanu No.19.

Toți dela Statistică - OANCEA, LEVENTE, BETEA, BUCUR SCHIOPU și ceilalți afirmau că este foarte bine pregătit în ce privește statistica. Are o serie de lucrări tipărite ale căror titlu nu-l cunosc. În general în legătură cu statistica sanitară. Se vorbea că este în bune raporturi cu DIMITRIE GUSTI cu IOA ANTONESCU și cu IOAN ANTONESCU. Deasemenea știu că era în raporturi bune cu BELU ZILBER.

MANUIILA a ajutat mult pe toți cei dela Statistică în special pe cei dela Oficiul de studii. În timpul războiului Antonescian a căutat să obțină pentru cât mai mulți mobilizări pentru lucru.

Deasemenea a intervenit și a obținut dela Antonescu să i se repartizeze un număr de peste o mie de evrei la muncă obligatorie. Se vorbea că aceasta a făcut-o pentru a-i scăpa dela munci brute sau dela plecarea lor în Transnistria.

Nu-l cunosc bine pe MANAIIA.

256

N'am avut cu el alte discuții de altă natură.

La Institut de bucura de mare respect și considerația.

N'am auzit pe nimeni, nici dela Oficiul de Studii din cercul celor de stânga și nici pe alții să-l fi vorbit de rău.

Starea materială nu i-o cunosc.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

18 Octombrie 1949

Exemplar

257

258

Declarație,

Subsemnatul Rădu Anton văscut în com.
Bedeau jud. Somes la 14 Martie 1916, domiciliat în com. Bedeau în București Str.
Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Doz. Sabin Mănușilă este originar
din Băuș - Nu-i cunosc nici pe tatăl
n' nici ocupația părinților - Este absol-
vent al facultății de medicină. S-a
specializat în domeniul statisticii
făcând studii în America - Sotia
lui, Veturia, a lucrat la Consiliul de
Patronaj - Este căsătorit cu Leucutia
- națională țărăniță mărșă - nu știu
prin cine. Are un frate Camil, că-
sătorit, cu un copil, mai tânăr decât
Sabin - Nu-i cunosc ocupația -

Mănușilă mi-a fost Director Școală
la statistică - Nu știu în ce an a
fost numit în acest post -

Personal nu am avut decât trei
întâlniri cu el când am discutat
problema plăcii peste graniță -

Din discuțiile avute cu el am aflat
că este mădă cu Leucutia și pe în ra-
porturi bune cu Mănuș care, de uneste
ori, când venea la București, locuia
la Leucutia - în aceeași casă cu el pe
Str. Selutu Măgureanu 19; Ant. Rădu

Toți dela statistică - Oancea, Levint, Betea, Bucur silișcu m' ai laltî afirmău că ești foarte bine pregătit în ce privește statistica. Are o serie de lucrări tipărite al căror titlu nu-l cunosc. În general în legătură cu statistica munitară. Te vorbea că ești în bune raporturi cu Dimitrie Gusto, cu Teo Antonescu și cu Ioan Antonescu. De asemenea stii că era în raporturi bune cu Béla Zilber.

Mănușilă a ajutat mult pe toți cei dela statistică în special pe cei dela Oficiul de studii. În timpul războiului antonescian a căutat să obțină pentru cât mai multe mobilizări pentru lucru.

De asemenea a intervenit și a obținut dela Tutușescu să i se repartizeze un număr de puci o mie de evrei la muncă obligatorie. Te vorbea că acuma a făcut o pentru să-i răpa dela munci brute sau dela plăcarea lor în Transnistria.

Nu-l cunosc bine pe Mănușilă. N-am avut cu el alte discuții de altă natură. Antonescu

la Institutul de Cercetări de mare
respectiv în cunoaștere. -

Noua auzit pe mine, nici
dela oficiul de studii din cercul
celor de stănga, și nici pe alții să-l
fi vorbit de nou -

Starea materială nu s-o
cu mine. -

Acuanta. Nu este declarația
pe care o mîntu și revuiz propriu.

18. Oct. 1949 Ant. Cat.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

BUCUR SCHIOPU - născut într'o comună din Jud. Făgăraș sau Sibiu (nu mai rețin deși am fost la el acasă) din părinți agricultori înstăriți cu gospodărie frumoasă. A urmat Facultatea la Cluj unde a fost asistent la Drept Penal (cred). A venit la Statistică la începutul anului 1941. Este căsătorit - nu știu cu cine - și are unu sau doi copii.

BUCUR SCHIOPU, este foarte capabil, ambițios și întodeauna avid după posturi înalte și cu venituri. Astfel, pela sfârșitul anului 1944 și mai ales la începutul anului 1945, umbla după numiri la Consilii de Administrație. Se interesa ce consilii de administrație sunt cu posturi libere și intervenea pe lângă tov. AGIU să fie numit. În acea vreme căuta prietenia cu BELU ZILBER și mai cu seamă cu PATRASCANU. După ce a văzut că BELU ZILBER nu are nici-un rol l-a părăsit.

Pe vremea lui Antonescu, locuia într'o casă obținută prin C.N.R. și dacă nu mă înșel fusese și comisar de românizare. În afară de cei dela Statistică, era bun prieten cu EMIL GHILEZAN al cărui om de casă știu că era.

Înainte de 23 August a refuzat să mă ajute în misiunea avută în legătură cu Caransebeșul.

După 23 August a lucrat în com. Central U.P. cu tov. AGIU, RACOASA etc. A fost numit vicepreședintele Cooperației Victoria. Apoi, mai târziu Comisar General la prețuri și apoi Ministru al Comerțului.

Asta este ceace cunosc în legătură cu BUCUR SCHIOPU.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octombrie 1949

5^{ex} 216
260 261
Declarație,

Subsemnatul Răstin Antu născut
în com. Belean jud. Timiș la 14 Martie 1916
dimisat în București Str. Jules Michels
Nr. 17, declar următoarele:

Bucur Selișcu născut în tr'o
comună cu jud. Făgăraș sau Sibiu
(nu mai știu din' am fost la el acasă)
din părinți agricultori înstăriți.
cu gospodărie frumoasă - A urmat
facultatea la Cluj unde a fost asis-
tent la Drept Penal (criminal) - A venit
la statistică la începutul anului
1941. - Este căsătorit - nu știu cu câte
n' are nici un sau doi copii -

Bucur Selișcu, este foarte capabil,
ambitios n' îndeplinește nimic după
poziții înalte n' cu venituri - A fost
pe loc sfârșitul anului 1944 n' mai
ales la începutul anului 1945, unde la
după nu mi'n la Consiliu de administra-
ție. Se interesează de consiliu de administra-
ție nu cu poziții libere n' intervine
pe lângă Tor. Agiu să fie un unit. În
acea vreme căuta prietenia cu Belu
Bilbor n' mai cu seamă cu Patruș-
eamu - După ce a văzut că Belu
Bilbor nu are nici un rol la paroc
- Antuștin

Pe vremea lui Antonescu locuia într-o
casă obținută prin C. N. R. n° 1, clasa nu
mă însuși fusese n^o comisar de revolu-
zare - În afară de ei de la statistică,
era bun prieten cu Emil Ghilezan și
cârmășii din cârmășii că era -

În noaptea de 23 August a refuzat
să meargă apite în misiunea amită în
legătură cu Caransebeșul -

După 23 Aug. a lucrat în Com.
Central U. P. cu Tor. Agiu, Răcoara
etc. A fost un unit viapredator de Gop-
rativei Victoria - Apoi, mare tîrziu
Comisar General la puteri n^o apoi
Ministru al Comitetului -

Asta este ceace cunoștea în lega-
tură cu Bucureștiul -

Acum este declarația pe
care o mînuiește n^o semne proprii -

18. Oct. 1949 *Ant. Retz*

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com.Beclean Jud.Someș, la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str.Jules Michelet No.17, fiind întrebat declar următoarele :

1.= Ce discuții am avut cu tov.LEVENTE referitor la trădarea lui BIJI?

La aproximativ 7 zile după 23 Aug.1944, m'am întâlnit pe Cal.Rahovei cu tov.LEVENTE care era împreună cu tov. AGIU, RACOASA și M.MAGHERU și cari m'au luat cu dâșii în mașină. Cu ei am mers într'o casă tot pe Cal.Rahovei. Acolo tov.LEVENTE mi-a spus următoarele: "Vezi, prietenul tău BIJI, a avut o atitudine foarte proastă la arestare. Din cauza lui a suferit Tov.RACOASA, MAGHERU și ceilalți din proces și tot din cauza lui a căzut în mâinile siguranței arhiva Uniunii Patrioților care se găsea la familia WEXLER. Aceasta pentru că la cercetări a fost foarte slab". "Să-ți spună tovarășii că sunt de față!".

La care, tov.RACOASA și MAGHERU au răspuns afirmativ fără alte explicații.

Această discuție a deschis-o tov.LEVENTE fără alte introduceri.

Referitor la această chestiuni, în vara anului 1947 - aproximativ prin luna Iulie-August, la Controlul Economic, în cabinetul tov.LEVENTE, a deschis din nou această discuție întrebându-mă dacă mai știu ceva de BIJI. I-am răspuns că lucrează la Statistică. Cu acel prilej s'a exprimat cam în felul următor: "N'aș fi putut crede ca BIJI, vechi luptător, să aibă o atitudine atât de proastă și să fie așa de slab încât să declare tot de știe în fața anchetei".

Această discuție pe această problemă, cu tov. LEVENTE nu am mai avut niciodată.

2.= Sub ce formă a recunoscut BIJI că este vinovat?

După discuțiile cu tov.LEVENTE referitoare la atitudinea lui BIJI dela anchetă, pentru a mă convinge dacă este sau nu vinovat BIJI, tot în vara anului 1947, odată, la Statistică l-am întrebat pe BIJI dacă într'adevăr este sau nu vinovat

262 ~~285~~

în chestiune procesului tov.RACOASA etc.

Intrebare la care BIJI mi-a răspuns că are partea lui de vinovăție fără să-mi dea vre-o explicație. Dealtminteri nici eu nu i-am cerut alte lămuriri.

Cu BIJI alte discuții referitoare la această problemă nu am mai avut.

3.- Cum îți explici că deși BIJI a fost vinovat în această chestiuni totuși a rămas mai departe în serviciu?

La început am crezut că Partidul nefiind încă bine organizat, nu a trecut să aplice sancțiuni celor cari s'au făcut vinovați până la 23 Augúst.

În anul 1947, (nu pot preciza nici măcar luna) BETEA mi-a spus, într'o discuție avută cu el, că la o ședință ce s'a ținut la Institutul Central de Statistică, la care a participat tov.MIRON CONSTANTINESCU, că în discursul pe care l-a ținut atunci tov.MIRON CONSTANTINESCU, a recomandat tovarășilor dela Statistică că atunci când în muncă le survine vre-o greutate să apeleze la tov.BIJI care are suficientă experiență fiind un vechi luptător.

Această chestiune m'a determinat să trag concluzia că BIJI a primit muncă de reabilitare.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răduș Anton născut în com. Belcan jud. Iones, la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, fiind totuși subtrat, declar următoarele:

1. Ce discuții am avut cu Tor. Levante referitor la trădarea lui Biți?

La aproximativ 7 zile după 23 Aug. 1944, m'am întâlnit pe Calea Rahovei cu Tor. Levante care era împreună cu Tor. Agiu, Răcora și M. Magheru și cari m'am luat cu dăru în mașină. Cu ei am mers într-o casă tot pe Calea Rahovei. Acolo Tor. Levante mi-a spus următoarele: „Vei, prietenul tău Biți, a avut o atitudine foarte proastă la arestare. Din cauza lui a suferit Tor. Răcora, Magheru și ceilalți din proces și tot din cauza lui a căzut în mâinile năștrilor artiva Uniunii Patriotilor care se găsea la familia Vexler. Aceasta pentru că la cercetări a fost foarte slab.” „Și-ti spună totuși că sunt de față?”

La care, Tor. Răcora și Magheru au răspuns afirmativ fără alte explicații.

Această discuție a desclisat Tor. Levante fără alte introduceri.

Referitor la această chestiune, în vara anului 1947 - aproximativ prin luna Iulie - August, Y. Ant. Răduș

la Controlul Economic, în cabinetul Tor. Leventi, a deschis din nou această discuție, intrubându-mă dacă mai stii ceva de Bişi. I-am răspuns că lucrarea la Statistică. Cu acel prilez s'a exprimat cam în felul următor: "N'as fi putut crede că Bişi, vechi luptător, n'a ai'bu o atitudine atât de proastă şi n'a fie ara de slab încât n'a declarat ce ştie în faţa anchetei".

Altă discuție pe această problemă, cu Tor. Leventi nu am mai avut încă odată.

2. Sub ce formă a recunoscut Bişi că este vinovat?

După discuțiile cu Tor. Leventi referitoare la atitudinea lui Bişi dela anchetă, pentru a mă convinge dacă este sau nu vinovat Bişi, tot în vara anului 1947, odată, la statistică l-am intrubat pe Bişi dacă într-adevăr este sau nu vinovat în chestiunea procesului Tor. Răevanack.

Intrulare la care Bişi mi-a răspuns că are partea lui de vinovăție fără să mi dea vre-o explicație. Dealtmăduri aici eu nu i-am cerut alte lămuriri.

Cu Bişi alte discuții referitoare la această problemă nu am mai avut.

3. Cum îți explici, că den' Bişi a fost vinovat în această chestiune totuși a rămas mai departe în serviciu?

Anturatiu

-3-

264

La început am crezut că Partidul nu
fiind încă bine organizat, nu a
trăcut să aplice sancțiuni celor cari
s'au făcut vinovați până la 23 Aug.

În anul 1947 (nu pot preciza nici mă-
car luna) Betia, mi-a spus, într-o
discuție avută cu el, că la o re-
oluție ce s'a făcut la Institutul Central
de Statistică, la care a participat
tov. Miron Constantinescu, să în dis-
cussie pe care l-a făcut atunci tov.
Miron Constantinescu, ca recomandat
tovarășilor dela statistică să atunci
când în nume le murine re-o
gratitate să apeleze la tov. Biji care
are suficiență experiență fiind
un vechi luptător.

Acastă chestiune m'oi determinat
să trag concluzia că Biji a pri-
mit muncă de realitate.

Acastă înțelegere declarată pe
care o țin în seama proprie.

18. Oct. 1949

Ant. Răz.

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș, la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

În vara anului 1945, când mergeam din când în când la BELU ZILBER în Str. Dionisie Lupu No.2, împreună cu BETEA NICOLAE printre alte discuțiuni cu caracter economic, a fost atinsă, odată, și chestiunea unui război între Anglo-Americanii și Săvietici.

Această discuție a fost purtată între BETEA și BELU SILBER. Amândoi au căzut de acord că războiul este foarte aproape. O înțelegere între tabăra capitalisto- imperialistă și comunistă este exclusă. Chiar dacă formal se ajunge la o înțelegere, această înțelegere nu poate fi durabilă. Așa încât singura soluție este un război a cărui rezultat nu poate să fie favorabil comunismului întrucât războiul purtat împotriva fascismului și hitlerismului a cauzat mari pierderi în oameni și materiale, război din care Uniunea Sovietică a slăbit mult în timp ce Anglia și America și-au consolidat situația - ele neparticipând efectiv la război.

Cam aceasta a fost în esență discuția dintre BETEA NICOLAE și BELU ZILBER referitoare la un război între anglo-americieni și Sovietici.

Altceva, referitor la această problemă, față de mine, nu s'a discutat.

La câteva zile după această discuție, în drum spre Facultatea de Drept, întâlnindu-l pe MANESCU CORNELIU și influențat de discuția la care participasem, i-am spus că n'ar fi exclus un război între anglo-americieni și Sovietici - război care să se termine în defavoarea Uniunii Sovietice.

MANESCU mi-a răspuns că nu poate fi vorba de un război iar dacă va fi un război între cele două tabere acesta nu va fi curând.

Grăbindu-ne amândoi ne-am despărțit.

Discuția a avut loc în piațeta de lângă restaurantul "Balotă".

În autocritica făcută, am pomenit acest lucru unde am scris să probabil i-am vorbit în aceiași termeni și lui CRISTACHE ZAMBETI și poate încă la unul sau doi cunoscuți - lucru de care însă nu-mi amintesc.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rătin Anton, născut în cm.
București jud. Suceava la 14 Martie 1916, domiciliat
în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar
următoarele:

În vara anului 1945, când mergeam
din când în când la Belu Ziller în Str.
Dionisie Lupu Nr. 2, împreună cu Betia Nico-
lae, printre alte discuții cu caracter
economic, a fost atinsă, odată, și chesti-
unea unui război între Anglo-Americanii
și Sovietici.

Această discuție a fost purtată între
Betia și Belu Ziller. Amândoi au
căzut de acord că războiul este foarte
aproape. O înțelegere între tabăra ca-
pitalistă-imperialistă și Comunistă este
excluză. Chiar dacă formal se ajunge
la o înțelegere, această înțelegere
nu poate fi durabilă. Așa înțeleg
rezultatul este un război a cărui
rezultat nu poate să fie favorabil
Comunistului întrucât războiul purtat
împotriva fascismului și hitlerismului
a cauzat mari pierderi în oameni și
materiale, război din care Uniunea
Sovietică a slăbit mult în timp ce
Anglia și America și-au consolidat
situația - ele neputând participa efectiv la
război -

Anton Rătin

Cum aceasta a fost în esență, discutată
dintre Betea Nicolae și Bete J. L. B. și
referitoare la ~~tr~~ un război între
Anglo-Americani și Sovietici -

Alteceva, referitor la această proble-
mă, fată de mine, nu s'a discutat.

La câțiva zile după această discuție,
în drum spre Facultatea de Drept, întâlnindu-l pe Mănușu Corneliu, influen-
țat de discuția la care participasem,
i-am spus că n'ar fi exclus un război
între Anglo-Americani și Sovietici - răz-
boi care să se termine în defavoarea
Uniunii Sovietice.

Mănușu mi-a răspuns că nu
poate fi vorba de un război în ordina
va fi un război între cele două tabere
acută nu va fi evadând.

Grăbindu-se amândoi ne-am des-
părțit.

Discuția a avut loc în piața
de lângă restaurantul „Balotă” -

În autocritica făcută, am puse-
rit acest lucru unde am scris că
probabil i-am vorbit în aceiași termenii
și lui Cristache Gămbeti și poate
și încă la unu sau doi cunoscuți - lucru
de care sunt nu-mi amintesc.

Această este declarația pe
care o mînuș și semnez puștin.

18 Oct. 1949 Ant. Răduț

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș, la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

L'am cunoscut pe DAN DUTESCU în anul 1942 la Insti-
tutul Central de Statistică - Oficiul de Studii unde lucram și
eu.

Relațiuni nu am avut cu el nici atunci și nici cu
prilejul campaniei de identificarea moldovenilor din Transnistria
și Ucraina.

Abea după 23 August 1944 ne-am împrietenit în urma
recomandării făcute de BETEA NICOLAE - recomandație cerută de
BELU ZILBER - de a fi numit șef de cabinet la Cabinetul Minis-
terului de Justiție - Dl. PATRASCANU.

Dl. PATRASCANU îi ceruse lui BELU ZILBER să-i recoman-
de un șef de cabinet. La rândul lui ZILBER, îi ceruse lui
BETEA care i l-a recomandat pe DUTESCU. DUTESCU în urma acestei
recomandări a fost angajat ca atare.

În perioada cât a funcționat ca șef de cabinet, ne
întâlneam din când în când. Astfel când s'a căsătorit fratele
lui DUTESCU, RADU DUTESCU, am fost invitat și eu. Naș la această
căsătorie fusese STEFAN POPESCU. Am mai fost împreună cu
STEFAN POPESCU, LEANA POPESCU, MACA VASILE, RUPENIAN EMANUEL,
o soră de a lui MACA venită din provincie la el acasă tot
invitați.

Ne-a mai invitat DUTESCU la o rudă de a lui, un colo-
nel pe Str. Romană, într'o seară la masă. Deasemeni de ziua lui
BETEA NICOLAE în 1944, . Apoi de ziua lui MACA VASILE 1945,

În general la câteva mese.

La toate aceste ocazii a participat și STEFAN POPESCU
cu LEANA POPESCU precum și o fată Ing. CEZARA ILIESCU căreia îi
făcusem curte.

./.

Prietenii lui DAN DUTESCU erau următorii: STEFAN POPESCU - ei lucrau împreună la tipărituri în cadrul serviciului. BETEA NICOLAE cu care fusese la Cernăuți - recensământul general al populației și bunurilor din 1941 și cu care lucrase o bucată de timp și în Ucraina.

Tot în acea perioadă, era prieten cu EMILIAN GRIGORESCU (mort) tot dela Statistică. Il știam în raporturi de prietenie cu STEFAN BACIU care și el fusese la Statistică puțin timp.

Mai era în raporturi bune cu MANESCU CORNELIU, cu CORBEA DUMITRU cu Dna IVANESCU și Dra TOTO (nu-i cunosc celălalt nume) - cu amândouă lucra la acelaș birou.

La Cabinetul Dlui PATRASCANU se împrietenise cu RUPENIAN EMANUEL care era director de cabinet și care-i era șef.

MACA VASILE de asemenea îi era prieten.

Știu că DUTESCU DAN avea un prieten inginer la Plocești (nu-i știu numele).

La acest inginer am fost cu mașinile (două) Ministerului de Justiție, împreună cu ST. POPESCU și soția, RUPENIAN, subsemnatul, Dra Ing. CEZARA ILIESCU, fratele lui, RADU DUTESCU cu soția și o Dră GETA căruia îi făcea curte RUPENIAN, cu prilejul sărbătorilor de Grăciun din anul 1945. La acest inginer am luat atunci masa de seară după care ne-am înapoiat la București.

Proectasem ca de acele sărbători să mergem la o fermă în Ialomița - la ferma Jegălia unde eu aveam doi prieteni ingineri agronomi - pe Ing. DUMITRU PETRE cu care fusesem coleg de școală și un alt Ing. PAUNESCU AUREL - amândoi comuniști.

Din cauza drumului prost nu am putut ajunge la Jegălia.

Alți prieteni de ai lui DUTESCU nu cunosc. Am mai cunoscut la Galați, când mă înapoiam cu mașina, împreună cu MACA VASILE din misiunea avută în Transnistria și Ucraina pe CERNEA (care scria la "Libertatea") gazetar și încă un sergent T.R. (al cărui nume nu-l mai rețin) care acum este tovarăș și cu cari DUTESCU era mobilizat împreună la aceeași unitate. El în calitate de translator de limba engleză - pe lângă Armată la un post de radio-gonio. Pe aceștia i-am cunoscut în treacăt. Pe CERNEA l-am mai întâlnit chiar în ziua de 24 August 1944 când vindeam pe stradă ziarul "România Liberă" - apariție la care mi-a ajutat și el - iar pe celălalt (Serg. T.R.) l-am întâlnit prin 1946 când mi-a spus că este deja membru de Partid.

Mai era prieten cu STOIANOVICI TUDOR și oarecum cu PAVEL CONSTANTIN.

Aceştia sunt toţi prietenii lui pe cari îi cunosc.
Cu BETEA era în raporturi apropiate la fel cu STEFAN POPESCU.

După plecarea lui dela Justiţie l-am mai întâlnit în treacăt de două sau trei ori.

Stiu că după plecarea lui dela Justiţie a deschis un fel de şcoală, unde predă lecţii de engleză diferitelor persoane. Nu l-am vizitat nici-odată la şcoală. În afară de aceasta se ocupa şi de traduceri de romane din limba engleză împreună cu un prieten de-al lui pe care nu-l cunosc.

Nu ţin minte care anume a fost motivul plecării lui dela Cabinetul Dlui PATRASCANU.

Stiu că i s'a cerut demisia pe motive de neglijenţă sau pentru că făcuse oarecare abuzuri. Probabil abuzase de numele ministrului, nu ştiu în ce chestiune anume. Nu cunosc acest lucru.

Atitudinea lui DUTESCU în tot timpul cât am fost apropiaţi, a fost nedefinită. În faţa mea nu s'a pronunţat niciodată nici contra dar nici în favoarea Uniunii Sovietice sau a comunismului.

DUTESCU este un cetăţean comod care a căutat întotdeauna o muncă cât de poate de uşoară şi care s'a strecurat cam neobservat. În chestiuni politice nu s'a vârat - dimpotrivă le-a evitat. A preferat o discuţie uşoară despre literatură, despre o femeie sau despre o masă cu vin bun.

A fost socotit copilăros şi cam negerios. Înainte de 23 August i-a fost frică să afirme că ar înclina înspre stânga. După 23 August de-asemena - ca nu cumva să se schimbe situaţia şi să sufere eventuale consecinţe.

Este plămândit dintr'un aluat din care lipseşte drojdia.

A rămas în raporturi de prietenie cu RUPENIAN şi STEFAN POPESCU.

BETEA NICOLAE apelase la el pentru că la întâlnirea ce trebuia să o aibă cu americanul dela legatie, avea nevoie de un translator iar MANUIILA îl anunţase că nu poate merge deşi până la urmă MANUIILA s'a dus şi el la întâlnire.

După arestarea lui DUTESCU, când am aflat, am rămas foarte intrigat de amestecul lui în chestiunea noastră. Pentru că nu auzisem niciodată de DUTESCU în problema plecării.

La fel, PATRASCANU când a auzit de acest lucru m'a chemat să mă întrebe ce este cu DUTESCU.

După ce l-am găsit pe BETEA, acesta m'a lămurit că DUTESCU nu știe nimic - că apelase la el fiindcă avea nevoie de un translator - atâta tot. L-am lămurit și pe PATRASCANU despre acest lucru.

Stiu că DUTESCU a fost arestat și că a fost ținut aproximativ trei săptămâni.

După ce am sosit din misiunea avută la Oradia Mare, înainte de Crăciun în anul 1947, l-am întâlnit pe DUTESCU DAN pe stradă când mergeam spre casă dela birou. Aveam la mine actele fratelui său care mi le dăduse să încerc să-l înscriu la un concurs pentru ocuparea unui post la Institutul Cooperației.

I-am dat actele spunându-i că n'am reușit. Eu însă, nici nu încercasem nimic cu privire la angajarea fratelui său.

Atunci l-am întrebat cât a stat. Mi-a răspuns foarte speriat - trei săptămâni.

Nu am mai vorbit nimic cu el și ne-am despărțit. Era grozav de înspăimântat și nu s'a arătat deloc bucuros că mă vede. L-am lăsat în pace.

Asta este tot ce știu în legătură cu DAN DUTESCU.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

18 Octomvrie 1949

Declarație

Subsemnatul Rădu Rădu născut în com. Beleana jud. Iomex la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Vernelet Nr. 17, declar următoarele:

Am cunoscut pe Dom Dutescu în anul 1942 la Institutul Central de Statistică - Oficiul de Studii unde lucram și eu. Relații nu am avut cu el nici atunci și nici cu prilejul campaniei de identificarea moldovenilor din Transnistria și Ucraina.

Abia după 23 August 1944 ne-am împrietinit în urma recomandării făcute de Betea Nicolae - recomandatie cerută de Belu Zilber - de a fi numit șef de cabinet la Ministerul de Justiție - Al Patrascanu.

Al Patrascanu și ceruse lui Belu Zilber să-i recomande un șef de cabinet. La rândul lui, Zilber, i-a cerut lui Betea care i-l-a recomandat pe Dutescu. Dutescu în urma acestei recomandări a fost angajat ca stare.

În perioada cât a funcționat ca șef de cabinet, ne întâlnim din când în când. Astfel când s-a răsturnat fratele lui Dutescu, Radu Dutescu, am fost invitat și eu. Naz la aceasta.

Rădu Rădu

cămătorie fusese Ștefău Popescu. Am mai
fost împreună cu Ștefău Popescu, Leana
Popescu, Maca Vanile, Rupănișan Emanuel,
o soră de-a lui Maca venită din provincie,
la el acasă tot iubită -

Ne-a mai iubit tot Dătescu la o rudă
de-a lui, un colonel pe Str. Română,
într-o casă la mare - deosebiți
de ziua lui Betea Nicolae în 1944,
Apr. de ziua lui Maca Vanile 1945.

În general la cătera mare -
La toate aceste ocazii a participat
n' Ștefău Popescu cu Leana Popescu.
precum n' o fată Ing. Cezara Glicu
cărora îi făceau curte.

Prieteni lui Ștefău Dătescu erau
următorii: Ștefău Popescu - îi lucrau
împreună la tipărituri în cadrul
serviciului - Betea Nicolae cu
care făcuse la Cernăuți - recensă-
mântul general al populației n' bu-
nănta din 1941 n' cu care lucra
o bucată de timp n' în Ucraina.
Tot în acea perioadă, era prieten cu
Emilian Ungureanu (mort) tot de la sta-
tistică - Îl știam în raporturi de
prietenie cu Ștefău Băciu care n' el
fusesse la statistică puțin timp -

Mai era în raporturi bune cu
Mănușanu Corneliu, cu Corbea Ștefău,
cu D^{na} Trănușcu n' ob-na Toto (nu-i cu-
noște pe lângă mine) - cu amândoi
lucra la același birou -

Ștefău

274

La cabinetul doii Patrascanu se
împrietenisise cu Rupenianu Emanuel
care era director de cabinet, și
care-i era zef -

Maca Vanile de arumescă și era
prieten -

Știu că Dătescu Anu avea un prieten
inginer la Ploesti - (nu-i știu numele)

La acest inginer am fost eu mare nădu
(domă) Ministerului de Justiție, după
noi cu St. Popescu și Soția, Rupenianu
măscunatului, d-na Ing. Agara Hășcu
fratele lui, Radu Dătescu cu soția și
o d-nă Geta Cărbăia și făcea curte
Rupenianu, cu privilegiul vorbitorilor
de Crăciun din anul 1945. La a-
cest inginer am luat atunci marea de
mară după care ne-am desprins
la București -

Proiectam să mergem la o fermă
în Volonita - la ferma Legălia
unde eu aveam doi prieteni
ingineri agronomi - pe Ing. Dumitru
Petre cu care fuseseu coleg de
școală și un alt ing. Păunescu
Aurel - amândoi comunisti -

În cauza dărilor lui prost nu
am putut ajunge la Legălia. *Autograful*

Alți prieteni de-ai lui Dutescu nu
 cunosc. Am mai cunoscut la Salati,
 când mă dușeam cu mama,
 împreună cu Măscă Varile din mi-
 niuma avută în Transnistria și Ucraina
 pe Cerna (care se va la "Libertatea")
 gazetar și încă un sergent T.R. (al căru-
 i nume nu-l mai știu) care acum
 este tovarăș și cu cari Dutescu
 era mobilizat împreună la
 aceeași unitate - El de calitate de
 translator de limba engleză -
 pe lângă armată la un post de
 radio-goniometru. De ocazia i-am
 cunoscut în trăsătură. Pe Cerna
 l-am ^{mai} întâlnit chiar în ziua de
 24 Aug. 1944 când vindeam pe strada
 Zănelă Lăncușă Liberă - operativ
 la care mi-a apărut și el - iar
 pe celălalt (Serg. T.R.) l-am întâl-
 nit prin 1946 când mi-a apărut
 că este deja membru de Partid.

Mai era prieten și cu Stăni-
 noici-Tuplor ^{care} acum cu Pavel C. ^{lui} _{tr.}
 Alții sunt toți prietenii ^{lui} pe cari
 îi cunosc.

Cu Betea era în raporturi
 apropiate la fel cu Ștefan Popescu.

După plecarea lui de la Justiție
 l-am mai întâlnit în trăsătură de
 două sau trei ori. *Ștefan Popescu*

Handwritten signature/initials in red ink.

Știu că după plecarea lui dela
Furtitice a deschis un fel de școală
unde predă lecții de engleză dife-
ritelor persoane. Nu l-am vizitat
mici-odată la școală. În afară
de aceasta se ocupa și de traduc-
eri de romane din limba en-
gleză împreună cu un prieten
de-al lui pe care nu-l cunosc.

Nu tin minte care auzme
a fost motivul plecării lui dela
calimetul din Patrascau.

Știu că i s'a cerut de minia
pe motive de neglijență sau
pentru că făcuse oarecari abu-
zuri. Probabil abuzare de numele
ministriului nu știu în ce chesti-
une auzme. Nu cunosc acest
lucru.

Atitudinea lui Dătescu în tot
timpul cât am fost apropiați, a
fost nedefinită. În fața mea nu
s'a pronunțat nici-odată nici
contra și nici în favoarea Unirii
Sovietice sau a comunismului.

Dătescu este un cetățean comod

Handwritten signature: Dătescu

-6-
care a căutat să-și găsească o muncă
cât se poate de ușoară și care s'a
strucurat cam niobstrucuat. În
clădirea politice nu s'a vădit din
potrivă li-a urtat. A preferat o
discreție ușoară despre literatură,
despre o femeie sau despre o muncă
cu vin bun.

A fost recitat copilaros și ca un
meserie. Înainte de 23 August i-a
fost încă să afirme că ar su-
clina asupra stăruia - După
23 August de-ase menea - ca
nu cumva să se schimbe si-
tuația și să năpădăască eventual
circumstanțe -

Este plămădit dintr'un aluat
din care lipsește prozodia.

A rămas în raporturi de priie-
tărie cu Rupunian și Ștefan
Popescu.

Betea Nicolae apela la el
pentru că la întâlnirea ce tre-
bua să o aibă cu americanul
de la legatie, avea nevoie de un
translator iar Mănușilă îl a-
măntuie că nu poate merge din-
tr-un la urmă Mănușilă s'a dus
și el la întâlnire.

Autograful

După arstarea lui Dutescu, când
am aflat, am rămas foarte într-
get de interesat de chestiunea
noastră - Pentru că ne auzisem
nici odată de Dutescu în proble-
ma plecării -

La fel, Patrascu când a
auzit de acest lucru m'a chemat
să merg împreună cu el cu Dutescu -

După ce l-am găsit pe Betea,
acesta m'a lămurit că Dutescu
nu este nimic - că apăsase la
el 'fiindcă avea nevoie de un
translator - atâta tot. L-am lă-
murit și pe Patrascu despre
acest lucru -

Știu că Dutescu a fost arestat
și că a fost ținut opritivator
trei săptămâni -

După ce am vorbit din minune
avută la Orașul Mare, înainte
de Crăciun în anul 1947, l-am
întâlnit pe Dutescu Dan pe stra-
dă când mergeam spre casa
dela linou - Aveam la mine
actele fratelui său care mi le
dăduse să încerc să îl înscriu
la un concurs pt. ocuparea unui
? Dutescu

poart la Institutul Cooperatiei. —

I-am dat actele apunându-mă în coș
n'au mers. Eu însă, nici un
încercare m'împec cu privire la
angajarea fratelui său. —

Atunci l-am întrebat cît a
stat. Mi-a răspuns foarte pe-
rnat - trei săptămâni. —

Nu am mai vorbit nimic cu
el și m-am despărțit. Era
grozav de împăimbuțat și nu
s'a arătat deloc bucurie că
mă vede. L-am lăsat în pace.

Pota este tot ce pot în legătură
cu Dan Dutescu.

Aceasta este declarația
pe care o țin și numai proprie.

18 oct. 1949 Ant. Ratiș

DAA

DECLARAȚIE

Subsemnatul ANTON RATIU, născut în com. Beclean
Jud. Someș, la 14 Martie 1916, domiciliat în București
Str. Jules Michelet No. 17, declar următoarele :

Cu prilejul misiunii avută la Caransebeș, misiune
încredințată de NUTU FUXMAN și BELU ZILBER înainte de 23 Au-
gust 1944, am avut cu noi, OANCEA, BETEA și subsemnatul, câte
un ordin de serviciu spre a ne putea îndeplini misiunea cu
o justificare legală de serviciu - câte un ordin de serviciu.

Aceste ordine de serviciu au fost făcute de mine
și STEFAN POPESCU.

Eu aveam ștampila Institutului de Statistică pe
care nu o predasem serviciului.

Nu știu dacă la plecarea noastră în misiune, i-a
spus cineva lui GOLOPENTIA sau MANAILA de aceste ordine
de serviciu. Cred că ei n'au știu nimic cu privire la
aceste ordine de serviciu.

La înapoarea noastră, dela Caransebeș, raportul
de executarea misiunii a fost prezentat de BETEA, care era
însărcinat ca responsabil, lui NUTU FUXMAN de față fiind
și BELU ZILBER.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin
și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

19 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răzvan Anton vădese
în com. Beclau jud. Iones la 14 Martie
1946, domiciliat în București Str. Jules
Michelin Nr. 17, declar următoarele:

Cu prilezul minunii auzite la Caran-
sebes, minune încredințată de Nufu Fu-
man și Belu Zilber înaintea de 23 Aug. 1944,
am avut cu noi, Oancea, Betea și sub-
semnatul, câte un ordin de serviciu
opre a ne putea îndeplini minunea
cu o justificare legală de serviciu -
câte un ordin de serviciu -

Acete ordine de serviciu au fost
făcute de mine și Ștefan Popescu.

Eu aveam stampila Institutului
de Statistică pe care nu o predasem
serviciului -

Nu știu dacă la plecarea noastră
în minune, i-a spus cineva lui Golo-
pentea sau Mănușă de acete ordine
de serviciu. Căci că ei n'au știut nimic
cu privire la acete ordine de serviciu -

La înapoierea noastră de la Caran-
sebes, raportul de executare minunii
a fost prezentat de Betea, care era
înmărmorât ca responsabil, lui Nufu
Fuman de fostă ființă și Belu Zilber.

Acasta mină este declarația pe
care o măstui și se mină propriu -

19 Oct. 1949. Antu Răzvan

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Becleana Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17 declar următoarele :

MACA VASILE - născut la Aiud, tatăl lui învățător pensionar. Mai are o soră mai mare funcționară la statistică, căsătorită cu VERESMORTEANU funcționar tot la Statistică, prizonier în U.R.S.S. și mai are o altă soră mai mică absolventă a Academiei de Educație Fizică. MACA este student la Drept. L-am cunoscut la începutul anului 1944 sau la sfârșitul anului 1943 (nu știu minte) când mi-a fost repartizat ca ajutor împreună cu MANESCU și CORBEA în campania din Transnistria și Ucraina. Venise la noi depe front unde fusese decorat și era mândru de gradul lui de locotenent și de decorațiile ce le primise.

Ironiile noastre, în special ale lui MANESCU l-au determinat să nu ne mai vorbească de militărie și front.

Treptat s'a apropiat destul de mult de ideile de stânga. Probabil influențat și de retragerea trupelor fascisto-hitleriste.

Cu prilejul lui 23 August, cred că a făcut parte din grupul lui BETEA. Nu știu precis. Stiu însă că a avut și el un rol cu acel prilej. După 23 August a lucrat la Apărarea Patriotică luat de NUTU FUXMAN. Apoi a fost trimis în Moldova în calitate de inspector la Apărare și Operele Sociale. Locuiam împreună cu el în 1945-46 în Str. Jules Michelet No.17. Am avut o discuție cu el pentru că s'a dovedit a fi lichea. Nu vroia să contribuie cu nici-un ban nici la plate chiriei și nici la masă, încălzit, telefon sau alte cheltuieli lumină și apă. Atunci i-am spus să plece dela mine. A plecat.

Nu l-am mai întâlnit decât în 1947 la Controlul Economic.

El ne-a fost vărsat dela corpul de Control dela prețuri unde-l numise BUCUR SCHIOFU sau OANCEA.

La Operele Sociale când a fost trimis în Moldova, îmi spunea NUTU FUXMAN, că nu a fost mulțumită de felul cum și-a îndeplinit misiunea. Nu a fost serios în muncă și a dat dovadă de neglijență.

Am auzit apoi că s'a căsătorit. Nu-i cunosc soția decât din vedere. Nu știu cine este.

La Controlul Economic am vorbit cu MACA dar numai oficial. Nu am avut raporturi de prietenie.

Este prieten cu DUTESCU, cu BETEA, cu STEFAN POPESCU și cu RUPENIAN. Cu ceilalți dela statistică nu era în raporturi de prietenie.

MACA apreciază foarte mult o femeie și un vin. Este o fire cam ușuratică și slab pregătit din punct de vedere intelectual - Totuși la Statistică și Controlul Economic a muncit cu suficientă râvnă.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

19 Octombrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răduțu Arduțu născut în
Com. Beclau Jud. Iuzes la 14 Martie 1916,
domiciliat în București Str. Jules Michelet
Nr. 17, declar următoarele:

Maca Vanile născut la Arud
totul lui, învâțător pensionar. Mai
are o soră mai mare funcționară la
statistică cămășitoa Vreșmorteau
funcț. tot la statistică prizonieră în
U.R.S.S. n' mai are o altă soră
mai mică absolventă a Academiei
de Educație Fizică - Maca este
studient la drept - L'au cunos-
cut la începutul anului 1944 sau
la sfârșitul anului 1943 (nu în minte)
când mi-a fost repartizat ca
ajutor împreună cu Mănușcu
n' Corbea în campania din Trans-
nistria n' Ucraina - Venise la noi
de pe front unde fusese decorat n' era
măndru de gradul lui de locote-
nent n' de decorațiile ce le primise
Tronile noastre, în special ale lui
Mănușcu l-au determinat să nu
ne mai vorbească de militare n'
front. Răduțu

Trupat s'a apropiat destul de mult de ideile de stănga - Probabil influențat și de retragerea trupelor fascisto-hitleriste -

Cu prilejul lui 23 August, cînd că a făcut parte din grupul lui Betea - Nu stiu precis - Stiu însă că a avut și el un rol cu ocazia prilej - După 23 Aug. a lucrat la Apărarea Patriotică luată de Nutu Furman - Apoi a fost trimis în ~~Baranovka~~ Moldova în calitate de inspector la Apărare și Opere Sociale - Lănciam împreună cu el în 1945-46 în Str. Jules Miellet 17. Am avut o discuție cu el pentru că s'a dovedit a fi lichid - Nu voia să contribuie cu nimic - un ban nici la plata chiriei și nici la mîncare, încălzit, telefon sau alte cheltuieli minime și așa - Atunci i-am spus să plece de la mine - A plecat.

Nu l-am mai întâlnit decît în 1947 la Controlul Economic -

El se-a fost vîrnat de la corpul de Control de la preturi unde-l cunoșteam Bucureștiului sau Oancea -
/ Situat în

La Operele Sociale când a fost
trimis în Moldova, în muna
Mitu Fumeau, că nu a fost mult
mîto de felul cum n'-a de-
plinit misiunea - Nu a fost re-
zis în muncă n'a dat do-
bînda de neglijență -

Au avut apoi cîr n'a cînto-
rit - Nu-i cunoștea nota de dî
vedere - Nu stîu cine este -

La Cîntîrul economic au
vîdit cu hîra dar un mai ofi-
cial - Nu au avut raporturi de
prietenie -

Era prieten cu Antescu, cu
Betea, cu Ștefan Popescu și cu
Rupenian - Cu cîntîr de la sta-
tistică nu era în raporturi de
prietenie -

Marea apreciază foarte mult
a fîmeie și un vin - Este o
fîra cum uzuratrice și slab
pregătît din punct de vedere inte-
lectual - Totuși la statistică
cîntîrul economic a muncit cu
suficiență răvîră -

Aceasta este declarația
pe care o notăm și cum e proprie.

19. Oct. 1949 Ant. R. 1, 3

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Becleasa Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

MARINESCU MARIN DUNARE nu știu de unde este nici cine-i sunt părinții. A terminat Facultatea de Litere și Filosofie fiind doctor în litere și filosofie specialitatea sociologie.

L'am cunoscut la Statistică.

Se străduia grozav să intre în raporturi de prietenie cu grupul de stânga. Foarte gălăgios, foarte vorbăreț. Se adde când discută dela distanță. Își dă aere însă este foarte harnic în muncă. De multe ori muncește inutil - dar muncește permanent. Este foarte sărac. Este căsătorit și are un copil - poate doi -. N'am fost la el acasă deși a insistat necontenit. Il știam de dreapta - legionar.- În timpul cât a fost la statistică și mai ales înspre sfârșitul războiului a reușit să se apropie de grupul de stânga dela Institut.

După 23 August a lucrat o perioadă de timp la Uniunea Patrioților la Tineret împreună cu GH. POPESCU și BETEA NICOLAE.

Apoi a lucrat mi se pare cu STOIANOVICI la muzeul Româno-Sovietic de unde a fost numit la Ministerul Naționalităților în calitate de referent.

Prieteni el nu prea avea.

Incerca să se socotească prieten cu BETEA, SUCIU CAMIL, STOIANOVICI, LEVENTE, cu mine și ceilalți.

A fost și el în alegerile dela Arad din anul 1946, președinte de secție de vot.

La arestarea mea, lucra la Naționalități.

Aceasta îmi este declarația pe care o sustiu și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

19 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Rășin Antou născut
 în com. Bichiau jud. Imses la 14 Martie 1916,
 domiciliat în București Str. Jules
 Michellet Nr. 17, declar următoarele:

Marinescu Mariu Dunăre nu știu
 de unde este aici ci ne-i sunt părinți.
 A terminat facultatea de litere și
 filosofie fiind doctor în litere și
 filosofie specialitatea sociologie.
 L-am cunoscut la statistică.

Se străduia gura nă într-un
 raporturi de prietenie cu grupul
 de stângă - Foarte gălăgios, foarte
 vorbăreț. Se aude cănuol din totă de
 distanță - Ioi dă aere înă este
 foarte harnic în muncă. De
 mulți ori muncește inutil - dar
 muncește permanent. Este
 foarte rară. Este căsătorit și
 are un copil - poate doi - Nu am
 fost la el în casă deși a iuri-
 tat recent - Il știu de
 dreapta - legi nă - În timpul
 est a fost la statistică și mai
 ales în pre sfârșitul războiului
 i Antikaty

a reușit să se apropie de grupul de
stăruia dela Institut -

Într-o 23 August a lucrat o peri-
oadă de timp la Unirea Patrio-
lor la Tineret împreună cu Eli.
Popescu și Betea Nicolae -

Apoi a lucrat - mi se pare -
cu Storașovici la muzeele Rădău-
șului de unde a fost numit la
Ministerul Naționalității în ca-
litate de referent -

Într-unul el nu prea avea.
Încerca să se conecteze prieten cu
Betea, Lucin Camil, Storașovici,
Levente, cu mine și alții -

A fost și el în alegerile dela
Brad din anul 1946, pre-
zintă de act de vot -

La cariera mea, lucra la
Naționalitate -

Acastă înștiințare declarativă
pe care o scriu și semnez pro-
pria -

19. Oct. 1949 S. A. R. T.

366
45DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17 declar următoarele :

POPESCU GHEORGHE - student la Drept. L-am cunoscut la Statistică prin 1942. A fost și el în Transnistria și Ucraina luat mai mult pentru că posedă perfect limba Rusă. Fire de artist-ele este pianist - foarte naiv - Cam slab pregătit din punct de vedere intelectual. Muncitor, foarte corect și ușor influențabil. BETEA a avut și asupra lui o influență categorică. Nu putea cu nimic să-i iasă din voce. Ceeace spunea BETEA, indiferent ce, el făcea. De acea când BETEA i-a cerut găzduire pentru DANUȚESCU el nu a protestat și la găzduit cam o lună de zile. (nu mai știu minte precis) GH.POPESCU a avut întotdeauna atitudine de stânga.

Înainte de 23 August a avut oarecare activitate alături de STOIANOVICI.

Nu-i cunosc contribuția la 23 Aug. și nici nu știu dacă a avut vre-o contribuție sau nu.

După 23 August, a lucrat la U.P. secția tineret - apoi a fost secretarul celulei dela Institutul de Statistică. A lucrat și în cadrul sindicatului dela Institutul Statistic. A mai lucrat la Muzeul Româno-Sovietic cu STOIANOVICI TUDOR.

Apoi fiind bolnav de plămâni a plecat în provincie trimis de Institutul de Statistică în serviciul exterior.

Este căsătorit. Nu știu cine este soția lui. Este și ea funcționară la Statistică.

Prietenii lui au fost BETEA, PAVEL, STOIANOVICI, DUTESCU, MACA, într'o măsură oarecare, STEFAN POPESCU și eu.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

19 Octomvrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Ratiu Antu măscur
 în Cm. Bulevard jud. Ionesco 14 Martie 1946
 domiciliat în București Str. Jules Mi-
 chelet Nr. 17 declar în mătoarele:

Popescu Gheorghe student
 la Dupt. L-am cunoscut la sta-
 tistică prin 1942 - el era în el
 în Traianuștii și Ureșeni. Era
 mai mult partinut, proceda perfect
 întru rău - Fie de artist - el
 este prăvit - foarte uau - Cam
 slab pregătit din punct de vedere
 intelectual - Muncitor, foarte co-
 rect, întru influențabil. Betea
 a avut în ampră lui o influență
 categorică - Nu putea cu nimic
 să-i rău din vol - Căci știa
 Betea, indiferent ce, el făcea -
 De acea când Betea i-a cerut
 găzduire pentru Dănușescu el
 nu a protestat și la găzduirea
 o lună de zile - (nu mai tinu mure
 precis) Gh. Popescu a avut în
 todeauna atitudine de stăruie -
 Înainte de 23 August a avut o
 activitate glorioasă de stăruie -
 Antu Ratiu

Nu-i cu voce contribuția la 23 Aug.
n' n'ci un gtu olacă ci avut vre-o
'contribuție sau nu -

După 23 Aug. a lucrat la
U.P. secția tineret. apoi a fost
secretarul celui de la Institutul
de statistică - A lucrat n' în
cadru l' studiatului de la Institu-
tul Statistic - A mai lucrat la
Mazul Romano - Societate Istoria-
novici Tudor -

Apoi fiind bolnav de plă-
mă - a plecat în provincie
trăind de Institutul de statistică
în serviciul exterior -

Este căsătorit - Nu stiu cine
este soția lui - Este n' ia funcț-
la statistică -

Prieteni lui sau fost Beteu,
Pavel, Storaovici, Dutescu, Moșu
într-o mânăre careare, Ștefan
Popescu și eu -

Aceasta sunt este declarația
pe care o n'ci n' semnez propriu
19. Oct. 1949 în Ar. R. T.

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București, Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

PAVEL CONSTANTIN - băeat de țaran din Jud. Prahova,
este licențiat al Facultății de Litere din București speciali-
tatea latină și elenă. Soția lui este funcționară la Tribunalul
Ilfov. Am văzut-o odată în trecut.

L-am cunoscut în Serviciul Social de Fundații. Bun
prieten cu MIRCEA TIRIUNG, MANESCU, CORBEA, BETEA, STEFAN POPESCU
și subsemnatul. Cu ceilalți dela Statistică în raporturi destul
de bune. Ne-am cunoscut mai bine la statistică.

În Ucraina a lucrat și el la identificarea moldoveni-
lor. A activat mai mult în Crimeea.

La Kirovograd mi-a dat în primire pe HANCOV VICTOR pe
care apoi l-am trimis la Odesa. Din informațiile date de HANCOV
și CERPICA ALEXANDRU care fuseseră cu el, a ajutat multe familii
și tineret sovietic.

Cu PAVEL nu am fost în raporturi așa de strânse ca și
cu BETEA NICOLAE.

Ne întâlneam când mergeam la Statistică sau când mă
chema el în mod special. M'a chemat să-mi dea bilețele dela
BETEA (două) pe care mi le lua îndărăt și le rupea. M'a mai
chemat odată să mă întrebe dacă sunt de acord să organizăm o ple-
care cu un avion T.A.R.S. pe care să o forțăm cu pistoalele
la care am răspuns că nu sunt de acord. Ultima oară l-am întâlnit
când i-am transmis ce aflasem dela LEVENTE, Adică că va fi arestat
în curând. La care a răs spunând că poate să-l aresteze el nu se
poate da la fund că are treabă. După care ne-am despărțit.

L-am văzut și pe el în mașina care ne-a dus la Pitești.
Apoi când am fost mutat în Cal. Prahovei; am fost duși amândoi cu
aceiaș mașină. De data aceasta însă nu mi-a mai zămbit și nici
eu nu i-am zămbit.

Cu soția lui nu era în raporturi prea strălucite.
Nu mi-a spus însă niciodată nimic dar eu nu l-am
văzut niciodată undeva împreună cu soția lui.

El mai era prieten cu familia JIBELEANU.

La 23 August nu știu să fi participat.

În cadrul Institutului a avut muncă politică pe
linie sindicală împreună cu STOIANOVICI și GH.POPESCU până la
plecarea lui GH.POPESCU în provincie.

LEVENTE spunea mereu că PAVEL este anarhic și
prietenia cu el îmi este dăunătoare. Mă sfătuia să-l evit.

Nu știu cum s'a ajuns la plecarea lui PAVEL- BETEA
la început spunea să nu este sigură. Totuși la urmă s'a prins
și el în horă poate tot datorită lui BETEA.

PAVEL este muncitor și foarte ordonat. Suficient de
capabil în muncă.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și
semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

19 Octomvrie 1949

Declarație,

288

Subsemnatul Răduț Butu nașcut în
cm. Bealeau jud. Iones lo. 14 Martie 1916,
domiciliat în București Str. Jules
Micheliș Nr. 17, declară urmoșoarele:

Pavel Constantin băiat de tânău
din jud. Prahova este licențiat al facultă-
ții de litere din București specialitatea
latină n' ele nă. Soția lui este
funcționară la Tribunalul de for-
Am văzut o dolată în tuară -

Am cunoscut în Serviciul Social
din Fundații - Bun prieten cu Mircea
Timung, Mănușu, Corbea, Betea,
Ștefan Popescu n' subsemnatul - Cu
ceilalți oala statistici în rapor-
turi oaltă de bune - Ne-am cunoscut
mai bine la statistici -

În Ucraina a lucrat n' el la
identificarea moldovenească - A acti-
vat mai mult în Crimeea -

La Kirovograd mi-a dat în primă
pe Hancov Victor pe care apoi l-am
trănit la Odessa. Am informată de date
de Hancov n' Căpica Alexandru
care fusese cu el, a apărut
multe fomiile n' trueret Sovietic -
Antikatu

Cu Pavel nu am fost în raporturi am
de strâns ca și cu Betea Nicolae.

Ne întâlneau când mergeam
la statistică sau când mă chema
el în mod special - Mă chema să-mi
dea bilețelele dela Betea (clonă) pe care
mi le lua înclărit și le murea - Mă
mai chema odată să-mi dădă
dăcă sunt de acord să organizăm
o plecare cu un avion T.A.R.S. plu-
care pe care să o fortăm cu pisto-
lele - La care am răspuns că nu
sunt de acord - Ultima oră l-am
întâlnit când i-am transmis
ce aflasem dela Levente - Adecă
să va fi arestat în curând -
La care eu răspondând că poate
să-l aresteze el nu se poate dela
loc. Fund că are treabă - După
care ne-am despărțit -

L-am văzut și pe el în urmărea
care ne-a dus la Pitesti - Apoi
când am fost mutat în Colea
Rahovei, am fost din nou amănunțit
cu aceași urmărire - De data
aceasta însă nu mi-a mai zămbit
și nici eu nu i-am zămbit -

Cu totia lui nu era în raporturi
pru stăruite - Anta Petre

Nu mi-a spus încă nici odată nimic
dar eu mi l-am văzut nici odată
unde va împreună cu soția lui -

El mai era prieten cu familia
Zibelman -

La 23 August nu știu să fi
participat -

În cadrul Institutului se avu
munca politică pe linie medicală
împreună cu Stănoviți și Gh.
Popescu până la plecarea lui
Gh. Popescu în provincie -

Levente opunea mereu că Pavel
este anarhic și prietenia cu el
îmi este dăunătoare - Mă sfătui
să-l evit -

Nu știu cum s-a ajuns la ple-
carea lui Pavel - Betea la rece-
put opunea că nu este sigură -
Tatu' la urmă s-a prins și el în
hoară poate tot datorită lui Betea.

Pavel este muncitor și foarte ordo-
nat - Suficient de capabil în
muncă -

Acesta îmi este declarația
pe care o sustin și semnez proprie.

19. Oct. 1949 Antu Rău

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

CORBEA DUMITRU - este originar din Moldova, orfan și foarte sărac. La început a fost legionar. S'a rupt de mișcarea legionară prin 1935 odată cu STELESCU.

A scris cu acel prilej o carte "Acuz" în care acuză pe Codreanu și pe legionarismul. Odată rupt de legionari s'a atașat stângii.

Este absolvent al liceului comercial. L-am cunoscut cred în 1941 la statistică sau poate mai înainte în Fundații (nu știu minte precis). A mai scris câteva volume de versuri destul de reușite - toate cu caracter socialist - comunist.

Este o fire neastâmpărată de poet care nu-și găsește locul.

Căsătorit cu CORINA pe care o cunoscuse ca funcționar la radio difuziune. Fusese pe vremuri funcționar acolo.

Era prieten cu PAVEL, BETEA, MANESCU, cu mine, STEFAN POPESCU și cu ceilalți dela Oficiu de Studii în raporturi foarte bune - OANCEA, BIJI, STOIANOVICI, BUCHER SCHIOPUL și SUCIU CAMIL.

Am lucrat cu el la Cetatea Albă spre sfârșitul misiunii avută în legătură cu Ucraina și Transnistria.

La Statistică la birou, făcea mai mult legtură. Cu munca nu se prea împăca nici pe teren.

Imi spunea că este în bune raporturi cu RESETI C.A. și în special cu RADULESCU MOTRU.

Ultima oară l-am întâlnit prin 1947 primăvara. Mi-a spus că i s'a dat de către C.C. să scrie o carte despre familia MAICANESCU din Munții Vrancei - o familie care s'a îmbogățit pe spinarea țăranilor. Imi spunea că primise casă dela Partid la Timiș sau așa ceva și în termen de un an trebuia să termine cartea. După 23 Aug. l-am văzut pela U.P. de câteva ori - la 23 Aug. a fost la Naipu - Vlașca.

Aceasta imi este declarația pe care o susțiu și
semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

19.X.1949

Declarație,

Subsemnatul Rădu Anton născut
 în cm. Bealea jud. Iures la 14 Martie
 1916, domiciliat în București Str. Jules
 Michel Nr. 17, declar următoarele:

Corb-ea Duuutu este originar
 din Moldova, o fau n' foarte ră-
 rare. A lucrat o fort legionar.
 S-a rupt de miscarea legionară
 prin 1935 odată cu Heliseu.

A scris cu acel prilej o carte, Acuz
 în care acuză pe Codreanu n'
 legionarilor nuli - Odată rupt
 de legionari o'a atarat stăngii.

Este absolvent al liceului co-
 mercial - L'au cursent budi
 în 1941 la stăruință sau poate
 mai înainte în Fundația (nu în
 munte pucis-) A mai scris câțiva
 volume de
 personi distul de reușite - toate cu
 caracter socialist-criminal -

Este o fire mândrăpărată de
 poet care nu n' găsește locul.

Căsitout cu corina pe care o
 cunoscuse ca funcționar la radio
 difuziune - Furse pe vreun
 funcționar acolo -

i. Ant. Rădu

-2-

Era prieten cu Pavel, Betia, Moir-
neru cu mine, Stefan Popescu
n' eu cu la el de la oficiu de studiu
în raporturi foarte bune - Danu
Biji, Stoiuorici, Bucur, Schizmul,
Luciu Camil -

Am lucrat cu el la Citea Albă
opre sfârșitul mîinii antoi în legă-
tură cu Ucraina și Transnistria -

La statistică la Ciron, făcea
mai mult lectură - cu născă mi
se pua împăca miei pe teren.

Îmi amintea că este în bune
raporturi cu Roșeti C.A. și în
special cu Rădulescu Matru.

Ultima oră l-am întâlnit prin
1947 primăvara - Mi-a spus că i-a
dăd de către C.C. să nu o carte
despre familia Moicănescu din
Muntii Francezi - o familie care
s'a îmbogățit pe opinaru toranilor.
Îmi amintea că primise căsă' dela
Partid la Tiliu sau așa ceva și în
termen de un an trebuia să termine
cartea - După 23 Aug. l-am văzut pe
la U.P. de cîteva ori - la 23 Aug. a
fost la Nașpe Vlasca -

Aceasta îmi este declarația
pe care o sustin și semnez proprie

19 Oct. 1949 Aut. Matru

DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean, Jud. Someș la 14 Martie 1916 domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

MANESCU CORNELIU este născut în Ploești (așa mi-a spus) părinți nu are. Mai are doi frați mai mari cu cari nu era în raporturi prea bune. Este absolvent de liceu cu bacalaureat. A fost înscris la Facultatea de Drept din București pe care a abandonat-o.

L-am cunoscut la Ploești la șc. de Of. rezervă. Am fost împreună cu el și BIJI MIRCEA în acelaș ploton.

Inteligență vicoae - bine pregătit din punct de vedere cultural și politic. Fire comodă și foarte ironică.

Ironiile lui la ~~la~~ adresa lui LEVENTE l-au făcut pe LEVENTE să-l cam dușmănească. Ii spunea mereu comitagiul și râdea de lăcomia lui. În Ucraina ne-am întâlnit indidental. N'am lucrat împreună. Stiu că ~~la~~ lucrat cu DUMITRU CORBEA. Ei se potriveau.

CORBEA se deștepta pela 3-4 dimineața iar MANESCU pela 10-11 ziua. Deși lucrau împreună se vedeau rar la treabă. Unul lucra dimineața de cu noapte iar celălalt ziua și spre ~~seară~~ seară.

Era prieten cu MIRCEA TIRIUNG, PAVEL CONSTANTIN, într-o măsură oarecare cu BETEA, MACA, STEFAN POPESCU. Cu mine era bun prieten la fel cu CORBEA DUMITRU. Nedespărțit însă era de CRISTACHE ZAMBETI.

Cu munca MANESCU nu se ~~știe~~ împăca - nici la birou și nici pe teren în misiuni.

La Uniunea Patrioților a fost suficient de activ. L'am avut ca ajutor la formațiile de luptă iar apoi la resortul militar.

După aceasta știu că lucra la E.C.P. Nu știu însă în ce calitate.

S'a căsătorit cu colega noastră dela oficiul de studii - dra STRAVOLCA TATIANA de care apoi a divorțat. Nu cunosc nici-un amănunt.

După plecarea mea dela U.P. ne-am văzut doar incidental foarte rar.

LEVENTE întotdeauna s'a exprimat împotriva lui.

Lui MANESCU CORNELIU îi place o cameră caldă, confortabilă, o muzică clasică, un pahar de vin și o carte bună.

Are multe calități însă este prea comod.

Cu ocazia zilei de 23 Aug. a stat la Naipu Vlașca.

Abea târziu a venit la București.

Nu știu când a luat contact prima dată cu Partidul.

Stiu, din spusele lui LEVENTE că în timpul războiului a refuzat munca ce i s'a oferit prin el prin LEVENTE.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

19 Octombrie 1949

Declarație,

Subsemnatul Răduț Antoru născut
 la com. Bedeaua jud. Ionescu la 14 Martie 1916
 domiciliat în București Str. Jules Miche-
 let Nr. 17, declar următoarele:

Mănescu Cornelie este născut
 la Florești (caza mi-a spus) părinți
 nu are - Mai are doi frați mai
 mari cu cari nu era în raporturi
 prea bune - Este absolut de liceu
 cu bacalaureat - A fost profesor la
 facultatea de drept din București
 pe care a absolvit-o.

L-am cunoscut la Florești la n. de
 of. rezervă - Am fost împreună cu
 el și Biji Mircea în acelas ploton.

Inteligența vioasă - bine pregătit
 din punct de vedere cultural și poli-
 tic - Fără emodă și foarte ironică.

Ironiile lui la adresa lui Levente
 l-au făcut pe Levente să-l caute
 din nou - Îi spunea mereu
 cămătarul n' rădea de lăcrămie
 lui - În Ucraina m-am întâlnit
 incidentul - Nu am lucrat împreună
 noi - Știu că a lucrat cu Dumitru
 Corbea - Ei se potriveau -
 Antoru

Corbea se distingea pe la 3, 4 din uni-
nata iar Măneșcu pe la 10-11
ziua. Din lucrări în jurul
se vedeau rar la treabă. Unul
lucra din mănăstire de cu noaptea iar
celelalte fiind în mare măsură -

Era prieten cu Mircea Timiung,
Paul Constantin, într-o măsură oare-
care cu Betea, Iacșa, Ștefan Po-
pescu - Cu mine era bun prieten
la fel cu Corbea Dumitru. Nedes-
părțit încă era de Cristache
Zambeti -

Cu minea, Măneșcu nu se prea
împacă - nici la lucru n'nici
pe teren în muni -

La Uniunea Patruți lor a fost
suficient de activ - L-au avut ca
ajutor la formațiile de luptă iar
apoi la resortul militar.

După aceasta stiu că lucra
la S.C.P. Nu stiu însă în ce cali-
tate.

Se căsătorit cu colega muncă
de la oficiul de studii - d-na Tra-
volca Tatișanu de care apoi a
divorțat - Nu cunoșc nici un amăn-
unt -

Antoni

După plecarea mea din U.P.
ne-am văzut doar în ciolul al
fante rar -

Levente introducea o a expri-
mat suferința lui -

Lui Măneșcu Corneliu îi place
o cameră caldă, confortabilă,
o muzică clasică, un pahar
cu vin și o carte bună -

Are multe calități și nu este
pea cum -

Cu ocazia zilei de 23 Aug. a
stat la Nașu Vlașca - Plea
târziu a venit la București -

Nașu când a luat contact
primă dată cu Portocul -

Știu, din scrisorile lui Levente
că în timpul războiului a
refuzat munca și s-a ocupat
prin el prin Levente -

Acum este declarată
pe care o mănă și semne propriu -

19. Oct. 1949.

Ant. Rău

avizament
statistic
militar

297

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com. Beclean, Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

În timpul războiului fascisto-hitlerist, subsemnatul nu am făcut nici măcar o zi de mobilizare.

La începutul campaniei de indentificarea moldovenilor din Transnistria și Ucraina, SABIN MANAILA, la intervenția lui ANTON GOLOPENTIA, a obținut pentru mine o mobilizare pentru lucru de scurtă durată (2 sau trei luni de zile) întrucât eram funcționar inferior și aveam gradul de sublocotenent în rezervă.

Expirând această mobilizare pentru lucru, am fost chemat din nou de unitate cu ordin. Altă scutire de mobilizare atunci nu s'a putut obține pentru mine, așa încât am rămas incurcat.

Deși chemat telegrafic de unitate, nu m'am prezentat. Ordinul de chemare a sosit prin Institut (pe adresa Institutului de Statistică) și mi-a fost expediat în Ucraina. Totuși nu m'am prezentat. Am fost dat nesupus la mobilizare ~~prin~~ prin ordin de zi pe unitate.

Căutat la institut, MANUIILA m'a acoperit spunând că sunt în misiune în Ucraina și că s'a cerut pentru mine prin M.St.M. o nouă mobilizare pentru lucru pe care o voi obține.

Nu s'a obținut însă mobilizarea respectivă fiind prea tânăr, fără nici-o zi de concentrare sau mobilizare, funcționar inferior și în plus ofițer.

Eram într-o situație incurcată.

În aceeași situație erau și alții dela Statistică - (aproape toți cari eram în misiune în Ucraina). Trebuca să fim deferiți Justiției militare (Curții Marțiale).

Atunci, la intervenția lui GOLOPENTIA la Odesa la care l-a trimis pe MITU GEORGESCU. Conferință la care a fost trimis și STEFAN POPESCU care avea cea mai încurcată situație în ce privește milităria. La această conferință a fost invitat și Generalul ARAMA șeful Justiției Militare.

La conferință s'a discutat problema moldovenilor din Transnistria și Ucraina. (Nu cunosc nici-un amănunt în privința conferinței).

STEFAN POPESCU era secretarul conferinței. S'a prezentat la acea conferință cu barbă, într'un cojoc militar, în așa fel ca să-l impresioneze pe ARAMA. I s'a spus atunci lui ARAMA, dându-l exemplu pe ST. POPESCU.

"Uite cum lucrează oamenii institutului la această operație, nici timp pentru a se bărbierii nu au. Sunt mereu pe drumuri exact ca în linia întâi".

STEFAN POPESCU a explicat apoi cum se lucrează pe teren. După care, i-au comunicat lui ARAMA că oamenii din echipă (noi) sutesm încurcați cu armata.

Generalul ARAMA impresionat, a spus că pe răspundere lui să ne continuăm munca că va da dispoziții să se anuleze ordinele prin cari eram puși sub urmărire. Lucru pe care l-a și făcut.

Dar n'a durat mult căci iarăși ni s'a trimis ordin de mobilizare. Iarăși nu m'am prezentat. Iar am fost dat nesupus și citat prin ordin de zi pe armată. Iarăși a intervenit MANAILA rugat de GOLOPENTIA. Si cu acest prilej s'a anulat ordinul de urmărire obținându-se pentru mine o mobilizare pentru lucru de o lună sau de două.

Nu după multă vreme s'a repetat problema.

Am fost dat nesupus la mobilizare, citat prin ordin de zi pe armată și pus sub urmărire de trei ori - adică tot timpul războiului.

De trei ori MANAILA la insistențele lui GOLOPENTIA mi-a aranjat situația.

Perioadele de timp în care eram dat nesupus și pus sub urmărire erau destul de lungi.

MANAILA putea foarte simplu să mă recheme depe teren, să nu mă mai plătească și să-mi spună să mă prezint la unitate. Nu s'a făcut-o. Dimpotrivă, a căutat să mă scape și pe mine și pe ceilalți cari erau în situația mea.

O singură dată în toți acești ani, spre sfârșitul războiului, am reușit să ne descurcăm singuri. MANESCU găsisse un Maior sau Colonel pe care l-am plătit și care ne-a aranjat situația. În celelalte dați, tot timpul, am fost ajutați de GOLOPENTIA prin SABIN MANAILA.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

19 Octombrie 1949

ss. ANTON RATIU

297

Declarație,

Subsemnatul Răzvan Anton născut în com. Bedeciu jud. Suceava la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

În timpul războiului fascist-hitlerist, subsemnatul nu am făcut nici măcar o zi de mobilizare.

La începutul campaniei de identificarea moldovenilor din Transnistria și Ucraina, Talin Mănușilă, la intervenția lui Anton Golopentia, a obținut pentru mine o mobilizare pentru lucru de scurtă durată (2 sau trei luni de zile) întrucât eram funcționar inferior și aveau gradul de sublocotenent în rezervă.

Expunând această mobilizare pentru lucru, am fost chemat din nou de unitate cu ordin - Altă sentință de mobilizare atunci nu s'a putut obține pentru mine, așa încât am rămas necurcat.

Deși chemat telefonic de unitate, eu mi-am prezentat. Ordinul de chemare a venit prin Institut (pe adresa Institutului de Statistică) și mi-a fost expediat în Ucraina. Totuși eu mi-am prezentat. Am fost dat înapoi la mobilizare prin ordin de zi pe unitate.

Căutat la institut, Mănușilă m'a acceptat spunându-mi că sunt în viață în Ucraina și că s'a cerut pentru mine prin M. St. Major o nouă mobilizare.

Anton Răzvan

putem lucra pe care o voi obține. -

Nu s'a obținut în via mobilizarea respec-
tivă fiind prea târziu, fără nici-o
di de concentrare sau mobilizare, funcțio-
nar inferior și de plus ofiter -

Eram într-o situație de curcătă -

În această situație eram și alții dela
Statistică - (aproape toți cari erau în
misiune în Ucraina) - Trebuca să fim
deferiți justiției militare (Curtii Martiale)
Atunci, la intervenția lui Golopentia,
Mănușila a provocat o conferință la
Odessa la care l-a trimis pe Mitu Șor-
țescu. Conferința la care a fost tri-
mis și Ștefan Popescu care avea cea
mai încurcătă situație de ce privește
milităria. La această conferință a
fost invitat și Generalul Aramă
Șeful Justiției Militare.

La conferință s'a discutat problema
moldovenilor din Transnistria și Uc-
raina. (Nu cunoșc nici-un amănunt
în privința conferinței).

Ștefan Popescu era secretarul
conferinței - El prezentat la această con-
ferință cu barba, într-un eșor mili-
tar, în amfiteatru ca să-l impresioneze
pe Aramă. El s'a adresat atunci lui Ara-
mă, dându-i-l exemplul pe Șt. Popescu
"Mite cum lucrează oamenii institu-
tului la această operație, nici tu nu poți
a se călări mi ai. Sunt mereu pe
drumuri exact ca în linia întâi"
Ant. Răduț

Ștăfon Popescu a explicat apoi cum se lucrează pe teren - După care, i-a comunicat lui Aramă că oarecând olin eclipsă (noi) vom avea încercări cu armata.

Generalul Aramă impresionat, a spus că pe răspunderea lui să ne continuăm munca că va da o dispoziție să se analizeze ordinea primă care erau puși sub urmărirea - Lucrul pe care l-a n' făcut.

Dar n'a durat mult căci s'arăm n'a trunco ordi de mobilizare.

Sarăm nu m'am prezentat. Sarăm fat' dat usupus n' citat prin ordi de zi pe armată - Sarăm a intervenit Mămăită rugat de Solopentia. Și cu acest prilej s'a analizat ordiul de urmărirea obținându-se pentru mine o mobilizare pentru lucru de o lună sau două -

Nu după multă vreme s'a repetat povestea.

Au fat' dat usupus la mobilizare, citat prin ordi de zi pe Armata 2 pus sub urmărirea de trei ori - care că tot timpul războiului.

De trei ori Mămăită la insistențele lui Solopentia mi-a arătat situația -

Perioadele de timp în care eram dat nempus n' pus sub urmărirea erau destul de lungi.

Arthur Petru

- 4 -

Mănușilă putea foarte simplu să mă
rechame de pe teren, să mă mă
plătească și să-mi spună să mă
prezent la unitate. Nu a făcut-o.

Au putut să, a cunoscut să mă scape
și pe mine și pe ceilalți scriitori în
situația în ca -

O rugămă făcută în toți acești ani,
spre sfârșitul războiului, am reu-
șit să ne discutam ruguri - Mănescu
Joșiciu un maior sau colonel pe care
l-am plătit și care ne-a aranjat
situația - În celelalte ocazii, tot
timpul, am fost agitați de Golopen-
țiu prin Sabiu Mănușilă -

Aceasta sunt este declarația
pe care o scriu și semnez propriu.

19. oct. 1949. Ant. Răduț

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ANTON RATIU, născut în com. Becleana Jud. Someș, născut la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

Nu pot să-mi amintesc precis cum l-am cunoscut pe BELU ZILBER. Rețin doar că înainte de a pleca la Caransebeș, cred că în fața Institutului de Statistică din Splaiul Unirei No.28, pe trotuar, mi-a fost prezentat de STEFAN POPESCU sau de BETEA.

După această prezentare fugară, am fost invitat la el acasă unde am cunoscut-o pe NUTU FUXMAN, care mi-a fixat o întâlnire după ce am răspuns că accept misiunea ce mi se încredințează de a merge la Caransebeș. Nu mai rețin dacă atunci a fost de față și STEFAN POPESCU sau numai BETEA NICOLAE. Vizita a fost foarte scurtă. S'a discutat sumar despre ce este vorba în misiune, să se meargă cu mașina, legătura să o țină BETEA prin telefon cu BELU ZILBER iar eu să rămân în continuare la Caransebeș cât va fi nevoie. Tot atunci s'a discutat despre OANCEA care trebuia să vină cu noi.

Deasemenea, plecarea prin Sibiu trebuia făcută pentru a ~~într-o~~ lua contact cu cineva din familia lui BARBU ZEVEDEI.

După această scurtă intrevvedere, am plecat.

La întâlnirea avută cu NUTU FUXMAN m'am prezentat, am fost la locuința ei împreună cu ea.

Cu acel prilej mi-a spus că arhiva Partidului fiind în mâinile siguranței nu poate să ne dea nici-o relație referitor la cei arestați și nici vre-o legătură prin care să ajungem în contact cu cei arestați. Stia doar că la Caransebeș este tov.TEOHARI GEORGESCU și grupul Sibiu (tov.VINTE ION și BARBU ZEVEDEI).

Mi-a mai atras atenția să nu ne înapoem fără să ne fi îndeplinit misiunea. Să căutam a ne descurca cum știm. I-am spus să nu aibă nici-o grijă că ne vom descurca și ne vom îndeplini misiunea. Apoi ne-am despărțit.

Când mi-a fost prezentat BELU ZILBER, îmi amintesc că STEFAN POPESCU mi-a spus oarecum în treacăt, că este un vechi membru de Partid și că este în raporturi foarte bune cu MANAILA și GOLOPENTIA. La fel mi-a spus și BETEA.

Altceva nu mi-a spus nimic despre el cu acel prilej. Nu-mi amintesc să-mi fi spus altceva. Eu nu i-am întrebat nimic despre BELU ZILBER. Mi-a fost suficient atât.

După 23 August, am fost de 2 sau 3 ori la BELU ZILBER împreună cu STEFAN POPESCU. Am găsit acolo odată pe GEO BOGZA și de mai multe ori pe PETRE FISER. Pe NUTU FUXMAN, aproape întotdeauna am găsit-o la el acasă și când am fost cu BETEA NICOLAE la el.

Cu BETEA am fost de vreo 5-6 ori.

Stăteam foarte puțin la el. Se discuta printre desele telefoane pe care le primea în acea vreme.

Odată ne-a spus BELU că dormise la el Tov. GHEORGHIU-DEJ se arăta foarte mândru de acest fapt. Nu ne-a dat nici-un amănunt cu privire la această vizită.

Discuțiuni lungi nu au avut loc. Nici nu era posibil acest lucru. Prea multe telefoane primea și întotdeauna se arăta grăbit și foarte cuprins cu munca. Ne întreba ce mai facem, cum merge treaba și cam atât.

O singură dată, când am fost cu BETEA, au discutat chestiunea unui război între anglo-americani și Sovietici care după părerea lor era inevitabil. Exprimându-se că sfârșitul acestui război nu poate fi în favoarea Sovieticilor cari sunt slăbiți în urma războiului care abea se terminase în timp ce tabăra anglo-americană nu a suferit cu nimic ci dimpotrivă au avut posibilitatea să se consolideze, să se întărească.

Altă dată i-a cerut lui BETEA să-i recomande un șef de cabinet pentru PATRASCANU. BETEA i l-a recomandat pe DUTESCU DAN.

S'a mai vorbit despre faptul că i s'a aprobat să redeschidă Institutul de Conjunctură. Era încântat de acest lucru. Spunea că și-a găsit și casă pe Str. Polonă.

În general cam acestea au fost lucrurile despre care s'a discutat în casă la BELU ZILBER după 23 August 1944, când eram și eu de față.

Ultima oară l-am văzut când și-a ținut lecția de deschidere la Facultatea de Litere unde fusese numit profesor de economie politică.

Nu am vorbit cu el cu acel prilej.

De atunci nu l-am mai văzut și nici nu mai știu nimic de el. Nu am mai auzit nimic de el.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

19 Octombrie 1949

303
~~304~~
304

Declarație,

Subsemnatul Răzvan Anton măscur
în com. Bedeaua jud. Iomex, la 14 Martie
1916, domiciliat în București Str. Jules
Micheliu Nr 17, declar următoarele:

Nu pot să-mi amintesc precis cum
l-am cunoscut pe Belu Filber. Răzvan
doar că înainte de a pleca la Carau-
sebes, cred că în fața Institutului
de Statistică din Splaiul Unirii 28,
pe trotuar, mi-a fost prezentat de
Stefan Popescu sau de Betea -

După această prezentare fugară,
am fost invitat la el acasă unde am
cunoscut pe Nutu Furman, care
mi-a fixat o întâlnire după ce am
răspuns că accept minimuma ce mi
se sugerează de a merge la
Carausebes. Nu mai rețin dacă a-
tunci a fost de față și Stefan Popescu
sau unii Betea Nicolae - Vizita
a fost foarte scurtă - s-a discutat pu-
tina despre ce este vorba în minune,
să se merge cu mașina, legătura
mi-a trimis Betea prin telefon cu Belu
Filber iar eu mi-am rămas în continuare
la Carausebes cât va fi nevoie - Tot
atunci s-a discutat despre Oancea
care trăiește în viață cu noi -

De asemenea, plecarea prin Sibiu

Răzvan Anton

trăduse făcând pentru a lua contact cu
cineva din familia lui Barbu Zevedei.

După aceasta sursă întrevedere, am
plecat.

La întâlnirea noastră cu Natu Fuxman
mi-am prezentat, am fost la locuința
ei împreună cu ea.

Cu acel prilej mi-a spus că arhiva
Partidului fiind în mâinile născuților
nu poate să ne dea nici o relație
referitor la cei arestați și nici me-
lețatură prin care să ajungem în
contact cu cei arestați. Stia însă că
la Caransebeș este Tot. Teohari Geo-
rgescu și grupul sibiu (Tot. Vint. Ion și
Barbu Zevedei).

Mi-a mai atras atenția să nu
ne luăm pe faimă să ne fi îndepăr-
nit minunea - Să căutăm a ne
descurca cum știm - Dacă spus să
nu ai în nici o grădă că ne vom
descurca și ne vom îndepărta min-
nea - Apoi ne-am despărțit -

Când mi-a fost prezentat Belu
Zilber, și mi-amintesc că Ștefan Po-
percu mi-a spus, oarecum în trea-
căt, că este un vechi membru al Par-
tiol și că este în raporturi foarte bune
cu Mănușilă și Golopentia - La
fel mi-a spus și Betea -

Altceva nu mi-am spus nimic
despre el cu acel prilej - Nu mi-
amintesc să mi fi spus altceva -
Eu nu i-am întrebat nimic despre
Belu Zilber - Mi-a fost suficient să știu
Antuștii

După 23 August, am fost de 2 sau 3 ori la Belu Silber împreună cu Stefan Popescu - Am găsit acolo odată pe Geo Bogza, de mai multe ori pe Petre Fiser.

Pe Nuta Tuerman, aproape întotdeauna am găsit-o la el acasă și când am fost cu Betea Nicolae la el.

Cu Betea am fost de vre-o 5-6 ori. Stăteam foarte puțin la el - Se discuta printre altele de telefoane pe care le primea în acea vreme.

Odată ne-a spus Belu că dormise la el Tot. Gheorghe Gheorghe Dej - Se arăta foarte mândru de acest fapt. Nu ne-a dat nici un amănunt cu privire la această vizită -

Discuțiile lungi nu au avut loc - Nici nu era posibil acest lucru - Părea multe telefoane primea și întotdeauna se arăta grăbit și foarte cuprins cu munca - Ne dădea ce mai facem, cum merge treaba și cum stă -

O singură dată, când am fost cu Betea, au discutat chestiunea unui război între Anglo-Americanii și Sovietici care după părerea lor era inevitabil. Exprimându-se că ofensiva acestui război nu poate fi în favoarea Sovieticii lor care sunt slăbiți în urma războiului care abia se terminase în timp ce tabăra Anglo-Americană nu a suferit cu nimic și din punct de vedere al posibilității să se consolideze, să se întărească -

St. Tuerman

Altă dată i-a cerut lui Betia să-i
recomande un ref de calșet pentru
Patrascanu - Betia i-l-a recomandat
pe Dătescu Dan -

S'a mai vorbit despre faptul că
i-s'a aprobat să redeschidă Insti-
tutul de conjunctură - Era în căutat
de acest lucru. Spunea că n'a găsit
n'cără pe Str. Polona -

În general cam acestea au fost
lucrurile despre care s'a discutat
în cară la Belușilbăr după 23
August 1944, când erau n'cu de
față -

Ultima oră l-au văzut când
n'a ținut lecția de deschidere la
Facultatea de Litere unde fusese
numit profesor de economie politică.

Nu au vorbit cu el cu acel mi-
lij -

De atunci nu l-au mai vă-
zut n'nu mai știu nimic de
el - Nu au mai auzit nimic de
el -

Acasta lui este declarația
pe care o mănă n'seuă proprie.

19. Oct. 1949

Ant. Rău

devant

305
444
306

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Becleau Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

BETEA NICOLAE - este născut la Făgăraș. Tatăl lui, a fost funcționar la C.F.R. (este mort). Are numai mamă și o soră învățătoare pe care nu o cunosc.

Din discuțiile avute cu el, mi-a spus că liceul l-a făcut la aproximativ opt licee din țară. A fost eliminat aproape de peste tot pentru că era bețiv și afemeiat. După terminarea liceului a fost trimis să urmeze teologia unită la Blaj. Timp de patru ani spune că a avut o ținută de adevărat teolog. N'a băut nici-o picătură de vin în afară de vinul dela împărțășanie. Cu femeile deasemenea spune că nu a avut nici-un fel de raport.

Terminând teologia în chip lăudabil i s'a propus să se ducă să studieze la Roma mai departe la "Propaganda Fide". A refuzat.

Peste voia părinților, pe cont propriu, s'a înscris la Facultatea de Litere și Filosofie la Cluj, pe care a terminat-o.

La Cluj și-a rehat viața de chefuri și femei. A fost și la Cluj un student bun la învățătură.

Este foarte capabil - o inteligență și mai ales o logică rară. Bine pregătit din punct de vedere intelectual. Intre timp a fost câțva timp hamal în portul Constanța, apoi spăla vasele la un restaurant.

În general a avut o viață cu multe peripeții și destul de aventuroasă. Este o fire de boem.

Când are bani îi cheltuește dând oricui fără să-i mai ceară. Când nu are, își vinde lucrurile - hainele, cărțile sau împrumută dela oricine.

De restituit restitue datorile.

Nu are deloc simțul proprietății.

Prietenia pentru el este suprema virtute. Pentru prietenie își riscă totul.

Foarte muncitor când vrea să facă treabă. Lucrează

zi și noapte încontinuu fără întrerupere și fără mâncare. La mâncare nu este deloc pretentios. Mănâncă și mămăli-gă goală.

Dela băutură și femei greu se abține. Totuși face în fiecare an pauză de băutură, fumat și chiar femei, câte o lună de zile.

Tip sportiv foarte robust, în fiecare dimineață face program de gimnastică suedeză cel puțin o jumătate de oră. Nu este ranchinos deși ambițios și chiar vanitos. Băutura și femeile l-au cam încurcat în viață. În ultima vreme își cam pierduse din rezistență. Înainte era neantrecut de rezistent. Putea să bea 10 Kgr. de vin tare fără să se cunoască măcar că a băut. Bere, băuse la Cernăuți peste 20 de halbe fără să aibă ceva.

Femeile nu le alegea niciodată care-i era la'ndemână. Spunea mereu când îmi vorbea de femei - versurile lui VACARESCU: "Intr'o grădină, lâng'o tulpină, văzui o floare ca o sulfină. S'o eau se strică, s'o las mi-e frică, că vine altul și mi-o ridică."

Am participat la unele din chefurile făcute. Mie nu-mi place băutura. Totuș mă duceam cu el.

De mine mai asculta și-l mai opream când reușeam.

Ca atitudine politică, întotdeauna a fost de stânga. Detesta pe nemți și Antonescu.

Era prieten cu PAVEL de care se apropiase mult mai cu seamă după bătaia dintre noi. La fel era bine cu toți dela statistică - LEVENTE, BIJI, STOIANOVICI, GRIGORESCU care murise în 1945, SUCIU CAMIL, BUCUR, SCHIOPU, STEFAN POPESCU, CORBEA, MANESCU, GHEORGHE POPESCU, MACA VASILE și DUTESCU.

Era în raporturi bune cu GOLOPENTIA, H.H. STHAL și'n ultima vreme se împrieteniise cu MANOIILA.

Aceasta începând din 1947 dela începutul anului. Si cu DUNARE era bun prieten. În general cu toți se împăca. Cămenii de serviciu țineau foarte mult la el, stătea uneori de vorbă cu ei. Le dădea mână întotdeauna și le oferea țigări. Când aveau vreun necaz, apela la el.

În general era foarte popular. Fetele dela statistică de asemeni îi erau prietenie.

În afara Institutului mai era în raporturi bune cu MICSĂ REMUS, oarecum cu MUICA IOAN prin MUICA a cunosce pe BOROS, SILVIU MUNTEANU și CONSTANTIN NESU ingineri.

Cu BELU ZILBER a fost deasemeni în raporturi bune. Pe urmă nici el nu s'a mai văzut cu ei - după 1946. Cel puțin

eu nu ştiu să se fi văzut. Cu RUPENIAN era în raporturi bune. Deasemeni cu PATRASCANU de care era solicitat mereu. Mai era în raporturi bune cu BIRO EUGEN care s'a sinucis şi oarecum cu GH.SICLOVAN şi GH.GH.CONSTANTINESCU cari fuseseră în alegeri la Arad.

A fost trimis de PATRASCANU într'o misiune în Maramureş când cu ajutorarea Maramureşului.

Si'n general când apela la el răspundea imediat. Mai era în raporturi bune cu FLORIN TEODORU fost Director Gral. la Finanţe.

Cam acestea erau prietenii lui BETEA din şi din afara Institutului de Statistică.

Cu toţi aceştia se întâlnea fie la birou fie invitat de ei sau invitaţi de el la un pahar de vin. Unde se discuta filosofie şi de preferinţă despre femei sau băutură.

Pe toţi însă îi domina în discuţii şi mai ales în băutură şi femei. Aproape toţi îl căutau şi-l invitau la un vin.

Pe GHEORGHE POPESCU el l-a rugat să-l găzduiască pe Drul DANULESCU când cu procesul criminalilor de război. Pe DANULESCU îl prezentasem eu. Nu avea o părere bună despre el.

O bucată de timp se părea că-i face curte AUROREI CORCIOVESCU - pe urmă cred că a abandonat-o sau l-a abandonat.

Cu maică-sa nu prea era în raporturi bune. Cu sora lui la fel. Cu alte rude nu avea nici-un fel de relaţiuni.

Cu prilejul zilei de 23 August, după venirea din misiunea avută la Caransebeş, el a primit însărcinarea să organizeze imprimarea pe disc a discursului exregelui Mihai.

Lucru pe care l-a făcut.

Apoi, cu el trebuia să-l însoţesc pe PATRASCANU la Minister după ce fusese numit Ministru la Justiţie.

Am fost însă din cauza bombardamentelor toate geamurile erau sparte şi uşile vraiste. Tot ZILBER ne însărcinase şi cu această treabă.

Mai târziu, a lucrat la U.P. la Secţia Tineret. Nu ştiu cât timp iar apoi a plecat. Nu ştiu pentru ce anume.

Până la arestarea lui DUTESCU a lucrat la Statistică. Chestiunea plecării peste graniţă cred că este iniţiată de el în colaborare cu Drul SABIN MANAILA. El vroia să-l determine şi pe PATRASCANU la acest act. Pe mine tot el mă determinase. Ultima dată l-am văzut înainte de Crăciun sau chiar înainte de plecarea mea la Oradia Mare. După asta nu l-am mai văzut. Am primit prin PAVEL două bileţele prin cari mă saluta.

Credeam că a reușit să plece. Așa mă informase și MICSA. Surpriza mea a fost mare când am primit un telefon dela MUICA prin care mi-a comunicat că vrea neapărat să mă vadă. Eu nu vorbeam cu el. Voeam să termin orice relațiuni cu MUICA. Văzând că nu vreau să-l întâlnesc mi-a spus că BETEA a fost arestat. La întâlnire mi-a spus că a fost chemat printr'o persoană (nu a vrut să-mi spună prin cine anume) de BETEA. In momentul când au ajuns aproape de casa unde locuia BETEA l-au văzut pe acesta urcându-se într'o mașină. Au știut că-l aresta-seră. Eu nu am crezut însă știam că este plecat.

După arestarea mea însă, când am fost dus la Pitești în mașină cu mine mai erau vre-o 8 persoane printre cari și BETEA cu PAVEL.

PAVEL mi-a zâmbit cu ironie.

BETEA nici măcar nu m'a privit.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss.ANTON RATIU

19 Octomvrie 1949

H. J.

Declarație,

3/10

Subsemnatul Răduț Anton născut în
com. Beclău județ. Timiș, la 16 Martie 1916,
dimisariat în București Str. Jules Michelet
Nr. 17, declar următoarele:

Betea Nicolae este născut la
Făgăraș. Total lui, a fost funcționar
la C. F. R (este mort.) Are un mare meritu
o mîră învățătoare pe care nu o cunoaște.
Din discuțiile avute cu el, am înțeles
că liceul l-a făcut la aproximativ
opt licee din țară - A fost eliminat
aproape de peste tot pentru că era
betea și afemeiat - După terminarea
liceului a fost trimis să urmeze teo-
logia la Blaj. Timp de patru
ani spune că a avut o timută de
a deveni teolog - Na băut uici-o
prețuri de vin în afară de vinul
dilor împănătoare. Cu femeile de
semena spune că nu a avut uici-un
fel de raport -

Terminând teologia în clup
lăundale i-a propus să se ducă
în studii la Roma mai departe
la "Propaganda Fidei". A refuzat.
Anton Răduț

Pete voia părinților, pe cât posibil,
s'a înscrie la facultatea de litere și
filosofie la Cluj, pe care a terminat-o.

La Cluj n'a reluat viața de stu-
dii și fetei - A fost și la Cluj
un student bun la învățătură -

Este foarte capabil - O inteligență
și mai ales o logică rară. Bine
pregătit din punct de vedere intelectual -
Într-un timp a fost călător timp
harmal în portul constanta, apoi
spăla vasele la un restaurant.

În general a avut o viață cu
multe peripeții și destul de aventu-
roasă - Este o fire de boem -

Când are bani și cheltuește
dând ori cui fără să-și mai
gândească - Când nu are, în primele
lucrurile - hainele, cărțile sau
împrumută de la oricine -

De restituit restituie datorile -

Nu are deloc nimeniul proprietății.

Prieteniia pentru el este suprema
virtute - Pentru prietenie își risca
totul -

Foarte umilitor când vrea să
facă treabă - Lucraza și în nopți
lucrațiune fără întrerupere și
fără mâncare. Ant. Rati

La muncare nu ești deloc puternic.
Mănușcări n' am înțeles goală -

Dela băutura n' femei greu se
abține - Totuși face în fiecare
oară pauză de băutura, fumată
clivor femei, câte o lună de zile.

Tip sportiv foarte robust - În fa-
cerea eliminată face program
de gimnastică suedeză cel puțin
o jumătate de oră. Nu este rău-
clivor din ambiție n' clivor va-
nită - Băutura n' femeile l-au
căm încercat în viață - În ulti-
ma vreme în căm pierduse din
rezistență - Înainte era neputin-
căt de rezistent. Putea să bea 10
kg. de vin tare fără să se curățe
măcar că a bătut - Bere, băuse
la Cernăuți peste 20 de halbe
fără să aibă ceva -

Femeile nu le alegea niciodată
care-i era la născut - Spunea
mereu când i se vorbea de femei -
versurile lui Văcărescu: „Într-o grădiniță,
lângă o tulpină, flori o floare ca o
sulfina - I-o cau să strică, I-o las
mi-e frică, Că vine altă n' mi-o născă”

Au participat la unele din ches-
tile făcute - Mie nu-mi place
băutura - Totuși mă duceam cu
el - Antu Rădu

De mine mai asculta n-e mai opream
sbud reușeam -

Ca atitudine politică, întodeauna n-a
fost de stângă. Detesta pe nemici n-într-
neru -

Era prieten cu Pavel de care se
apropia mult mai cu naumă ologor
lătară odată noi - La fel era bine
cu toți dela statistică - Devenți, Biji,
Strianovici, Gigușen care muriră în 1945,
Luciu Camil, Bucur Selișan, Stefan
Popescu, Corbea, Mănușan, Gheorghe
Popescu, Măca Vanile n' Dutescu -

Era în raporturi bune cu Golo-
pentia, H. H. Thal n' n' ultima
vreme se împrieteni se cu Mănușă.

Acarta începând din 1947 dela
începutul anului - Si cu Dunăre
era bun prieten - În general cu
toți se împoia - Oamenii de nr-
ăcin țineau foarte mult la el,
stătea mereu de vorbă cu ei - de
olăoia noastră întodeauna n' le
oprea țigări - Când aveam vre-un
neacă, apelau la el -

În general era foarte popular -
Fetele dela statistică de aremei
ii erau prietene -

Autokrat

În afara Institutului mai era
în raporturi bune cu Mișea Remus,
oarecum cu Muică Ioan și cu Muică
a cunoscut pe Borș, Silviu Munteanu
și Constantin Neșu ingineri -

Cu Belu Zilber a fost de asemenea
în raporturi bune - De urmă
mici el nu s'a mai văzut cu el -
după 1946 - Cel puțin cu un stin
răi se fi văzut - Cu Rupenian
era în raporturi bune - Duase-
măi cu Pătrășcanu de care
era solicitat mereu - Mai era
în raporturi bune cu Boro Eugen
care o'a nimeris și oarecum cu
Gh. Iclovan și Gh. Gh. Căstănuș
Cari fuseser în algeri la Arabi -

A fost trimis de Pătrășcanu
într-o misiune în Maracum,
când cu ajutorul Maracum
Sion general când apela la el
răspundea imediat - Mai era în
raporturi bune cu Florin Tivoloin
fost Dir. Genl la Finante -

Cum acestea erau prietenii
lui Beta din și din afara Insti-
tutului de statistică Statistică

Cu totu acutia x iutálnia fie la
birou fie' iuritat de ei sau iuritati
de el la un pahar de vin. - Unde
se discuta filosofie n' de presenator
despre femei sau bătura -

Pe toti iusă ii dăruia în dis-
cutii n' mai ales în bătura n'
femei - Aproape toti îl cântau n' el
iuritan la un vin -

Pe Gheorghe Popescu el l-a
rugat să-l găzduiască pe Drul
Dănilescu când eu procesul crimi-
nălor de răstori - Pe Dănilescu
i-l prezentareu eu - Nu avea
o părere bună despre el -

Oblucată de timp se punea
să-i face curte Aurvui Corcioreanu
- pe urmă cred că a abandonat-o
sau l-a abandonat -

Cu măică sa nu prea era
în raporturi bune - Cu vna lui
la fel - Cu alte moli nu avea
nici-un fel de relații -

Cu prilejul zilei de 23 August,
după nemirea din minunea artoi
la Caransebes, el a primit însăre-
narea să organizeze imprimarea pe
disc a discursului serăgelui Molu-
- Antipetru

Lucem pe care l-a făcut -
 Apoi, cu el trebuia să-l învârtim
 pe Pătrăscu la Minister după
 ce fusese numit ministru la Justiție.
 Am fost înși o dată ca să-l învârtim
 dam entelor toate geamurile din
 apartament și unele vândute - Tot felul
 de învârtire și cu această treabă.
 Mai târziu, a lucrat la U.P.
 la sista tineret - Nu știu cât
 timp iar apoi a plecat - Nu
 știu pentru ce sume -

~~Acesta este o declarație~~

Dăna la arestarea lui Dufescu
 a lucrat la statistică - Chestiunea
 plăcii pe care grăditi cred că este
 inițiată de el în colaborare cu Ovid
 Sabiu Mănușă - El vroia să-l
 determine să pe Pătrăscu la
 contact - Pe mine tot el mă de-
 terminare. Ultima dată l-am
 văzut înaintea de Crăciun sau
 chiar înaintea de plecarea mea
 la Gradița Mare. După asta nu
 l-am mai văzut - Am primit
 prin Pavel două bilete prin care
 mă saluta -

Ant. Răduț

Credeam că a venit în plece-
Hoar mă informase și Micșor - Surpriza
mea a fost mare când am primit un
telefon de la Muică prin care mi-a
comunicat că vrea neapărat să mă
vedă - Eu mi vorbeam cu el - înțeleg
să termin orice relații cu Muică.
Văzând că nu vreau să-l întâlnesc
mi-a spus că Betea a fost arătat.
La întâlnire mi-a spus că a fost
chemat printre o persoană (nu a
vut să-mi spună prin cine amine)
de Betea - În momentul când am
ajuns aproape de casa unde locuia
Betea l-am văzut pe acesta ur-
cându-se într-o mașină. Am
stint că-l arestaseră - Eu mi am
crezut iură - Itam că este plecat -

După arestarea mea înă, când
am fost dus la Pitești, în mașină cu
mine mai erau încă 8 persoane
printre cari și Betea cu Pavel -

Pavel mi-a zămbit cu ironie -
Betea nici măcar nu mă a
privit -

Aceasta îmi este declarația
pe care o născ și semnez propriu -

19. Oct. 1949 *Ant. Roșu*

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelët 17, declar următoarele :

LESNIOV EUGEN - este profesor de educație fizică în București (nu știu unde anume) căsătorit. L-am cunoscut la Făgăraș în vara anului 1939 la școala derviciului social din cadrul Fundațiilor foste regale. Nu cunosc nici-un amănunt cu privire la familia lui.

La Făgăraș, la școală, conducea programul de educație fizică și sportul în cadrul școlii. Nu am avut cu el relațiuni de nici-un fel. Meseria și-o cunoștea foarte bine așa încât organiza foarte reușite programe de educație fizică și sport. Inteligent, foarte corect și foarte activ. Așa s'a manifestat la Făgăraș unde toți îl simpatizau și-l porecleam "Nimbus". Nu se supăra niciodată deși nimeni nu-i spunea pe nume.

După 23 August când BETEA lucra la resortul tineret din cadrul Județenei Uniunii Patrioților, a vrut să organizeze o secție de sport și educație fizică în cadrul resortului -tineret- motiv pentru care l-a luat pe LESNIOV EUGEN să organizeze și să conducă secția respectivă.

Nu știu cât au lucrat împreună și nici ce anume au organizat. Stiu doar că l-am văzut pe la Uniunea Patrioților abia de câteva ori. Când ne vedeam nu ne vorbeam - dar ne salutăm amical. Uneori ne întrebam de sănătate (adecă îl întrebam ce mai face sau mă întreba el ce mai fac).

Nu l-am întrebat nici pe BETEA nimic, niciodată de el.

Stiam că BETEA are o bună părere despre el, că ține la el dar nu știam că se întâlnește cu el. Poate să-mi fi spus de el, odată sau maximum de două ori, că o duce greu, nu are parale și suferă de plămâni (T.B.C.)

Nu știu unde locuia în București. Nu am fost niciodată la el și nici el la mine.

BETEA se ducea la el la A.N.F. sau apoi la o altă sală de educație fizică să facă gimnastică. Am fost și eu odată cu BETEA, dar pentru că LESNIOV n'avea timp, am plecat imediat fără să facem gimnastică.

deel.

În legătură cu fuga, BETEA nu mi-a pomenit niciodată

niciodată.

În afară de BETEA nu știu cu cine să fie în raporturi mai apropiate - de prietenie -.

Îl cunoaște PAVEL, tov. MIRON CONSTANTINESCU cu care la Făgăraș erau în raporturi destul de bune.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU fiind sportiv, conducea de multe ori programul de educație fizică sau sportul. Așa că se înțelegeau bine.

LOSNIOV a fost întotdeauna cu sentimente democratice - de stânga - așa știu.

Așa îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

22 Octombrie 1949

ss. ANTON RATIU

507

Declarație,

Subsemnatul Răduș Antim născut în com.
Beleau jud. Iomex la 14 Martie 1916, domiciliat
în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar
următoarele:

Lezmor Eugen este profesor de educa-
ție fizică în București, (mi stiu unele amu-
ne) căsătorit. L'am cunoscut la Făgăraș
în vara anului 1939 la școala sporti-
vului social din cadrul Funolațiilor
forțe regulate - Nu cunosc nici un amă-
nunt cu privire la familia lui -

La Făgăraș, la școală, conducea pro-
gramul de educație fizică și sportul
în cadrul școlii. Nu am avut cu el rela-
țiuni de nici un fel - Meseria și-o cu-
noaște foarte bine așa încât organiza
foarte reușite programe de educație
fizică și sport - Inteligent, foarte corect
și foarte activ - Așa s'a manifestat
la Făgăraș unde totuși îl ocupă și
și-l porceleam "Nimbus" - Nu se supăra
nici odată din' nimenei sau-i spunea
pe nume -

După 23 August când s'eten lucra
la resortul tineret din cadrul Jandăreii
Armament Patruștilor, a vrut să organizeze
o secție de sport și educație fizică în
cadrul resortului - "Tineret" - motiv
pentru care l-a luat pe Lezmor Eugen
Antim

nă organizaze n' să conducă secția
respectivă -

Nu știu cât au lucrat împreună n' nici
ce anume au organizat. Știu doar că
l-am văzut pe la Uniunea Patrioților
alcea de cîteva ori - Cînd ne vedeam
nu ne vorbeam - doar ne salutam
amical - Uneori ne întrebam de rî-
nătate (adecă îl întrebam ce mai face
sau mă întreba el ce mai face) -

Nu l-am întrebuit nici pe Betia
nimic, micodotă de el -

Știam că Betia are o bună
părere despre el, că ține la el,
dar nu știam că se întîlneau
cu el - Doar nă-mi fi spus' de
el, odată sau maximum de două
ori, nă o duce greu, nu are pa-
rale n' suferă de plămîni (T.B.C.)

Nu știu unde locuia în București.
Nu am' fost micodotă la el n' nici el
la mine -

Betia se ducea la el la A.N.F.
sau apoi la o altă sală de educație
fizică nă făcă gimnastică. Am fost
n' eu odată cu Betia, dar pentru că
Lezmin n'are timp, am plecat imedi-
at fără să facem gimnastică -

În legătură cu fuga, Betia nu
mi-a pomenit micodotă de el -

Aici am auzit pentru prima dată
că n' el urma să plece - *Antal*

Ce alte raporturi avea cu ~~Anta~~
mi am știut niciodată -

În afară de Betea nu știu cu
cine s-o fi în raporturi mai apropi-
ate - de prietenie -

El cunoaște Pavel, Tor. Minon
Cristianescu cu care la Făgăreș
erau în raporturi destul de bune -
Tor. Minon Cristianescu fiind un sportiv,
conducea de multe ori programul de
educație fizică sau sportul. Așa
s-o se putea lega bine -

Lezîm a fost în totdeauna cu
sentimente de moderat - de stănga -
ana știu -

Anta mi-a dat declarația pe
care o mînuiești acum propriu -

22. oct. 1949

Anta Rati

~~24~~ 318D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com. Beclean Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet 17, declar următoarele :

FLORIN TEODORU. L-am cunoscut după 23 August 1944, când împreună cu BETEA NICOLAE, trebuia să-l însoțim pe PATRASCANU la Minitserul de Justiție. FLORIN TEODORU ne-a condus cu mașina lui până la Minister. El era atunci Director în Ministerul de Finanțe având direcția "Contribuțiuni Directe" în cadrul departamentului. Stiu că este din familie de intelectuali, căsătorit. Pe soția lui am cunoscut-o când am fost la întâlnirea avută în casa lui. Altădată, nici înainte și nici ulterior nu l-am vizitat. Nu am avut raporturi de nici-un fel.

După 23 August, era însărcinat cu organizarea sindicatului funcționarilor de la Finanțe. L-am cerut lui BETEA să-l ajute în această muncă.

Pregătirea lui școlară sau capacitatea intelectuală nu i le cunosc.

Mai târziu, a fost numit Director General cu sediul la Vama Poștei.

Acolo, în preajma alegerilor electorale din 1946, am fost cu BETEA la el pentru a-i cere să ne dea câțiva oameni de încredere - funcționari superiori - pe cari să-i luăm cu noi ca președinți de secție de vot în Jud. Arad.

Ne-a dat doi oameni cari în alegeri au avut un frumos comportament. Erau tovarăși.

La înapoiere, am fost din nou la el, tot la birou, cu BETEA pentru a-i comunica felul cum s'au comportat și totodată pentru a-i mulțumi.

Înainte de 23 August știu că l-a adăpostit, o oarecare perioadă de timp, pe PATRASCANU.

Contribuția lui la 23 Aug. nu o cunosc. După cum nu-i cunosc nici activitatea politică sau administrativă de după 23 August 1944.

Am aflat că în ultima vreme a fost comprimat - Cred că odată sau după venirea tov. VASILE IUCA la Finanțe.

Motivetele comprimării nu le cunosc.

În legătură cu viața lui familială sau particulară de-așemeni nu știu nimic.

Cu privire la problema fugii știu că i-a pus la dispoziție lui BETEA casa. BETEA mi-a comunicat că nu i-a spus nimic cu privire la plecare. Totuși, în momentul când BETEA a fost urmărit, știu că i-a făcut acestuia o vizită în Str. Dr. Hărescu.

Acolo erau agenții siguranței. Acest lucru l-a speriat și scăpând de acolo a fugit de acasă la un prieten de-al lui din Finanțe Insp. DINCA IONESCU din Cal. Moșilor de unde m'a căutat de zor cu telefonul, invitându-mă de urgență acolo.

Nu eram deloc lămurit cu privire la amestecul lui. Am fost la el. L'am găsit grozav de speriat.

M'a întrebat ce știu de BETEA. I'am răspuns că nimic. Mi-a povestit că s'a dus la BETEA să-l viziteze și acolo a dat de organele Siguranței cari l-au luat la rost. Scăpat de acolo s'a decis să se ascundă.

I'am răspuns să-și vadă de treabă și să meargă liniștit acasă.

După câteva zile am aflat că s'a dus acasă. Îmi comunicase acest lucru DINCA IONESCU pe care-l cunoșteam mai dinainte.

În zilele acelea Doamna DANULESCU mi-a făcut observația că ei nu-i spun nimic din ceace se petrece. Aflase despre chestiune dela prietena ei LEANA POPOVICI soția lui MISU POPOVICI insp. la Finanțe, căruia îi comunicasem DINCA IONESCU care la rândul-i aflase dela FLORIN TEODORU.

Alte chestiuni în legătură cu FLORIN TEODORU nu cunosc. Știu că era prieten cu DINCA IONESCU, cu MISU POPOVICI din Finanțe, în bune raporturi cu PATRASCANU și BELU ZILBER, cu BETEA de asemenea și în bune raporturi.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

ss. ANTON RATIU

22 Octombrie 1949

52

319

Declarație,

Subsemnatul Răzvan Anton născut în com. Becliau Jud. Ioveș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules Michelet Nr. 17, declar următoarele:

Florea Teodoru. L-am cunoscut după 23 August 1944, când împreună cu Betea Nicolae, trebuia să-l susținem pe Pătrășcanu la Ministerul de Justiție. Florea Teodoru ne-a cunoscut numai la un moment - El șefa. Era atunci director al Ministerului de Finanțe având direcția "Contribuțiuni Directe" în cadrul departamentului. Știu că este din familie de intelectuali, căsătorit. Pe soția lui am cunoscut-o când am fost la îndrumarea avută în casa lui - Alădă, nici înainte și nici ulterior nu l-am vizitat. Nu am avut raporturi de nici un fel. După 23 Aug. era însărcinat cu organizarea noului sistem funcțional al Finanțelor - I-a cerut lui Betea să-l ajute în această muncă. Pregătirea lui, colorată nu capacitatea intelectuală nu i-le cunosc.

Mai târziu, a fost numit Director General cu sediul la vama poștei -

Acolo, în pregătirea alegerilor electorale din 1946, am fost cu Betea la el

Antor Răzvan

pentru a-i cere să ne dea câțiva oameni de încredere - funcționari superiori - pe cari să-i luăm cu noi ca prezidenți de secție de vot în jud. Arad.

Ne-a dat obișnuiții cari în alegeri au avut un frumos comportament - Erau țărani -

La înapoiere, din fort cliu nou la el, tot la Biron, cu Betea pentru ai comunica felul cum s-au comportat și totodată pentru a-i mulțumi -

Înainte de 23 August știu că l-a adăpostit, o oarecare perioadă de timp, pe Pătrășcanu -

Contribuția lui la 23 Aug. nu o cunoșc. După cum mi-i cunosc aici activitatea politică sau activitatea în viața de club la 23 Aug. 1944 -

Am aflat că în ultima vreme a fost comprimat - Cred că exilat sau eluzat venirea Tor. Vanli Luca la Fiuante.

Motivul comprimării mi-l cunosc.

În legătură cu viața lui familială sau particulară de acasă mi-am spus nimic.

Cu privire la problema fugii știu că i-a pus la dispoziție lui Betea casa. Betea mi-a comunicat că mi-a spus nimic cu privire la plecarea - Totuși, în momentul când Betea a fost urmărit, știu că i-a făcut acestuia o vizită în Str. Dr. Horescu.

Acolo erau agenții ngurantei. Acest lucru l-a speriat și scăpând de acolo a

și Arthur etc.

-3-

fugit de acasă la un prieten de-al lui
din Fiuante Jusp. Dincă Jonescu din Căldă
Măre de unde mi-a căutat de job cu
telefonul iurându-mă de urgență
acolo -

Nu eram deloc lămurit cu privire la
ametea lui - Am fost la el. L'om
făcând groază de speriat.

Ma întrebat ce știu de Betea. I-am
răspuns că nimic. 'Mi-a povestit că
s'a dus la Betea să-l viziteze și a-
colo a dat de organele negurații
cari l-au luat la roș. Scăpat de a-
colo s'a decis să se ascundă -

I-am răspuns să-n' vadă de
treabă și să meargă liniștit acasă.

După câteva zile am aflat că
s'a dus acasă - I-am comunicat
acest lucru Dincă Jonescu pe care-l
cunosc mai dinainte.

În zilele acelea doamna Dănu-
lescu mi-a făcut observația să fi
mai puțin în viața din clădire sepe-
trăie. Aflase despre chestiunile din pri-
etenia ei Leana Popovici soția lui
Mim Popovici iusp. la Fiuante, căruia îi
comunicase Dincă Jonescu care la
rându-i aflase din Florin Teodorescu -

Alte chestiuni în legătură cu
Florin Teodorescu nu erau. Știu că era
prieten cu Dincă Jonescu, cu Mim Popo-
vici din Fiuante, în bune raporturi cu
Pătrăscu și Belu Silber. Cu Betea
de asemenea în bune raporturi -

Aceasta sunt cele declarate pe care
o surse n' țin seama proprie -

22 Oct. 1949 Antim Rati,

~~322~~D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON născut în com.Beclean Jud.Someș
la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str.Jules Michelet
No.17 declar următoarele :

DAN DUTESCU - este născut în București. Licențiat în
litere specialitatea limba engleză pe care o posedă bine. La fel
posedă limba franceză pe care o cunoaște din familie. Mama lui
fiind prof.de limba franceză. Tată nu are. Este căsătorit cu
VIOLA SCROBA licențiată și ea în litere. Ea posedă engleza, germana
și mai puțin franceza. Au o fetiță. VIOLA este din Cernăuți. A
cunoscut-o la Statistică. DAN are un frate mai mare RADU și el
căsătorit. L-am cunoscut la Statistică pe DAN DUTESCU prin 1941
Am fost cu el în campania din Ucraina.

Este o fire cam comodă. A căutat întotdeauna ușorul.
De greu s'a ferit. De riscuri deasemenea. Inclina întotdeauna spre
stânga dar ezita să se afirme.

Afemeiat. Apreciază o cameră caldă, o muzică, o mâncare
aleasă, o băutură bună, o haină bine cusută și dacă se poate din
stofă engleză - o discuție ușoară, o carte de aventuri dar și o
carte ceva mai grea.

Este destul de inteligent și instruit.

În raporturi de prietenie cu STEFAN POPESCU, cu
RUFENIAN EM. cu BETEA NICOLAE. Mai puțin cu MACA - cu mine a fost
destul de bun prieten.

În problema plecării, tot întâmplător a fost Vărat.
Nu știe absolut nimic. Așa mi-a spus BETEA. L-a chemat telefonic
și nu i-a dat nici-o explicație. S'a pomenit în mașină americană
și apoi arestat.

Asta este tot ce știu în legătură cu rolul lui.
Trebuie să facă pe translatorul în locul lui MANAILA pentru a
aranja chestiunea bagajelor _transportul lor.

Lucru însă pe care BETEA nu i-l comunică anticipat.

Asta știu

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez
propriu.

ss.ANTON RATIU

22 Octomvrie 1949

323

5 ex

Declaratie,

Subsemnatul Ratiu Anton wiscntiu
com Beclau jud. Iones la 14 Martie 1946,
domiciliat in Bucuresti Str. Jules Miche-
let Nr. 17, declar urmatoarele:

Dan Dutescu este născut în
Bucuresti - Licentiat în litere speciali-
tatea limba engleză pe care o
posedă bine - La fel posedă limba
franceză pe care o cunoaște din
familie - Mama lui fiind prof. de
limba franceză - Totuși nu are -
Este căsătorit cu Viola Terabla
licentiată și ea în litere - Ea
posedă engleza, germana și mai
 puțin franceza - Au o fiuță -
Viola este din Cernăuți - A lucrat
timp la statistică - Dan are un
frate mai mare Radu și el căsă-
torit - L-au cunoscut la statistică
pe Dan Dutescu prin 1941 - Au fost
cu el în compania din Ucraina.
Este o fire calmă comodă - A cău-
tat întotdeauna ușorul - De grup s'a
finit - De riscuri de asemenea -
Inclina în toate une spre stângă dar
știe să se apine -
Atestată

Afemciat - Appreciază o cameră
caldă, o murică, o mâncare aleasă,
o brătură bună, o haină bine cusută
n' dăcă se poate din stofă engleză -
o discutiie usoră, o carte de aventuri
dar n' o carte ceva mai frică -

Este distul de inteligent n' i' instruit.

În raporturi de prietenie cu Ste-
fan Popescu, cu Dupenian Em.

Cu Beta Nicolae - Mai puțin cu
Măca - Cu mine a fost distul de
bun prieten -

În problema plăcării, tot în-
tâmplător a fost vădit. Nu
stie absolut nimic - Așa mi-a
spus Beta - L-a chemat tele-
fonie n' mi s-a dat nici o
explicație - L-a pus în
mănușă americană n' a pri-
oritat.

Asta este tot ce stie în legă-
tură cu rolul lui - Trebuie să
facă pe translator în locul lui
mănușă pentru a aranja chesti-
nea bagajelor - transportul
lor - Ant. Rău

322 323 324

-3-

Lucru susă pe care Petru
nu i- l comunicase anticipat -
Asta stii -

Aceasta rîni este declaratie
pe care o sustin in' omul propriu

22. Oct. 949

Ant. Rati

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în anul 1916 Martie 14, în com. Beclean Jud. Someș, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

GEORGESCU ROȘEN - Despre el știu foarte puține lucruri. Nu știu nimic cu privire la familia lui sau activitatea lui politică.

A fost subdirector general la Statistică dar nu știu ce însărcinări a avut în cadrul serviciului nici altceva în legătură cu el.

Când MANAILA ni l-a recomandat pentru plecare ne-a spus că are bune (frumoase) relații în străinătate unde făcuse studii că de americani este foarte apreciat și că fusese director general la Economia Națională - nu știu pe vremea cărui ministru.

Mai știu că este inginer dar nu știu în ce ramură.

El a fost recomandat pentru plecare de către MANAILA care garantase pentru el. Ne-a pus la dispoziție locuința pentru întâlnirea programată prilej cu care ne-a tratat cu o țuică bună și o gustare sumară.

Ce rol trebuia să aibe în această afacere nu pot să-mi dau seama și nici cari îi erau gândurile pentru dincolo.

Nu l-am mai întâlnit de atunci.

L-am văzut atunci pentru ultima oară. Nu știu ce a făcut.

Conform înțelegerii, i-am telefonat de două sau maximum de trei ori și l-am întrebat dacă are ceva noutăți. Nu avea - așa mi-a răspuns.

Altceva nu știu nimic în legătură cu el. În afară de MANAILA nu știu cine să-i fie prieten sau apropiat.

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez propriu și pe care o susțin.

ss. ANTON RATIU

22 Octombrie 1949

56+

325

Declarație,

Subsemnatul Răduț Anton nașcut în
com. Beclau jud. Iones, la 14 Martie 1916,
domiciliat în București Str. Jules
Michelin Nr. 17, declar în măturare:

Georgescu Roegen: Despre el știu
foarte puțin lucruri. Nu știu ni-
mic cu privire la familia lui
sau activitatea lui politică -

A fost subdirector general la Sta-
tistică dar nu știu ce funcționări
a avut în cadrul serviciului nici
altcând în legătură cu el -

Când Mămăilă mi l-a recoman-
dat pentru plecare ne-a spus
că are bune (frumoase) relații
în străinătate unde făcuse studii,
că de americani este foarte apre-
ciat și că fusese director general
la Economia Națională - nu știu
sunt pe vremea cămii ministru -

Mai știu că este inginer dar nu
știu în ce ramură.

El a fost recomandat pentru ple-
care de către Mămăilă care garan-
tase pentru el. Ne-a pus la dispo-
ziție locuința pentru înțelegerea
programelor priet. cu care ne-a tra-
tat cu o încredere bună și o gustare ne-
mară - Răduț,

Ce rol trebuia să aibă în această
afacere nu pot să-mi dau seama
n' miei căci îi erau gândurile pline
de ucolo-

Nu l-am mai îndelungit de atunci.
L'am văzut atunci pentru ultimă
oară - Nu știu ce a făcut.

Cu formă înțelegerii, i-am tele-
fonat de două sau maximum de
tre ori n' l-am derublat oare
cu ceva nouități. Nu avea-
am-a răspuns -

Altceva nu știu nimic în le-
gătură cu el. În afară de Mă-
năila nu știu cine să-i fie pri-
eten sau apropiat.

Aceasta îmi este declarația
pe care o semnez propriu și pe
care o return -

22. Oct. 1949 Ant. Rădu

~~329~~ 327DECLARAȚIE

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean
Jud. Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București Str. Jules
Michelet No. 17, declar următoarele :

SUCEVEANU FLORIN - ofițer activ Lt. Comandor de aviație
-pilot - căsătorit, cu un copil. Nu trăiește cu soția deși vorbesc
împreună. Tatăl lui, avocat, din Iași.

Priceput în sculptură și cu înclinații în muzică.
Eminent pilot. A fost pilot de încercare la Fabrica SET.

Are șase sau șapte brevete de sbor.

A fost instructor de sbor la toate tipurile de avioane
pe cari le-am avut în timpul războiului. A luat parte la războiul
împotriva Uniunii Sovietice. I s'a aprins avionul, a sărit cu
parașuta chiar în linia întâia.

A fost luat prizonier de unde nu știu când s'a înapoiat.

Eu l-am cunoscut în primăvara anului 1947 la Ministerul
Cooperației.

Nu știu cine î-l prezentase lui LEVENTE care intenționa
să organizeze un serviciu aviatic pe lângă Cooperație.

Fiind însărcinat cu organizarea Controlului Economic,
l-a luat pentru același scop la Cntrol.

La Cooperație l-am văzut de maximum trei ori așteptând
că între la LEVENTE sau ieșind din biroul lui.

La Controlul Economic, în perioada de organizare, l-am
văzut deasemeni în câteva rânduri.

Abea când am fost însărcinat cu controlul colectărilor
de cereale pe țară, punându-mi-se avionul la dispoziție pentru
acest scop, am avut prilejul să ne vorbim mai îndesaprospe -
lucrând împreună.

Când am primit însărcinarea dela MANAILA să mă interesez
de un mijloc de plecare - avionul Controlului sau eventual un
hidroavion, abea începusem să lucrăm împreună cu SUCEVEANU care
față de mine a avut o atitudine foarte respectuoasă și rezervată.
Primise ordin să-mi stea la dispoziție. Îi eram cerescum șef.

327 348
Încât chiar dacă să fi avut de gând să-i vorbesc nu aş fi putut din pricina prea multor rezerve ce le aveam ~~față~~ față de celălalt.

Acea mai târziu, la Craiova, într-o seară la un restaurant unde am luat masa împreună am încercat o discuție privind plecările de avioane cari se făcuseră (plecări clandestine) întrebându-l dacă nu este tentat să plece - mi-a răspuns că este foarte mulțumit aici și nu are de ce să plece.

În afară de asta n'ar putea pleca să-i provoace neplăceri lui LEVENTE care-l angajase.

Preocupările lui erau cu totul de altă natură. Începea să-și facă o mică fabrică de cue. Reușise să le facă din sârmă ghimpată.

A început să fabrice. Însă era greu. N'avea motor. Fabrica lui era purtată de mână și lucrul mergea anevoe. Așa că a renunțat mai târziu. Apoi și-a cumpărat ~~mașină~~ o mașină împrumutând bani dela colegii lui dela Control - ceilalți piloți.

În orice localitate pe unde am fost, avea cunoștințe. În timp ce-mi făceam inspecțiile, când stăteam mai mult în localitatea respectivă, el își vizita cunoștințele.

Cu toate acestea nu s'a întâmplat niciodată să întârzie sau să pretexeze că nu se simte bine pentru a amâna plecarea.

Tot timpul, la datorie neobosit.

În muncă nu glumea. Stia să se impună.

Nu comenta niciodată dispozițiile. Am fost cu el, pe ploae, pe ceață și pe ninsoare. Se dăsurca ușor în cele mai dificile împrejurări.

Când și-a înaintat adeziunea pentru Partid era foarte emoționat. Mă întreba mereu - ce cred o să i se admită să intre în Partid? Tinea mult să fie membru de Partid.

Prietenii lui erau: ROMEO COMANESCU opt.pilot, BUTNARESCU pilot, LICA pilot, toți piloți la Controlul Economic angajați prin el. Mai era prieten cu pilotul ANTONESCU tot dela Control venit ulterior și trimis de Partid. În afară de Control știu că era prieten cu un inginer petrolist cu care fusese coleg. De alți prieteni nu știu.

Activitatea lui anterioară nu-mi este cunoscută. Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez
propriu.

ss. ANTON RATIU
22.X.1949

bet

Declarație,

Subsemnatul Rostin Anton născut
în com. Beclăuș jud. Suceava la 14 Martie
1916, domiciliat în București Str. Jules
Michels Nr. 17, declar următoarele:

Luceveanu Florin ofițer activ Lt.
Comandor de aviație - pilot - căsătorit, cu
un copil - Nu trăiește cu notă din vorbă
surprinzătoare - Tatăl lui, avocat, olimpiu.

Prieten în sculptură și în inclinații
în muzică - Eminent pilot. A fost pi-
lot de cercare la fabrica Set -

Are nase sau saptă brevete de zbor.
A fost instructor de zbor la toate
tipurile de avioane pe care le-au a-
vut în timpul războiului - A luat
parte la războiul împotriva Uniunii
Sovietice - I-a apărut avionul, a sosit
cu parașuta eliar în linia întâi.

A fost luat prizonier de unde un
știu când s'a reușit -

Eu l-am cunoscut în primăvara
anului 1947 la Ministerul Cooperativ.

Nu știu cine i-l prezentase lui Le-
vente care intenționa să organizeze
un serviciu aviație pe lângă Cooperativ.

Fiind surâncinat cu organizarea
Controlului Economic, l-a luat pentru
același scop la Control. și Antimilitar.

La Cooperatie l-am văzut de mai mult
trei ori așteptând să iutr la Leventi
sau ieșind din biroul lui -

La Controlul Economic, în perioada
de organizare, l-am văzut de asemeni
în cotiera rânolului -

Abia când am fost învârcinat
cu controlul colectării de cerșale pe
tară, pu rânolului - și avionul la
dispoziție pentru acest scop, am
avut prilejul să ne vorbim mai
îndeaproape - lucrând împreună.

Când am primit învârcinarea dela
Mănușilă m-am interesat de un mijloc
de plecare - avionul controlului meu
eventual un hidroavion, abia înce-
putul m-am lucra împreună cu suc-
cesul care făc. de mine a avut o
atitudine foarte respectuoasă și re-
zervată - Primii ocoli m-am iut
la dispoziție - Și nam omicum n f -

Încot chiar oclă aș fi avut de
gând să-i vorbesc un aș fi putut din
pricina prea multelor rezerve ce le
aveam unul față de celălalt -

Abia mai târziu, la Craiova,
într-o seară la un restaurant unde
am luat masa împreună am înce-
put o discuție privind plecările de a -
într-o seară

viauă cori și fîcșură (plecări
clandestine) intru în modu-l oleoă
nu este tentat să plece - ~~sa~~ ~~ca~~
mi-a răspuns că este foarte mul-
tăuintru^{ai} nu are de ce să plece -

În afara de asta n'ar putea ple-
ca să-i provoace neplăcere lui
Levente care-l angajase -

Preocupările lui erau cu totul de
altă natură - Încea să-și facă
o mică fabrică de cuc - Reușise
să le facă din mîmă gluingrăto-

A început să fabrice. Încea era greu,
Atarea motor - Fabrica lui era
pusă în ole mîmă și lucrul mergea
avece - Era că a rămas mai
târziu - Apoi n' a cumpărat o ma-
șină supămîntînd bani dela colegii
lui dela cutiol - cîlcați piloti -

În orice localitate, pe unde au
fost, au cunoscut - În timp ce-și
faceau inspecțiile, cînd stăteau
mai mult în localitatea respectivă,
el și vizita cunoscuții -

Cu toate acestea nu s'a întîmplat
nici odată să întîrzie sau să
Antihetii

pretexteză că nu se năște brusc pentru
a omăna plecarea -

Tot timpul, la datorie uolovit-

În vremea un glumea - stia
să se iugură.

Nu comenta niciodată din pozie.
Am fost cu el, pe ploare, pe ceată și pe
măsurare - Se discursu ușor în cele
mai dificile împrejurări -

Când n-a înaintat alegerea pt.
Partid era foarte emoționat. Mă între-
ba mereu - ce credință i se adună să
i intre în partid? Ti mea mult să fie
membru de partid -

Prieteni lui erau; Romeo Comă-
nescu cpt. pilot, Butnărescu pilot, Lică
pilot - toți piloti la Controlul Economic
angajați prin el - Mai era prieten
cu pilotul Antonescu tot de la Control,
venit ulterior - trimis de partid. și de
afară de Control știa că era prieten
cu un inginer petrolist cu care fusese
colig. și alți prieteni un stin -

Activitatea lui anterioară nu mi este
cunoscută -

Aceasta mi este declarația pe care
o dau în numele propriu -

22. Oct. 1949

Anton Cătălin

~~221~~ ~~331~~D E C L A R A T I E

Subsemnatul ANTON RATIU, născut în com.Beclean Jud.Someș la 14 Martie 1916, domiciliat în București, Str.Jules Michelet No.17, declar următoarele :

MICSA REMUS : Il cunosc, îndeaproape. Este din DEJ Jud.SOMES sau din apropiere. Studiile și le-a făcut la Cluj. Este doctor în drept. Mai are o soră căsătorită cu un inginer și un frate care s'a sinucis. Mama lui locuiește în com.Abrud Jud.Turda- De familia lui nu este legat cu nimic. Raporturile dintre el și familie sunt reci.

L-am cunoscut încă depe vremea când era avocat stagiar - 1936-37 - "comuna mea natală - Beclean Jud.Someș - Stagiul de avocat și l-a făcut la avocatul PAVELCA (orb) care era ajutat de av.Dr.Victor Șioldea național țărănist- manist. La Beclean nu am avut nici-un fel de raporturi. Doar ne cunoșteam. Nici nu ne vorbisem niciodată atunci.

L-am întâlnit în trecăt pe stradă, la Bălți când eram în campanie cu prilejul recensământului general al României. Era cu o motocicletă îmbrăcat în uniformă militară. Serg.T.R.

Mi-a spus doar că este mobilizat pe lângă o Curte Marțială în calitate de grefier și are și rolul de curier motociclist. Conduce bine motocicleta și mașina (este șofer).

În 1943 l-am întâlnit, tot în trecere, la Nicolaev. Era tot grefier la Curtea Marțială de acolo.

În același an l-am mai văzut odată în hall la Opera dela Odessa într'o pauză. Era beat. A venit la mine și mi-a spus să nu bag de seamă că nu fac Becleanul (comuna mea natală) de rușine, că el mă urmărește și dacă mă prinde că mă ocup de afaceri mă arestează fiind la Curtea Marțială. La Nicolaev mă văzuse la comisia de triere de acolo unde trecusem în trecăt. Din acea comisie făcea parte un locotenent de jandarmi GHIATA - rezervist. Acesta locuia la Vervarovca în Transnistria la Leg.de jandarmi. Eu aveam la dispoziție, dela Statistică, atunci, o mașină foarte elegantă pentru acele vremuri. Acele întâmplări l-au făcut să creadă că mă ocup de afaceri necunoscându-mi rostul.

1-31
L-am luat atunci și l-am dus la hotel să se culce. La hotel și-a revenit și mi-a mulțumit că deși se purtase urât cu mine totuși nu l-am lăsat în stradă ci l-am dus la hotel. Si-a cerut scuze.

În 1945, primăvara, am fost trimis în Jud. Hunedoara cu LEVENTE pentru împărțirea pământului.

MICSA era judecător la Tribunalul Hunedoara. M'a rugat atunci să-l ajut să se mute și el la București. I-am spus că voi încerca.

La începutul verii aceluiaș an, m'am pomenit cu el la București. Văzând că eu nu fac nimic pentru el, a apelat la serviciile colegului său HORIA PRECUP care a intervenit pe lângă Generalul PRECUP (unchiul lui).

Generalul PRECUP i-a vorbit secretarului general dela Justiție OLTEANU, care l-a repartizat la secția a IV-a a Trib. Ilfov. Până când și-a aranjat locuința la casa magistraților a locuit la mine în Jules Michelet. Prin mine l-a cunoscut pe BETEA cu care s'a împrietenit.

Cu prilejul campaniei de ajutorarea Maramureșului, a fost trimis și MICSA la recomandăția făcută de BETEA lui PATRASCANU. După terminarea acestei misiuni a fost avansat procuror și lucra în Minister.

În campania alegerilor electorale din Jud. Arad, PATRASCANU l-a luat ca secretar. După aceasta a rămas să țină legătura între cetățenii județului Arad și PATRASCANU. A fost avansat apoi președinte de secție. Lucra însă mai mult pe lângă cabinetul lui PATRASCANU.

MICSA REMUS este un element dinamic, foarte harnic, cu temeinice cunoștințe și experiență juridică. Dacă i se ză încredințează o muncă, nu se lasă până nu o duce la bun sfârșit. Zgârcit și cinstit îl cunosc.

Suferă însă de mania persecuției. Crede mereu că el este uitat, că nu se gândește nimeni la el și că nu ești suficient de prieten cu el. În materie de prietenie gelos și intrigant. Dacă te vede în raporturi bune cu alt cineva imediat îl vorbește de rău numai ca nu cumva să fii cu celălalt mai bun prieten decât cu el.

Ii place să umble bine înbrăcat. Nu oferă nimănui nici măcar o țigară. Dealtminteri fumează numai dela alții, el nu-și cumpără ca să nu aibe de unde oferi. Se știe mulțum cu foarte puțin. Masa o lua la cantina Tribunalului. Mânca cu gardienii dela arest ca să-l coste masa cât mai puțin. Nici nu prea avea bani. Prefera să-și cumpere o cămașă luându-și dela gură.

In afară de noi cei din grupul cu plecarea nu avea raporturi de prietenie cu nimeni. Pe DACIAN știu că l-a vizitat în câteva rânduri se cunosteau dela Cluj.

[REDACTED]

Rolul lui în problema plecării a fost mai mult incidental. Il întâlnise întâmplător pe ZAHARIA IOAN prin el îl cunosc pe MAX MANOLESCU pe cari apoi îl prezentase lui BETEA.

El nici nu era fixat pentru plecare. Acea la sfârșit, după ce se rugase de noi s'a ajuns să plece și el.

Celelalte chestiuni, telefonul dela Bruxelles, la care trebuia să participe, îl luase BETEA pentru a nu da naștere la suspiciuni. BETEA nu avea ce căuta la Justiție. MICSĂ însă lucra pe lângă cabinetul Ministrului așa că era normal să aștepte un ordin dela el chiar din străinătate. Apoi MICSĂ este o fire curioasă. Este mai rău decât o femeie. Când simte ceva greu poți scăpa de el să nu-i comunicii și lui se ține de tine ca scaiul de oaie.

In afară de faptele relatate nu știu ca BETEA să-i fi încredințat vre-o misiune specială în problema plecării.

Aceste lucruri, în legătură cu MICSĂ le știu. Altceva nu mi s'a comunicat.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțiu și semnez propriu.

22 Octomvrie 1949

ss.ANTON RATIU

5 ex

Declarație,

Subsemnatul Rostin Artur născut în
com. Bieleau jud. Somes la 14 Martie 1916,
domiciliat în București Str. Jules Miche-
let Nr. 17, declar următoarele:

Mieșă Romus: El curse în oka-
proape - Este din Dej jud. Somes născut în
apropiere. Studii n' l-a făcut la
Cluj - Este doctor în drept. Mai are o soră
sănătoasă cu un inginer n' un frate
care s'a născut. Mama lui locuiește
în com. Abrud jud. Turda - De fa-
milia lui nu este legat cu nimic.
Raporturile obține el n' familie mult
rezi-

Am cunoscut în urmă de pe vremea
când era avocat stagiar - 1936-37 -
în com. mea natală - Bieleau jud.
Somes - Stagiul de avocat n' l-a făcut la
avocatul Pavela (orb) care era apu-
tat de or. dr Victor Siolăia național
țărănist-mămur - La Bieleau nu
am avut nici un fel de raporturi -
Doar ne cunoșteam - Nici nu ne vor-
biserăm nici odată atunci -

Am întâlnit într-o dată, pe stradă,
la Bălți când eram în campanie cu
prietenii recensământului general al
României - Era cu o motocicletă imbră-
cat în uniformă militară - Serg. T.R.

Artur Rostin

Mi-a spus clar că este mobilizat pe
lângă o Curte Martiale în calitate de
grefier și are și rolul de curier moto-
ciclist. Conduce bine motocicletă și aua-
năra - (este roșu).

În 1943 l-am întâlnit, tot în trecere, la
Nicolaev. Era tot grefier la Curtea Martiale
de acolo.

În același an l-am mai văzut odată
în hall la opera dela Odessa într-o
pauză. Era beat. A venit la mine și
mi-a spus că bag de seamă că mi se fac
Beclanul (cminna mea natală) de su-
mă, că el mă urmărește și dacă
mă prinde că mă ocup de afaceri mă
arestează fiind la Curtea Martiale
la Nicolaev mă va pune la comina
de țiere de oculo unei trecusem
am trecut. Din acea comin'e fă-
cea parte un locotenent de jandarmi
Ghiță - rezervist. Acesta locuia la
Vorvavovca în Transnistria la Leg.
de jandarmi. Eu mergeam la olimpi-
ade, dela statistici, atunci, o ma-
șină foarte elegantă pentru acele
timpuri. Acele întâmplări l-au
făcut să creadă că mă ocup de
afaceri neocupându-mi roșul.

L-am luat atunci și l-am
dus la hotel să se culce. La hotel
mi-a revenit și mi-a mulțumit
că din se putase vorbi cu mine
totuși eu l-am lăsat în strada și
într-o dată

30 884
L-am dus la hotel - 3 - si-a cerut ruga.
In 1945, primăvara, am fost tri-
zu jud. Hunedoara cu Levente pentru
împunerea pământului -

Mica era judecător la Tribu-
nalul Hunedoara - M'a rugat atunci
să-l ajut să se mute și el la Bucu-
resti - I-am spus că voi încerca -

La începutul verii acelui an,
m'am prezentat eu el la București -
Văzând că eu nu fac nimic pentru el,
a apelat la serviciile colegului său
Horia Precup care a intervenit pe
lângă Generalul Precup (Michilul lui) -

Generalul Precup i-a volit surtăm lui
general de la Justiție Olteanu, care
la raportizat la secția a IV-a a Trib.
Hof. După când n'a organizat lo-
cuinta la casa magistratilor a locuit
la mine în Jules Michilet. Prin
mine l-a cunoscut pe Beta cu
care s'a însurător -

Cu prilejul campaniei de ajutara-
rea Moravimresului, a fost trimis și
Mica la recomandarea făcătoare de
Beta lui Pătrășcanu - După termi-
narea acțiunii miniștrii a fost avansat
președinte al Curții în minister -

În campania alegerilor electorale din
jud. Arad, Pătrășcanu l-a luat ca
secretar. După aceasta a rămas în
ținut sepoștura între cetățenii județului
'Arad și Pătrășcanu - A fost avansat
apoi președinte de secție - A era în
mai mult pe lângă cabinetul lui
Pătrășcanu - Antuța

Mica Remus este un element din nou, foarte harnic, cu temerare cunoscută n' experiență juridică. Dacă i se încredințează o muncă, nu se lasă pînă nu o duce la bun sfîrșit. Zgărcit și ciuntit îl cunoaștem.

Suferă însuși de mania persecuției. Crede mereu că el este uitat, că nu se gîndește nimănui la el și că nu este suficient de prieten cu el. În materie de prietenie gelos și intrigant. Dacă te vede în raporturi bune cu alt cîineva i'mediat îl vorbeste de rău numai ca un cîine să fie cu celălalt mai bun prieten decît cu el.

Și place să umble bine îmbrăcat. Nu oprește nimănui nici mîncare o țigară. De altminteri fumează un mai de la alții el nu-și cumpără ca să nu aibă de unde o fîr - se stie multumii cu foarte puțin. Măcar o lua la cantina Tribunalului. Măcar cu gardienii de la arest ca să-l cînte marea cît mai puțin. Nici un prieten bun - suferă și-și cumpere o cîmășă luîndu-și de la gură -

În afară de noi cu olin grupul cu plecare nu avea raporturi de prietenie cu nimănui. De Dacia au stîm cu l-a vizitat în cîntarea rîndului se cunoaște de la Cluj-

Dolul lui în problema pleacăii a fost
mai mult în cioloental. El întâlme
întâmplător pe Zaharia Ioan prin
el îl cunoaște pe Moș Maulescu
pe cari apoi îi prezentare lui Betea.

El nici un era fixat pentru ple-
care - Abia la sfârșit, după ce se
rugare de noi să ajungă să plece
și el.

Celelalte chestiuni; tele frumel
de la Bruxelles, la care trebuia să par-
ticipa, îl luare Betea pentru a nu
da uartere la suspiciuni - Betea
nu avea ce căuta la furtite -
Micsa în ră lucra pe lungă calu-
tul 'Ministrului' avea că era normal
nă astapte un ordiș de la el chiar
din străinătate. Apoi Micsa este o
fire foarte curioasă - Este mai rău
de căta femeie. Când ninte ceva
gru poti răpa de el să nu-i comu-
nici și lui se ține de tine ca reat
de oare -

În afară de faptele relatate
nu stin ca Betea să-i fi sucu-
olintat ore-o unime specială în
problema pleacăii.

Antal

Acete lucruri, în legătură cu
Măpărtin - Alceva un mi n'a
comunicat -

Acasta pui este declarația
pe care o sunți u n' semnez propriu.

22. oct 1949 Ant. Rati

34886
~~337~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul RATIU ANTON, născut în com. Beclean Jud. Someș, domiciliat în București Str. Jules Michelet No.17, declar următoarele :

În vara anului 1947, aproximativ prin luna August, a venit BETEA NICOLAE la mine și mi-a spus că în ultima vreme a intrat în raporturi mai strânse, de prietenie, cu SABIN MANAIIA, căruia i-a vorbit lucruri frumoase și despre mine și că MANAIIA mă apreciază. Tot cu acel prilej mi-a spus că MANAIIA dorește să mă vadă și să mă cunoască mai îndeaproape. Apoi în treacăt, mi-a comunicat că motivul pentru care MANAIIA vrea să-mi vorbească este intenția lui de a pleca peste graniță. Stie că la Controlul Economic am la dispoziție un avion cu care-mi fac inspecțiile prin țară și dorește să-mi vorbească despre o eventuală plecare cu acel avion.

Înainte de această discuție, odată, tot în vara anului 1947, de față fiind și MICSĂ REMUS, BETEA mi-a comunicat că în ultima vreme raporturile lui PATRASCANU cu Partidul sunt din ce în ce mai proaste. Aceasta din cauza discursului pe care PATRASCANU ~~de~~ l ținuse la Cluj și apoi la Sibiu și că va încerca să-l convingă să plece peste graniță.

Tot în acea vreme, intenționam să plec la Paris unde obținusem o bursă de specializare în urma intervenției făcute de ANTON GOLOPENTIA cu prilejul conferinței de pace dela Paris, ajutat fiind în obținerea bursei ~~știi~~ de PATRASCANU.

GOLOPENTIA înainte de a pleca la Paris, a luat cu el o adresă de-a Institutului de Statistică semnată de SABIN MANAIIA, către Secretarul Universitar dela Paris, sau către Institutul de Statistică dela Paris (nu știu sigur) prin care solicita cinci burse de specializare. Se acordaseră numai patru. Obținusem bursă eu, BETEA, PAVEL și ȘTEFAN POPESCU.

Venindu-ne comunicarea că ni se acordaseră bursele, ne pregăteam de plecare.

To v. MIRON CONSTANTINESCU fiind pus în curent de GOLOPENTIA cu această chestiune ne-a transmis să rămânem pe loc.

Așa încât nu am încercat să obținem pașapoarte.

BETEA îmi cunoștea dorința de a pleca pentru studii la Paris și prin el și MANAILA.

Așa încât, MANAILA bazat pe aceste considerente vroea să mi se adreseze. Adecă, întâi avionul pe care-l aveam la dispoziție și'n al doilea rând dorința mea de a pleca.

Stiu că BETEA, încă de mai înainte începuse să intre în relațiuni mai strânse cu MANAILA.

Îmi comunicase că s'au văzut în repetate rânduri. Primele discuții de plecare cred că au fost între BETEA și MANAILA. În momentul în care am mers la întâlnirea cu SABIN MANAILA știam că MANAILA dorește să plăce peste graniță clandestin. Știam deasemenea că BETEA încearcă să-l convingă pentru plecare și pe PATRASCANU. Aceleași discuții deci și între BETEA și PATRASCANU.

La întâlnirea avută cu MANAILA la Statistică, întâlnire la care am mers cu BETEA, MANAILA, dela început mi-a spus deschis, fără ocol, chestiunea plecării. Spunea că deși nu mă cunoaște îndeaproape, are toată încrederea în mine întrucât BETEA îi vorbise suficient despre mine ca să aibă încredere și să intre direct în temă fără alte introduceri.

Atunci mi-a spus MANAILA că întrucât este rudă cu LEUCUTIA (cumnat) și în strânse raporturi cu MANIU care când vine la București locuiește la LEUCUTIA cu care domiciliază în acelaș loc, (Str. Schitu Măgureanu 19) știe că va fi arestat în curând. Pentru a evita această arestare, este neapărată nevoie să plece peste graniță clandestin, pașaport neputând obține și îmi solicită ajutorul știind din spusele lui BETEA că pentru efectuarea controlului în provincie, am la dispoziție un avion. Mi-a spus să încerc să vorbesc despre acest lucru cu pilotul, poate putem pleca cu el sau eventual cu un altul, recomandat fiind de pilotul dela Control (Lt. Comandor FLORIN SUCEVEANU).

Ar fi mult mai bine dacă am putea pleca cu un hidroavion cu care nu ar fi nevoie să mergem până în Turcia pe mare unde va fi în larg, unde ar putea aranja el o întâlnire cu un vas de cursă - american - care ne-ar aștepta într'un punct dinainte stabilit fixat.

Spunea că este foarte bine cu americanii și ar putea aranja ușor acest lucru. Cu hidroavionul ar fi mult mai bine - spunea el. Am încăpea mai mulți și vaporul ne-ar duce direct la destinație în America, pe mine lăsându-mă în Franța pentru studii de unde dacă voi dori, voi putea pleca, tot pentru studii mai departe - în America, unde se obligă să-mi aranjeze o bursă sau alte posibilități de existență - după dorință.

Pentru pilot, spunea MANAILA, se obligă, dacă ~~acesta~~ are familie, să lase familiei o sumă de bani, suficientă ca să poată trăi în condiții optime iar dincolo, pentru pilot personal prin relațiile pe cari le are cu Americanii și Englezii, să-i aranjeze încadrarea în cadrul aviației militare în acelaș grad în ori care din cele două armate, sau dacă dorește să intre în aviația civilă și acest lucru poate să-l aranjeze ușor, tot prin relațiile lui, dincolo, cu americanii și englezii.

Pentru plecarea cu hidroavioane, MANAILA spunea că vorbise deja cu americanii și aranjase cu ei principial acest lucru. Americanii spunea MANAILA, nu puteau să-l ia direct ci cu un avion sau cu un vas pentru a nu da naștere la un eventual conflict între cele două guverne. 'România și America', din de aceea apelează la mine și la posibilitățile pe cari le-aș avea.

La propunerea lui MANAILA de a fugi nu am avut nici-o reticentă pentru că, în primul rând știam înainte de întâlnire care va fi tema discuției iar în al doilea rând doream și eu să plec deși nu eram decis să plec în acest chip. (clandestin). Apoi, datorită faptului că mă simțeam obligat față de MANUIIA pentru că mă ajutase în timpul războiului, nu puteam să-l refuz formal cu toate că nu intenționam deloc să-i vorbesc pilotului despre acest lucru și cu care nici nu vorbisem. Il întrebasesm odată, vag, la Craiova, într-o discuție cu privire la plecările de avioane, plecări clandestine cari se făcuseră până atunci, dacă nu este și el tentat de o plecare. Mi-a răspuns că nu are nici-un motiv să plece. Este foarte mulțumit și apoi nici n'ar putea pleca spre a-i cauza prin această plecare, neplăceri lui LEVENTE care l-a angajat. Acest lucru s'a întâmplat mult mai târziu.

Atunci deși MANAILA îmi fixase un termen de trei zile pentru a-i comunica rezultatul, eu în loc să-i dau vreun răspuns, am plecat în executarea controlului prin țară, fără a-l anunța pe BETEA sau MANAILA, unde am rămas cam trei săptămâni.

Nici la înapoarea din provincie nu l-am căutat pe BETEA sau MANAILA.

BETEA m'a căutat, m'a găsit și mi-a făcut o severă muștrare pentru că nu mă ținusem de cuvânt față de MANAILA care a așteptat zadarnic răspunsul meu. Tot atunci mi-a spus BETEA că văzând că nu dau nici-un semn de viață i-a spus lui MANAILA căci comunicasem lui (BETEA) că avionul este neîncăpător, numai două locuri și fiind vechi, uzat, este nesigur.

Din discuțiile avute cu MANAIIA la acea întâlnire (prima întâlnire) la Statistică de față fiind și BETEA, rezultă că rolul lui MANAIIA în această problemă este să asigure existența pilotului în străinătate, a familiei acestuia în țară - cu bani - să asigure existența mea prin obținerea de bursă sau o slujbă carecare după terminarea studiilor, să aranjeze, în ipoteza plecării cu hidroavionul, punctul de întâlnire în largul mării cu vasul respectiv și să asigure transportul bagajelor personale prin Americani.

Acesta era rolul și aportul lui MANAIIA. Prin relațiile bune pe care le avea cu americanii. Se obliga să aranjeze toate aceste lucruri.

BETEA îmi spunea că ar fi bine dacă ar pleca și PATRASCANU odată cu MANAIIA pentru că acest lucru ar fi o lovitură frumoasă dată dușmanilor lui PATRASCANU iar dincolo cu MANAIIA, ar putea să facă o frumoasă treabă și ar putea să se pună la adăpost. Nu știu la ce se referea BETEA când mi-a spus acest lucru. Nu l-am întrebat.

Pentru noi, plecarea lui MANAIIA, spunea BETEA, este necesară pentru a ne aranja o posibilitate de existență în special studiile - specializarea. Acestea, natural, le putea aranja fiind în bune raporturi cu Americanii.

BETEA a fost determinat să mă recomande lui MANAIIA pentru fugă pentru că-mi cunoștea dorința de a pleca în străinătate și în același timp socotea că voi putea aranja această plecare cu avionul Controlului Economic.

În afară de discuțiile relatate mai sus, cu BETEA nu-mi amintesc să fi discutat altceva. Îi amintisem doar că ar fi bine dacă plecând, l-am putut lua și pe DANULESCU și eventual pe IERNICI. Aceasta cu prilejul primelor discuții când luam contact și cu MANAIIA.

Rolul meu, după cum am declarat mai sus, era să încerc aranjarea plecării prin pilotul FLORIN SUCEVEANU dela Controlul Economic.

Misiune pe care nu mi-am îndeplinit-o și nici măcar nu am încercat să o îndeplinesc.

Eu nu trebuia să intervin la nimeni pentru plecare ci să o discut cu FLORIN SUCEVEANU. Tot prin SUCEVEANU trebuia eventual să încerc a intra în relații cu vre-un hidroavion dacă acesta, eventual are asemenea relațiuni (cunoștințe). Lucru pe care de-asemeni nu l-am încercat.

MANAIIA îmi dăduse termen trei zile pentru a-i comunica rezultatul.

Nu i-am dat nici-un rezultat.

Nici nu aveam de când să-i dau vre-un rezultat.

Nu știu dacă raporturile dintre MANAIIA și PATRASCANU erau atât de apropiate încât acesta să-i poată face asemenea propuneri lui PATRASCANU. Apoi, BETEA era mai ~~dis~~ în contact cu PATRASCANU iar cu MANAIIA nu am cunosțință să se fi întâlnit. Stiu doar că se cunoșteau și că erau în termeni buni. Altfceva nu știu nimic.

Când i-am promis lui MANAIIA că mă voi interesa de mijlocul de plecare i-am promis pentru a nu-l refuza. Nu mă bazam pe absolut nimic. Nu aveam intenție să mă interesez. Raporturile mele cu SUCEVEANU nu erau atât de strânse ca să-i pot vorbi despre acest lucru fără măcar să ne cunoaștem mai bine. Aveam rezerve unul față de celălalt și nici nu mă gândeam să apelez la cineva pentru îndeplinirea dorinței lui MANAIIA. Încât nu speram cu ajutorul nimănui, în nici-un fel pentru această însărcinare.

Despre legăturile lui MANAIIA în străinătate mi-a spus doar atât; - că este în bune raporturi atât cu americanii cât și cu englezii - atât cu cei delalegații cât mai cu seamă dincolo.

Detalii nu mi-a dat și nu știu. Stiu doar că aceste legături le avea depe când studiase în străinătate.

Dacă BETEA și MANAIIA au văzut că nu se poate pleca cu avionul mic al Controlului Economic, au căutat alte posibilități. Eu nu mă interesasem și nu le dădusem nici-un fel de răspuns.

Cu acel avion trebuia să plece MANAIIA eventual fără soție spunând că dacă nu are loc ea, se va putea descurca într'un ~~fel~~ fel oarecare. În afară de MANAIIA eram fixați eu și eventual PATRASCANU dacă acesta se decide. Cu oarecare greutate puteau intra în afară de pilot trei persoane.

Aceștia știu eu că era vorba să plecăm - Plecarea lui PATRASCANU era nesigură. Dacă nu pleca PATRASCANU atunci era vorba să plece soția lui MANAIIA sau eventual să renunț eu la plecare.

Deși se renunțase ~~la~~ avionul Controlului datorită faptului că nici nu încercasem să aranjez plecarea cu el, totuși am mai ținut legătura cu MANAIIA datorită faptului că bursa dela Paris și plecarea mă tentau. Aici situația mea de

Partid fiind neclarificată. Eram suspendat din Partid pe motive pe cari le socoteam neantemeiate suficient. Incercările mele de a-mi lămurii situația se loveau de repetate amânări.

Pe de altă parte dorința mea de a studia, lucru care nu mi-a fost cu putință aici unde eram mereu aglomerat cu munca serviciului și în afară de aceasta BETEA se ținea neconținut de mine și în plus eram deja intrat în horă.

Acestea au fost motivele pentru cari am continuat să țin legătura cu MANAILA.

În general nu eram un comunist cu o coloană vertebrală întreagă - sănătoasă. Mă lăsam târât fără să judec, influențat de BETEA care mă domina și de MANAILA față de care mă simțeam obligat iar această obligație o îndeplineam chiar peste limită făcându-mă complice într-o chestiune care nu era de demnitatea unui adevărat comunist. Am fost slab și'n ^{conștiență} corespundență îmi merit scarta!

A fost nevoie de atâta suferință ca să mă desmeticesc și să-mi întrec mintea în cap. Această sancțiune aspră, pentru mine, a fost o ~~nevoie~~ necesitate. Am avut suficient timp să-mi pot da seama de acest lucru. Lecția aceasta îmi va folosi toată viața.

Slăbiciunea mea a fost motivul pentru care am continuat legătura cu MANAILA.

În cabinetul lui MANAILA nu-mi amintesc să se fi vorbit de PATRASCANU. Am vorbit cu BETEA despre el.

BETEA îmi spunea în acea vreme că va insista și-l va convinge pe PATRASCANU să plece și el. Eu veneam în București din când în când fiind mai mult pe teren în provincie.

Cu prilejul conferinței din Belgia - congresul dela Bruxelles - într-o seară am primit un telefon dela MICSĂ REMUS care mă chema urgent la restaurantul Princiar depe Brezoiu colț cu Bdul Elisabetei, unde spunea el, sunt așteptat și de BETEA.

La întâlnire (BETEA nu era) mi-a spus că în acea noapte, în jurul orei 12, trebuie să primească un telefon dela ANDREI (PATRASCANU) cu care BETEA vorbise înainte de plecarea lui la Bruxelles și aranjaseră ca PATRASCANU să nu se mai întoarcă în țară. Telefonul trebuia să-l dea în ipoteza când se decide să rămână acolo. Ceeace înseamnă că la București nu se hotărâse să rămână la Bruxelles.

BETEA și MICSĂ apelaseră atunci la mine întrucât vrând să se urce în Minister, era după orele 9 seara, MICSĂ a

observat că la poartă nu era nici unul din vechi gardieni ~~pe care~~ să-i fi mai văzut. Era unul nou, mai spilcuit, spunea el și că bănuiește că este comisar sau agent al Siguranței și să merg și eu cu ei. I-am răspuns că nu are rost să merg și eu. Unul în plus mărește gradul de suspiciune. După această discuție ne-am despărțit rămânând că a doua zi să-mi comunice dacă a telefonat PATRASCANU sau - nu -. A doua zi mi-a comunicat telefonic că nu telefonase PATRASCANU deloc.

În câteva zile s'a înapoiat în Tară.

Alte discuții referitoare la PATRASCANU în acea perioadă nu mi-au fost aduse la cunoștință și nici nu-mi amintesc să fi participat la vre-o altă discuție.

După ce BETEA, prin MICSĂ, cunoscuse pe Cpt.pilot. ZAHARIA IOAN și MAX MANOLESCU cu care intrase în discuție cu priviște la plecare, când BETEA mi-a comunicat că este vorba să plecăm cu un avion mare de-al T.A.R.S.-ului pilotat de MAX MANOLESCU, fiind vorba de un avion mare și încăpător, mi-a spus că dacă pleacă PATRASCANU atunci pleacă împreună cu soția și eventual LENA CONSTANTE.

În acel avion era vorba să plece următorii:

PATRASCANU și soția împreună cu LENA CONSTANTE propusă de PATRASCANU.

SABIN MANAILA cu soția, fratele acestuia cu soția și băiatul lui împreună cu GEORGESCU ROEGEN - aceștia propuși de MANAILA.

IERNICI IOAN cu soția propuși de mine.

DANULESCU CONSTANTIN - criminal de război - deosemeni propus de mine.

Căpitantul ZAHARIA IOAN cu soția dacă aceasta nu-și poate scoate pașaport pentru îngrijirea sănătății. ZAHARIA fiind pilot secund, își lua soția la propunerea lui.

IERNICI la rândul-i îl propusese pe generalul aviator GH. DAVIDESCU dar nu i se dăduse nici-un răspuns.

Apoi era subsemnatul, BETEA și eventual PAVEL și MICSĂ REMUS..

Despre IOSNIOV nu am auzit niciodată să se fi vorbit.

Familia lui MANAILA pleca de frica arestării - așa mi-a declarat - Fratele lui cu familia și GEORGESCU ROEGEN nu știu de ce vroiau să plece. Despre GEORGESCU ROEGEN mi-a spus MANAILA că are și el frumoase relații de prietenie în America. Atât știu de el.

PATRASCANU pleca intrucat raporturile lui cu Partidul erau proaste.

343 ~~344~~

Plecarea lui nu era însă categorică.

LENA CONSTANTE era prietenă cu soția lui PATRASCANU și după cum a afirmat BETEA, PATRASCANU avea cu dânsa raporturi mai intime - îi era amantă.

IERNICI IOAN pleca, pentru că aici nu mai avea nici-o ocupație iar la Cairo, spunea el avea o reprezentanță pe Balcani, dela firmele "Buick și Chevrolet" sau așa ceva. În afară de aceasta soția ministrului de externe al Braziliei îi era rudă - soția acestuia româncă, îi era mătușă.

DANULESCU pentru a scăpa de arestare Cpt. ZAHARIA IOAN era pilot. Eu pentru studii.

BETEA, PAVEL și MICSĂ nu știu de aveau de gând să facă. N'am discutat cu ei acest lucru.

Aproximativ prin luna Octombrie-Noembrie 1947, știu că BETEA intrase în legătură cu MAX MANOLESCU prin Cpt. ZAHARIA IOAN pe care îl prezentase MICSĂ REMUS. MICSĂ fiind prieten cu ZAHARIA IOAN cu care fusese coleg (nu știu dacă fusese coleg de liceu sau de militărie).

ZAHARIA IOAN întâlnindu-l pe MICSĂ, împreună cu MAX MANOLESCU, știind că el (MICSĂ) lucrează la cabinetul lui PATRASCANU, l-au rugat pe acesta să intervină pe lângă PATRASCANU pentru eliberarea unor piloți, prieteni de-ai lor, cari fuseseră arestați - nu știu pentru ce motiv erau arestați și nici nu le rețin numele.

La rândul lui, MICSĂ apelase la sprijinul lui BETEA în acest scop.

BETEA încântat de acest prilej, a căutat să se împrietească, la început cu ZAHARIA IOAN și apoi prin el, cu MAX MANOLESCU cărora să le pună pe tapet chestiunea plecării cu avionul T.A.R.S.

Le-a promis tot sprijinul în privința eliberării piloților respectivi și pentru acest scop, MAX MANOLESCU împreună cu ZAHARIA IOAN, au fost invitați de BETEA NICULAE, la Ministerul de Justiție.

Nu știu dacă atunci au intrat și ei în cabinetul lui PATRASCANU sau nu. Știu că BETEA a intervenit la PATRASCANU pentru eliberarea piloților arestați, dar nu cunosc rezultatul intervenției făcute de BETEA și acest scop.

Intr'o seară, în acel timp, am mers cu MICSĂ și BETEA la locuința lui ZAHARIA ION.

BETEA nu ne-a lăsat să intrăm în casă - a intrat singur - noi~~am~~ aşteptat pe stradă o bucată de timp, apoi am plecat lăsându-l pe BETEA în casa lui ZAHARIA IOAN.

344

Cu acel prilej BETEA i-a vorbit lui ZAHARIA despre plecarea iar acesta la rândul-i a acceptat să discute problema plecării cu MAX MANOLESCU. Nu mi s'a transmis în ce termeni au decurs discuţiile şi nici nu ştiu alte amănunte.

În acea perioadă de timp, FLORIN TEODORU plecase în concediu împreună cu soţia lui şi-i lăsase casa lui BETEA NICOLAE. Nu ştiu pe ce considerent anume.

În casa lui FLORIN TEODORU a avut câteva întâlniri cu MAX MANOLESCU şi ZAHARIA IOAN. BETEA nu mi-a comunicat niciodată detalii cu privire la discuţiile avute cu MAX şi ZAHARIA şi nici nu ştiu dacă la acele discuţii mai participa şi altcineva în afară de BETEA, MAX şi ZAHARIA.

Intr'o seară cred în luna Noemvrie, BETEA a venit la mine, mi-a spus că totul merge strună şi m'a invitat să merg cu el la locuinţa lui FLORIN TEODORU unde l-am cunoscut pe MAX MANOLESCU fiind de faţă SABIN MANAILA, ZAHARIA IOAN, BETEA şi probabil MICSĂ REMUS (nu reţin acest lucru). FLORIN TEODORU era întors din concediu însă nu a participat la discuţii. BETEA mi-a spus că FLORIN TEODORU nu ştie nimic cu privire la plecarea şi pretindea că nici nu intenţionează să-i spună ceva.

Pe mine m'a luat să particip la această discuţie pentru a contribui şi eu la organizarea plecării.

Când am ajuns eu la locuinţa lui FLORIN TEODORU, toţi erau deja prezenţi.

MANAILA conducea discuţiile. MAX MANOLESCU a vorbit foarte puţin. Toţi cei de faţă erau în temă aşa încât nu a fost nevoie de nici-un fel de introducere.

S'a stabilit atunci ca plecarea să se facă imediat după înapoierea lui MAX MANOLESCU din drumul care-i era programat pentru Paris. Pînă la relaţiile pe cari MAX le avea la T.A.R.S. spun că poate să aranjeze să fie programat într'o cursă Bucureşti-Arad-Timişoara şi retour, imediat ce se înapoiază din ruta Paris.

Grupul care urma să plece trebuia să se împartă în două. O parte să se urce în avion la Arad iar cealaltă parte la Timişoara - cu bilete în regulă.

Problema importantă şi grea care se punea era felul în care ne puteam scăpa de radiotelegrafist şi de mecanic. Pilotul secund trebuia înlocuit prin ZAHARIA IOAN care fiind cunoscut de ceilalţi, putea fără să fie suspectat, cerea îngăduinţa de a intra în cabina de pilotaj şi eventual putea cere pilotului

secund să-l înlocuiască pentru un timp dela comandă.

Pentru imobilizarea mecanicului și în special a radio telegrafistului s'a stabilit că acestora să li se dea - dacă fumează țigări narcotizate sau băutură narcotizată.

Narcotizarea țigărilor și a băuturii, se dădea să o facă MANAILA - fiind doctor în medicină și priceput în asemenea operațiuni.

La rigoare, în ipoteza când chestiunea cu țigările nu reușea datorită unui eventual refuz, plecarea trebuia forțată.

Adecă după ce ZAHARIA obținea să piloteze în locul secundului, careva din noi (nu se stabilise cine anume) cu un pistol trebuia să someze pe mecanic și radiotelegrafist. Aceasta dacă MAX MANOLESCU nu reușea să se scape altfel de cei doi. MAX MANOLESCU trebuia să trimită, cu un pretext oarecare, pe telegrafist sau mecanic în cabina pasagerilor. Pe acesta noi trebuia să-l imobilizăm legându-l. După care MAX văzând că cel trimis întârzie prea mult, trebuia să-l trimeată pe al doilea pentru a vedea ce s'a întâmplat de nu se mai întoarce. Cu acesta trebuia să procedăm la fel ca și cu primul - să-l imobilizăm.

Aceasta trebuia să se petreacă la întoarcerea înspre București și anume în apropiere de Pitești.

Depe lângă Pitești, operațiunile de imobilizare ale telegrafistului și mecanicului fiind deja făcute, se putea fără nici-un risc schimba direcția înspre Turcia (Ankara), pilotul secund ne reprezentând nici-un pericol - el neputând da alarma sau forța o aterizare.

Nu se stabilise cine trebuia să se urce la Arad și cine la Timișoara. Nu se stabilise deasemeni cine să imobilizeze pe telegrafist și mecanic sau la rigoare, ca ultimă soluție, cine să someze cu pistolul pe telegrafist și mecanic să părăsească cabina de pilotaj.

Cu acel prilej se mai discutase problema trimiterii bagajelor prin concursul americanilor. Chestiune pe care se obliga SABIN MANAILA să o aranjeze datorită bunelor lui raporturi cu americanii.

Deasemeni se discutase cine să plece.

MANAILA, la cererea, se angajase să vorbească cu americanii despre DANULESCU - care urma și el să plece însă cu acte false - dincolo rămânând acela din actele false.

Rezultă de aici că americanii cunoșteau problema plecării precum și componenți grupului ce urma să plece.

Eu nu am rămas până la sfârșitul acestor discuții. Am pretextat că sunt așteptat într'un loc de unde nu pot lipsi și am plecat lăsându-i să discute în continuare.

Înainte de a părăsi locuința lui FLORIN TEODORU, MANAILA a spus că este necesară o întâlnire pentru a pune la punct amănunțele cu privire la ~~parcur~~ -adecă bagajele, imobilizarea telegrafistului și mecanicului precum și alte eventuale lucruri cari nu erau stabilite precis.

MAX MANOLESCU și ZAHARIA rămânând să se gândească și să stabilească partea tehnică a plecării. Adică ruta spre Țurcia și în general chestiunile legate de sbot.

MANAILA a spus atunci că pentru această punere la punct este bine să ne întâlnim în altă parte și anume în casa lui GEORGESCU ROEGEN, casă foarte potrivită pentru asemenea lucru și pe care (pe GEORGESCU ROEGEN) îl propune pentru a face parte din grupul cu care să plecăm și pentru care își asumă personal toată răspunderea.

Tot atunci am propus iarăși pe IERNICI IOAN de care-i mai pomenisem lui MANAILA cu prilejul primei întâlniri și pentru care și eu îmi asumam toată răspunderea.

Apoi mi s'a dat adresa lui GEORGESCU ROEGEN, din strada Bitolia, oră și ziua întâlnirii după care am plecat lăsându-i acolo mai departe.

Nu știu cât au mai rămas și ce anume au discutat.

Deasemeni nu știu cine provocase întâlnirea. Probabil BETEA de comun acord cu MANAILA.

De întâlnirile anterioare nu știu altceva nimic decât că au avut loc, în lipsa lui FLORIN TEODORU, în locuința acestuia.

Cine anume a provocat aceste întâlniri, cine a participat la ele și amănunte cu privire la discuțiile purtate, nu mi-au fost aduse la cunoștință.

Nu cunosc nici numărul întâlnirilor, avute precum nu știu dacă au avut loc și în altă parte sau numai în casa lui FLORIN TEODORU.

La întâlnirea din casa lui GEORGESCU ROEGEN, întâlnire ~~înaltă~~ la care am mers împreună cu ZAHARIA IOAN, spre surprinderea noastră, l-am întâlnit pe MAX MANOLESCU, care în ziua aceea, era programat pentru Paris. Era de față MANAILA, GEORGESCU ROEGEN și MAX MANOLESCU. Toți erau în panică. MAX MANOLESCU ne-a povestit și nouă (și mie și lui ZAHARIA) toată chestiunea ce i se întâmplase. Adecă în momentul plecării în rută a fost descoperit cu un pachet de valori pe care trebuia să-l transporte, contra comision, la Paris.

348
Descoperirea a fost făcută de organele Controlului Economic, după care, în stare de arest, a fost transportat în Str. 342 Marcorici No.2 la sediul Controlului Economic de unde evadase și venise direct la întâlnire. Atunci l-am auzit pe MAX MANOLESCU spunând că acum nu mai are înțotro. Trebuie întradevăr să plece peste graniță.

Din grup lipsea BETEA NICOLAE pe care îl așteptam cu toții și care nu venise deloc.

MANAILA mi-a spus să-i dau un telefon acasă poate-l găsesc acolo -

M-a însoțit pentru a-mi arăta unde este telefonul. Nu l-am găsit acasă. În acea încăpere mi-a comunicat că au fost urmăriți de o mașină de a siguranței și în momentul când vroiau să se urce în mașina legăției americane, au fost somați de agenții siguranței cari tocmai sosiseră cu o altă mașină. Nu s'au oprit. A urmat fuga mașinei în care era el cu BETEA și încă o persoană și după aproximativ 40 de minute, lângă biserica Albă, le-a fost interceptat drumul de mașina care-i urmărea. Au oprit brusc și deschizând portierele au sărit și au luat-o la fugă. El cu mare greutate a putut scăpa fugind prin ploaie pe Cal. Victoriei. Apoi s'a ascuns după o poartă de unde după un timp de, a plecat cu mare băgare de seamă, frânt de oboseală și a venit la întâlnire.

Spunea că-i este tare teamă ca nu cumva BETEA să fi fost arestat.

De numele celui de al treilea nu mi-a spus nimic. A doua zi am aflat că este DUTESCU.

Mi-a mai spus că tocmai aveau întâlnire cu americanii pentru a pune la punct problema bagajelor și că de această pățanie nu le pomenise nimic celorlalți.

Văzând că BETEA nu mai vine, ne-am decis să ne despărțim rămânând să ținem legătura pentru a ne comunica eventuale noutăți. Trebuia să-i telefonăm lui GEORGESCU REUGEN pentru a-i comunica sau pentru a afla ce mai este nou.

Apoi, MAX MANOLESCU nemai putând merge acasă iar acolo neputând rămâne, ZAHARIA fiind cunoscut ca prieten al acestuia, a rămas să mă îngrijesc eu de un adăpost.

I-am dat atunci un telefon lui IERNICI căruia i-am spus că merg la el imediat pentru o comunicare urgentă, să mă aștepte.

L-am luat pe MAX MANOLESCU și i l-am dus lui IERNICI care a rămas foarte nemulțumit mai cu seamă după ce a aflat ce se întâmplase. 348

N'a avut însă ce face. A fost pus în fața unui fapt împlinit așa că a trebuit să-i dea găzduire.

I l-am lăsat acolo și am plecat.

Din grupul cu care trebuia să vie cu avionul T.A.R.S. PATRASCANU era interesat în plecare pentru că se temea de Partid (așa știu eu). XLENA COSTANTE fiind prietenă cu soția lui și amanta acestuia. MANAILA cu familia se aștepta la o arestare.

IERNICI cu soția pleca pentru că la Cairo avea acea reprezentanță de mașini iar aici zicea că nu are ce face.

GEORGESCU REUGEN nu știu de ce intenționa să plece. Probabil pentru că fiind în bune raporturi cu americanii vroia să-și aranjeze o situație în America.

BETEA pretindea că fără PATRASCANU nu pleacă nici într'un caz.

MICSA REMUS nu era programat pentru plecare însă în una din zilele cari au precedat arestarea și evadarea lui MAX MANOLESCU, am fost să-l vizitez la locuința lui dela casa magistraților. Acolo era și ZAHARIA. Atunci MICSA a plâns și ne-a rugat să vorbim cu BETEA (în special pe mine) să-i vorbesc să fie luat și el. Spunea că dacă plecăm noi el ce va mai face că nu are pe nimeni. I-am promis. Am vorbit cu BETEA și cu oarecare greutate a acceptat. Nu știu ce gând avea MICSA pentru dincolo.

DANULESCU fiind condamnat vroea să scape de arestare.

Eu eram tentat de bursă și studii- IERNICI îmi făcuse invitația să merg cu el la Cairo unde să lucrăm împreună sau eventual în Brazilia la mătușa lui. Acest lucru însă, nu mă tenta deși nu l-am refuzat.

PAVEL nu știu ce avea de gând să facă dincolo - poate tot studii. Nu cunosc acest lucru.

ZAHARIA vroia să se angajeze la vre-o societate de transporturi aeriene împreună cu MAX MANOLESCU.

Nu știu ce onorariu i se fixase de MANAILA și nici nu am cunoștință dacă i se fixase vre-unul. Nu mi s'a spus de ce motive este determinat să accepte să plece riscând să fie prins. În fața mea nu s'a vorbit nimic despre aceste lucruri și nici ceilalți nu mi-au comunicat ceva.

Deasemeni nu știu de ce anume era determinat să nu-și i-a familia.

Din punct de vedere politic nu știu ce legături aveai cu grupul ce urma să plece. Nu cunosc nici-un amănunt cu privire la discuțiile purtate între BETEA și MAX MANOLESCU sau între MANAILA și acesta.

Probabil că MANAILA îi făcuse propuneri de recompensă suficient de mare. Altfel nu se poate explica pentru că MAX MANOLESCU a avut nenumerate ocazii să rămână în străinătate și cu toate acestea nu a făcut-o.

În perioada fugii, nu cunosc ca MAX MANOLESCU să fi vizitat pe cineva. În afară de discuțiile la cari am luat parte nu știu unde au mai avut loc întâlniri și nici cine a participat.

Nu mi s'a spus nimic cu privire la acest lucru. Dacă aceste vizite s'au făcut, nu cunosc scopul lor precum nici discuțiile cari au avut loc.

Nu am aflat nimic cu privire la oarecare vizite ce s'ar fi făcut.

ss. ANTON RATIU

Declarație

Subsemnatul Răduț Anton născut în com. Becleni
jud. Iomex, domiciliat în București Str. Jules Michelet
Nr. 17, declar următoarele:

În vara anului 1947, aproximativ prima luna August,
a venit Beta Nicolae la mine și mi-a spus că în
ultima vreme a intrat în raporturi mai strânse, de
prietenie, cu Sabina Mănușilă comunistă vorbit lucruri
frumose și despre mine și că Mănușilă mă aprecia
cază. Tot cu acel prilej mi-a spus că Mănușilă
dorește să mă vadă și să mă cunoască mai în-
deaproape. Apoi s'a înțeles, mi-a comunicat că
motiul pentru care Mănușilă vrea să mă vorbească
este intenția lui de a pleca peste granițe. S'a
că la Controlul Economiei am la dispoziție un
avion cu care mi face inspectiile prin țară și
dorește să mi vorbească despre o eventuală plecare
cu acel avion.

Înaintea de această dispoziție, volată, tot în
vara anului 1947, de fapt fiind și Măgar Remus, Beta
mi-a comunicat și în ultima vreme raporturile
lui Potroșcanu cu Partidul sunt din ce în ce
mai proaste - peasta din cauza disprețului pe
care Potroșcanu-l ține la el și apoi la Sabin
mi că va încerca să-l convingă să plece peste
granițe.

Tot în aceea vreme, intenți meu să plec
la Paris unde obținuseră o bursă de specializare
în urma intervenției făcute de Anton Golopentia
cu prilejul conferinței de pace de la Paris, apăsând
fiind în obținerea bursei și de Potroșcanu.

Golopentia înaintea de a pleca la Paris, a luat
cu el o adresă de-a Institutului lui de Statistică
renunțată de Sabina Mănușilă către Senatul Uni-
versitar de la Paris, sau către Institutul de Statistică
de la Paris (nu știu sigur) prin care solicita circi-
burse de specializare. Se acordaseră numai patru.
Obținuseră bursă eu, Beta, Pavel și Ștefan Popescu.

Urindu-mi comunicarea cu mi se acordaseră
bursă, mi prezentam de plicare -
Tot. ^{Miron} Constantinescu fiind prieten cu curent de Gol-
pentia cu această chestiune ne-a transmis în recomandare pe
la. Antulaș

Așa încât nu am încercat să obținem pașaport -

Betea și mi cu nota dorința de a pleca pentru studii la Paris și prin el și Mănușilă.

Așa încât, Mănușilă bazat pe aceste considerente m-a răsuși și adreseze. Adecă, întotdeauna pe care-l aveam la dispoziție și nu al altora rând dorința mea de a pleca.

Itui că Betea, încă de mai înainte începuse să intre în relațiuni mai strânse cu Mănușilă.

Îmi comunică că și-au văzut în repetate rânduri. Primul discutii de plecare cred că au fost între Betea și Mănușilă.

În momentul în care am mers la întâlnirea cu Saltru Mănușilă stiam că Mănușilă dorește să plece peste granița clandestină. Stiam de asemenea că Betea încercă să-l convingă pentru plecare și pe Patrușcau. Același discutii ale și între Betea și Patrușcau.

La întâlnirea avută cu Mănușilă la Statistică, întâlnire la care am mers cu Betea, Mănușilă, de la început mi-a pus discuții, fiindcă el, chestiunea plecării - spunea că deși nu mai cunoaște în deapănare, are totuși încrederea în lui întrucât Betea și vorbise suficient despre mine ca să aiă încredere și să iată direct în temă fără alte introduceri.

Atunci mi-a spus Mănușilă că întorc este vorba cu Zencutea (cumnat) și în strânse raporturi cu Mănușilă care când vine la București locuiește la Zencutea pe care domiciliu-l are în același loc, (Str. Sclăruș Măgureanu 19) și că va fi arestat în curând. Pentru a evita această curtare, este recomandată nevoie să plece peste granița clandestină, paraproport neputând obține și și mi solicită ajutorul știind din sursele lui Betea că pentru efectuarea controlului în provincie, am la dispoziție un avion. Mi-a spusă încercă să vorbesc despre acest lucru cu pilotul poate putem pleca cu el sau eventual cu un altul, recomandată fiind de pilotul dela Central (Lt. Comandor Florin Succeșanu).

Az fi mult mai bine dacă am putea pleca cu un hidroavion cu care nu ar fi nevoie

Antur,

1952

ne mergeau pînă în Turcia și pe mare undeva
în larg, unde ar putea aranja el o întîlnire
cu un vas de cursă - american - care ne-ar
astepta într'un punct oarecît stabil - fixat.

Spunea că este foarte bine cu americanii
n'ar putea aranja ușor acest lucru. Cu hidro-
avioanele ar fi mult mai bine spunea el. Am
încăpea mai multe și vaporul ne-ar duce
direct la destinație în America - pe unde lă-
nașdu-mă în Franța pentru studii de unde
dacă voi dori, voi putea pleca, tot pentru stu-
dii mai departe - în America, unde se obligă
să-și aranjeze o burză sau alte posibilități
de existență - după dorință -

Pentru pilot, numea Mănușă, se obligă, dacă
 acesta are familie, să lase familia o sumă de
 bani, suficientă ca să poată trăi în condiții
 optime iar dincolo, pentru pilot personal,
 prin relațiile pe care le are cu Americanii
 și Englezii, să-și aranjeze încadrarea în
 cadrul aviației militare în acest caz, grație
 ori care din cele două armate, sau dintr-una
 dintre ele să intre în aviația civilă și să facă
 parte dintr-o companie de curse, tot prin relațiile
 lui, dincolo, cu Americanii și Englezii -

Pentru plecarea cu hidroavionul, Mănușă
 și-l numea să vorbească cu Americanii
 și să-și aranjeze cu ei principalul acest lucru.
 Americanii, spunea Mănușă, nu puteau
 să-l ia direct și cu un avion sau cu
 un vas pentru a nu da naștere la un
 eventual conflict între cele două guverne
 (România și America), de aceea apelază la
 mine și la posibilitățile pe care le-aș avea.

La propunerea lui Mănușă de a fugi
 nu am avut nici-o reticență pentru că, în
 primul rând știu înaintea de tot că
 va fi tema disensiunii iar în al doilea
 rând deoarece n'eu voi pleca dintr-un loc
 și nu eram decis

să plec în acest clipă (claustru). Apoi, datorită faptului că mă puteam obliga față de Mănuila pentru că mă așteptase în timpul războiului, nu puteam să-l refuz formal cu toată că nu intenționam deloc să-i vorbesc în latulul despre acest lucru n' am eare nici nu vorbisem - El întrebasem odător, vray, la Crăiova, într-o discuție cu privire la plecările de oviore, plecări claustru care se făcuseră până atunci, dacă nu este n' el tentat de o plecare - Mi-a răspuns că un ora aici-un motiv n' plece - Este foarte umetănat n' opori aici u'ar putea pleca spre a-i cauza prin această plecare, neplăcere. Lui Levente care l-a angajat - Așt lucru s'a întâmplat mult mai târziu.

Atunci din Mănuila mi s'a fixat un termen de trei zile pentru a-i comunica rezultatul, eu în loc să-i dau un răspuns, am plecat în executarea controlului prin țară, fără a-l consulta pe Betea sau Mănuila, unde am rămas cum trei săptămâni.

Nici la înapoierea din provincie nu l-am cunoscut pe Betea sau Mănuila.

Betea m'a cunoscut, m'a găsit n' mi-a făcut o severă mustrare pentru că nu mă ținusem de cuvânt față de Mănuila care a așteptat goșlarul meu răspunsul meu - Tat atunci mi-a spus Betea că văzând că nu dau nici-un semn de viață i-a spus lui Mănuila că-i comunicasem lui (Betea) că ar fi un este neîncăpător, nu mai dădea loc n' fiind vechi, uzat, este unigur.

Introducere

Din discuțiunile avute cu Mănușila la
acea întâlnire (prima întâlnire) la Statistică,
de fapt fiind și Betea, rezulta că
rolul lui Mănușila în această problemă
este să angajeze existența pilotului în
străinătate, și familiei acestuia (plăcarea)
în țară - cu bani - să asigure existența
măii prin obținerea de burse sau o singură
vară care depinde terminarea studiilor, să
aranjeze, în ipoteza plecării cu hidroavionul,
punctul de întâlnire în largul mării
cu vasul respectiv și să angajeze trans-
portul bagajelor personale prin Americani.
Acesta era rolul și aportul lui Mănușila.
Prin relațiile bune pe care le avea cu
Americanii. Se obliga să aranjeze toate
aceste lucruri -

Betea și mi s-a părut că ar fi bine
dacă ar putea pleca și Pătrășcanu
odată cu Mănușila pentru că acest lucru
ar fi o lovitură puternică dată dușmanii
lui Pătrășcanu și ar dincolo cu Mănușila,
ar putea să facă o frumoasă treabă și ar putea
să se pună la aeroport. Nu știu la ce se
refera Betea când mi-a spus acest lucru -
Nu l-am înțeles -

Pentru noi, plecarea lui Mănușila,
opinia Betea, este necesară pentru a ne
aranja o posibilitate de existență în special
studiile - specializarea -. Altfel, natural,
se putea aranja fiind în unele raporturi
cu Americanii -

Betea a fost determinat să mă recomande
lui Mănușila pentru fugă pentru că - mi s-a
notat dinainte de a pleca în străinătate
și în același timp notea că voi putea aran-
ja această plecare cu avionul Centralului Economic.
- Autoritate

În afară de disidențele relatate mai sus,
cu Betșer nu-am avut o relație nici fi de natură
altceva. Fi amintim doar că ar fi lăsat
dacă pleacă, l-am putut lua și pe
Dănilăscu și eventual pe Ghermăș. Aceasta
cu prilejul primelor disidențe când luasem
contact și cu Mănușilă.

Rolul meu, după cum am declarat mai sus,
era să lucrez coordonarea plecării prin
pilotul Florină Lucevacu de la Controlul Economic.
Minim pe care nu mi-am îndeplinit-o
și mări măsuri nu am încercat să o îndeplinesc.

Eu nu trebuia să intervin la nimic
pentru plecarea ei să o discent cu Florin
Lucevacu. Tot prin Lucevacu trebuia,
eventual, să lucrez a intra în relații cu
pre-un intermediar dacă acesta, eventual
are asemenea relații (cunoscute)
Lucra pe care de asemenea mi l-am încercat.

Mănușilă și-a clădit termenii tri-gle
pentru a-i comunica rezultatul.

Nu i-am dat nici-un rezultat.
Nici un aveam de gând să-i dau
pre-un rezultat -

Nu știu dacă rapoartele dintr-o Mă-
nușilă și Pătrășcanu erau atât de a-
proprie încât acesta să-i poată face
asemenea propuneri lui Pătrășcanu.
Apoi, Betșer era mai des în contact cu
Pătrășcanu iar cu Mănușilă nu am
cunoscător să se fi întâlnit. Știu doar
că se cunoșteau și că erau în termeni
buni. Altceva nu știu nimic -

Când i-am promis lui Mănușilă că
mă voi interesa de un sfârșit de plecare
i-am promis pentru a mi-l refuza. Nu m-am
bazat pe absolut nimic. Nu aveam intenție
să Antivă,

nă mă interesez. Raporturile mele ^{erau} ~~erau~~ ^{erau} erau un erau atât de strâns ca să-i pot
vedea despre acest lucru fără măcar să ne
cu vârstă breu. Aveam rezervă un fel de
de ce lăsat și nici nu mă gândeam să apăs
la ei, era pentru îndeplinirea dorinței lui
Mănușilă. Încât nu speram în ajutorul lui
măi, în nici-un fel pentru această învâ-
nare.

Despre legăturile lui Mănușilă în stră-
mătate mi-a spus doar atât: - că este
în bune raporturi atât cu Americanii
cât și cu Englezii atât cu cei din le-
gații cât mai cu românii dincolo.

Detalii mi-a dat și un stin. Știu
doar că are legături la omul de pe
când studiază în străinătate.

Dacă Betea și Mănușilă au vorbit cu
un se poate plica cu avionul mie al
Controlului Economic, au cunoscut alte
posibilități. Eu nu mă interesam și
mi le dădusem nici-un fel de răspuns.

Cu acel avion trebuia să plece Mănușilă
eventual fără să ne spunând că el
mi are loc eu, și va putea descurca
într-un fel opre care. În ofara de
Mănușilă, eu și eventual Pătrășcanu
dacă acesta se decide. Cu oarecare gre-
tate puteau intra în ofara de pilot trei
persoane.

Astăzi știu eu că era vorba să ple-
răm. Plicarea lui Pătrășcanu era uni-
gară. Dacă un plica Pătrășcanu atunci
era vorba să plece și el lui Mănușilă
sau eventual să revinut eu la plicare.

Antoni

De ne remintare la avionul Entolului datorită faptului că nici un încercasem să aranjez plecarea cu el, totuși am mai ținut legătura cu Mănușilă datorită faptului că burma dela Paris și plecarea măi tentau. Aici situația mea de Partid fiind neclarificată - eram suspendat din Partid pe motive pecari le socoteam neîntemeiate insuficient. Încercările mele de a-mi lămurii situația se loveau de repetate oșdănuiri.

Pe de altă parte dorința mea de a studia, lucru care mi un-a fost cu putință aici unde eram mereu aglomerat cu munca serviciului și în afară de aceasta Bitea se ținea neconținut de mine și în plus eram deja intrat în hora.

Acstea au fost motivele pentru cari am continuat să țin legătura cu Mănușilă.

În general eu eram un comunist cu o coloană vertebrală întregă - mănușilă - Măi lăsaam târât fără să judec, influențat de Bitea care mi domina rola Mănușilă față de care mă năteam obligat și această obligație o îndeplineam chiar peste limite făcându-mă complice într-o chestiune care nu era de o importanță unui aderat comunist. Am fost slab și în consecință mi merit marta!

Antu Rădu

A fost necesar de atâtea neferituri ~~ce~~ ^{ca} să nu ne desmetecere și să nu intrăm amănunțit în cap. Această sancțiune apăsătoare, pentru mine, a fost o necesitate. Am avut insuficient timp să nu pot da seama de acest lucru. Lecția aceasta mi va folosi toată viața -

Plăbiciu mea a fost motivul pentru care am continuat legătura cu Mănușilă.

În cabinetul lui Mănușilă eu-mi amintesc să se fi vorbit de Pătrășcanu. Am vorbit cu Betea despre el. Betea mi spunea în acea vreme că va însoți și-l va convinge pe Pătrășcanu să plece și el - Am cămășă suficient de gros pe la el. Eu veneam în București din când în când fiind mai mult pe teren în provincie.

Cu prilejul amfiterinei din Belgia - congresul dela Bruxelles - într-o seară am primit un telefon dela Micașă Reșcu care mă chema urgent la restaurantul Prințiar de pe Buzoianu colț cu Bulevardul Elisabeta, unde știam că, sunt așteptat și de Betea.

La întoarcere [Betea nu era] mi-a spus că în acea noapte, în jurul orei 12, trebuie să primesc un telefon dela Andrei (Pătrășcanu) cu care Betea voia să înștișoară plecarea lui la Bruxelles și aranjarea ca Pătrășcanu să

Antu Rădu

nă nu se mai întoarce în țară. Telefo-
mul trebuia să-l dea în ipoteză când
pe decide să rămână acolo. Căci
duseamă că la București nu se
hotărâre să rămână la Bruxelles -

Beta și Micașa apelasera atunci la
unul dintre ei vădând că se urce
în minister, era după orele 9 seara,
Micașa a observat că la poartă un
era aici unul din vechii garozi
pe care să-i fi mai văzut. Era
unul nou, mai splendid, știnea el
și că bănuiește că este comisar sau
agent al guvernului și nu merg în cu-
cu ei - I-am răspuns că nu are
rost să merg în cu - Unul în plus
mărește gradul de suspiciune -

După această discuție ne-am
dispărțit rămânând ca a doua
zi să-mi commence dacă a tele-
fonat Pătrășcanu sau nu -
A doua zi într-o comunicare tele-
fonică că un telefonase Pătrășca-
nu dintr-o -

La câteva zile oia însoțit în
țară -

Alte discuții referitoare la Pătrăș-
canu în acea perioadă nu mi-au
fost aduse la cunoștință și nici un
amintere să fi participat la vre-
altă discuție.

Ant. Răduț

După ce Betea, prin Micsa, cunoștea pe cpt. pilot Zaharia Ioan și Max Mandulescu care intrase în discuție cu privire la plecarea, când Betea mi-a comunicat că este vorba de plecăm cu un avion mare de-al T.A.R. Sutei pilotat de Max Mandulescu, fiind vorba de un avion mare și încăpător, mi-a spus că dacă pleacă Pătrășcanu atunci pleacă împreună cu soția și eventual Lena Constante.

În acel avion era vorba de plec următorii:

Pătrășcanu și soția împreună cu Lena Constante propriu de Pătrășcanu.

Tabin Mănușilă cu soția, fratele aceluia cu soția și băieții lui împreună cu Georgescu Roegen - aceluia propriu de Mănușilă -

Termei Ioan cu soția propriu de mine.

Dănușescu Constantin - criminal de război - de asemenea propriu de mine.

Capitanul Zaharia Ioan cu soția dacă aceasta nu-și poate scade pașaport pentru îngrijirea mănăstirii - Zaharia fiind pilot secund, își lua soția la propunerea lui -

Termei la rândul ei propunere
Autulcu

pe generalul aviator Ih. Davidescu dar
nu i se dăduse nici-un răspuns.

Apoi era subsemnatul, Betea,
eventual Pavel n' Micșa Remus.

Despre dezmișc nu am avut nici-o
dată să se fi vorbit.

Familia lui Mănușilă pleca de frica
arestării - ora mi-a declarat. Proble
lui cu familia n' Georgescu Roegen
nu știu deci vroiau să plece. Despre
Georgescu Roegen mi-a spus Mănușilă
că are n' el frumoașe relații de prie-
tenie în America. Atât știu de el.

Poitrăscanu pleca întreacă rapor-
turii lui cu Partidul erau proaste.

Plecarea lui nu era învă categorică.
Lena Constante era prietena cu sotia
lui Poitrăscanu n' după cum a afirmat
Betea, Poitrăscanu avea cu olănușă rapor-
turi mai intime - îi era amantă -

Termei Toom pleca, putem că aici
nu mai avea nici-o ocupație iar la
Cairo, numa el avea o reprezentanță
pe Balcani, de la firmele "Buik n'
Chevrolet" sau asa ceva. În afară de
această notă ministriului de externe
al Braziliei îi era pută - notă acertina
română, îi era moștenitor.

Davidescu putem a scîpa de arestare
Cpt. Zaharia Toom era pilot. Eu putem studii.

Betea, Pavel n' Micșa nu știu ce aveau
de gând să facă. Nam discutat cu
ei acut lucru -

Ant. Retz

Get

-13-

~~1947~~
1948

Apocimatin prin luna Octombrie - ~~1947~~
1947, ştiu că Betea intrase în legătură cu
Max Manolescu prin Cpt. Zaharia Ioan pe care
i-l prezentase Mica Remus. Mica fiind prieten
cu Zaharia Ioan cu care fusese coleg.
(nu ştiu dacă fusese coleg de liceu sau de mi-
litarie) Zaharia Ioan întoalmindu-l pe Mica,
împreună cu Max Manolescu, ştiind că el
(Mica) lucra la cabinetul lui Pătrăş-
canu, l-au rugat pe acesta să intervină
pe lângă Pătrăşcanu pentru eliberarea
unor piloți, prieteni de-ai lor, care fuseseră
arestați - nu ştiu pentru ce motiv erau are-
stați, n'ici nu le rețin numele -

La rândul lui, Mica a plecat la
sorigiul lui Betea în acest scop.

Betea îndut de acest prieten, a cău-
tat să se supnetuească, la început cu
Zaharia Ioan n'apoi prin el, cu Max Ma-
nolescu cărora să le pună pe tapet
chestiunea plecării în avionul T. A. R. S.

Le-a promis tot sorigiul în pri-
vinta eliberării piloților respectivi și
pentru acest scop, Max Manolescu împreună
cu Zaharia Ioan, au fost invitați de
Betea Nicolae, la Ministerul de Justiție -

Nu ştiu dacă atunci au intrat
n'ei în cabinetul lui Pătrăşcanu sau nu.
Ştiu că Betea a intervenit la Pătrăşca-
nu pentru eliberarea piloților arestați, dar
nu cu nore rezultatul intervenției făcute
de Betea în acest scop.

Anturatu

Într-o seară, în acel timp, am mers cu Micșu și Betea la locuința lui Zaharia Ioan.

Betea nu ne-a lăsat să intrăm în casă - a intrat singur - noi am așteptat pe stradă o bucată de timp, apoi am plecat lămurindu-l pe Betea în casa lui Zaharia Ioan.

Cu oclul prieliv Betea i-a vorbit lui Zaharia despre plecare iar acesta la rândul-i a acceptat să discute problema plecării cu Max Manolescu. Nu mi s'a transmis în ce termeni au decurs discuțiile și nici un stin alte circumstanțe.

În acea perioadă de timp, Florin Teodorescu plecare în concepția împreună cu soția lui și-i lăsa casa lui Betea Nicolae - Nu stiu pe ce consideret amme.

În casă lui Florin Teodorescu a avut câteva întâlniri cu Max Manolescu și Zaharia Ioan. Betea nu mi-a comunicat nici odată detaliile cu privire la discuțiile avute cu Max și Zaharia și nici un stin dacă la oclă discuții mai participa și altcineva în afara de Betea, Max și Zaharia.

Într-o seară, cred că în luna noiembrie, Betea a venit la mine, mi-a spus că totul merge strună și m'a invitat să merg eu și el la locuința lui Florin Teodorescu unde l-am cunoscut pe Max Manolescu fiind de față Sabiu Mănușilă, Zaharia Ioan, Betea și probabil Micșu Remus (mi stiu ast lucru) - Florin Teodorescu era întors din concediu și soia mea

Antu Rădu

participat la discuții. Betia mi-a spus că Florin Teodoru nu stie nimic cu privire la plecarea și pretindea că nici un intenționează să-i spună ceva.

Pe mine m'a luat să particip la acas-
toi discuție pentru a contribui și eu la orga-
nizarea plecării.

Când am ajuns eu la locuința lui Florin Teodoru, toți erau deja prezenți -

Mănușiloi conducea di-nutrice. Mac Manolescu a vorbit foarte puțin. Toți cei de față erau în teamă să înceteze un a fost nevoi de nici un fel de introducere.

S-a stabilit atunci ca plecarea să se facă imediat după însoțirea lui Mac Manolescu din obiectul care-i era programat pentru Paris. Prin relațiile pe care Mac le avea la T. A. R. S. spunea că poate să fi aranjese să fie programat într-o cursă București - Arad - Timisoara și retur, imediat ce se însoțirea din ruta Paris -

În timpul care urma să plece trebuia să
se împartă în două - O parte să se urce în
avion la Arad iar cealaltă parte la Timi-
soara - cu bilete în regulă.

Problema importantă și cea care se
pusese era felul în care ne puteam scăpa
de radio telegrafist și de mecanic. Pilotul secund trebuia să lăsa prin Leharica Ioan care fiind cunoscut de ceilalți, putea fără să fie suspectat, cere îngăduința de a intra în cabina de pilotaj și eventual putea cere pilotului secund să-l înlocuiască pentru un timp dela comandă.

Pentru imobilizarea mecanicului și în special a radio telegrafistului s'a stabilit ca acestora să li se dea - dintr-o furcă -

Antifetă

țigări narcotizate sau băuturi narcotizate.
Narcotizarea țigărilor n'a băuturii, se oblin-
gea n'a o forță. Mănușii - fiind doctor de
medicină n' au priceput în asemenea opera-
țiuni -

La rigoare, în ipoteza când chertu-
nea cu țigările nu reușea datorită unui
eventual refuz, plecarea trebuia forțată.

Adeca după ce zaharia obținea în
pitoteze în locul recuzului, careva din
noi (mi se stabilea cine eram) cu un
pistol trebuia să soneze pe mecanic
și radio telegrafist. Aceasta dacă Max
Manolescu nu reușea să se scape alt-
fel de ei doi. Max Manolescu trebuia
să trimită, cu un pretext oarecare,
pe telegrafist sau mecanic în cabina
paragenilor. Pe acesta noi trebuia să-l
imobilizăm legându-l - După care
Max văzând că cel trimis s'autozice
prea mult, trebuia să-l trimită
pe al doilea pentru a ucha ce s'a
întâmplat de nu se mai întoarce -
Cu acesta trebuia să procedăm la
feli ca n'cu primul - să-l imobilizăm.

Acasta trebuia să se petreacă
la întoarcerea în țara București și
cumme în apropiere de Pitești -

De pe lângă Pitești, operațiunile
de imobilizare ale telegrafistului și me-
canicului fiind deja făcute, se putea
fără nici un risc schimba direcția
în țara Turcia (Ankara), pilotul fiind
Antal.

reprezentând nici un pericol - el ulu-
tând o alarmă sau forța o aterizare.

Nu se stabilizea cine trebuia să se
urcă la Arad și cine la Timișoara -
Nu se stabilizea de asemenea cine să
imobilizeze pe telegrafist și mecanic
sau la rigoare, ca ultimă soluție, cine
să soneze cu pistolul pe telegrafist și
mecanic să părăsească cabina de pilo-
taj.

Cu acel prilej se mai discutase problema
trimiterii bagajelor prin concursul americanii-
lor - Chestiune pe care se obliga Sabrin
Mănușilă să o aranjeze datorită bunelor lui
raporturi cu americanii -

De asemenea se discutase cine să plece.

Mănușilă, la cererea mea, se angajase să
vorbească cu americanii despre Dănușescu
care urma să el să plece însoțit cu acte false
- dincolo rămânând acela din aceste false.

Rezultă de aici că americanii cunoșteau
problema plecării precum și componentii grupu-
lului ce urma să plece.

Eu nu am rămas până la sfârșitul
excursiei disconfortat - Am protestat că
sunt așteptat într-un loc de unde nu pot
lipni și am plecat lămurindu-i să dis-
cute în continuare -

Înainte de a părăsi locuința lui
Floru Teodoru, Mănușilă a spus că este
necesară o întâlnire pentru a pune la
punct amănuntul cu privire la plecarea
adecvată bagajele, imobilizarea telegrafistului
și Antimășu,

n' mecanicului precum n' alte eventuale
lucruri care nu erau stabilite precis-

Mac Măndulescu n' Zaharia năvăluind
nă se gândeauă n' nă stabilizează partea
tehnică a plecării. Adică ruta spre
Turcia n' în general chestiunile legate
de sbor.

Mănușila a spus atunci că pentru
această ^{primă, la, punct} ~~intâlnire~~ este bine nă ne întâl-
nim în altă parte n' anume în
casa lui Georgescu Roegen, care foarte
patriotic pentru asemenea lucru n' pe
care (pe Georgescu Roegen) îl propune
pentru a face parte din grupul cu care
noi plecăm n' pentru care în anume
personal toată răspunderea.

Tot atunci am propus iarăși pe
Terziei Ioan de care-i mai pomenisem
lui Mănușila cu privilegiul primei întâl-
niri n' pentru care n' eu înui am-
mam toată răspunderea-

Apoi mi s'a dat adresă lui Geo-
gescu Roegen, din strada Bitolia, n'
ora n' ziua întâlnirii după care am
plecat lăsându-i acolo mai departe.

Nu știu cât au mai rămas n' ce
anume au discutat.

Deasemenea nu știu cine provocare
întâlnirea - Probabil' Betea de comun
acord cu Mănușila.

De întâlnirile anterioare nu știu
altcineva m'ine decât că au avut loc, în
lipna lui Florin Teodorescu, în launța aceluia

Antonie

Cine amine a provocat aceste întâmplări, cine a participat la ele și sinceritatea cu privire la discuțiile purtate, nu mi-au fost aduse la cunoștință. Nu cu voce mică un moșneag întâmplător arde precum me stău oarecând au avut loc și în altă parte sau numai în casa lui Florin Teodorescu -

La întâmplarea din casa lui Georgescu Roegen, întâmplare la care am mers împreună cu Zaharia Ioan, spre surprinderea noastră, l-am întâlnit pe Max Maulescu, care în ziua aceea, era programat pentru Paris. Era de față Mănușilă, Georgescu Roegen și Max Maulescu - Toți erau în pauză - Max Maulescu m-a povestit și nouă (mie și lui Zaharia) totă chestiunea ce i s-a întâmplat - Adecăi în momentul plecării în viață a fost descoperit cu un pachet de valori pe care trebuia să-l transporte, către comision, la Paris - Descoperirea a fost făcută de organele Controlului Economic, după care, în stare de arest, a fost transportat în Str. Dr. Marcovici Nr. 2, la sediul Controlului Economic de unde evadase și venea direct la întâmplare. Atunci l-am auzit pe Max Maulescu spunându-mi că acum nu mai are în casă - Trebuie într'adevăr să plec peste graniță -

În grup lipsea Betea Nicolae pe care îl așteptam cu toții și care nu venise de la -

Mănușilă mi-a spus să-i dau un telefon acasă poate-l găsim acolo -

Antu Răduț

Mă fusese pentru a-mi arăta unde este telefoane. Nu l-am găsit acolo. În aceea în timp mi-a comunicat că au fost urmăriți de o mașină de-a siguranței și în momentul celui vreau să se urce în mașina legăturii americane, au fost somați de agenții siguranței care totuși vorseră cu o altă mașină. Nu s-au oprit. A urmat fuga mașinii în care era el cu Betea și încă o persoană și după apropierea înativ 40 de minute, lângă America albă, le-a fost interceptat drumul de mașina care-i urmărea. Au oprit buse și deschizând portierele au sărit și au luat-o la fugă. El cu mare greutate a putut scăpa fugind prin ploaie pe Calea Victoriei. Apoi a ascuns după o poartă de unde după un timp de, a plecat cu mare băgare de seamă, frânt de oboseală și a venit la întoarcere.

Spunea că-i este tare teamă că nu cumva Betea să fi fost arestat.

De numele celui de-al treilea mi-a spus nimic. Abia a doua zi am aflat că este Dutescu.

Mi-a mai spus că totuși aveau întoarcere cu americanii pentru a pune la punct problema bagajelor și că de această poartă nu le pomenise nimic celorlalți.

Ant. Rot

Hăzărind că Beta nu mai vine, ne-am decis să ne despartim răzându-ne ținem legătură pentru a ne comunica eventuale nouăți. Trebuca să-i telefonăm lui Georgescu Roșcu pentru să-i comunicăm nouă pentru a afla ce mai este nou.

Apoi, Max Maulescu ne mai putând merge acasă iar acolo neputând rămâne, Zaharia fiind cunoscut ca prieten al acestuia, a rămas să mă îngrijească eu de un copilăș.

I-am dat atunci un telefon lui Teruici căruia i-am spus că merg la el și imediat pentru o comunicare urgentă, să mă aștepte.

L-am luat pe Max Maulescu și i-l-am dus lui Teruici care a rămas foarte nemulțumit mai cu seamă după ce a aflat că se întoarce.

Ne-a avut însă cu faimă. A fost pus în fața unui fapt simplă, am să a trebuit să-i dă găzduire.

I l-am lăsat acolo și am plecat.

Din grupul cu care trebuia să cu avionul T.A.R.S. Pătrășcanu era interesat în plecare pentru că se temea de Partid (ca și știu eu). Elena Constanta fiind prietenă cu soția lui și amanta acestuia. Mămăcilă cu familia se aștepta la o arestare.

Aut. Bely

Termici cu noi să plece pentru că la
Cairo avea ocazia reprezentării de oameni
dar aici zicea că nu are ce face -

Georgescu Roegen nu stia de ce intenție
na să plece - Probabil pentru că fiind
în bune raporturi cu americanii voia
să-și aranjeze o situație în America.

Betea putându-se căi fără să poartă ca-
nu nu pleacă nici într-un caz -

Micșa Remus nu era programat pt.
plecare și era în una din zilele cari
au precedat arestarea și evadarea lui
Max Mausolescu, au fost să-l viziteze
la locuința lui dela cora magis-
tratu - 'Holo era în Zăharia -

Athinci Micșa a plâns și ne-a ru-
gat să vorbim cu Betea (în special pe
mine) să-i vorbesc să fie luat în el.
Spunea că dacă plecăm noi el
ce va mai face că nu are pe
nimic - I-am promis. Am
vorbit cu Betea și cu oarecare
grăutate a acceptat. Nu stia ce
gând avea Micșa pentru elucolo.

Dănilăscu fiind condamnat
voia să scape de arestare -

Eu eram tentat de burse și stu-
dii - Termici și mi făcuse invitația
să merg cu el la Cairo unde să
lucrăm împreună sau eventual
în Brazilia la moștusa lui - Acest
lucru însă, nu mi lăsa din mi-
le am refuzat. / Ant. Răz.

Pavel nu ştie ce avea de gând să facă
obiectul - poate tot studiu - Nu cunoaşte lucrurile.

Zaharia vroia să se angajeze la
unele societate de transporturi aeriene
împreună cu Max Manolescu.

Nu ştie ce onorarii i s-au fixat de
Mănuşilă şi nici un an cu noaptea
clasă i s-au fixat un an - Nu ştie
să a ştie de ce motive este determinat
să accepte să plătească riscând să fie
prins - În faţa mea nu s-a vorbit
nimic despre acest lucru şi nici cu toată
nu mi-au comunicat ceva.

De asemenea nu ştie de ce anume era
determinat să nu-şi ia familia.

X Din punct de vedere politic nu ştie
ce legături avea cu grupul ce urma
să plece - Nu cunoaşte nici un amănunt
cu privire la obiectele pur-
tate între Butea şi Max Manolescu
sau între Mănuşilă şi acesta.

Probabil că Mănuşilă îi făcuse
propuneri de recompensă suficient
de mare. Altfel nu se poate explica
pentru că Max Manolescu a avut ne-
numărate ocazii să răsună
în străinătate şi cu toate acestea
nu a făcut-o.

În perioada fugii, nu cunoaşte
ca Max Manolescu să fi vizitat pe
Autorităţile

Cinva. În afară de discuțiile la
cari au luat parte un stin unde
au mai avut loc întâlniri și aici
s-au participat -

Nu mi s'a spus nimic cu privire
la acest lucru - Dacă aceste vizite
s'au făcut, un curioz nouă lor
precum aici discuțiile cari au
avut loc -

Nu am oflat nimic cu privire
la oarecare vizite ce s'ar fi făcut.

Ant. Rădulescu

14. Mai 1954

Dosar Rădulescu Ant. Vol. I
conține un număr de
361. strimute rose și ni lina
de fil.

St. H. J. [Signature]

Prezentul dosar
conține 361 f + 123624
26.05.2003
Nitu L.